Vuosikertomus 2008

Hobby Hall, online Virossa, 13.00

Lindex, Oslo, 12.00

Stockmann, Vantaa, 13.00

Seppälä, Novosibirsk, 18.00

STOCKMANN

Sisältö

1 Stockmann lyhyesti
2 Tietoja osakkeenomistajille
4 Stockmann-konsernin toiminta
6 Stockmann vuonna 2008
7 Liiketoimintayksiköt lyhyesti
8 Vuoden 2008 merkittäviä tapahtumia
10 Toimitusjohtajan katsaus
12 Hallitus ja tilintarkastajat
13 Konsernin johtoryhmä

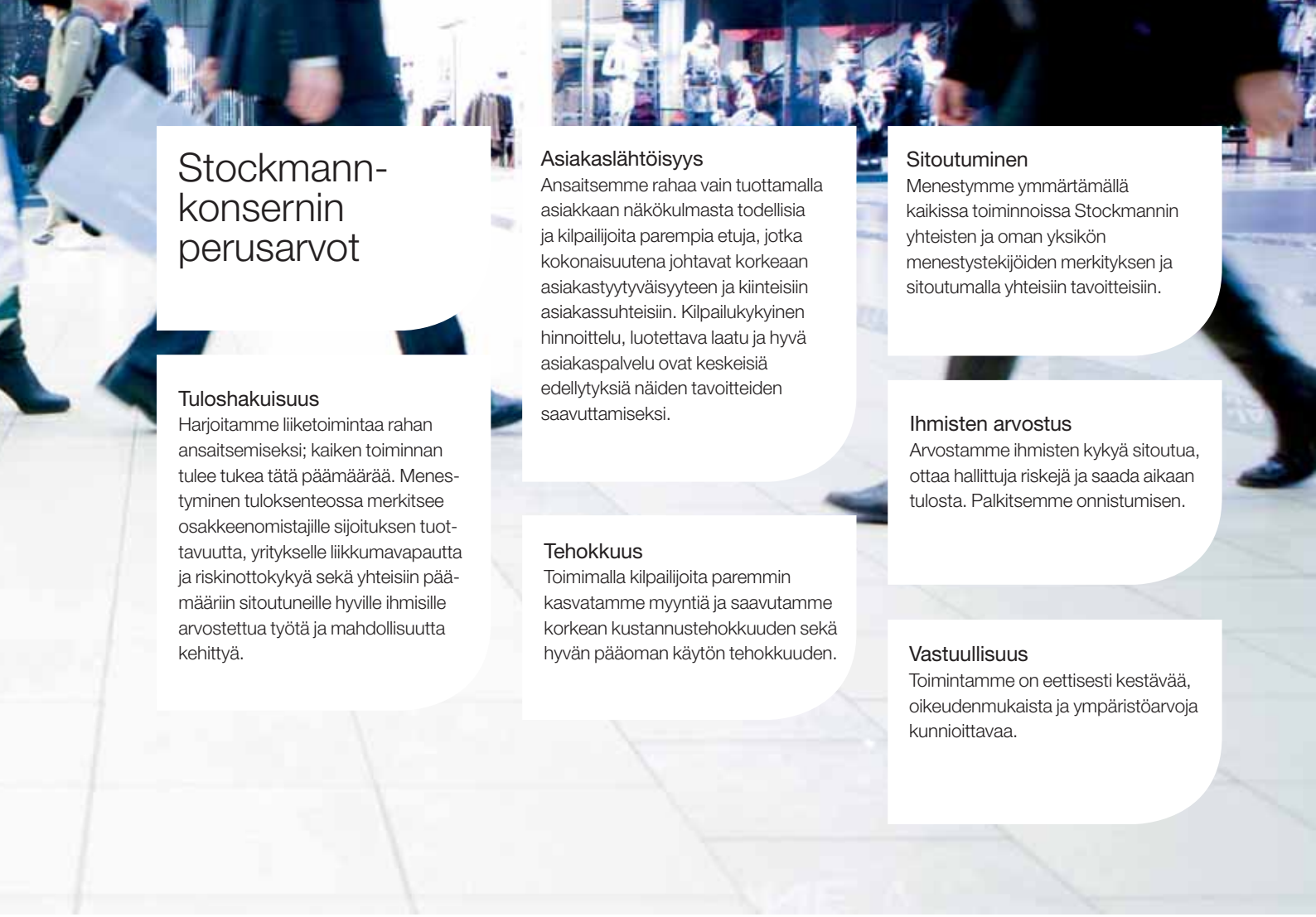
Liiketoimintayksiköt
14 Tavarataloryhmä
20 Lindex
24 Hobby Hall
28 Seppälä

32 Hallinto ja johtaminen
35 Riskienhallinta
36 Yhteiskuntavastuu
44 Henkilöstö

Tilinpäätös 31.12.2008
48 Hallituksen toimintakertomus
57 Osakkeet ja osakepääoma
62 Tunnuslukuja
63 Osakekohtaisia tietoja
64 Tunnuslukujen laskentaperiaatteet
65 Konsernin tuloslaskelma
66 Konsernitase
68 Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
69 Konsernin rahavirtalaskelma
70 Konsernin liitetiedot
97 Emoyhtiön tuloslaskelma
98 Emoyhtiön tase
99 Emoyhtiön rahavirtalaskelma
100 Emoyhtiön liitetiedot
106 Emoyhtiön voitonjakoehdotus

107 Tilintarkastuskertomus

108 Yhteystietoja

Stockmann-konsernin perusarvot

Tuloshakuisuus
Harjoitamme liiketoimintaa rahan ansaitsemiseksi; kaiken toiminnan tulee tukea tätä päämäärää. Menestyminen tuloksenteossa merkitsee osakkeenomistajille sijoituksen tuottavuutta, yritykselle liikkumavapautta ja riskinottokykyä sekä yhteisiin päämääriin sitoutuneille hyville ihmisille arvostettua työtä ja mahdollisuutta kehittyä.

Asiakaslähtöisyys
Ansaitsemme rahaa vain tuottamalla asiakkaan näkökulmasta todellisia ja kilpailijoita parempia etuja, jotka kokonaisuutena johtavat korkeaan asiakastyytyväisyyteen ja kiinteisiin asiakassuhteisiin. Kilpailukykyinen hinnoittelu, luotettava laatu ja hyvä asiakaspalvelu ovat keskeisiä edellytyksiä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tehokkuus
Toimimalla kilpailijoita paremmin kasvatamme myyntiä ja saavutamme korkean kustannustehokkuuden sekä hyvän pääoman käytön tehokkuuden.

Sitoutuminen
Menestymme ymmärtämällä kaikissa toiminnoissa Stockmannin yhteisten ja oman yksikön menestystekijöiden merkityksen ja sitoutumalla yhteisiin tavoitteisiin.

Ihmisten arvostus
Arvostamme ihmisten kykyä sitoutua, ottaa hallittuja riskejä ja saada aikaan tulosta. Palkitsemme onnistumisen.

Vastuullisuus
Toimintamme on eettisesti kestävää, oikeudenmukaista ja ympäristöarvoja kunnioittavaa.

Stockmann lyhyesti

Stockmann on vuonna 1862 perustettu suomalainen vähittäiskauppaa harjoittava pörssiyhtiö. Osakkeenomistajia on yli 40 000. Asiakkaiden tyytyväisyys on Stockmannin kaupankäynnin keskeinen tavoite kaikilla sen toimialoilla. Stockmannin neljä liiketoimintayksikköä ovat tavarataloryhmä, muotikaupan myymäläketjut Lindex ja Seppälä sekä etäkauppaa harjoittava Hobby Hall. Stockmann-konsernin myymäläketjut toimivat Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Venäjällä, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Tšekissä, Ukrainassa ja Saudi-Arabiassa.

STOCKMANN LINDEX HOBBY HALL Seppälä

Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet

	SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO	LIIKEVOITTO % LIIKEVAIHDOSTA	MYYNNIN KASVU	OMAVARAISUUSASTE
TAVOITTEET 2001	Vähintään 15 %	Vähintään 5 %	Markkinoiden kasvua nopeampi	
TOTEUTUNUT 2001	9,8 %	3,6 %	Saavutettu	
TOTEUTUNUT 2002	12,6 %	4,7 %	Saavutettu	
TOTEUTUNUT 2003	13,2 %	4,7 %	Saavutettu	
TOTEUTUNUT 2004	14,3 %	4,9 %	Saavutettu	
TAVOITTEET 2005, 2010 MENNESSÄ	Vähintään 20 %	Vähintään 8 %	Markkinoiden kasvua nopeampi	Vähintään 50 %
TOTEUTUNUT 2005	19,6 %	6,7 %	Saavutettu	66,4 %
TAVOITTEET 2006, 2011 MENNESSÄ	22,0 %	10,0 %	Markkinoiden kasvua nopeampi	Vähintään 50 %
TOTEUTUNUT 2006	22,9 %	10,0 %	Markkinoiden kasvun mukainen	74,5 %
TOTEUTUNUT 2007	12,1 %	9,0 %	Markkinoiden kasvun mukainen	32,6 %
TAVOITTEET 2008, 2013 MENNESSÄ	Vähintään 20 %	Vähintään 12 %	Markkinoiden kasvua nopeampi	Vähintään 40 %
TOTEUTUNUT 2008	8,3 %	6,5 %	Markkinoiden kasvun mukainen	39,0 %

Konsernirakenne muuttui merkittävästi Lindexin hankinnan myötä vuoden 2007 lopulla. Tämän johdosta hallitus vahvisti uudet pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet 18.6.2008.

Osinkopolitiikka

Stockmannin hallitus on määritellyt osingonjakotavoitteeksi yli puolet varsinaisen liiketoiminnan tuottamasta voitosta. Toiminnan kasvun vaatima rahoitus otetaan kuitenkin huomioon osingon tasossa.

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Stockmann Oyj Abp:n vuoden 2009 varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina 17.3.2009 klo 16.00 Finlandia-talon Konserttisalissa Helsingissä, Karamzininkatu 4.

Yhtiökokoukseen on ilmoittauduttava viimeistään 10.3.2009 klo 16.00 puh. (09) 121 3260 tai yhtiön internetsivuilla www.stockmann.com.

Yhtiökokoukseen on oikeutettu osallistumaan osakkeenomistaja, joka on 6.3.2009 merkitty osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokouksen toimivaltaan kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän vaatii sitä kirjallisesti yhtiön hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää yhtiökokouskutsuun.

Osingon maksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2008 jaetaan osinkoa 0,62 euroa osakkeelta. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan osakkaalle, joka osingonjaon täsmäytyspäivänä 20.3.2009 on merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään

osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 2.4.2009.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että hallitus valtuutettaisiin päättämään harkintansa mukaan osingon maksamisesta edellä mainitun yhtiökokouksessa päätettävän osingon lisäksi yhtiön taloudellisen tilanteen sen salliessa, kuitenkin enintään 0,38 euroa osakkeelta. Hallituksen on tehtävä päätöksensä 31.12.2009 mennessä. Hallituksen päätöksen perusteella mahdollisesti maksettava osinko maksetaan sille osakkeenomistajalle, joka hallituksen päättämänä täsmäytyspäivänä on merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus päättää osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingon maksupäivän, joka voi olla aikaisintaan viides pankkipäivä täsmäytyspäivästä lukien.

Henkilö- ja osoitetietojen muutokset

Osakkeenomistajien osoitteenmuutokset pyydämme ystävällisesti ilmoittamaan pankkiin tai Euroclear Finland Oy:lle sen mukaan, missä osakkeenomistajalla on arvo-osuustili.

Talousinformaatiota Stockmannilta

Stockmann julkaisee vuonna 2009 seuraavat taloudelliset tiedotteet:

– Tammi–maaliskuun osavuosikatsaus 23.4.2009
– Tammi–kesäkuun osavuosikatsaus 4.8.2009
– Tammi–syyskuun osavuosikatsaus 22.10.2009

Näiden tiedotteiden lisäksi julkistamme yksiköiden kuukausittaisen myynnin.

Taloudelliset tiedotteet julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Stockmannin kaikki pörssitiedotteet löytyvät julkaisupäivänä internet-osoitteesta www.stockmann.com.

Sijoittajayhteydet:

Sähköposti investor.relations@stockmann.com

Tiedotetilaukset:

STOCKMANN, Tiedotusosasto
PL 147, 00381 Helsinki
Puhelin (09) 121 3089
Faksi (09) 121 3153
Sähköposti info@stockmann.com

Tietoa Stockmannista sijoituskohteena

Saamamme tiedon mukaan alla mainitut analyytikot seuraavat omasta aloitteestaan Stockmannin kehitystä. Lista voi olla puutteellinen. Stockmann ei vastaa analyytikkojen arvioista.

ABG Sundal Collier Equity Research
Timo Heinonen
Regeringsgatan 65, 5tr
10389 Stockholm
Puh. +46 (0) 8 5662 8644

Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch
Tia Lehto
Eteläesplanadi 12
00130 Helsinki
Puh. (09) 6187 1236

Credit Agricole Chevreux
Daniel Ovin
Regeringsgatan 38
10393 Stockholm
Puh. +46 (0) 8 723 5175

Danske Market Equities
Kalle Karppinen
Unioninkatu 22
00130 Helsinki
Puh. 010 236 4794

Deutsche Bank
Stefan Lycke
Stureplan 4 A
11487 Stockholm
Puh. +46 (0) 8 463 5500

eQ Pankki Oy
Jarkko Soikkeli
Mannerheiminaukio 1 A
00100 Helsinki
Puh. (09) 6817 8654

Evli Pankki Oyj
Mika Karppinen
Aleksanterinkatu 19 A
00100 Helsinki
Puh. (09) 476 690

FIM
Jonas Spohr
Pohjoisesplanadi 33 A
00100 Helsinki
Puh. (09) 6134 6508

Goldman Sachs
Emanuele Cagnoni
Peterborough Court
133 Fleet Street
London EC4A 2BB
Puh. +44 (0) 20 7552 5944

Handelsbanken Capital Markets
Maria Wikström
Aleksanterinkatu 11 A
00100 Helsinki
Puh. 010 444 2425

Nordea Pankki Suomi Oyj
Hanna-Maria Heikkinen
Aleksis Kiven katu 9
00500 Helsinki
Puh. (09) 1655 9926

Pohjola Pankki Oyj
Jari Räisänen
Teollisuuskatu 1 B
00510 Helsinki
Puh. 010 252 4504

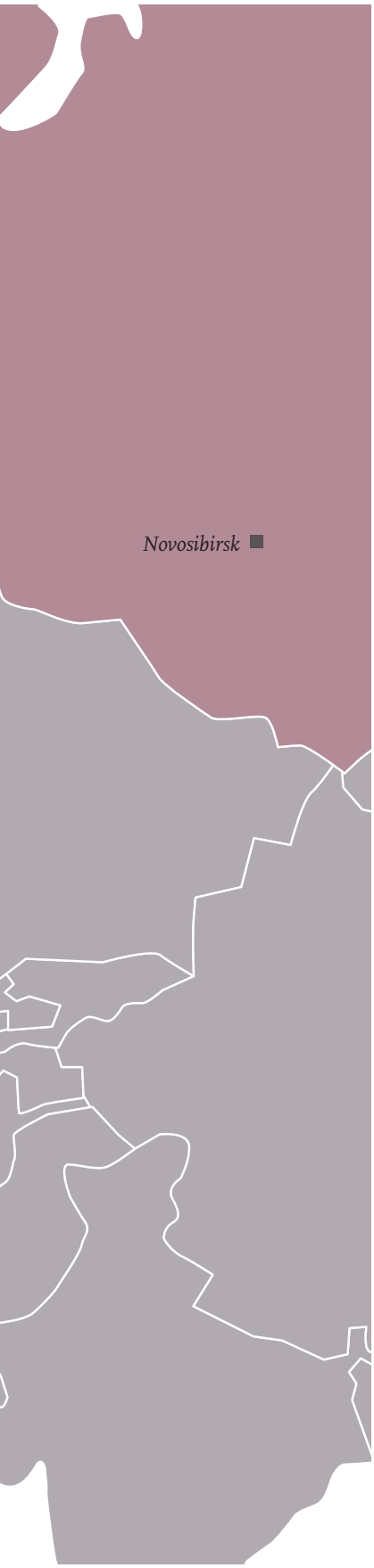
SEB Enskilda Equities
Jutta Rahikainen
Unioninkatu 30
00100 Helsinki
Puh. (09) 6162 8713

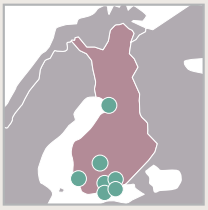
Sofia Pankki Oyj
Martin Sundman
Kaisaniemenkatu 1 C
00100 Helsinki
Puh. 010 241 5166

Standard & Poor's
James Monro
20 Canada Square
Canary Wharf
London E14 5LH
Puh. +44 (0) 20 7176 7798

Stockmann-konsernin toiminta

Suomi

- 7 tavarataloa
- 7 Akateemista Kirjakauppaa
- 53 Lindexin myymälää
- Hobby Hallin etäkauppa ja 2 myymälää
- 132 Seppälän myymälää
- 15 Stockmann Beauty -myymälää
- 4 Zara-myymälää
- 1 Outlet-myymälä

Ruotsi

- 195 Lindexin myymälää

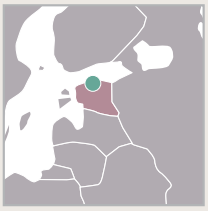
Venäjä

- 4 tavarataloa
- 1 Lindexin myymälä
- 34 Seppälän myymälää
- 18 Bestseller-myymälää
- 7 Nike-myymälää
- 1 erikoisliike
- 1 Outlet-myymälä

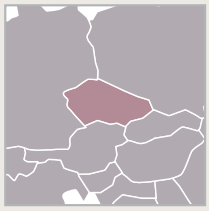
Norja

- 93 Lindexin myymälää

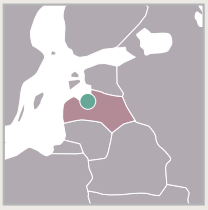
Viro

- 1 tavaratalo
- 5 Lindexin myymälää
- Hobby Hallin etäkauppa ja myymälä
- 18 Seppälän myymälää

Tšekki

- 3 Lindexin myymälää

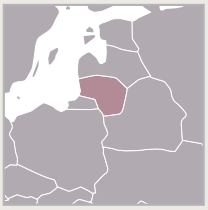
Latvia

- 1 tavaratalo
- 7 Lindexin myymälää
- Hobby Hallin etäkauppa
- 9 Seppälän myymälää

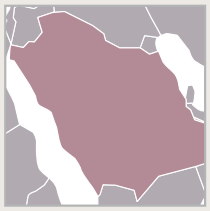
Ukraina

- 1 Seppälän myymälä

Liettua

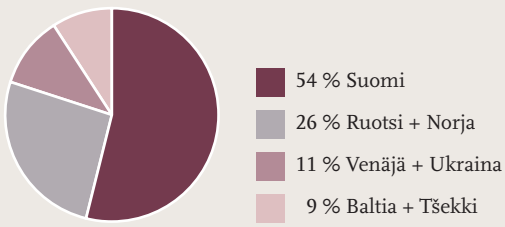
- 4 Lindexin myymälää
- Hobby Hallin etäkauppa
- 9 Seppälän myymälää

Saudi-Arabia

- 5 Lindexin franchising-myymälää

MYYNNIN JAKAUMA, MAANTIETEELLISET SEGMENTIT

Stockmann vuonna 2008

Avainlukuja

		2004	2005	2006	2007	2008
Myynti	milj.euroa	1 735,0	1 851,3	1 552,6	1 668,3	**2 265,8**
Myynnin muutos	%	2,1	6,7	-16,1	7,4	**35,8**
Liikevaihto	milj.euroa	1 445,0	1 542,6	1 300,7	1 398,2	**1 878,7**
Henkilöstökulut	milj.euroa	202,2	218,0	204,7	224,1	**350,5**
Osuus liikevaihdosta	%	14,0	14,1	15,7	16,0	**18,7**
Liikevoitto	milj.euroa	79,8	103,7	129,5	125,2	**121,9**
Osuus liikevaihdosta	%	5,5	6,7	10,0	9,0	**6,5**
Voitto ennen veroja	milj.euroa	78,9	102,8	128,9	119,4	**71,7**
Investoinnit käyttöomaisuuteen	milj.euroa	59,0	57,0	125,5	977,4	**182,3**
Taseen loppusumma	milj.euroa	749,0	761,5	767,6	1 823,7	**1 765,0**
Osakepääoma	milj.euroa	106,8	109,0	111,7	112,2	**123,4**
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	milj.euroa	1 140,8	1 761,3	2 028,6	1 659,8	**611,6**
Osingot	milj.euroa	53,0	59,5	72,1	75,2	
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle*	milj.euroa					**38,0**
Hallituksen valtuus osingon maksamiseksi**	milj.euroa					**23,3**
Osinko/osake, osakeantikorjattu	euroa	1,00	1,10	1,30	1,35	
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle*	euroa					**0,62**
Hallituksen valtuus osingon maksamiseksi**	euroa					**0,38**
Tulos/osake, osakeantikorjattu	euroa	1,13	1,44	1,93	1,59	**0,67**
Tulos/osake, osakeantikorjattu, laimennettu	euroa	1,11	1,42	1,90	1,58	**0,67**
Omavaraisuusaste	%	62,5	66,4	74,5	32,6	**39,0**
Oman pääoman tuotto	%	12,2	15,8	19,4	15,2	**6,1**
Sijoitetun pääoman tuotto	%	14,8	19,6	22,9	12,1	**8,3**

* *Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle. Osinkoehdotus on 0,62 euroa/osake.*
** *Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle hallitukselle annettavaksi valtuutukseksi maksaa harkintansa mukaan osinkoa enintään 0,38 euroa osakkeelta, jos Stockmannin taloudellinen tilanne tukee osingon maksua.*

Myynti vuosineljänneksittäin 2007–2008, milj.euroa

	Q1 2007	Q2 2007	Q3 2007	Q4 2007	Q1 2008	Q2 2008	Q3 2008	Q4 2008
Tavarataloryhmä	281,2	261,0	275,5	400,4	275,9	306,4	264,8	371,8
Lindex*				68,1	138,3	183,8	174,9	175,6
Hobby Hall	55,6	46,0	45,9	58,9	47,4	48,3	41,6	53,7
Seppälä	34,6	43,5	45,4	51,2	35,7	45,2	50,1	51,5
Jakamaton	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Konserni	371,7	350,7	367,0	578,8	497,5	583,9	531,5	652,8

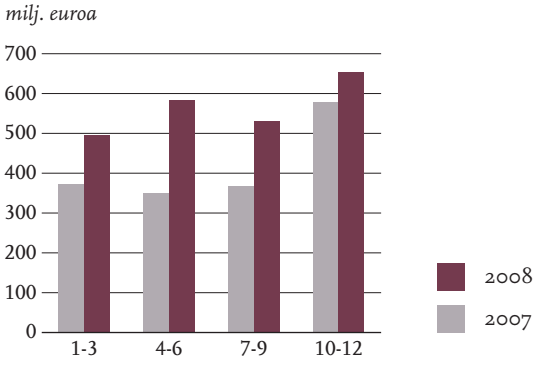
* *Lindex 6.12.2007 alkaen*

Liikevoitto vuosineljänneksittäin 2007–2008, milj.euroa

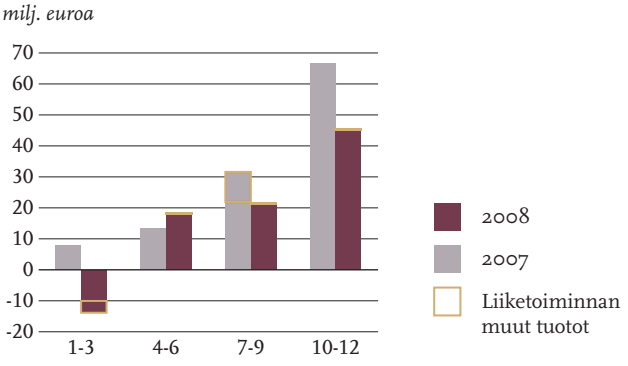
	Q1 2007	Q2 2007	Q3 2007	Q4 2007	Q1 2008	Q2 2008	Q3 2008	Q4 2008
Tavarataloryhmä	7,8	11,5	25,7	46,9	1,5	4,1	13,5	34,9
Lindex*				15,0	-1,2	23,8	15,7	20,3
Hobby Hall	1,5	-0,9	2,5	2,7	-2,1	0,7	0,7	1,6
Seppälä	0,8	5,8	5,5	8,6	-0,6	5,1	5,9	4,2
Jakamaton	-1,8	-2,1	-1,1	-2,4	0,2	-2,2	-0,7	-3,3
Eliminoinnit	0,0	-0,1	-0,5	0,0	-0,3	0,0	-0,5	0,8
Konserni	8,2	14,1	32,1	70,8	-2,5	31,4	34,6	58,4

* *Lindex 6.12.2007 alkaen*

MYYNTI VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN 2007-2008

VOITTO ENNEN VEROJA VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN 2007-2008

Liiketoimintayksiköt lyhyesti

Tavarataloryhmä

Maisa Romanainen

Tarjoaa korkeatasoisessa ja kansainvälisessä ostoympäristössä ainutlaatuisen laajan ja laadukkaan tuotevalikoiman sekä asiantuntevaa ja erinomaista asiakaspalvelua.

- **Suomessa:** 7 tavarataloa, 7 Akateemisen Kirjakaupan myymälää, Outlet-myymälä, 4 Zara-myymälää, 15 Stockmann Beauty -myymälää
- **Venäjällä:** 4 tavarataloa, Outlet-myymälä, erikoisliike, 18 Bestseller-myymälää, 7 Nike-myymälää
- **Virossa:** tavaratalo
- **Latviassa:** tavaratalo

OSUUS STOCKMANNIN MYYNNISTÄ

1 218,9 milj. euroa

54 %

OSUUS STOCKMANNIN LIIKEVOITOSTA

54,0 milj. euroa

42 %

Lindex

Göran Bille

Tarjoaa inspiroivaa muotia sopivaan hintaan. Naistenvaatteissa, alusvaatteissa, lastenvaatteissa ja kosmetiikassa on useita eri konsepteja. Lindexin mallistoille ovat ominaisia harkitut yksityiskohdat, muotitietoisuus ja nopea uusiutuminen.

- **Ruotsissa:** 195 myymälää
- **Norjassa:** 93 myymälää
- **Suomessa:** 53 myymälää
- **Virossa:** 5 myymälää
- **Latviassa:** 7 myymälää
- **Liettuassa:** 4 myymälää
- **Tšekissä:** 3 myymälää
- **Venäjällä:** yksi myymälä
- **Saudi-Arabiassa:** 5 franchising-myymälää

OSUUS STOCKMANNIN MYYNNISTÄ

672,5 milj. euroa

30 %

OSUUS STOCKMANNIN LIIKEVOITOSTA

58,7 milj. euroa

46 %

Hobby Hall

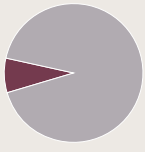
Raija-Leena Söderholm

Tarjoaa helpon, luotettavan ja miellyttävän vaihtoehdon laatutuotteiden edulliseen ostamiseen. Valtaosa tarjonnasta on kodin ja vapaa-ajan tuotteita.

- **Suomessa:** suurin postimyyntiyritys ja johtava online-kauppa, 2 myymälää
- **Virossa:** suurin postimyyntiyritys, online-kauppa, myymälä
- **Latviassa:** suurin postimyyntiyritys, online-kauppa
- **Liettuassa:** postimyynti, online-kauppa

OSUUS STOCKMANNIN MYYNNISTÄ

191,0 milj. euroa

8 %

OSUUS STOCKMANNIN LIIKEVOITOSTA

0,8 milj. euroa

1 %

Seppälä

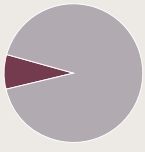
Terhi Okkonen

Muotiketju Seppälä myy naisten, miesten ja lasten vaatteita, kenkiä, asusteita ja kosmetiikkaa. Kaikki mallistot ovat Seppälän omaa suunnittelua ja omia merkkejä. Seppälän menestys perustuu nopeasti vaihtuviin mallistoihin ja kykyyn tarjota muotia järkevin hinnoin.

- **Suomessa:** 132 myymälää
- **Venäjällä:** 34 myymälää
- **Virossa:** 18 myymälää
- **Latviassa:** 9 myymälää
- **Liettuassa:** 9 myymälää
- **Ukrainassa:** yksi myymälä

OSUUS STOCKMANNIN MYYNNISTÄ

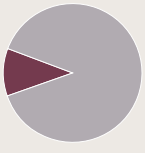
182,6 milj. euroa

8 %

OSUUS STOCKMANNIN LIIKEVOITOSTA

14,6 milj. euroa

11 %

Vuoden 2008 merkittäviä tapahtumia

Tammikuu

- Lindex otti käyttöön Göteborgissa Ruotsissa sijaitsevan uuden jakelukeskuksen, joka tehostaa yhtiön toimintaa. Jakelukeskus on toiminut täydellä teholla keväästä alkaen.
- Tekstiili- ja vaateteollisuus ry Finatex myönsi Seppälälle Vuoden suomalainen muotiteko -kunniamaininnan Oman Elämänsä Supermalli -konseptista.

Lindexin uusi ajanmukainen jakelukeskus on alentanut yhtiön logistiikkakustannuksia.

Maaliskuu

- Venäjällä tuotiin markkinoille Stockmannin luotollinen MasterCard-kanta-asiakaskortti yhteistyössä Citibankin kanssa.
- Seppälä käynnisti Suomessa oman kanta-asiakasjärjestelmänsä. Seppälä Klubissa on jo yli 300 000 jäsentä.
- Yhtiökokous päätti 18.3.2008 uusien osakeoptioiden antamisesta vastikkeetta niille kanta-asiakkaille, joiden rekisteröidyt ostot Stockmann-konsernin yhtiöistä yhdessä samaan tiliin kohdistuvien rinnakkaiskorttien ostojen kanssa ovat yhteensä vähintään 6 000 euroa vuosina 2008–2009.

Huhtikuu

- Stockmannin luotollinen kanta-asiakaskortti uudistui Suomessa kansainväliseksi MasterCard-luottokortiksi. Korttiuudistus perustui Stockmannin ja Nordean tekemään sopimukseen kanta-asiakastilien rahoituksen siirtymisestä Nordealle.

Toukokuu

- Helsingin tavaratalossa käynnissä olevan laajennus- ja muutoshankkeen ensimmäiset täysin uudet tilat valmistuivat tavaratalon kuudenteen kerrokseen. Marraskuussa saatiin uusia tiloja käyttöön myös kahdeksannessa kerroksessa. Töiden arvioidaan valmistuvan vaiheittain vuoden 2010 loppuun mennessä. Laajennuksen ansiosta tavaratalon myyntipinta-ala laajenee 50 000 neliömetriin.
- Moskovan kansainvälisen välitystuomioistuimen ratkaistua Moskovan keskustassa sijaitsevan Stockmannin Smolenskajan tavaratalon vuokrakiistan Stockmannin eduksi lopettivat vuokranantajat siitä huolimatta sähkönjakelun tavarataloon. Vuokranantajien laittoman toiminnan vuoksi tavaratalo jouduttiin sulkemaan 13.5.2008 alkaen. Stockmann on käynnistänyt vuokranantajia vastaan oikeustoimet, joihin liittyy merkittävä vahingonkorvausvaatimus.

Helsingin tavaratalon kahdeksannen kerroksen uusissa asiakaspalvelutiloissa on tyyliä.

Kesäkuu

- Hallitus vahvisti 18.6.2008 konsernin seuraavien viiden vuoden strategiset suuntaviivat ja saman aikavälin taloudelliset tavoitteet. Konsernin tavoitteena on saavuttaa vuosittain kaikilla markkina-alueillaan markkinoiden keskimääräistä kasvua nopeampi kasvu. Tavoitteena on myös saavuttaa 12 prosentin liikevoittomarginaali ja 20 prosentin sijoitetun pääoman tuotto strategiajakson lopussa vuonna 2013. Strategisena tavoitteena on myös vähintään 40 prosentin omavaraisuusaste. Osingonjakopolitiikka on ennallaan: tavoitteena on jakaa osinkoa yli puolet varsinaisen liiketoiminnan tuottamasta voitosta. Toiminnan kasvun vaatima rahoitus otetaan kuitenkin huomioon osingon tasossa.
- Stockmann toteutti 137,4 miljoonan euron osakeannin institutionaalisille sijoittajille 23.6.2008. Osakeannista saaduilla varoilla Stockmann lyhensi Lindexin hankinnan yhteydessä nostamaansa pitkäaikaista lainaa.

Perinteiseen tapaan Nevsky Centre -kauppakeskuksen peruskiveen muurattiin aikakapseli, jonka sijoitti paikalleen Tapio Müller projektinjohdosta vastaavasta Pöyry CM:stä.

Elokuu

- Lindex avasi ensimmäisen Venäjän-myymälänsä Pietarissa. Jatkossa Lindex avaa Venäjällä lisää myymälöitä.

Syyskuu

- Lindex-myymäläketju laajeni Saudi-Arabiaan, kun franchising-yhteistyökumppani Delta International Establishment avasi siellä kolme ensimmäistä myymäläänsä syyskuussa. Vuoden aikana avattiin Saudi-Arabiassa yhteensä viisi Lindex-myymälää. Tavoitteena on laajentaa myymäläverkostoa Saudi-Arabiassa ja avata Lindex-myymälöitä myös muihin Lähi-idän maihin.
- Hobby Hallin pääkonttori muutti uusiin vuokratiloihin Helsingin Oulunkylään.

Lokakuu

- Pietarin ydinkeskustaan rakenteilla olevan Stockmannin Nevsky Centre -kauppakeskuksen peruskivi muurattiin 17.10.2008. Kauppakeskuksen bruttopinta-ala on noin 100 000 neliömetriä, josta noin 50 000 neliömetriä on liike- ja toimistotilaa. Kauppakeskukseen on suunniteltu noin 20 000 neliömetrin suuruinen Stockmann-tavaratalo, muuta vähittäiskauppaa, toimistotiloja ja maanalainen paikoituslaitos. Nykyisen aikataulun mukaan rakennus valmistuu kesän 2010 aikana, ja kaupallisen toiminnan suunnitellaan käynnistyvän vuoden 2010 loppuun mennessä.
- Seppälä avasi 26.10.2008 ensimmäisen Ukrainan-myymälänsä Harkovan miljoonakaupungissa Itä-Ukrainassa. Ukraina on Seppälän kuudes ja Stockmann-konsernin kymmenes toimintamaa.

Kahdessadas Seppälä valmiina avaamaan ovensa. Vasemmalta myymäläpäällikkö Maarit Ristimäki, myyjät Sanna Pihlajamäki ja Virpi Mäkilä sekä uuden myymälän ”kummi” Oili Rantala.

Marraskuu

- Stockmann-konsernin tavarataloryhmän johtajaksi, varatoimitusjohtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi nimitettiin 6.11.2008 KTM Maisa Romanainen, joka on viimeksi työskennellyt Stockmannin Suomen ja Baltian tavaratalojen johtajana. Toiseksi konsernin kahdesta varatoimitusjohtajasta nimitettiin talousjohtaja Pekka Vähähyyppä.
- Seppälä avasi 200. myymälänsä 13.11.2008 Vaasassa. Vuoden 2008 päättyessä Seppälällä oli yhteensä 203 myymälää kuudella eri markkina-alueella.
- Uudet Nordean ja Stockmannin tekemään sopimukseen perustuvat Stockmannin luotolliset MasterCard-kanta-asiakaskortit tulivat käyttöön Latviassa, jossa Stockmannilla ei ole aikaisemmin ollut lainkaan luotollista kanta-asiakaskorttia.

Maailman talouskriisi vaikuttaa kasvustrategian ajoitukseen

Vuodesta 2008 tuli hyvin erilainen kuin osattiin odottaa. Yhdysvaltain finanssikriisistä alkaneet talousongelmat levisivät loppukesän ja alkusyksyn aikana reaalitalouteen ja aiheuttivat ennennäkemättömän nopean suhdannekäänteen. Tällä oli selviä vaikutuksia kuluttajien käyttäytymiseen erityisesti Pohjoismaiden ja Baltian markkinoilla. Vaikka talouskriisi iski voimakkaasti myös Venäjän talouteen syksyn aikana, kulutuskysyntä siellä kasvoi voimakkaasti aivan vuoden lopulle asti. Ruplan nopean devalvoitumisen myötä kriisin vaikutukset alkoivat kuitenkin heijastua myös venäläisten kuluttajien arkeen ostovoiman heikennyttyä.

Stockmannin kansainvälistyminen kiihtyi edellisen vuoden lopussa tapahtuneen Lindexin oston myötä. Stockmann-konsernilla on henkilöstöä ostokonttorimaat mukaan lukien nyt viidessätoista maassa yli 16 000 ja myymälöitä kymmenessä maassa yli 600 kappaletta. Lindexin mukaantulo merkitsi myös konsernin myynnin merkittävää kasvua. Kokonaismyynti kasvoi 36 prosenttia ja oli noin 2,27 miljardia euroa. Suomen ulkopuolelta tulevan myynnin osuus nousi lähes puoleen kokonaismyynnistä.

Heikentynyt kulutuskysyntä, rahoituskustannusten kasvu ja kertaluontoiset erät pudottivat tulostasoa

Heikentynyt kulutuskysyntä vaikutti erityisesti loppuvuoden aikana konsernin tulokseen. Vaikka liikevoitossa Lindexin mukaantulon myötä yllettiin lähelle edellisen vuoden tasoa, jäi voitto ennen veroja rahoituskulujen kasvun ja eräiden kertaluontoisten erien vuoksi selvästi edellisen vuoden tulosta pienemmäksi ja oli 71,7 miljoonaa euroa. Suurimpana kertaluontoisena eränä jouduttiin Moskovan Smolenskajan tavaratalon sulkemisen seurauksena kirjaamaan merkittävä tappio. Tavaratalon sulkeminen johtui vuokranantajien laittomasta ja sopimuksen vastaisesta menettelystä. Asiaa koskeva vahingonkorvausoikeudenkäynti on edelleen vireillä Moskovan kansainvälisessä välitystuomioistuimessa.

Nettorahoituskustannukset kasvoivat pääosin Lindex-kaupan seurauksena noin 44,4 miljoonaa euroa. Konsernin rahoitus neuvoteltiin vuoden lopulla uudelleen pitkäaikaiseksi. Usean osapuolen kanssa solmitun miljardin euron suuruisen lainarahoituspaketin seurauksena konsernin rahoituskustannukset tulevat korkotason alenemisen myötä pienentymään selvästi vuonna 2009. Rahoitusjärjestely mahdollistaa myös konsernin keskeisten suurten investointien läpiviennin ja toiminnan juoksevan rahoituksen seuraavien kahden vuoden aikana, jolloin investoinnit tulevat olemaan suurimmillaan.

Kaikkien liiketoimintayksiköiden tulokset heikkenivät, mutta tavarataloryhmän, Lindexin ja Seppälän tulokset säilyivät hyvällä tasolla. Sen sijaan erityisesti kulutuselektroniikkaalan myynnin voimakkaasta heikentymisestä kärsineen Hobby Hallin tulos pieneni muita enemmän, mutta oli edelleen voitollinen. Konsernissa tehdään vuoden 2010 alusta lukien rakennemuutos, jonka seurauksena Hobby Hall yhdistetään tavarataloryhmään osaksi Stockmannin kehitettävää monikanavastrategiaa, jossa etäkaupalla tulee olemaan kasvava rooli. Hobby Hall toimii vielä vuoden 2009 ajan itsenäisenä liiketoimintayksikkönä keskittyen kannattavuutensa voimakkaaseen parantamiseen ja valmistautuen seuraavan vuoden alussa toteutettavaan integraatioon.

Maailmantalouden muuttunut tilanne vaikuttaa pitkän aikavälin strategiaan

Lähivuosien kasvuedellytykset ovat maailman talouskriisin seurauksena muuttuneet aivan toisen näköisiksi kuin vielä kesällä konsernin viisivuotisstrategiaa määriteltäessä kuviteltiin. Tämä merkitsee myös strategian edellytysten uudelleenarviointia, joka tullaan tekemään normaalissa järjestyksessä kevään ja alkukesän aikana. Jo nyt on selvää, että kaikkia strategiajaksolle suunniteltuja investointeja ei voida toteuttaa ainakaan alkuperäisen aikataulun mukaisesti. Lähivuosien kärki-investointeja ovat Helsingin tavaratalon kesken olevien laajennus- ja korjaustöiden loppuunsaattaminen sekä Pietarin keskustaan toteutettavan Nevsky Centre -kauppakeskus- ja tavaratalohankkeen toteutus. Muissa investoinneissa tullaan keskittymään niihin, jotka lyhyellä tähtäyksellä tuovat parhaan kassavirran.

Pitkän aikavälin tunnuslukutavoitteista omavaraisuusaste parani lähemmäs pitkän aikavälin yli 40 prosentin tavoitettaan ja oli 39,0 prosenttia. Tähän kehitykseen vaikutti ennen kaikkea kesällä toteutettu kotimaisille ja ulkomaisille sijoittajille suunnattu osakeanti. Sen seurauksena uutta pääomaa saatiin 137 miljoonaa euroa, jolla lyhennettiin Lindexin hankintavelkaa. Ruotsin kruunun voimakas heikentyminen talouskriisin seurauksena on myös pienentänyt kruunumääräistä hankintavelkaa ja vaikuttanut myönteisesti taseen rakenteeseen. Sijoitetun pääoman tuotto pieneni ja oli 8,3 prosenttia ja liikevoittomarginaali 6,5 prosenttia.

Talouskriisin kesto ratkaisee osingon kokonaismäärän

Stockmann on perinteisesti tunnettu osakasystävällisestä osinkopolitiikastaan, jota se noudattaa myös talouden matalasuhdanteessa. Olosuhteiden nopeaan muutokseen on kuitenkin myös osingonjakoehdotuksessa varauduttu. Yhtiön osakekohtainen tulos (EPS) heikkeni poikkeuksellisen paljon sen seurauksena, että Ruotsin kruunun heikentymisestä johtuvasta sisäisestä valuuttakurssivoitosta joudutaan kirjaamaan tulosvaikutteisesti laskennallinen verovelan kasvu. Tällä ei kuitenkaan ole kassavirtavaikutusta. Hallitus ehdottaa, että vuodelta 2008 maksetaan osinkona 0,62 euroa osakkeelta ja että yhtiökokous valtuuttaisi lisäksi hallituksen päättämään myöhemmin vuoden aikana enintään 0,38 euron osingosta yhtiön taloustilanteen niin salliessa.

Osakemarkkinoiden yleisen kehityksen mukana Stockmannin markkina-arvo pieneni huomattavasti ja oli vuoden lopussa 611,6 miljoonaa euroa.

Osakemarkkinoiden romahduksen seurauksena myös Stockmannin kanta-asiakkaille tarkoitetut optio-ohjelmat ovat tällä hetkellä menettäneet taloudellisen houkuttelevuutensa. Kun tavoitteena oli palkita hyviä kanta-asiakkaita ja kun tämä tavoite ei näytä nykyisen kurssitason vallitessa toteutuvan, hallitus ehdottaa vuoden 2008–2009 yhteenlaskettujen ostojen perusteella annettavien kanta-asiakasoptioiden hinnan tarkistusta vastaamaan yhtiökokousta edeltävän helmikuun keskikurssitasoa. Sen sijaan aikaisempi optio-ohjelma, jonka mukaisesti optiot on jo merkitty, jää tässä vaiheessa ennalleen, koska merkintähinnan alentaminen aiheuttaisi huomattavan tulosvaikutteisen IFRS-kulukirjauksen. Hallituksen ja toimivan johdon puolesta lupaan, että tarjoamme näitä optioita merkinneille lohdutukseksi hyvän kaupallisen edun, mikäli optiomerkinnät eivät ole järkevästi muutettavissa osakkeiksi merkintäajan päättyessä.

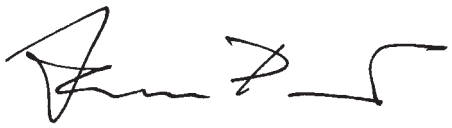
Vuoden 2009 näkymät

Vallitsevissa oloissa vuoden 2009 ennustaminen on erittäin vaikeaa. Todennäköistä on, että kaikilla Stockmannin markkina-alueilla tullaan olemaan taantumassa ja kasvu on negatiivinen. Venäjän osalta kehitys on erittäin suurelta osin riippuvainen energian hinnasta.

Stockmann on omalta osaltaan käynnistänyt sopeuttamistoimet alhaisemman kysynnän olosuhteisiin. Ostotoiminnassa on tämän vuoksi ennakkotilauksia selvästi pienennetty, ja kustannustehokkuutta ylläpidetään kaikissa toiminnoissa. Myös toiminnan rakenteisiin on tarpeen vaatiessa oltava valmiita kajoamaan. Tavoitteena on säilyttää toiminnan kannattavuus hyvällä tasolla myös vuoden 2009 aikana.

Samalla kun kiitän asiakkaitamme meitä kohtaan osoitetusta luottamuksesta, haluan kiittää koko konsernin henkilöstöä hyvistä suorituksista vuonna 2008.

Helsingissä 13.2.2009

Hannu Penttilä

Christoffer Taxell

Erkki Etola

Kaj-Gustaf Bergh

Eva Liljeblom

Kari Niemistö

Carola Teir-Lehtinen

Henry Wiklund

Robin Sandelin

Rita Löwenhild

Hallitus ja tilintarkastajat

PUHEENJOHTAJA

Christoffer Taxell*
(s. 1948), oikeustieteen kandidaatti, ministeri. Hallituksen jäsen vuodesta 1985, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2007. Hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja.
OSAKKEET: A 2 250, B 6 680

VARAPUHEENJOHTAJA

Erkki Etola**
(s. 1945), diplomi-insinööri, toimitusjohtaja, Oy Etola Ab. Hallituksen jäsen vuodesta 1981, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 1992. Hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen.
OSAKKEET: A 1 891 676, B 996 445

Kaj-Gustaf Bergh*
(s. 1955), oikeustieteen kandidaatti, diplomiekonomi, toimitusjohtaja, Föreningen Konstsamfundet r.f. Hallituksen jäsen vuodesta 2007.
OSAKKEET: A 1 020, B 2 839

Eva Liljeblom**
(s. 1958), kauppatieteiden tohtori, professori, Svenska Handelshögskolan. Hallituksen jäsen vuodesta 2000. Hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen.
OSAKKEET: A 243, B 4 117

Kari Niemistö*
(s. 1962), kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja, Selective Investor Oy Ab. Hallituksen jäsen vuodesta 1998.
OSAKKEET: A 3 001 876, B 968 569

Carola Teir-Lehtinen**
(s. 1952), filosofian maisteri, kestävän kehityksen johtaja, Fortum Oyj. Hallituksen jäsen vuodesta 2004.
OSAKKEET: B 3 683

Henry Wiklund*
(s. 1948), kauppatieteiden maisteri, kamarineuvos. Hallituksen jäsen vuodesta 1993. Hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen.
OSAKKEET: A 720, B 5 090

Tiedot hallituksen jäsenten keskeisestä työkokemuksesta ja keskeisimmistä luottamustehtävistä ovat Stockmannin internet-sivuilla osoitteessa www.stockmann.com.

* Riippumaton yhtiöstä
** Riippumaton yhtiöstä ja merkittävästä osakkeenomistajasta

HENKILÖSTÖN EDUSTAJAT HALLITUKSESSA
1.4.2008–31.3.2009
Henkilöstön edustajilla on hallituksen kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.
He eivät ole hallituksen jäseniä.

Robin Sandelin
(s. 1956), ostaja, tavaratalоryhmä. Henkilöstön edustaja hallituksessa Stockmannin ylempien toimihenkilöiden valitsemana.

Rita Löwenhild
(s. 1952), pääluottamusmies, tavaratalоryhmä. Henkilöstön edustaja hallituksessa yhtymälautakunnan valitsemana.

TILINTARKASTAJAT

Jari Härmälä
(s. 1961), kauppatieteiden maisteri, KHT, Stockmannin varsinainen tilintarkastaja vuodesta 2007.

Henrik Holmbom
(s. 1970), kauppatieteiden maisteri, KHT, Stockmannin varsinainen tilintarkastaja vuodesta 2003.

VARATILINTARKASTAJA
KPMG Oy Ab

Hannu Penttilä

Pekka Vähähyyppä

Maisa Romanainen

Göran Bille

Raija-Leena Söderholm

Terhi Okkonen

Jussi Kuutsa

Jukka Naulapää

Konsernin johtoryhmä

Hannu Penttilä
(s. 1953), varatuomari, toimitusjohtaja. Stockmannille 1978, nykyiseen tehtävään 2001.
OSAKKEET: A 105, B 12 836
OPTIOT: 2006A 16 000, 2006B 8 000, 2006C 13 600, 2006D 13 600

Pekka Vähähyyppä
(s. 1960), kauppatieteiden maisteri, varatoimitusjohtaja, talousjohtaja. Stockmannille 2000, nykyiseen tehtävään 2008.
OSAKKEET: B 5 264
OPTIOT: 2006A 8 000, 2006B 4 000, 2006C 6 800, 2006D 6 800

Maisa Romanainen
(s. 1967), kauppatieteiden maisteri, varatoimitusjohtaja, vastuualue tavarataloryhmä. Stockmannille 1996, nykyiseen tehtävään 2008.
OSAKKEET: –
OPTIOT: 2006A 5 000, 2006B 2 500, 2006C 4 250, 2006D 4 250

Göran Bille
(s. 1955), ekonomi, toimitusjohtaja, Lindex. Stockmannille 2007, nykyiseen tehtävään 2004.
OSAKKEET: B 12 000
OPTIOT: 2006A 4 000, 2006B 2 000, 2006C 6 800, 2006D 6 800

Raija-Leena Söderholm
(s. 1957), rakennusinsinööri, MKT, toimitusjohtaja, Hobby Hall. Stockmannille 2001, nykyiseen tehtävään 2009.
OSAKKEET: B 120
OPTIOT: 2006A 5 000, 2006B 2 500, 2006C 4 250, 2006D 4 250

Terhi Okkonen
(s. 1961), eMBA, toimitusjohtaja, Seppälä. Stockmannille 1991, nykyiseen tehtävään 2005.
OSAKKEET: B 1 328
OPTIOT: 2006A 8 000, 2006B 4 000, 2006C 6 800, 2006D 6 800

Jussi Kuutsa
(s. 1964), ekonomi, konsernin ulkomaantoimintojen kehitysjohtaja. Stockmannille 1996, nykyiseen tehtävään 2006.
OSAKKEET: B 4 286
OPTIOT: 2006A 8 000, 2006B 4 000, 2006C 6 800, 2006D 6 800

Jukka Naulapää
(s. 1966), oikeustieteen kandidaatti, lakiasiain johtaja. Stockmannille 1998, nykyiseen tehtävään 2006.
OSAKKEET: B 1 848
OPTIOT: 2006A 8 000, 2006B 4 000, 2006C 6 800, 2006D 6 800

Hallituksen jäsenten ja johdon osake- ja optio-omistuksena on ilmoitettu heidän henkilökohtaisesti omistamansa ja heidän lähipiirinsä omistamat Stockmann Oyj Abp:n osakkeet ja optiot 31.12.2008, lukuun ottamatta mahdollisia vuoden 2006 kanta-asiakasoptioita, joita oli hallituksen jäsenten omistuksessa yhteensä 454 kpl ja konsernin johtoryhmän jäsenten omistuksessa yhteensä 992 kpl. Päivitetyt tiedot hallituksen jäsenten ja johdon osake- ja optio-omistuksista ovat yhtiön internet-sivuilla www.stockmann.com. Tietoja Stockmannin osakkeista ja optioista on vuosikertomuksen sivuilla 57–61 ja 63.

Tavarataloryhmä

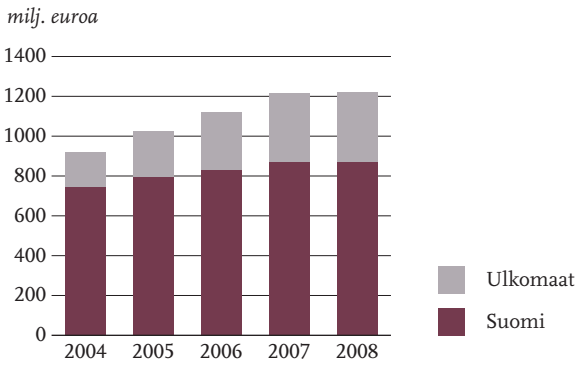
Stockmannin tavarataloryhmällä on seitsemän tavarataloa Suomessa ja neljä Venäjällä sekä tavaratalot Virossa ja Latviassa. Ryhmään kuuluvat myös Akateemiset Kirjakaupat, Stockmann Beauty- ja Zara-myymälät Suomessa sekä Bestseller- ja Nike-myymälät Venäjällä. Toiminnan kulmakivenä on vahva Stockmann-brändi, joka perustuu laajaan ja laadukkaaseen valikoimaan, kansainväliseen ilmapiiriin, korkeatasoiseen ostoympäristöön ja erinomaiseen asiakaspalveluun.

Kanta-asiakas on tärkein

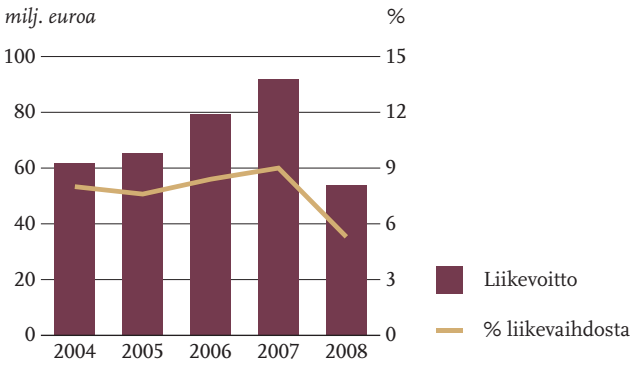
Tavarataloryhmän myynti oli 1 218,9 miljoonaa euroa. Se oli edellisen vuoden tasolla. Ryhmän liikevaihto oli 1 025,9 miljoonaa euroa, ja liikevoittoa kertyi 54,0 miljoonaa euroa. Myynnin kasvusta huolimatta liikevoitto väheni kasvaneiden kustannusten ja Moskovan Smolenskajan tavaratalon sulkemisesta aiheutuneiden kertaluonteisten kustannusten vuoksi 37,8 miljoonaa euroa eli 41 prosenttia.

Suomen tavaratalojen, Akateemisten Kirjakauppojen ja erikoisliiketju Stockmann Beautyn myynti oli 847,9 miljoonaa euroa, joka oli 3,2 miljoonaa euroa eli 0,4 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tallinnan ja Riian tavaratalojen yhteenlaskettu myynti kasvoi haastavasta markkina- ja kilpailutilanteesta huolimatta 4 prosenttia ja oli 130,8 miljoonaa euroa. Kolmessa Venäjällä toiminnassa olleessa tavaratalossa syntyi erinomainen vertailukelpoisen myynnin kasvu,

TAVARATALORYHMÄN MYYNNIN KEHITYS 2004-2008

TAVARATALORYHMÄN LIIKEVOITON KEHITYS 2004-2008

AVAINLUKUJA

Tavarataloryhmä, milj. euroa	2008	2007	muutos %
Myynti	**1 218,9**	1 218,1	0
Osuus Stockmannin myynnistä, %	**53,8**	73,0	
Liikevoitto*	**54,0**	91,8	-41
Sijoitetun pääoman tuotto, %	**9,6**	18,1	
Sijoitettu pääoma	**563,8**	506,1	11
Investoinnit	**146,0**	111,5	
Henkilöstö 31.12.	**8 945**	9 545	-6
Myymäläpinta-ala, m²	**192 395**	190 708	

* *Sisältää liiketoiminnan muut tuotot*

30 prosenttia. Venäjän tavaratalojen yhteenlaskettu myynti pieneni kuitenkin 9,2 miljoonaa euroa eli 5 prosenttia Moskovan Smolenskajan tavaratalon sulkemisen vuoksi.

Tavarataloryhmän keskeiset taloudelliset tavoitteet ovat hyvä myynnin kehitys, myyntikatetason parantaminen, tarkka kulujen hallinta ja tehokas pääoman käyttö. Epävarma taloudellinen tilanne sekä palkka- ja ylläpitokustannusten kasvu loivat uusia haasteita toiminnan kehittämiselle kaikissa toimintamaissa vuonna 2008. Erityisesti Baltian maiden ja Venäjän huomattava inflaatio vaati toimenpiteitä toiminnan tehostamiseksi. Tavarataloryhmän kokonaiskulut kasvoivat 9 prosenttia. Kannattavuuden parantamiseksi tavarataloryhmässä panostettiin hyvän myyntikehityksen varmistamiseen, varaston hallintaan sekä entistäkin tiukempaan kulukontrolliin. Myynnin tehostamistoimet tiukassa kilpailutilanteessa loppuvuonna pienensivät jonkin verran myyntikatetta, joka kehittyi vielä alkuvuodesta hyvin. Vuoden aikana myyntikateprosentti oli 41,0, kun se edellisenä vuonna oli 41,7.

Sijoitetun pääoman tuotto pieneni ja oli 9,6 prosenttia. Tämä johtui liikevoiton pienenemisestä ja keskeneräisestä mittavasta investointiohjelmasta, joka kasvatti sijoitettua pääomaa.

Vahva asema Suomessa ja Baltiassa

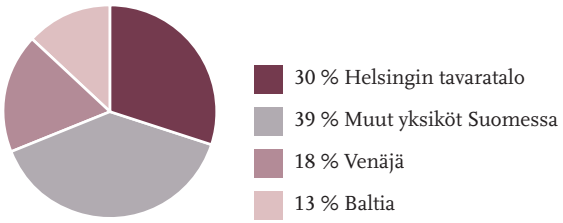
Stockmann on pystynyt säilyttämään markkina-asemansa Suomen ja Baltian maiden jatkuvasti kovenevassa kilpailuympäristössä ja epävarmassa taloudellisessa tilanteessa. Tavarataloryhmä organisoi vuoden 2008 alussa myyntiorganisaationsa vastaamaan eri maiden markkinatilannetta. Suomen ja Baltian tavaratalot muodostavat nyt yhteisen myyntiorganisaation ja Venäjän tavaratalot omansa. Suomen ja Baltian tavaratalot toimivat kaikki samantyyppisillä markkinoilla maiden suurimmissa kaupungeissa. Toimintaympäristöt ovat samankaltaisia, ja sekä Suomessa että Baltiassa keskitytään olemassa olevan liiketoiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Sitä vastoin Venäjän toiminnan painopisteenä on edelleen toiminnan laajentaminen.

Suomen tavarataloissa asiakasmäärä pysyi jokseenkin edellisen vuoden tasolla, ja myynnin kasvu johtui asiakkaiden keskimääräisten ostosten kasvusta. Myös Baltian tavarataloissa asiakkaiden keskimääräiset ostokset ovat kasvaneet selvästi asiakasmäärien ollessa suunnilleen edellisen vuoden tasolla ja myynnin kasvaessa edelleen.

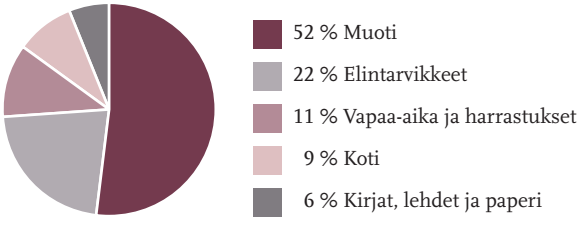
Tavarataloryhmässä panostettiin vuonna 2008 voimakkaasti myymälämiljöön uudistamiseen ja eri tavara-alueiden konseptien kehittämiseen. Uudistetut konseptit näkyvät kaikilla markkinoilla vaiheittain osastojen muutosten ja laajennusten toteutuessa sekä uusia tavarataloja avattaessa. Kehitystyö jatkuu edelleen.

Laajennuksen jälkeen Helsingin tavaratalon myyntipinta-ala on noin 50 000 neliömetriä.

TAVARATALORYHMÄN MYYNNIN JAKAUMA YKSIKÖITTÄIN 2008

TAVARATALORYHMÄN MYYNNIN JAKAUMA TUOTERYHMITTÄIN 2008

Nykyisiä strategisia valintoja noudattaen Suomessa ei enää nähtävissä olevassa tulevaisuudessa avata uutta Stockmann-tavarataloa. Sen sijaan olemassa olevia tavarataloja kehitetään jatkuvasti ja laajennetaan samalla pinta-alaa mahdollisuuksien mukaan.

Stockmann on allekirjoittanut esisopimuksen tavaratalon avaamisesta Liettuan pääkaupunkiin Vilnaan.

Tavarataloryhmällä on 15 Stockmann Beauty -ketjun myymälää Suomessa.

Kaikkien aikojen Stockmann -projekti etenee

Helsingin keskustan tavaratalossa aloitettiin vuonna 2006 merkittävä tavaratalon laajennus- ja uudistusohjelma. Kaikkien aikojen Stockmann -projektin arvioidaan valmistuvan vaiheittain vuoden 2010 loppuun mennessä. Valmistuvia tiloja otetaan käyttöön asteittain. Uusi maanalainen logistiikkatila palvelee tavaratalon kuljetuksia jo keväällä 2009, ja 600 auton pysäköintihalli Mannerheimintien alla otetaan käyttöön kesällä 2009. Vuoden 2009 aikana avataan myös tavaratalon kahdeksannessa kerroksessa mittava ravintolamaailma sekä seitsemännessä kerroksessa kauneuden maailma. Uudistunut ja laajentunut Herkku-osasto avataan vuonna 2010.

Kyseessä on Stockmann-konsernin suurin yksittäinen kiinteistöinvestointi. Projekti tuo tavaratalon lähes 10 000 uutta myyntineliömetriä, modernit logistiikkaratkaisut sekä uudet sosiaalitilat henkilökunnalle. Laajennus tulee helpottamaan asiakkaiden asiointia tavaratalossa ja kasvattamaan merkittävästi myyntiä. Laajennuksen jälkeen Helsingin tavaratalon myyntipinta-ala on noin 50 000 neliömetriä. Mittava hanke on kyetty toteuttamaan tavaratalon kannattavuutta ja myyntiä haittaamatta. Laajennusosan kustannusarvio on noin 250 miljoonaa euroa, minkä lisäksi hankkeen yhteydessä on toteutettu merkittäviä vanhaan kiinteistöön kohdistuvia korjaus- ja perusparannustoimenpiteitä.

Venäjällä voimakas kehitys

Stockmann on tehnyt strategisen päätöksen tavaratalojen avaamisesta Moskovan ja Pietarin lisäksi myös muissa Venäjän miljoonakaupungeissa. Venäjän kiinteistömarkkinoiden epävarmassa tilanteessa hankkeiden toteutuksen ajankohtaa joudutaan todennäköisesti lykkäämään pitkälle tulevaisuuteen. Venäjän markkinat tulevat kokemaan suuria rakenteellisia muutoksia talouskriisin vuoksi. Muutosten keskellä ulkomaisia sijoittajia arvostetaan, ja Stockmannin kaltaiset luotettavat yritykset tulevat menestymään uudessa markkinatilanteessa.

Mega-kauppakeskuksissa Moskovassa sijaitsevien kolmen Stockmann-tavaratalon myynti ja tulos kehittyivät vuonna 2008 erinomaisesti, samoin kuin asiakasmäärä, joka kasvoi 17 prosenttia. Hullut Päivät -kampanja on kasvattanut suosiotaan Venäjällä joka vuosi. Tänä vuonna Hullut Päivät saavuttivat jälleen uuden myyntiennätyksen, kun Moskovan kolme Stockmann-tavarataloa myivät kampanjan aikana enemmän kuin

Syksyn kaupunkikampanjassa oli vuorossa Italian muodin ja muotoilun pääkaupunki Milano. Yhteistyössä Italian valtion kanssa toteutettu tyylikäs kampanja näkyi kaikkialla tavarataloissa.

neljä tavarataloa syksyllä 2007. Myös tavaratalojen kannattavuus Moskovassa on kehittynyt odotusten mukaisesti.

Smolenskajan tavaratalo suljettiin toukokuussa

Toukokuussa Stockmann joutui sulkemaan Moskovan keskustassa Smolenski Passage -kauppakeskuksessa sijaitsevan tavaratalon vuokranantajien laittoman toiminnan vuoksi. Siitä huolimatta, että Moskovan kansainvälinen välitystuomioistuin ratkaisi Smolenskajan tavaratalon vuokrakiistan Stockmannin eduksi, lopettivat vuokranantajat sähkönjakelun Stockmann-tavaratalooon ja tekivät toiminnallaan tavaratalon aukipitämisen mahdottomaksi.

Stockmann tarjosi tavaratalon henkilökunnalle työtä muissa Moskovan tavarataloissa. Sulkemisesta aiheutuvien kustannusten ja omaisuuden kulukirjausten vaikutus tavaratalоryhmän tulokseen on 14 miljoonaa euroa. Stockmann on käynnistänyt vuokranantajien laittoman omankädenoikeuden ja Moskovan kansainvälisen välitystuomioistuimen (ICAC) päätösten vastaisen menettelyn vuoksi oikeustoimet vuokranantajia kohtaan.

Uusi tavaratalo Moskovaan

Stockmann avasi helmikuussa 2009 tavaratalon vuokratiloissa Moskovan keskustan tuntumassa uudessa Metropolis-kauppakeskuksessa. Kokonaispinta-alaltaan 100 000 neliömetrin suuruinen kauppakeskus ja sen yhteyteen rakennettu noin 20 000 työntekijän toimistokeskittymä sijaitsevat kaupallisesti erinomaisella paikalla hyvien liikenneyhteyksien varrella. Uuden tavaratalon kokonaispinta-ala on noin 8 000 neliömetriä ja Stockmannin investointi siihen noin 12 miljoonaa euroa. Stockmann on myös tehnyt esisopimukset tavaratalon avaamisesta Pohjois-Moskovaan Rostokino-kauppakeskukseen sekä ensimmäisen Moskovan ja Pietarin ulkopuolisen tavaratalon avaamisesta Greenwich-kauppakeskukseen Jekaterinburgiin. Finanssikriisin myötä myös näiden hankkeiden toteutusta ja ajankohtaa joudutaan uudelleenarvioimaan.

Hullut Päivät olivat jälleen jättimenestys. Erityisesti Venäjän tavaratalot löivät kaikki entiset ennätyksensä.

Nobelisti Martti Ahtisaari oli marraskuussa ”Miten rauha tehdään – Ahtisaari ja Aceh” -kirjan kirjoittajan Katri Merikallion haastateltavana Akateemisen Kirjakaupan Kohtaamispaikalla.

Moskovan uusin Stockmann-tavaratalo sijaitsee Metropolis-kauppakeskuksessa keskustan tuntumassa. Se avasi ovensa helmikuussa 2009.

Pietarin hankkeen rakennustyöt etenevät

Stockmannin asema Euroopan neljänneksi suurimman kaupungin Pietarin vähittäiskaupan markkinoilla paranee merkittävästi kaupungin ydinkeskustaan avattavan tavaratalon ja kauppakeskuksen myötä. Stockmann osti vuonna 2006 noin 10 000 neliömetrin suuruisen liiketontin Pietarin kaupungin pääkadulta Nevski Prospektilta. Tontti sijaitsee Vosstanija-aukion metroaseman vieressä ja Moskovan rautatieaseman välittömässä läheisyydessä. Stockmann rakennuttaa tontille bruttopinta-alaltaan noin 100 000 neliömetrin suuruisen Nevsky Centre -kauppakeskuksen, josta noin 50 000 neliömetriä on myymälä- ja toimistotilaa. Kauppakeskukseen on suunniteltu noin 20 000 neliömetrin suuruinen täysimittainen Stockmann-tavaratalo, muuta vähittäiskauppaa, toimistotiloja sekä maanalainen paikoituslaitos. Kokonaisinvestoinnin arvioidaan olevan noin 185 miljoonaa euroa. Hanke eteni vuoden 2008 aikana suunnitelmien mukaisesti, ja osa kauppakeskus- ja toimistotiloista on jo vuokrattu. Kohteen lopullinen rakennuslupa saatiin maaliskuun alussa, ja varsinaiset rakennustyöt ovat käynnissä. Rakennuksen peruskivi muurattiin 17.10.2008. Nykyisen aikataulun mukaan rakennustyöt valmistuvat kesän 2010 aikana, ja kaupallinen toiminta aloitetaan vuoden 2010 loppupuolella.

Franchising-toiminnan tavoitteena hallittu laajentuminen

Sopimuspohjainen yhteistyö valittujen kumppanien kanssa Venäjällä kuuluu Stockmannin laajentumisstrategiaan, jonka tavoitteena on Bestseller- ja Nike-myymälöiden avaaminen suurkaupunkeihin parhaille liikepaikoille.

Vuoden 2008 aikana Stockmann avasi Pietariin yhden Bestseller-myymälän ja kaksi Nike-myymälää. Tavaratalotyhmän franchising-toiminta käsittää 18 Venäjällä toimivaa Bestseller-myymälää, seitsemän Venäjällä toimivaa Nike-myymälää sekä neljä Zara-myymälää Suomessa.

Kanta-asiakkaille kansainväliset MasterCard-kortit

Vuoden 2008 aikana Stockmannin luotollisten kanta-asiakaskorttien luotto-ominaisuudet muuttuivat kansainvälisen Nordea MasterCard -luottokortin mukaisiksi Suomessa ja Latviassa, jossa Stockmannilla ei aikaisemmin ollut lainkaan

luotollista kanta-asiakaskorttia. Virossa uusi Nordea MasterCard -kortti lanseerattiin helmikuussa 2009. Venäjällä tuotiin maaliskuussa 2008 markkinoille Stockmannin luotollinen MasterCard-kanta-asiakaskortti yhteistyössä Citibankin kanssa. Stockmannilla ei ole aiemmin ollut luotollista kanta-asiakaskorttia myöskään Venäjällä.

Kaikki luotollisten kanta-asiakaskorttien asiakasedut säilyivät sellaisinaan, ja etuja kehitetään jatkossa lisää. Lisäksi kanta-asiakkaat saivat kansainvälisen maksukortin monipuoliset edut. Parhailla asiakkailla on edelleen erityinen Exclusive-kanta-asiakaskortti lisäetuineen. Kortteihin voidaan liittää myös pankkikortin kaltainen maksukorttiominaisuus. Stockmannin käteiskortti pysyy käytössä entiseen tapaan.

Kanta-asiakkaille tarjottavia etuja lisättiin voimakkaasti vuoden 2008 loppupuolella.

Monipuolisten maksutapojen ja etujen tarjoamisen lisäksi korttiuudistuksen tavoitteena oli siirtyminen hyvissä ajoin yhtenäisellä euromaksualueella SEPA:ssa vaadittaviin sirullisiin maksu- ja luottokortteihin. Mittava vaihto-operaatio onnistui odotetusti. Onnistuneen kampanjan tukena käytettiin kaikilla markkina-alueilla televisiomainontaa.

Kanta-asiakasohjelma kehityksen kohteena

Stockmannilla on ollut toiminnan alusta alkaen tavoitteena uskollisten asiakassuhteiden luominen. Kanta-asiakkaat ovat aina olleet Stockmannin menestyksen kulmakivi. Stockmann oli kanta-asiakasjärjestelmien edelläkävijä Suomessa aloittaessaan nykymuotoisen kanta-asiakastoiminnan vuonna 1986. Kanta-asiakkaisiin on ylläpidetty vuosien varrella tiivistä suhdetta lähettämällä heille kuukausittain oma kanta-asiakasvihko sekä tarjoamalla kiinnostavia ja ajankohtaisia etuja. Suomessa, Venäjällä ja Baltiassa on nyt yhteensä jo 1,7 miljoonaa kanta-asiakasta.

Stockmann kehittää kanta-asiakasohjelmaansa voidakseen vastedeskin palkita uskollisia kanta-asiakkaitaan. Kanta-asiakkaille tarjottavia etuja lisättiin voimakkaasti vuoden 2008 loppupuolella. Etujen kehittämistä jatketaan vuonna 2009, ja erityisesti parhaimmille Exclusive-asiakkaille tarjotaan uusia etuja muun muassa Herkku-osastoilla.

Stockmannin suomalaisille kanta-asiakkaille on voimassa tällä hetkellä kaksi optio-ohjelmaa, joiden perusteella hyvät kanta-asiakkaat saavat merkitä yhtiön osakkeita. Vuonna 2006 lanseerattu ohjelma oikeuttaa ostamaan osakkeita vuosina 2006–2007 tehtyjen ostojen perusteella ja uudempi vuosien 2008–2009 ostojen perusteella. Osakemarkkinoiden romahduksen vuoksi ohjelmat eivät ole tällä hetkellä taloudellisesti houkuttelevia, ja siksi ehdotetaan yhtiökokoukselle uudemman ohjelman osalta optioilla merkittävien osakkeiden hinnan tarkistusta vastaamaan nykytilannetta. Vanhemman ohjelman osalta osakkeiden merkintähinta jäisi ennalleen, mutta tulemme tarjoamaan näitä osakkeita merkinneille hyvän kaupallisen edun, mikäli optiomerkintöjä ei voida järkevästi muuttaa osakkeiksi merkintäajan päättyessä.

Elintarvikkeiden laadunvalvontaan panostetaan

Stockmann on pitkään harjoittanut elintarvikkeiden laadun tiukkaa omavalvontaa hyvässä yhteistyössä viranomaisten kanssa. Elintarvikkeiden laatu ja tuoreus on Stockmann Herkuille kunnia-asia.

Vuoden 2008 aikana Stockmann käynnisti mittavat toimenpiteet, joiden avulla taataan, että Herkut ovat jatkossakin hyvän maineensa veroisia ja asiakkaat voivat luottaa Stockmannilta ostettujen elintarvikkeiden laatuun ja tuoreuteen. Tavarataloketjussa päivitettiin lukuisia prosesseja ja ohjeistuksia sekä käynnistettiin ketjun sisäinen elintarvikeosastojen auditointiohjelma. Tavarataloihin palkattiin laatuassistentit tukemaan prosessien ja ohjeistusten toteutumista yksiköissä. Uusien työntekijöiden ammattitaitoa ja tiedon tasoa kehitetään jatkossa entistä laajemmalla koulutusohjelmalla, jonka käynnistämiseen hankittiin loppuvuodesta lisäresursseja.

Haasteellinen vuosi 2009

Markkinatilanteen epävarmuus ja sen vaikutukset kulutuskysyntään heijastuvat vuoden 2009 toimintaan kaikilla Stockmann-tavarataloj en markkina-alueilla. Vahva kanta-asiakasohjelma, erinomainen asiakaspalvelu, laadukkaat Herkku-osastot sekä monipuolinen valikoima kansainvälisiä merkkituotteita luovat pohjan myynnin tason ylläpitämiselle Suomessa ja Baltiassa sekä kasvun varmistamiselle Venäjällä. Asiakaspalvelun tason jatkuvan kehittämisen lisäksi panostetaan erilaisten lisäpalvelujen tarjontaan sekä kanta-asiakkaille että koko asiakaskunnalle. Tavara-alueista Herkun kehittäminen on erityinen painopistealue, jossa sekä kilpailukykyinen hinnoittelu että laadukas valikoima ovat menestymisen edellytyksiä. Stockmannin omia muodin ja kodin tuotemerkkejä vahvistetaan ja kehitetään entisestään. Konsernin ostokonttorit Kaukoidässä ja Turkissa antavat tähän uusia mahdollisuuksia.

Vuoden 2009 aikana lisätään sähköisten kanavien käyttöä tärkeänä osana asiakaskommunikaatiota. Vuodenvaihteessa tehdyn päätöksen mukaisesti vuonna 2009 panostetaan sähköisen kaupankäynnin aloittamiseen sekä kehittämällä Hobby Hallin toimintaa että mahdollistamalla sen liittäminen kannattavaksi osaksi tavarataloryhmän liiketoimintaa vuoden 2010 alusta.

Kustannustehokkuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota jo vuoden 2008 aikana, ja aloitettuja toimia tiivistetään edelleen. Varastojen hallintaan panostettiin niin ikään erityisesti jo vuoden 2008 aikana, jolloin ennakoitiin tulevia markkinatilanteen muutoksia. Varastot olivatkin vuodenvaihteessa erinomaisessa lähtötilanteessa ja varastotasot alle edellisen vuoden tason kaikissa toimintamaissa. Tavoitteena vuonna 2009 on, että toiminnan tulos ja kannattavuus vaikeasta toimintaympäristöstä huolimatta säilyvät hyvällä tasolla.

Lindex

Lindex kuuluu Pohjois-Euroopan johtaviin muotiketjuihin.
Sillä on 366 myymälää yhdeksässä maassa. Lindexin liikeideana
on tarjota muotitietoisille naisille inspiroivaa muotia kohtuuhintaan.

Painopisteenä laajentuminen

Viime vuosien voimakas vaatetusalan myynnin kehitys pysähtyi vuonna 2008. Vaatteiden myynti väheni Lindexin suurilla markkina-alueilla – Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa – etenkin vuoden jälkipuoliskon aikana. Lindexin suurimmalla markkina-alueella Ruotsissa vaatteiden myynti laski 4,5 prosenttia. Myynti hidastui voimakkaasti myös Baltiassa. Vaatteiden myynnin laskun taustalla ovat yleinen suhdannetilanne ja rahoituskriisi.

Vähittäiskaupan kilpailu koveni vuoden aikana erityisesti Ruotsissa ja Suomessa. Useita uusia kansainvälisiä yrityksiä tuli markkinoille, ja tutut kilpailijat avasivat myymälöitä pienillä paikkakunnilla, joilla Lindex oli aikaisemmin ainoa ketjuyritys.

Lisää markkinaosuutta taantuvilla markkinoilla

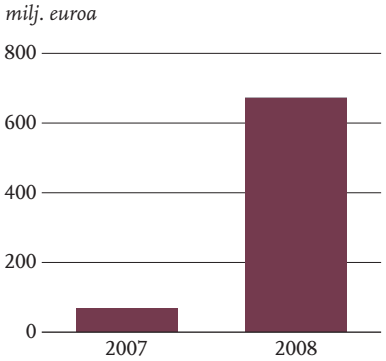
Lindex-konsernin myynti vuonna 2008 oli 672,5 miljoonaa euroa ja liikevaihto 540,2 miljoonaa euroa. Markkinoiden

AVAINLUKUJA

Lindex, milj. euroa*	2008	2007
Myynti	**672,5**	68,1
Osuus Stockmannin myynnistä, %	**29,7**	4,1
Liikevoitto**	**58,7**	15,0
Sijoitetun pääoman tuotto, %	**6,6**	22,6
Sijoitettu pääoma	**896,0**	68,6
Investoinnit	**25,2**	853,1
Henkilöstö 31.12.	**4 365**	4 644
Myymälämäärä***	**366**	346

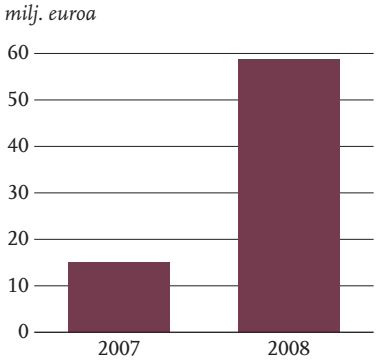
* *Lindex 6.12.2007 alkaen*
** *Sisältää liiketoiminnan muut tuotot*
*** *Joista 5 Lindexin franchising-myymälää*

LINDEXIN MYYNNIN KEHITYS 2007-2008*

*Stockmann-konserniin kirjattu myynti 6.12.2007 alkaen

LINDEXIN LIIKEVOITON KEHITYS 2007-2008*

*Stockmann-konserniin kirjattu liikevoitto 6.12.2007 alkaen

Kuva: Damir Cvetojevic

kehityksen tavoin myös Lindexin myynnin kehitys oli epätasaista, ja koko vuoden myynti väheni hieman. Tästä huolimatta yritys kehittyi markkinoita voimakkaammin suurimmalla markkina-alueellaan, Ruotsissa. Suomessa sekä myynti että markkinaosuudet pienenivät kiristyneen kilpailun vuoksi. Tšekin Lindexin kehitys oli edelleen positiivista varsinkin loppuvuonna.

Lindexin liikevoitto oli 58,7 miljoonaa euroa, joka kruunuissa laskettuna oli yhtiön paras. Yrityksen uusi jakelukeskus, joka otettiin käyttöön vuoden alussa, on toiminut erittäin hyvin ja alentanut logistiikkakustannuksia. Alentuneet logistiikkakustannukset, ostohintojen pitäminen alhaisina ja alennusten pysyminen kohtuullisina kasvattivat yrityksen myyntikatteen kaikkien aikojen parhaaksi.

Suhdannetaantuman ja rahoituskriisin kaltaisten riskien vaikutuksia on vaikeaa laskea, mutta luonnollisesti ne vähentävät kulutusta. Samanaikaisesti avaa tuleva laajentuminen Lindexille uusia mahdollisuuksia. Uusien sopimuskohteiden vuokrien odotetaan laskevan, ja monia kiinnostavia kauppapaikkoja vapautuu. Kansainväliseksi ja vakaaksi työnantajaksi mielletyllä Lindexillä on muita paremmat mahdollisuudet pitää ja saada kyvykkäitä työntekijöitä erityi-

sesti kehittyvillä markkinoilla. Lisäksi Lindex pitää myönteisenä Baltian ja Venäjän inflaatiovauhdin alenemista normaalimmalle tasolle. Lindexillä on hyvät mahdollisuudet hyötyä matalasuhdanteesta.

Kaksille uusille markkinoille

Lindexin menestys perustuu vahvan muotitarjonnan ja sopivan hinnan yhdistelmään. Yrityksen kohderyhmänä ovat pelkästään naiset, ja se tarjoaa useita erilaisia naisten vaatetuksen, naisten alusasujen, lastenvaatteiden ja kosmetiikan muotikonsepteja. Myymäläkonsepti on Lindexin naisellisen luonteen mukainen, inspiroiva ja feminiininen.

Vuoden aikana avattiin 21 uutta Lindex-myymälää. Tšekissä avattiin kaksi myymälää, Baltiassa neljä, Ruotsissa kolme, Norjassa neljä ja Suomessa kaksi. Yritys avasi myymälöitä myös kahdella uudella markkina-alueella.

Elokuussa Lindex avasi ensimmäisen myymälänsä Venäjällä, Atmosphera-kauppakeskuksessa Pietarissa. Avajaiset olivat menestys, ja jos uudella markkina-alueella aloittamiseen liittyviä ylimääräisiä markkinointikustannuksia ei oteta huomioon, myymälä oli kannattava heti ensimmäisen kuukauden jälkeen. Lindex-konsepti on siis vahva myös Venäjän markkinoilla. Yritys haluaakin avata Venäjällä lisää myymälöitä mutta valitsee tarkoin oikeat kauppakeskukset ja kauppapaikat. Jo vuonna 2009 aiotaan avata noin seitsemän uutta myymälää.

Lindex aloitti vuoden aikana aivan uudenlaisen liiketoiminnan tekemällä franchising-sopimuksen saudiarabialaisen Delta International -yhtiön kanssa. Viiden vuoden kuluessa Lähi-itään on tarkoitus avata nelisenkymmentä franchising-myymälää. Franchising-kumppani tekee myymäläinvestoinnit, palkkaa työntekijät ja vastaa koko vähittäiskauppatoiminnasta. Ensimmäisenä oli vuorossa Saudi-Arabia, jossa avattiin vuoden aikana 5 myymälää. Lindex on erittäin tyytyväinen yhteistyöhön. Saudi-Arabiaan avattavien myymälöiden lisäksi Delta International aikoo laajentaa Lindex-ketjua muualle Lähi-itään vuonna 2009. Uusien Saudi-Arabian myymälöiden lisäksi avataan myymälöitä Egyptiin ja Yhdistyneisiin arabiemiirikuntiin.

Panostuksia Norjan ja Suomen myymälöihin

Vuoden aikana panostettiin huomattavasti norjalaisten myymälöiden modernisoimiseen ja kehittämiseen. Uusi ilme otettiin vastaan erittäin hyvin, ja myynti kasvoi tuntuvasti uudistetuissa myymälöissä. Modernisoidut myymälät ovat selvästi vahvistaneet Lindexin tuotemerkkiä Norjassa.

Suomenkin myymälöiden modernisointi on perustana Lindexin panostukselle tuotemerkkinsä ja myyntinsä vahvistamiselle Suomen markkinoilla. Myymälöiden modernisointi käynnistyy Suomessa vuoden 2009 aikana. Norjasta saatujen kokemusten perusteella myymälöiden uudistaminen on varsin kannattava investointi.

Klubi pitää asiakassuhteen elävänä ja mahdollistaa oikean tarjouksen tekemisen oikealle asiakkaalle.

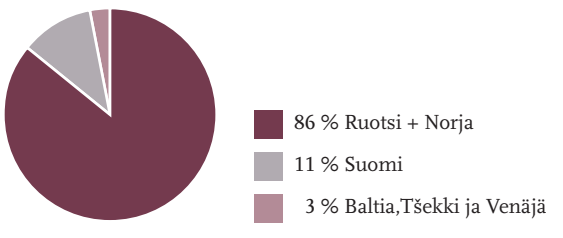
Elävä asiakassuhde

Lindex Club on toiminut vuodesta 1995 alkaen. Nykyään se on yksi Lindexin parhaista markkinointikanavista ja Pohjoismaiden suurimmista kanta-asiakasklubeista. Jäsenet Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa saavat säännöllisesti raportteja viimeisimmästä muodista ja tietoa tarjouksista. Klubi pitää asiakassuhteen elävänä ja mahdollistaa oikean tarjouksen tekemisen oikealle asiakkaalle. Jokaisen oston yhteydessä kerätään tietoa ostotavoista, mikä mahdollistaa tarjousten sopeuttamisen kohderyhmien mukaisesti, ja erilaisten kampanjoiden tehoa voidaan myös mitata. Ruotsissa ja Norjassa klubikortti käy myös käteis- ja luottokorttina Lindexiltä ostettaessa. Vuonna 2009 Lindex aikoo kehittää suoramarkkinointia markkinointikanavana myös Baltiassa, Venäjällä ja Tšekissä.

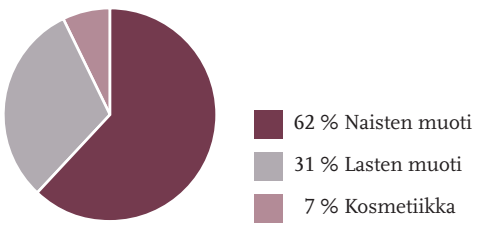
Koko tavaravirta täysin hallinnassa

Lindex otti vuonna 2008 käyttöön uuden jakelukeskuksen, jonka ansiosta sillä on koko tavaravirta täysin omassa

LINDEXIN MYYNNIN JAKAUMA, MAANTIETEELLISET SEGMENTIT 2008

LINDEXIN MYYNNIN JAKAUMA TUOTERYHMITTÄIN 2008

Lindex avasi ensimmäisen Venäjän-myymälänsä Pietarissa. Maapäällikkö Maria Martinova (vas.), myymäläpäällikkö Maria Fokina ja toimitusjohtaja Göran Bille leikkasivat juhlallisesti avausnauhan.

Lindex-ketju laajeni Saudi-Arabiaan. Kuva on Jeddan myymälästä.

Norjan myymälöiden uudistaminen jatkui. Lippulaivamyymälä avasi ovensa huhtikuussa Oslossa.

hallinnassaan. Siirtyminen oman jakelukeskuksen käyttöön onnistui erittäin hyvin, ja jo vuoden 2008 aikana kustannukset pienenivät ja tehokkuus lisääntyi. Tuotteiden jakelun tehostamiseen panostetaan myös tulevaisuudessa.

Uudet arvot vahvistavat organisaatiota

Lindex julkisti vuoden aikana yrityksen uudet, tiukasti Stockmannin perusarvoihin kytketyt arvot rakentaakseen vahvan yrityskulttuurin, jossa prosessit ovat nopeita ja päätöksentekoketjut lyhyitä. Arvot ohjaavat työntekijöitä tekemään omia päätöksiään Lindexin strategioiden mukaisesti. Kaikissa Lindexin toimintamaissa on tehty vuoden aikana laajamittaista arvojen julkistamis- ja vakiinnuttamistyötä.

Tulevaisuuden näkymät

Vuonna 2009 Lindexin toiminnan tärkeimpänä painopisteenä on laajentuminen. Yritys arvioi avaavansa vähintään yhtä monta myymälää kuin vuonna 2008, jolloin avattiin 21; osaksi uusilla markkina-alueilla. Uusia franchising-markkinoita ovat Egypti ja Yhdistyneet arabiemiirikunnat. Lindex on myös tehnyt sopimuksen kahden myymälän avaamisesta Slovakiassa syksyllä 2009. Laajentumismahdollisuuksia on myös monilla sellaisilla Pohjoismaiden ja Baltian vanhojen markkina-alueiden paikkakunnilla, joilla ei vielä ole Lindex-myymälää.

Integraatioprosessi Stockmann-konsernin kanssa jatkuu vuonna 2009.

Lindex arvioi, että matalasuhdanteen jatkuessa tulee tilanne kulutustavaramarkkinoilla olemaan edelleen tiukka. Siitä huolimatta tulevaisuudennäkymät näyttävät myönteisiltä. Lindexin näkemyksen mukaan sen toiminta ei ole erityisen haavoittuvaa edullisen hinnoittelun ja laajan valikoiman ansiosta. Valikoimaan kuuluu myös vähemmän suhdanneherkkiä segmenttejä, kuten lasten- ja alusvaatteet. Yleensä suuret muotiketjut ovat vahvistuneet matalasuhdanteiden aikana. Yhtiön tavoitteena on kasvattaa vertailukelpoista myyntiään kaikilla markkina-alueilla vuonna 2009 markkinoiden yleistä kasvua enemmän.

Hobby Hall

Etäkauppaan keskittynyt Hobby Hall markkinoi asiakkailleen tuotteita ja palveluja verkkokaupan, kuvastojen ja myymälöiden kautta. Valtaosa valikoimista on kodin ja vapaa-ajan tuotteita. Hobby Hall tarjoaa asiakkailleen Suomessa, Virossa, Latviassa ja Liettuassa vaivattoman, luotettavan ja miellyttävän vaihtoehdon laatutuotteiden edulliseen ostamiseen.

Kehittämisen vuosi

Hobby Hallin myynti vuonna 2008 oli 191,0 miljoonaa euroa, mikä on 7 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2007. Liikevaihto oli 159,6 miljoonaa euroa. Suhdannetaantuma ja rahoituskriisi vähensivät myyntiä kaikilla markkinoilla ja kiristivät kilpailua ostovoiman ja kokonaismarkkinoiden pienentyessä. Myynti hidastui voimakkaimmin Baltian markkinoilla. Kulutuselektroniikan kokonaismarkkinat pienenivät ja hinnat laskivat tuntuvasti. Televisioita ja digisovittimia myytiin huomattavasti vähemmän kuin vuoden 2007 myyntihuipun aikana.

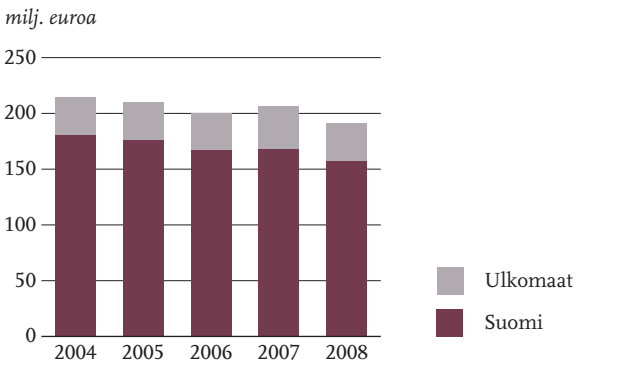
Hobby Hall onnistui säilyttämään markkinaosuutensa tiukassa kilpailutilanteessa tinkimättä katetasosta. Suhteellinen myyntikate parani. Varastoa kyettiin pienentämään edellisen vuoden tasosta. Liikevoitto pieneni ja oli 0,8 miljoonaa euroa. Liikevoiton heikkenemiseen vaikuttivat myynnin pieneneminen, kiinteiden kustannusten kasvu ja Venäjän

AVAINLUKUJA

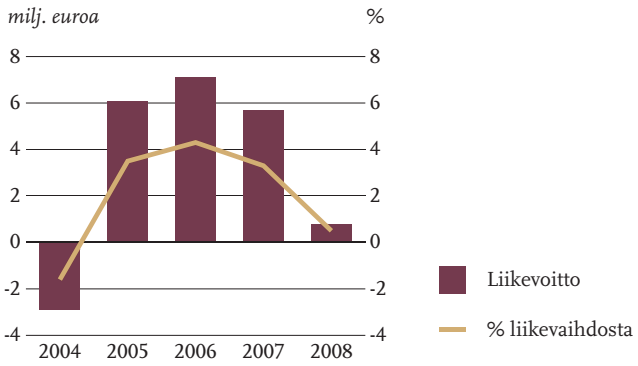
Hobby Hall, milj. euroa	2008	2007	muutos %
Myynti	**191,0**	206,5	-7
Osuus Stockmannin myynnistä, %	**8,4**	12,4	
Liikevoitto*	**0,8**	5,7	-86
Sijoitetun pääoman tuotto, %	**1,0**	6,5	
Sijoitettu pääoma	**81,8**	88,1	-7
Investoinnit	**3,1**	3,5	
Henkilöstö 31.12.	**668**	671	0

* *Sisältää liiketoiminnan muut tuotot*

HOBBY HALLIN MYYNNIN KEHITYS 2004-2008

HOBBY HALLIN LIIKEVOITON KEHITYS 2004-2008

toiminnan tappiollisuus. Asiakaspalveluprosessien vahvistaminen kasvatti henkilöstökustannuksia ja polttoaineen hinnannousu tuotteiden toimituskustannuksia. Vuonna 2007 käyttöön otettujen uusien tietojärjestelmien kustannukset vaikuttivat täysimääräisinä ensimmäisen kerran koko vuoden ajan.

Markkinajohtaja neljässä maassa

Hobby Hall on etäkaupan markkinajohtaja sekä Suomessa että Baltian maissa ja erityisesti naisten mielestä selvästi kiinnostavin verkkokauppa. Miesten osuus uusista asiakkaista on edelleen kasvussa.

Hobby Hallin myynti Suomessa oli 157,4 miljoonaa euroa, joka on 7 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Verkkokaupan osuus Suomen etäkaupasta vahvistui hieman. Tilauksista tuli 64 prosenttia verkkokaupan kautta, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli 62 prosenttia. Uusista asiakkaista tulee jo 74 prosenttia verkkokaupan kautta.

Hobby Hallilla on Suomessa pääkaupunkiseudulla kaksi myymälää, joiden tehtävänä on etäkaupan tukeminen.

Tallinnan myymälä uusiin tiloihin

Baltian myynti oli 32,8 miljoonaa euroa, mikä on 13 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Verkkokaupan osuus myynnistä säilyi vahvana Virossa ja kasvoi voimakkaasti Latviassa ja Liettuassa. Verkkokaupan osuus Hobby Hallin etäkaupasta oli Virossa 40 prosenttia, Latviassa 27 prosenttia ja Liettuassa 45 prosenttia. Baltiassa tulee verkkokaupan kautta jo puolet uusista asiakkaista.

Tallinnan myymälä avattiin syksyllä täysin uusittuna suuremmissa toimitiloissa laajennetussa Rocca Al Mare -kauppakeskuksessa. Uuden myymälän myynti on kehittynyt hyvin.

Asiakkaiden mielipiteitä ja toiveita tutkitaan jatkuvasti.

Tuotevalikoimaa ja toimintaa kehitettiin

Hobby Hall uudisti vaatevalikoimansa ja toi markkinoille uudet vaatemerkit naisille ja lapsille. Flo-merkki tarjoaa tyylikkäitä asukokonaisuuksia ajan henkeen pukeutuvalle naiselle – arkeen ja juhlaan, työhön ja vapaa-aikaan. Klipper on leikki-ikäisten oma vaatemerkki.

Jälkimarkkinoinnissa otettiin käyttöön uusi huollon seurantajärjestelmä, jonka avulla pystytään parantamaan palvelua. Asiakaspalvelua parannettiin myös uudistamalla tuotteiden pakkaamisprosessi siten, että saman tilauksen tuotteet pystytään pakkaamaan entistä tehokkaammin samaan pakettiin ja lähetykseen.

Verkkokaupan visuaalinen ilme uusittiin, ja uusi tekninen alusta on tarkoitus saada käyttöön vuoden 2009 aikana.

Markkinoinnin uusi digitaalinen tuotantojärjestelmä otettiin käyttöön vuoden lopussa. Hanke lyhentää tuotantoaikatauluja olennaisesti sekä mahdollistaa kampanjoiden kustannustehokkaamman ja kilpailukykyisemmän toteutuksen.

Kiinnostavin kanta-asiakasviestintä

Kanta-asiakasbarometrin mukaan suomalaiset asiakkaat kokevat Hobby Hallin kanta-asiakasviestinnän kaikkein kiinnostavimmaksi. Hobby Hallin kuvastot kuuluvat Suomen luetuimpiin julkaisuihin; niitä lukee 1,4 miljoonaa suomalaista.

Asiakkaiden mielipiteitä ja toiveita tutkitaan jatkuvasti, ja saatuja tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Tutkimuksia toteutettiin vuoden 2008 aikana jokaisella markkina-alueella.

Uusiin toimitiloihin

Vuoden lopussa Hobby Hallissa työskenteli 668 henkilöä, joista 14 prosenttia ulkomailla.

Koulutuksessa panostettiin erityisesti esimiestyöskentelyä tukevaan ja syventävään johtamiskoulutukseen sekä tietotekniikkakoulutukseen. Myös esiintymis- ja tiimityöskentelytaitoja sekä kielitaitoa vahvistettiin koulutuksella.

Ilmapiiritutkimus toteutettiin kaikissa maissa. Tutkimustulokset kehittyivät edelleen myönteiseen suuntaan.

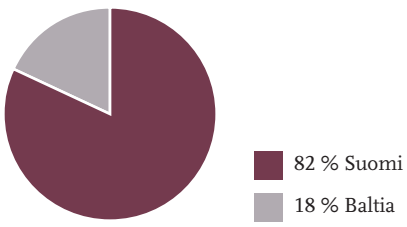
Hobby Hallin pääkonttori muutti syyskuussa Oulunkylään uusiin ajanmukaisiin vuokrattuihin toimitiloihin, joiden ansiosta sisäinen vuorovaikutus ja tiedonkulku paranivat olennaisesti.

Strategisia muutoksia

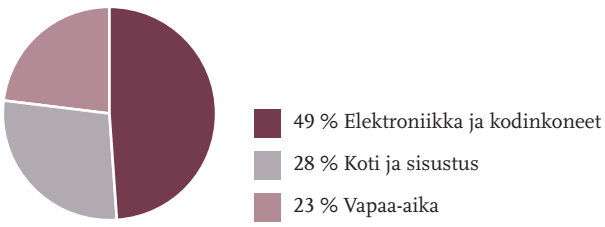
Hobby Hallin aseman vakiinnuttaminen Venäjän markkinoilla osoittautui odotettua hitaammaksi, ja Venäjän etäkauppa päätettiin lopettaa vuoden 2009 alusta lukien osana Hobby Hallin kannattavuuden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Hobby Hallin osaamista hyödynnetään vastedes Stockmann-konsernissa laajemmin. Tavoitteena on vahvistaa

HOBBY HALLIN MYYNNIN JAKAUMA, MAANTIETEELLISET SEGMENTIT 2008

HOBBY HALLIN MYYNTI TUOTERYHMITTÄIN 2008

Hobby Hall esitteli uudistuneen tyylikkään vaatemallistonsa internetissä virtuaalisessa muotinäytöksessä, josta tuli erittäin suosittu.

Hobby Hallin uusi pääkonttori Helsingin Oulunkylässä tarjoaa viihtyisät ja tarkoituksenmukaiset työtilat.

Tallinnan myymälä muutti uusiin tiloihin Rocca al Mare -kauppakeskuksessa.

edelleen etäkaupan kilpailukykyä ja parantaa sen kokonaiskannattavuutta tulevina vuosina. Hobby Hall integroidaan tavarataloryhmän liiketoimintaan vuoden 2010 alusta lukien, mihin saakka Hobby Hall jatkaa toimintaa itsenäisenä liiketoimintayksikkönä. Integraatioon valmistavat toimenpiteet toteutetaan pääosin vuoden 2009 aikana.

Tavoitteena kannattavuuden parantaminen

Vuonna 2009 Hobby Hallin toiminnan painopisteitä ovat liikevoiton ja sijoitetun pääoman tuottoprosentin parantaminen sekä tehokas integroituminen tavarataloryhmään. Toiminnan tehostamista jatketaan ja kustannusrakennetta kevennetään. Kannattavuutta haetaan myös valikoiman kehittämisellä sekä myyntikatteen ja kiertonopeuden parantamisella. Markkinoinnin kehittämisessä kiinnitetään huomiota uusien asiakkaiden hankintaan ja kanta-asiakasmarkkinointiin.

Kilpailu tulee jatkumaan kovana. Verkko-ostamisen suosio kasvaa entisestään, ja yritykset panostavat monikanavaisuuteen. Hobby Hall uskoo säilyttävänsä kilpailukykynsä matalasuhdanteen aikana ja menestyvänsä edullisen hinnoittelun ja tuotteiden hyvän laadun ansiosta. Tuoreen tutkimuksen mukaan kuluttajat panostavat taantuman aikana kotiin, hyvinvointiin, vapaa-aikaan ja yhdessäoloon. Hobby Hallin tuotevalikoima vastaa hyvin näitä asiakkaiden tarpeita.

Seppälä

Seppälä on Suomen laajin muotiketju, joka toimii Suomen 132 myymälän lisäksi Venäjällä, Virossa, Latviassa, Liettuassa ja Ukrainassa. Ketjun 203 myymälää sijaitsevat keskeisillä liikepaikoilla. Seppälä myy kansainvälistä muotia naisille, miehille ja lapsille. Myös kengät ja kosmetiikka kuuluvat Seppälän tarjontaan. Seppälän vaatteet ja asusteet ovat ketjun omien suunnittelijoiden käsialaa. Keskitetty ketjutoiminta takaa edulliset hinnat ja luotettavan laadun.

Kasvu jatkui ja hyvä kannattavuus säilyi

Seppälän myynti vuonna 2008 oli 182,6 miljoonaa euroa, mikä on 4 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Suomessa myynti laski 2 prosentilla mutta kasvoi ulkomailla 19 prosentilla. Myynnistä 66 prosenttia tuli Suomesta ja 34 prosenttia ulkomailta. Vielä kolme vuotta sitten ulkomaanmyynti oli alle viisitoista prosenttia kokonaismyynnistä.

Myyntiä ulkomailla kasvatti 14 uuden myymälän avaamisen lisäksi hyvä vertailukelpoisen myynnin kasvu Venäjällä. Baltian maiden nopeasti heikentynyt taloudellinen tilanne heijastui myös Seppälän kysyntään, ja syksyllä myyntiluvut jäivät Baltiassa odotettuja pienemmiksi.

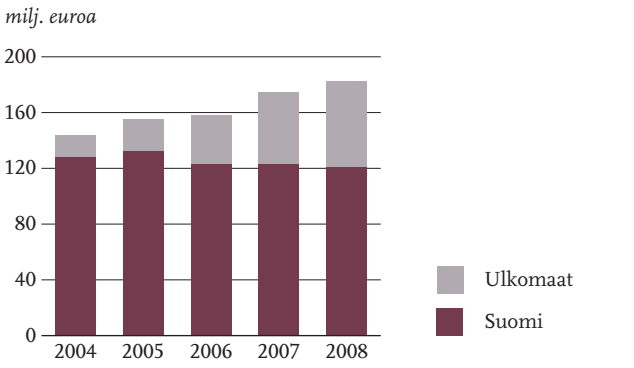
Yli 60 prosenttia Seppälän myynnistä tuli naisten muodista. Sen myynti kasvoi sekä markkinoiden kasvua että muita Seppälän tuotealueita voimakkaammin syksyllä, jolloin onnistuttiin malliston kiinnostavuudessa ja puhuttelevuudessa kevättä paremmin. Vuositasolla lastenvaatteiden myynti

AVAINLUKUJA

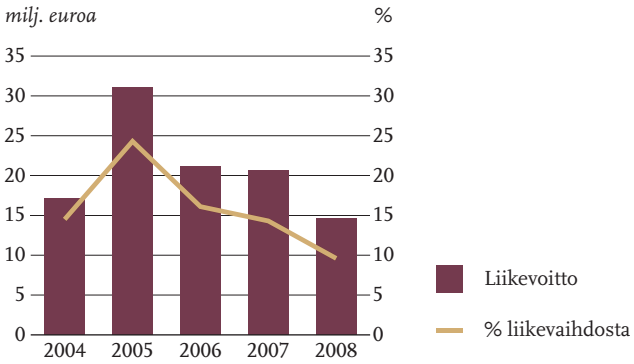
Seppälä, milj. euroa	2008	2007	muutos %
Myynti	**182,6**	174,7	4
Osuus Stockmannin myynnistä, %	**8,1**	10,5	
Liikevoitto*	**14,6**	20,7	-30
Sijoitetun pääoman tuotto, %	**33,7**	67,3	
Sijoitettu pääoma	**43,3**	30,8	24
Investoinnit	**7,2**	9,3	
Henkilöstö 31.12.	**1 636**	1 510	8
Myymälämäärä	**203**	185	10

* *Sisältää liiketoiminnan muut tuotot*

SEPPÄLÄN MYYNNIN KEHITYS 2004-2008

SEPPÄLÄN LIIKEVOITON KEHITYS 2004-2008

kasvoi eniten ja myös miesten vaatteiden myynti kehittyi myönteisesti.

Vahva tulostaso säilyi

Liikevoitto pysyi edelleen hyvällä tasolla ja oli 14,6 miljoonaa euroa (20,7 miljoonaa euroa). Suhteellinen myyntikate oli edellisen vuoden tasolla. Hyvää myynti- ja katekehitystä enemmän kasvoivat kuitenkin liiketoiminnan voimakkaan laajentamisen aiheuttamat kulut ja poistot.

Sijoitetun pääoman tuotto oli edellisten vuosien tapaan erinomainen, 33,7 prosenttia.

Omat suunnittelijat ja uusiutuvat mallistot

Seppälän missio on rohkaista ja innostaa ihmisiä nauttimaan muodista oman tyylinsä mukaisesti. Vuonna 2008 Seppälä panosti erityisesti asukokonaisuuksien myyntiin, ja asiakkaiden keskiostos kasvoi kaikilla markkina-alueilla.

Vuoden 2007 alussa tehtiin Seppälässä laaja asiakastutkimus, joka osoitti, että 95 prosenttia suomalaisista naisista asioi Seppälässä. Tutkimuksen mukaan aikuiset muodista kiinnostuneet naiset eivät kuitenkaan helposti löytäneet Seppälästä tyylilleen sopivia vaihtoehtoja. Tämän asiakaskunnan toiveisiin pureuduttiin syvemmin kehittämällä mallistoa ja

esillepanoa myymälöissä sekä suuntaamalla viestintää juuri tälle kohderyhmälle.

Kehitystyön tuloksena syntyivät Seppälä By -mallistot, joista ensimmäisenä lanseerattiin Seppälä By Hanna Sarén -mallisto syyskuussa 2008. Tunnettu ja lahjakas suomalainen freelancesuunnittelija toimi päänavaajana Seppälän suunnittelutyön tunnettuuden parantamisessa.

Seppälän kaikki mallistot ovat viidentoista oman suunnittelijan käsialaa, ja myös oma vahva suunnitteluosaaminen haluttiin tuoda esille. Lokakuussa 2008 esiteltiin Seppälän oman suunnittelijakaksikon mallisto Seppälä By Nykänen & Frigren. Työn tulokset alkoivat näkyä, sillä Seppälän tuoteryhmistä kasvoi syksyllä 2008 eniten juuri naisten muodin myynti. Asiakastutkimuksen mukaan Seppälä oli marraskuussa 2008 selvästi toiseksi mieluisin muodin ostopaikka Suomessa.

Seppälä innostaa ja rohkaisee ihmisiä nauttimaan muodista oman tyylinsä mukaisesti.

Lindexin ostokonttoreiden muuttuminen konsernin yhteisiksi Stockmann-ostokonttoreiksi tuo Seppälälle synergiaetuja. Ostokonttorit hoitavat paikallisia yhteyksiä ja varmistavat tuotannon laatua. Seppälä ja muut Stockmannin liiketoimintayksiköt tekevät yhteistyötä myös neuvottelemalla uusien ostoskeskusten liiketiloista yhdessä.

Myymäläverkosto laajeni ja uudistui

Seppälällä on 132 myymälää Suomessa, 34 Venäjällä , 18 Virossa, 9 Latviassa, 9 Liettuassa ja yksi Ukrainassa.

Suomessa avattiin vuonna 2008 viisi uutta myymälää ja suljettiin yksi. Lisäksi 15 Suomen myymälään tehtiin konseptiuudistus niiden muuttaessa paremmille kauppapaikoille. Muihin maihin avattiin 14 myymälää: seitsemän Venäjälle, kolme Viroon ja Liettuaan ja yksi Ukrainaan.

Venäjällä ketju alkoi jo vuonna 2007 laajentua miljoonakaupunkien lisäksi puolen miljoonan asukkaan kaupunkeihin. Vuonna 2008 laajennuttiin myös Moskovan satelliittikaupunkeihin sadan kilometrin säteellä. Tyypillistä uusien Venäjän-myymälöiden avaamiselle oli, että Seppälä tuli ensimmäisenä kansainvälisenä muotikauppaketjuna uusiin kauppakeskuksiin.

Ensimmäinen Ukrainan-myymälä avattiin lokakuussa miljoonakaupunki Harkovassa Itä-Ukrainassa. Ukraina on Seppälän kuudes toimintamaa. Keväällä 2009 avataan Ukrainan toinen myymälä Kiovan pääkauppakadulle.

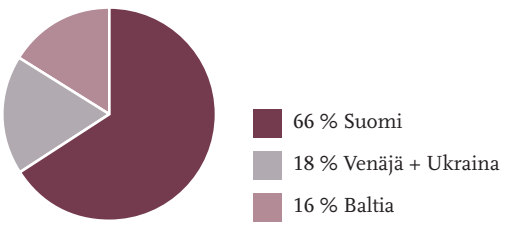
Venäjällä aloitettiin laajamittainen Seppälä Super Leader Academy -esimiesvalmennusohjelma, joka panostaa olemassa olevan myymäläverkoston toiminnan kehittämiseen ja ennen kaikkea myynnin johtamiseen. Ohjelma käynnistyi syksyllä Venäjän myymäläpäälliköiden koulutuksella sekä Train the Trainer -valmennuksella. Tämän pilottivaiheen jälkeen ohjelma jatkuu kaikissa muissakin Seppälä-maissa.

Seppälä Klubi heti menestys

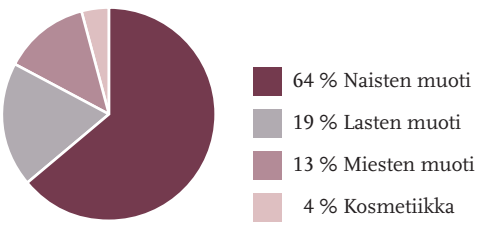
Seppälä alkoi syksyllä 2007 etsiä malleja kaikkiin mainoskampanjoihinsa omasta kohderyhmästään, tavallisista muodin käyttäjistä, ja perusti verkkosivuilleen ”Oman Elämänsä Supermalli” -gallerian. Siellä kuka tahansa voi ilmoittautua mukaan mallihakuun. Tekstiili- ja vaateteollisuus ry Finatex palkitsi tämän konseptin tammikuussa 2008 Vuoden suomalaisena muotitekona.

Oman Elämänsä Supermalli -haun ja mallikandidaattien kuvagallerian ympärille syntyi aktiivinen jopa 50 000 viikoittaisen kävijän verkkoyhteisö. Tämä innosti osaltaan Seppälää perustamaan Suomeen oman kanta-asiakkuusohjelmansa, Seppälä Klubin. Se aloitti toimintansa maaliskuussa ja saavutti heti suuren suosion. Seppälä-klubilaisia on nyt jo yli 300 000. Klubilaisille tarjotaan rahanarvoisia etuja, muotivinkkejä ja tapahtumia. Klubin pääsanoma on ”Näytä hyvältä ja hyödy”.

SEPPÄLÄN MYYNNIN JAKAUMA, MAANTIETEELLISET SEGMENTIT 2008

SEPPÄLÄN MYYNTI TUOTERYHMITTÄIN 2008

Seppälä Super Leader Academy -esimiesvalmennusohjelmaan osallistuivat kaikkien toimintamaiden maa- ja aluepäälliköt. Kuvassa vasemmalta Moskovan aluepäällikkö Uljana Golenkova, Pietarin aluepäällikkö Maria Kalinina ja Latvian aluepäällikkö Jolanta Jamante.

Seppälä By Nykänen & Frigren -malliston suunnittelijat Päivi Nykänen (vas.) ja Eevaliina Frigren sonnustautuneina oman malliston vaatteisiin.

Ukrainan ensimmäinen Seppälä palvelee asiakkaita Harkovassa.

Taantumassa myös mahdollisuus

Jatkuvasti täydentyvät valikoimat ja nopeasti vaihtuvat mallistot ovat edelleen Seppälän kilpailuetuja. Myymälöiden ilme uusiutuu kokonaan kuukauden välein, ja joka päivä niihin tulee uusia tuotteita. Tämä pitää yllä kuluttajien kiinnostusta palata ostoksille piankin uudestaan.

Seppälän vahvuus on myös oman tuotteen hallinta suunnittelusta tuotannon valvontaan ja aina myyntitapahtumaan asti. Liiketoimintaa pystytään nopeasti sopeuttamaan muuttuvassa kysyntätilanteessa.

Seppälän näkemyksen mukaan maailmantalouden heikkeneminen ei vähennä muodikasta pukeutumista. Tässä on merkittävä mahdollisuus edullisen hintamielikuvan Seppälälle, kun kuluttajat harkitsevat entistä tarkemmin keskihintaisten merkkituotteiden hankintaa ja valitsevat tuotteita edullisemmasta hintaluokasta. Useisiin erilaisiin markkinoihin pohjautuvien tukijalkojensa avulla ja tarvittaessa nopeasti kasvustrategiaansa hiomalla Seppälä uskoo sopeutuvansa muuttuvaan markkinatilanteeseen.

Kasvu ja hyvä kannattavuus jatkuvat

Seppälän päätavoite vuonna 2009 on varmistaa naisten muodin myynnin kasvun jatkuminen ja vahvistaa hyvää mielikuvaa haluttuna ostopaikkana. Tavoitteena on myös entistä parempi mallistojen osumatarkkuus. Sen seurauksena suhteellista myyntikatetta parannetaan edelleen, kun alennuksella myytävien tuotteiden osuus kokonaismyynnistä vähenee. Uusia myymälöitä avataan 8–12, joista puolet Venäjälle ja puolet muihin Seppälän nykyisiin toimintamaihin. Seppälän myynnin arvioidaan kasvavan ja kannattavuuden säilyvän hyvällä tasolla vuoden 2009 aikana.

Hallinto ja johtaminen

Konsernin hallinnosta ja toiminnasta vastaavat emoyhtiö Stockmann Oyj Abp:n toimielimet ovat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja.

Yhtiökokous

Stockmann Oyj Abp:n ylin päättävä elin on yhtiökokous. Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain ennen kesäkuun loppua. Stockmannilla on kaksi osakesarjaa, joista jokainen A-osake oikeuttaa äänestämään yhtiökokouksessa kymmenellä äänellä ja jokainen B-osake yhdellä äänellä. Kukaan ei kuitenkaan saa äänestää enemmällä kuin viidesosalla edustetusta äänimäärästä, paitsi tilanteissa, joissa osakeyhtiölaki edellyttää päätöksen syntyvän määräenemmistöllä. Hallitus ehdottaa 17.3.2009 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tämä yhtiöjärjestyksen 3. pykälään sisältyvä äänimäärärajoitus poistetaan. Osakkeiden omistuksesta annetaan tietoja vuosikertomuksen sivuilla 57–61 sekä yhtiön internet-sivuilla www.stockmann.com.

A-osake voidaan muuntaa B-osakkeeksi osakkeenomistajan vaatimuksesta, jos muuntaminen voi tapahtua osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa.

Yhtiöjärjestykseen sisältyy osakkeiden kaksiportaista lunastusvelvollisuutta koskeva määräys. Osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä saavuttaa tai ylittää 33 1/3 prosenttia, on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien vaatimuksesta näiden osakkeet ja niihin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit. Jos aiempi lunastustarjous ei ole johtanut yhtiön kaikkien osakkeiden lunastamiseen, joutuu osakkeenomistaja tekemään uuden lunastustarjouksen, kun osakkeenomistajan osuus yhtiön kaikista osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä saavuttaa tai ylittää 50 prosenttia.

Varsinainen yhtiökokous mm. hyväksyy vuosittain yhtiön tilinpäätöksen sekä päättää osingosta ja hallituksen jäsenten valitsemisesta.

Hallitus

Yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään yhdeksän jäsentä, jotka valitaan vuodeksi kerrallaan.

Yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen jäseneksi ei voida valita 65 vuotta täyttänyttä henkilöä. Hallitus ehdottaa 17.3.2009 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle yhtiöjärjestyksen 5. pykälää muutettavaksi siten, että hallituksen jäseneksi valittavan yläikäraja poistetaan. Hallituksessa on tällä hetkellä seitsemän jäsentä, joista kukaan ei ole päätoiminen. Henkilötietoja hallituksen jäsenistä on vuosikertomuksen sivulla 12 sekä konsernin internet-sivuilla www.stockmann.com.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

Yhtiön toimivasta johdosta osallistuvat hallituksen kokouksiin säännöllisesti toimitusjohtaja, varatoimitusjohtajat ja lakiasiain johtaja, jotka eivät ole hallituksen jäseniä. Lakiasiain johtaja toimii hallituksen sihteerinä. Hallituksen kokouksiin osallistuu myös kaksi henkilöstön edustajaa, jotka niin ikään eivät ole hallituksen jäseniä. Toisen henkilöstön edustajan valitsevat Stockmannin yhtymälautakunnan työntekijäedustajat ja toisen Stockmannin ylempiä toimihenkilöitä edustava yhdistys.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Laissa ja yhtiöjärjestyksessä erikseen määriteltyjen tehtävien lisäksi hallitus mm. vahvistaa yhtiön pitkän aikavälin strategiset ja taloudelliset tavoitteet, hyväksyy budjetin sekä päättää merkittävistä yksittäisistä investoinneista, yritys- ja kiinteistökaupoista ja muista strategisesti merkittävistä hankkeista. Hallitus hyväksyy myös yhtiön riskienhallinnan periaatteet.

Hallitus on vahvistanut itselleen työjärjestyksen, jossa määritellään hallituksen kokoonpanoon ja valintamenettelyyn liittyvät periaatteet, hallituksen tehtävät, päätöksentekomenettely ja kokouskäytäntö sekä hallituksen itsearvioinnin periaatteet. Työjärjestys on yhtiön internet-sivuilla www.stockmann.com.

Hallitus kokoontui 14 kertaa vuonna 2008. Keskimääräinen osallistumisprosentti oli 96.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokuntaan kuuluu neljä hallituksen jäsentä. Sen tehtävänä on toimitusjohtajan, varatoimitusjohtajien ja muiden johtoryhmän jäsenten nimitys- ja palkitsemisasioiden valmistelu, hallituksen jäsenten valinnan valmistelu yhtiökokoukselle tehtävää ehdotusta varten sekä hallituksen jäsenten palkitsemisasioiden valmistelu. Valiokunta kokoontuu tarvittaessa vähintään kerran vuodessa. Hallitus valitsi kokouksessaan 18.3.2008 valiokunnan puheenjohtajaksi edelleen ministeri Christoffer Taxellin ja muiksi jäseniksi edelleen toimitusjohtaja Erkki Etolan, professori Eva Liljeblomin ja kamarineuvos Henry Wiklundin. Toimitusjohtajalla on läsnäolo-oikeus valiokunnan kokouksissa. Valiokunta on kokoontunut tilikauden 2008 aikana kolme kertaa. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan työjärjestys on yhtiön internet-sivuilla www.stockmann.com.

Toimitusjohtaja

Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää tämän palvelussuhteen ehdoista, jotka määritellään kirjallisessa toimitusjohtajasopimuksessa. Toimitusjohtaja johtaa yhtiön operatiivista toimintaa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajana toimii 1.3.2001 lukien Hannu Penttilä.

Konsernin toiminnallinen rakenne

Toimitusjohtajan lisäksi hallitus nimittää varatoimitusjohtajat ja muut konsernin johtoryhmän jäsenet. Yhtiön varatoimitus-

johtajina toimivat 6.11.2008 lukien tavarataloryhmän johtaja Maisa Romanainen ja talousjohtaja Pekka Vähähyyppä.

Stockmannilla on yhteinen konsernihallinto. Kaupallinen toiminta on organisoitu neljäksi liiketoimintayksiköksi, jotka ovat tavarataloryhmä, Lindex, Hobby Hall ja Seppälä. Liiketoimintayksiköiden johtajat raportoivat toimitusjohtajalle ja ovat yhtiön johtoryhmän jäseniä.

Johtoryhmä

Konsernin johtoryhmän muodostavat toimitusjohtaja, varatoimitusjohtajat, muut liiketoimintayksiköiden johtajat, ulkomaantoimintojen kehitysjohtaja sekä lakiasiain johtaja, joka toimii johtoryhmän sihteerinä. Johtoryhmä vastaa toimitusjohtajan johdolla liiketoiminnan ohjaamisesta sekä strategisten ja taloudellisten suunnitelmien laadinnasta.

Valvonta ja riskienhallinta

Hallituksen ja operatiivisen johdon vastuulla olevan sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa toiminnan tehokkuus ja tuloksellisuus, informaation luotettavuus sekä säännösten ja toimintaperiaatteiden noudattaminen. Riskienhallintaa ohjaavat hallituksen vahvistamat periaatteet. Niitä selostetaan tarkemmin vuosikertomuksen sivulla 35.

Olennainen osa sisäistä valvontaa on sisäinen tarkastus, joka toimii erillisenä yksikkönä konsernihallinnossa ja raportoi toimitusjohtajalle. Sisäinen tarkastus on operatiivisesta toiminnasta riippumaton toiminto, joka tukee konsernin johtoa toiminnan ohjaamisessa ja riskienhallinnassa tutkien ja arvioiden liiketoimintojen ja sisäisen valvonnan tehokkuutta sekä tuottaen johdolle informaatiota ja suosituksia niiden tehostamiseksi. Sisäisen tarkastuksen toimintaa ohjaavat riskilähtöisyys sekä painopistealueet liiketoiminnassa ja sen kehittämisessä.

Yhtiökokouksen valitsemat tilintarkastajat tarkastavat yhtiön kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon. Tarkastustyö toteutetaan tilikauden aikana liiketoimintayksiköihin ja hallintoon kohdistuvina tarkastuksina ja varsinaisena tilinpäätöstarkastuksena tilikauden päätyttyä. Yhtiöllä on vähintään yksi ja enintään kolme tilintarkastajaa ja heillä vähintään yksi ja enintään kolme varamiestä. Yhtiön tilintarkastajiksi valittiin vuoden 2008 varsinaisessa yhtiökokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG:tä edustavat tilintarkastajat Jari Härmälä, KHT ja Henrik Holmbom, KHT, sekä varatilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG. Yhtiön tytäryhtiöiden tilintarkastajina ovat toimineet KPMG-yhteisöön kuuluvat tilintarkastusyhteisöt kussakin maassa. Sisäinen tarkastus koordinoi tarkastustoimintaa ulkoisen ja sisäisen tarkastuksen välillä tarkastustyön kattavuuden varmistamiseksi sekä päällekkäisten tarkastustehtävien välttämiseksi.

Tilintarkastajille on maksettu tilikaudelta 2008 palkkioina tilintarkastuksesta emoyhtiön osalta yhteensä 154 700 euroa ja konsernin osalta yhteensä 634 190 euroa. Tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista on lisäksi maksettu KPMG:lle koko konsernin osalta 201 950 euroa.

Yhteiskuntavastuu

Yhteiskuntavastuu on osa Stockmann-konsernin normaalia pitkäjänteistä toimintaa. Yhteiskuntavastuun toteuttamista ja siihen liittyvää kehitystyötä ohjaa kahdeksanhenkinen ohjausryhmä, jota johtaa konsernin talousjohtaja. Ohjausryhmässä on edustajat kaikista liiketoimintayksiköistä ja merkittävimmistä toiminnoista. Konsernin tiedotusosastolla työskentelevä yhteiskuntavastuun koordinaattori suunnittelee ja toteuttaa yhteiskuntavastuuseen liittyvää kehitystyötä työskennellen yhteistyössä liiketoimintayksiköiden yhteiskuntavastuuhenkilöiden kanssa.

Johdon palkkiot ja muut etuisuudet

Hallituksen jäsenten palkkioista päättää varsinainen yhtiökokous. Tilikauden 2008 aikana maksettiin 18.3.2008 pidetyn yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti hallituksen puheenjohtajalle kiinteänä palkkiona 76 000 euroa, varapuheenjohtajalle 49 000 euroa ja muille hallituksen jäsenille kullekin 38 000 euroa. Noin 50 prosenttia vuosipalkkiosta maksettiin yhtiön osakkeina ja loppuosa rahana. Kokouspalkkiona maksettiin kaikille hallituksen jäsenille 500 euroa hallituksen kokousta kohti. Tilikauden 2008 aikana maksettiin hallituksen jäsenille rahapalkkioina yhteensä 207 384,29 euroa ja osakepalkkioina 5 239 yhtiön B-osaketta. Maksettujen palkkioiden arvo oli yhteensä 353 500 euroa. Kullekin hallituksen jäsenelle tilikauden 2008 aikana maksetut raha- ja osakepalkkiot on esitetty yhtiön internet-sivuilla.

Toimitusjohtajalle maksettujen palkkojen, palkkioiden ja myönnettyjen luontoisetujen yhteissumma vuonna 2008 oli 633 858 euroa, mistä luontoisetujen osuus oli 16 730 euroa. Toimitusjohtajasopimuksessa on toimitusjohtajan eläkeiäksi määritelty 60 vuotta. Eläke määräytyy työntekijäin eläkelain ja yhtiön ottaman erillisen vakuutuksen mukaisesti. Toimitusjohtajan irtisanomisajaksi on molemminpuolisesti määritelty 6 kuukautta. Yhtiön sanoessa sopimuksen irti on toimitusjohtajalla oikeus 12 kuukauden kiinteää palkkaa vastaavaan korvaukseen irtisanomisajan päätyttyä. Sen lisäksi toimitusjohtajalla on oikeus ylimääräiseen 12 kuukauden kiinteää palkkaa vastaavaan korvaukseen yhden vuoden kuluttua irtisanomisajan päättymisestä, mikäli toimitusjohtaja ei ole siirtynyt yhtiön kustantamalle työ-, vapaaehtois- tai terveysperusteiselle eläkkeelle. Jos yhtiö päättää toimisuhteen henkilösyistä johtuvilla purkuperusteilla, ei kumpaakaan korvausta makseta.

Kannustejärjestelmät

Konsernissa on käytössä lyhyen ajan tavoitteiden saavuttamista tukevia vuosittaiseen suoritukseen perustuvia palkitsemis- ja kannustinjärjestelmiä. Kannusteen määrään vaikuttavat

yleensä sekä tilikauden liiketaloudellinen tulos että henkilökohtainen työpanos.

Toimitusjohtajan ja muiden johtoryhmän jäsenten kannustepalkkioiden määräytymisperusteet vahvistaa hallitus vuosittain nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan valmistelun perusteella. Palkkiot määräytyvät keskeisiltä osiltaan konsernin tulos- ja kannattavuuskehityksen perusteella siten, että vaikuttavat tekijät ovat konsernin voitto ennen veroja ilman liiketoiminnan muita tuottoja, konsernin sijoitetun pääoman tuotto ja näistä johdetut liiketoimintayksiköiden omat tunnusluvut. Maksimikannuste on yleensä enintään 25 prosenttia vuosiansiosta, mutta raja voi konsernitavoitteiden osalta liukuvasti ylittyä.

Yhtiökokous päätti 21.3.2006 avainhenkilöille suunnatusta optio-ohjelmasta, joka on osa johdon kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Tietoja optio-ohjelmasta on vuosikertomuksen sivulla 57.

Sisäpiiri

Stockmann noudattaa Helsingin pörssin, Keskuskauppakamarin ja Elinkeinoelämän keskusliiton valmistelemaa sisäpiiriohjetta. Stockmann Oyj Abp:n ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä ovat Arvopaperimarkkinalain (297/2005) 5. luvun 3. §:n perusteella hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, varatoimitusjohtajat ja tilintarkastajat sekä henkilöt, jotka saavat säännöllisesti sisäpiiritietoa ja joilla on oikeus tehdä yhtiön tulevaa kehitystä ja liiketoiminnan järjestämistä koskevia päätöksiä. Ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä koskevan julkisen sisäpiirirekisterin lisäksi Stockmann ylläpitää yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä, johon on merkitty ne yhtiön palveluksessa olevat henkilöt, jotka asemansa tai tehtäviensä perusteella saavat säännöllisesti sisäpiiritietoa. Stockmannin hallitus on päättänyt, että sisäpiiriläisten kaupankäyntirajoitus yhtiön osakkeilla on 14 vuorokautta ennen osavuosikatsauksen tai tilinpäätöksen julkistamista. Sitä vastoin Stockmann on kokenut tarkoituksenmukaiseksi olla määrittelemättä sellaista tulostietojen julkistamista edeltävää ajanjaksoa, jonka aikana yhtiö ei kommentoi myyntinsä tai tuloksensa kehitystä.

Stockmannin internet-sivuilla www.stockmann.com on nähtävissä yhtiön julkinen sisäpiirirekisteri, josta käyvät ilmi siihen kuuluvat henkilöt sekä heidän ja heidän lähipiirinsä ajantasaiset omistustiedot.

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi (Corporate Governance)

Arvopaperimarkkinayhdistys ry hyväksyi lokakuussa 2008 Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin (Corporate Governance), joka tuli voimaan 1.1.2009. Stockmann noudattaa tätä koodia. Koodin suosituksen 51 mukaisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä Stockmann tulee antamaan tilikaudesta 2009 lukien.

Riskienhallinta

Tavoitteena on turvata konsernin tuloskehitys ja varmistaa liiketoiminnan häiriöttömyys toteuttamalla riskienhallintaa kustannustehokkaasti ja systemaattisesti eri liiketoimintayksiköissä. Tavoitteiden saavuttamiseksi riskienhallinta on Stockmann-konsernissa järjestetty siten, että

- se on osa normaalia liiketoimintaa ja johtamista.
- se on prosessi, jossa tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan niitä liiketoimintariskejä, jotka voivat estää tai vaarantaa liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisen.
- sitä tukevat sisäiset kontrollijärjestelmät (ohjeet, rutiinit ja menettelytavat). Riskienhallintaohjeistusta on erikseen laadittu mm. seuraaville osa-alueille: IT ja tietoturva, rahoitustoiminto, ympäristöasiat, väärinkäytökset, turvallisuus ja vakuutukset.

Riskiluokitus

Liiketoimintariskejä ovat kaikki ne tekijät, jotka saattavat vaarantaa tai estää konsernin tai sen osan strategisten tavoitteiden saavuttamisen. Stockmannin liiketoimintariskit on luokiteltu kolmeen riskialueeseen:

- Liiketoimintaympäristön riskit, joilla tarkoitetaan yhtiön ulkoisia riskitekijöitä, jotka saattavat toteutuessaan vaikuttaa merkittävästi yhtiön toimintamahdollisuuksiin ja kannattavuuteen. Tällaisia riskitekijöitä ovat esimerkiksi olennaiset ja ennakoimattomat muutokset markkinakehityksessä, katastrofiriskit ja Venäjän maariski.
- Operatiiviset riskit, joilla tarkoitetaan yhtiön toimintoihin liittyviä sisäisiä riskejä, jotka voivat toteutuessaan johtaa mm. liiketoiminnan keskeytymiseen, tehottomuuteen ja kannattamattomuuteen. Tällaisia riskitekijöitä ovat esimerkiksi henkilöstö-, väärinkäytös-, IT- ja tietoturvariskit sekä päätöksenteon pohjana olevaan informaatioon liittyvät riskit.
- Rahoitusriskit, joiden vaikutus heijastuu toteutuessaan heikentävästi konsernin tulokseen, taseeseen ja likviditeettiin.

Riskienhallinnan vastuutus

Stockmann-konsernissa riskienhallinta on osa normaalia liiketoimintaa.

Hallitus huolehtii osakeyhtiölain mukaisesti siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus myös vahvistaa yhtiön pitkän aikavälin strategiset ja taloudelliset tavoitteet.

Corporate Governance -suosituksen mukaisesti hallitus on vahvistanut yhtiön riskienhallinnan periaatteet.

Toimitusjohtaja huolehtii osakeyhtiölain mukaisesti siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Konsernin johtoryhmä arvioi strategiaprosessin yhteydessä liiketoimintariskejä, jotka saattavat vaarantaa tai estää konsernin strategisten tavoitteiden saavuttamisen, ja arvioi samalla riskienhallintatoimenpiteiden riittävyyttä. Liiketoimintayksiköiden johtoryhmät vastaavat strategisten ja taloudellisten suunnitelmien laatimisesta omissa yksiköissään; liiketoimintariskien analysointi ja hallintatoimenpiteiden arviointi on osa strategian laatimista. Liiketoimintariskejä analysoidaan myös strategiaprosessin ulkopuolella, erityisesti merkittävien hankkeiden ja investointien yhteydessä.

Konsernissa toimii riskienhallinnan ohjausryhmä, jonka tehtävänä on tukea liiketoimintoja sellaisten riskien tunnistamisessa ja hallitsemisessa, jotka voivat vaarantaa tai estää Stockmannin strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamisen. Ohjausryhmä, johon kuuluvat yhtiön sisäisen tarkastuksen päällikkö, lakiasiain johtaja ja konsernilaskennan päällikkö, raportoi havainnoistaan sekä suosituksistaan yhtiön johtoryhmälle.

Vapaaehtoisilla vakuutuksilla hallitaan liiketoimintariskejä vahvistettujen vakuuttamisperiaatteiden mukaisesti. Stockmann-konsernin vakuutustoiminto on keskitetty lakiasiain johtajalle, joka vastaa siitä, että vakuuttamisperiaatteita noudatetaan konsernin eri yksiköissä. Vakuutusyhtiö suorittaa lisäksi vakuutettuihin kohteisiin kohdistuvia säännönmukaisia vakuutustarkastuksia, jotta vakuutusturvan tarkoituksenmukaisuudesta voidaan varmistua. Lakisääteinen henkilövakuuttaminen on vastuutettu konsernin henkilöstöhallinnolle.

Riskienhallinnan raportointi

Liiketoimintayksiköt raportoivat liiketoimintariskeistään ja niiden hallinnasta

- vuosittain Stockmannin strategiaprosessin sekä
- merkittävien hankkeiden ja investointien päätöksenteon yhteydessä konsernin johtoryhmälle, joka raportoi liiketoiminnan riskeistä edelleen yhtiön hallitukselle.

Yhteiskuntavastuu

Arvot ja toimintatavat luovat perustan vastuulliselle toiminnalle

Stockmannin perusarvot sekä johtamis- ja toimintatavat luovat perustan vastuulliselle toiminnalle. Vastuullisuus on yksi Stockmann-konsernin kuudesta perusarvosta, ja yhteiskuntavastuu on osa Stockmannin normaalia pitkäjänteistä toimintaa. Stockmannin yhteiskuntavastuu painottuu erityisesti omaan henkilöstöön ja ympäristöön, tuoteturvallisuuteen sekä vastuullisen tuontikaupan edistämiseen.

Yhteiskuntavastuun toteuttamista ja siihen liittyvää kehitystyötä konsernissa ohjaa yhteiskuntavastuun ohjausryhmä, jota johtaa toinen konsernin varatoimitusjohtajista. Ohjausryhmässä on edustajat kaikista liiketoimintayksiköistä. Ryhmä on koordinoiva asiantuntijaorganisaatio, jonka tehtävänä on edistää Stockmannin johtoryhmän vahvistaman yhteiskuntavastuun tavoitetilan ja vahvistettujen politiikkojen toteutumista liiketoimintayksiköissä. Ohjausryhmä valmistelee ja päivittää yhteiskuntavastuun periaatteita ja politiikkoja johdon käsiteltäväksi, ylläpitää keskustelua vastuullisesta toiminnasta ja sen painopisteistä, vastaa raportointiaineiston hankinnasta sekä arvioi vastuullisen toiminnan toteutumista konsernissa.

Käytännön tasolla vastuullisuuden seuranta toteutuu mm. erilaisilla taloudellisilla sekä ympäristö- ja sosiaalisen vastuun mittaristoilla, ympäristöjärjestelmillä ja ympäristölainsäädäntökatsauksilla, tuotteiden ja palvelun laatuseurannalla sekä tavarantoimittajaketjun auditoinneilla. Seurantaa ja kehittämistä tapahtuu myös kansallisissa ja kansainvälisissä alan yhteisöissä ja järjestöissä, joiden toimintaan Stockmann aktiivisesti osallistuu.

Raportin rajaukset

Stockmann julkaisee nyt seitsemännen kerran yhteiskuntavastuuosion vuosikertomuksessaan. Stockmann haluaa viestiä avoimesti yhteiskuntavastuustaan sidosryhmilleen. Vuosikertomuksen yhteiskuntavastuuosion lisäksi tietoa on Stockmannin internet-sivuilla, intranetissä ja henkilöstölehdissä. Lindex teki vuoden 2007 toiminnastaan erillisen yhteiskuntavastuuraportin, joka on luettavissa Lindexin internet-sivuilla www.lindex.com. Vuoden 2008 raportti julkaistaan keväällä 2009.

Raportointi kattaa koko konsernin toiminnan. Taloudelliset tunnusluvut ovat lakisääteisestä kirjanpidosta, ja monet ympäristövastuun tunnusluvut varmennetaan ISO 14001 -sertifiointien yhteydessä. Tunnuslukujen laskennassa on käytetty samoja periaatteita kuin edellisinä raportointivuosina.

Stockmann noudattaa kirjanpitolautakunnan (KILA) yleisohjetta ympäristöasioiden kirjaamisesta, laskemisesta ja esittämisestä osana tilinpäätöstä. Kansainvälistä Global Reporting Initiative (GRI) -mittaristoa on käytetty soveltuvin osin valitsemalla Stockmannin toiminnan kannalta olennaisimmat mittarit. Jäsentely noudattaa GRI:n käyttämää kolmipilarimallia, jossa vastuullisuutta tarkastellaan taloudellisen vastuun, sosiaalisen vastuun ja ympäristövastuun näkökulmasta.

Uudet säännökset

Yhteiskuntavastuullisen toiminnan kehittäminen jatkui vuoden 2008 aikana suunniteltujen ja vahvistettujen linjausten

YHTEISKUNTAVASTUUN MERKITTÄVIÄ TAPAHTUMIA STOCKMANN-KONSERNISSA

1991	Tavarataloryhmässä käynnistyi konsernin ensimmäinen ympäristöprojekti.
1992	Stockmannin Sesto-päivittäistavarakaupoissa vietettiin ympäristön teemavuotta.
1994	Stockmann julkaisi ensimmäisen kerran ympäristöarvonsa.
1996	Stockmannin autoryhmä oli pilottina Autoalan Keskusliiton ympäristöohjelmassa.
	Sestoissa vietiin läpi ympäristötoiminnan kehittämisprojekti vuosina 1996–1999.
2000	Stockmann oli mukana perustamassa sähkö- ja elektroniikkaromun kierrätystä hoitavaa SER-Tuottajayhteisö ry:tä.
2001	Helsingin tavaratalolle valmistui koko tavaratalon kattava ympäristöjärjestelmä.
	Stockmann liittyi Keskuskauppakamarin vastuullisen tuontikaupan verkostoon.
2002	Stockmann lisäsi merkittävästi panostustaan yhteiskuntavastuuasioissa käynnistämällä konserninlaajuisen yhteiskuntavastuuprojektin.
	Stockmannin hallituksen hyväksymä konsernin uusi ympäristöpolitiikka julkaistiin.
	Vuoden 2002 vuosikertomukseen sisältyi ensimmäisen kerran yhteiskuntavastuuosa.
2003	ISO 14001 -ympäristösertifikaatti Stockmannin Suomen tavaratalokettjulle.
2004	Vastuullisuus vahvistettiin yhdeksi Stockmannin perusarvoista.
2005	Stockmann liittyi eurooppalaiseen auditointiyhteistyöorganisaatioon BSCI:hin.
	Yhteiskuntavastuun suunnitteluprojekti. Yhteiskuntavastuun tavoitetila hyväksyttiin konsernin johtoryhmässä.
2006	Stockmann hyväksyttiin eurooppalaiseen Kempen SNS Smaller Europe SRI -nimiseen kestävän kehityksen indeksiin.
2007	Stockmann oli mukana Vietnamiin suuntautuneessa kehitysyhteistyöhankkeessa, jossa tavarantoimittajia auditoitiin BSCI-mallin mukaisesti.
	Osallistuminen LTT-tutkimus Oy:n yhteiskuntavastuuraportointikatsaukseen.
2008	Lindexin ja muiden liiketoimintayksiköiden yhteiskuntavastuun toimintamallien integroiminen ostotoiminnassa.
	Helsingin tavaratalossa otettiin käyttöön sähköenergiaa käyttävän talokohtaisen jäähdytyksen tilalle ekotehokkaampi kaukokylmäjärjestelmä.

TALOUDELLISIA TUNNUSLUKUJA

		2008	2007	2006
Liikevaihto	milj. euroa	**1 878,7**	1 398,2	1 300,7
Liikevoitto	milj. euroa	**121,9**	125,2	129,5
Voitto ennen veroja	milj. euroa	**71,7**	119,4	128,9
Osingot	milj. euroa		75,2	72,1
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle*	milj. euroa	**38,0**		
Hallituksen valtuus osingon maksamiseksi**	milj. euroa	**23,3**		
Välittömät verot	milj. euroa	**32,7**	31,1	24,3
Materiaali- ja palveluhankinnat	milj. euroa	**971,7**	791,2	773,6
Palkat ja palkkiot	milj. euroa	**279,8**	181,9	167,9
Eläkekulut	milj. euroa	**32,0**	26,3	24,4
Henkilöstökulut	milj. euroa	**38,7**	15,8	12,3
Henkilöstön koulutusmenot	milj. euroa	**1,0**	1,2	1,2
(ilman välittömiä palkkakustannuksia)				
Henkilöstö keskimäärin		**15 669**	11 161	10 069
Osa-aikaisen henkilökunnan määrä, keskimäärin		**8 386**	5 182	4 729
Osakkeenomistajien määrä		**42 888**	39 137	40 198
Myönnetyt lahjoitukset	milj. euroa	**0,04**	0,1	0,1
Saadut työllistämistuet	milj. euroa	**0,2**	0,3	0,3

* *Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle. Osinkoehdotus on 0,62 euroa/osake.*

** *Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle hallitukselle annettavaksi valtuutukseksi maksaa harkintansa mukaan osinkoa enintään 0,38 euroa osakkeelta myöhemmin vuoden 2009 aikana, jos Stockmannin taloudellinen tilanne tukee osingon maksua.*

mukaisesti. Vuoden aikana ympäristösäännöksissä tapahtui muutoksia, jotka vaativat seurantaa sekä käytännön toteuttamisen suunnittelua ja valmistautumista.

Paristoja ja akkuja koskeva tuottajavastuu tuli voimaan Suomessa syyskuussa 2008 valtioneuvoston asetuksella paristoista ja akuista 422/2008. Paristoja ja akkuja myyvät liikkeet ovat nyt velvollisia ottamaan kuluttajilta vastaan käytöstä poistettuja paristoja ja akkuja. Paristojen ja akkujen tulee myös täyttää asetuksessa määritellyt vaatimukset.

Valtakunnallinen pantillisten kierrätysmuovipullojen palautusjärjestelmä käynnistyi Suomessa tammikuussa 2008. Järjestelmä perustuu lakiin eräiden juomapakkausten valmisteverosta ja valtioneuvoston asetukseen eräiden juomapakkausten palautusjärjestelmästä. Panimot ja kaupan yritykset perustivat järjestelmää toteuttamaan Suomen Palautuspakkaus Oy:n (PALPA). Kierrätysjärjestelmän perusideana on kattavuus: kaikenlaiset juomapakkaukset kierrätetään. Järjestelmän tarkoituksena on vähentää jätteen syntymistä ja joutumista kaatopaikalle tai energiakäyttöön.

Stockmann toimii EU:n sivutuoteasetuksen toimeenpanossa kansallisten viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti, mikä tällä hetkellä tarkoittaa raakojen eläinperäisten ja muiden eläinperäisten jätteiden määrien tilastoimista ja ilmoittamista toimivaltaiselle viranomaiselle (EVIRA). Sivutuoteasetuksen tavoitteena on suojata kansanterveyttä ja eläinten terveyttä luomalla vaatimukset eläimistä saataville sivutuotteille, jotka saattavat sisältää taudinaiheuttajia.

EU:n REACH-kemikaaliasetus (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals, EY N:o 1907/2006) tuli voimaan 1.6.2007. Valmisteilla on myös asetus kemikaalien yhdenmukaistetun luokitus- ja merkintäjärjestelmän (GHS) toimeenpanosta. Stockmann-konsernin liiketoimintayksiköt vaativat tavarantoimittajiltaan, että tuotteet täyttävät kaikki REACH-asetuksen vaatimukset. Tuotteet eivät mm. saa sisältää erityistä huolta aiheuttavien aineiden listalla olevia aineita yli 0,1 prosenttia eivätkä kiellettyjä ja rajoituksen alaisia aineita yli rajoitusten. Tuotteiden käyttöturvallisuustiedotteet tallennetaan keskitetysti intranetiin myymälöiden käyttöön ja tarvittaessa kuluttajille annettaviksi. Myymälät on myös ohjeistettu vastaamaan kuluttajien mahdollisiin kysymyksiin tuotteiden sisältämistä kemiallisista aineista.

Asiakasturvallisuuden varmistamiseksi Stockmann seuraa EU:n tuotevirheilmoituksia niin elintarvikkeiden osalta (nk. RASFF-ilmoitukset) kuin muiden kulutustavaroiden osalta (RAPEX-ilmoitukset). Edellä mainitut tuotevirheilmoitukset kattavat sekä EU:n sisäisen kaupan että EU:n ulkopuolelta tuodut tuotteet ja tarvikkeet, ja niiden tarkoituksena on tiedottaa mahdollisimman nopeasti kuluttajien terveydelle ja turvallisuudelle vaaraa aiheuttavista tuotteista. Vähittäiskaupan vastuu tuotteiden markkinoille pääsyn estämisessä on keskeinen. Myös Stockmann oli mukana eräiden virheellisten tuotteiden vetämisessä pois markkinoilta.

Ensiluokkainen asiakaspalvelu ja hyvä asiakastyytyväisyys ovat tärkeitä Stockmannille. Stockmann käy aktiivista vuoropuhelua asiakkaidensa kanssa ja vastaanottaa vuosittain kymmeniätuhansia kirjallisia asiakaspalautteita, minkä lisäksi myymälät vastaanottavat päivittäin palautteita asiakkailta. Asiakkaat ja kuluttajat ovat entistä kiinnostuneempia myös Stockmannin ympäristöasioiden hoidosta ja haluavat tietoa siitä. Stockmannin asiakaspalautejärjestelmässä käsitellään myös ympäristöasioihin liittyvät kyselyt.

Taloudellinen vastuu

Taloudellisella vastuulla tarkoitetaan vastaamista omistajien tuotto-odotuksiin, pysyvien työpaikkojen tarjoamista henkilökunnalle, uusien työpaikkojen luomista, verojen maksua sekä ylipäänsä taloudellisen hyvinvoinnin tuottamista yhteiskuntaan. Tätä hyvinvointia vähittäiskauppa on osaltaan luomassa. Stockmann on merkittävä työnantaja ja veronmaksaja, huomattava tuotteiden ostaja, rakennuttaja, investoija sekä

yhteistyökumppani. Kilpailukyky ja hyvä taloudellinen tulos luovat mahdollisuuden panostaa henkilöstön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kehitykseen. Yhteiskunnallisesti vastuullinen toiminta puolestaan luo vahvan perustan yrityksen taloudelliselle kasvulle.

Stockmann on mukana hollantilaisten sijoitusyhtiöiden Kempen Capital Managementin ja SNS Asset Managementin kestävän kehityksen Kempen SNS Smaller Europe SRI -indeksissä. Indeksiin kuuluvien yritysten katsotaan liiketoiminnassaan täyttävän korkeat eettiset, sosiaaliset ja ympäristönsuojelulliset kriteerit.

Stockmann lahjoittaa vuosittain rahaa yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Lahjoitusten tavoitteena on tukea sivistystä, kulttuuria, yhteiskunnallisia hankkeita ja hyväntekeväisyyttä sekä edistää lääketieteellistä ja muiden tieteenalojen tutkimusta.

Lindexin tuotteet kulkevat nyt myymälöihin kokoontaitettavissa muovilaatikoissa, jotka kestävät vähintään 45 käyttökertaa ja voidaan lopuksi kierrättää.

Ympäristövastuu

Liiketoimintayksiköiden ympäristötyö pohjautuu Stockmannin hallituksen hyväksymään konsernin ympäristöpolitiikkaan. Ympäristöpolitiikkansa mukaisesti Stockmann on sitoutunut edistämään ja tukemaan kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista liiketoiminnassaan.

Tuotteiden maahantuojan roolissa Stockmann on tuottajavastuussa eli velvollinen järjestämään tuotteidensa jätehuollon ja kierrätyksen kustannuksellaan. Tuottajavastuunsa konserni on hoitanut liittymällä tuottajayhteisöihin, jotka puolestaan käytännön tasolla vastaavat maanlaajuisesti käytöstä poistuneiden tuotteiden keräyksestä, kierrätyksestä ja muusta jätehuollosta. Pakkausalan ympäristörekisteri PYR Oy vastaa pakkausten ja pakkausjätteen keräyksestä ja kierrätyksestä ja SER-Tuottajayhteisö ry (SERTY) puolestaan sähkö- ja elektroniikkatuotteiden sekä kannettavien akkujen ja paristojen kierrätyksestä. Kuluttajat voivat palauttaa käytöstä poistetut tuotteet näiden tuottajayhteisöiden ylläpitämiin keräyspisteisiin veloituksetta.

Tavarataloryhmä

Stockmannin Suomen tavarataloketjulla on sertifioitu ISO 14001 -standardin mukainen ympäristöjärjestelmä. Sertifioitu ympäristöjärjestelmä takaa, että ympäristöasiat otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon. Päämääränä on pienentää ympäristökuormituksia mm. kiinnittämällä huomiota jätteiden synnyn ennaltaehkäisyyn ja kierrättämällä niitä, tehostamalla energiankäyttöä sekä ottamalla ympäristötekijät huomioon hankinta- ja valikoimapäätöksissä. Tavaratalojen ympäristöjärjestelmät rakennettiin ja sertifioitiin vuosina 2002–2003. Nykyinen sertifikaatti on voimassa lokakuuhun 2009 asti. ISO 14001 -sertifikaatti on vapaaehtoinen ja osoittaa, että Stockmann-tavaratalot kehittävät toimintaansa ympäristön hyväksi yli laissa vaaditun vähimmäistason.

Bureau Veritas Certificationin myöntämä ISO 14001 -sertifiointi kattaa Stockmannin kotimaan tavaratalojen ja Akateemisen Kirjakaupan myymälöiden toiminnot sekä tavarataloryhmän yhteiset osto- ja varastotoiminnot Helsingin Pitäjänmäellä. Sertifioitujen toimintojen piirissä työskentelee lähes 5 000 henkilöä. Sertifikaattiin liittyviä sisäisiä ja ulkoisia määräaikaisarviointeja tehdään vuosittain. Niissä todennetaan, täyttääkö toiminta standardin vaatimukset. Vuoden 2008 aikana suoritettiin sisäiset auditoinnit kaikissa tavarataloissa ja Pitäjänmäen toimisto- ja varastotiloissa sekä ulkoiset auditoinnit Helsingin, kauppakeskus Jumbon, Turun, Tampereen ja Oulun tavarataloissa sekä Pitäjänmäen toimisto- ja varastotiloissa.

Tavaratalojen ympäristöjärjestelmiä luotaessa on tunnistettu keskeiset ympäristönäkökohdat, laadittu ohjeet menettelystä ympäristöasioissa ja asetettu päämäärät. Vastuu ohjeiden mukaisesta toiminnasta on kaikilla organisaatiotasoilla. Ympäristöjärjestelmien myötä on kehitetty myös ympäristövaikutusten seuraamisen mittarit. Tuloksia ja tavoitteiden mukaista toimintaa arvioidaan vuosittain pidettävissä johdon katselmuksissa.

Asiakaspalautteen perusteella asiakkaat kokevat erilaiset kassivaihtoehdot hyvin merkittäviksi ympäristön kannalta. Eri kassimateriaalien ympäristövaikutuksia onkin selvitetty laajasti sekä Stockmannin omassa hankinnassa että ulkopuolisten organisaatioiden toimesta. Kertakäyttöisille kasseille (muovi- ja paperikassit) on vaikea löytää ympäristövaikutuksiltaan parasta materiaalia – kaikilla on omat positiiviset ja negatiiviset vaikutuksensa. Toistaiseksi parhaana ratkaisuna pidetäänkin polypropeenista valmistettua kestokassia, jonka ympäristövaikutuksia ilmaiseva MIPS-luku (Material Input per Service unit) on pitkäaikaisessa käytössä erittäin alhainen. Stockmann tarjoaa Suomessa ja Baltiassa asiakkailleen vaihtoehtona nonwoven-polypropeenista valmistettua kestokassia.

Osana tavaratalojen jätteen synnyn ehkäisemiseen tähtäävää työtä Suomen tavaratalojen Herkku-osastoilla ja muissa valmisruokia myyvissä pisteissä on jo vuodesta 2005 käytetty biohajoavia BioWare-annosrasioita. Myös leivosrasiat on korvattu ympäristöystävällisellä kompostoituvalla rasialla kaikissa tavarataloissa. Stockmann Herkun laaja valikoima tarjoaa runsaasti luomu- ja Reilun Kaupan tuotteita, ja tavarataloissa on myynnissä myös ympäristömerkittyjä tuotteita.

Lindex

Lindex on jo vuodesta 1995 lähtien panostanut ympäristökysymyksiin. Lindexin ympäristötyö perustuu ISO 14001 -standardin periaatteisiin.

Lindex ponnistelee vähentääkseen pakkausten käyttöä ja lisätäkseen mm. vaateripustimien, pakkausten ja somistusmateriaalien kierrätystä. Pakkauksiin valitaan mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavia materiaaleja, ja myös tavarantoimittajille asetetaan materiaalivalintoja koskevia vaatimuksia. Kun sekoitemateriaalien käyttöä vältetään niin paljon kuin mahdollista, asiakkaiden on helpompi lajitella pakkausjätteet. Vuonna 2008 otettiin käyttöön uusi muovilaatikko, jota käytetään tavaroiden kuljetuksessa jakelukeskuksesta Lindexin liikkeisiin. Laatikko on kokoontaitettava, ja se kestää vähintään 45 käyttökertaa. Laatikoiden muovi on kierrätyskelpoista. Uusien palautuslaatikoiden ansiosta aaltopahvin käyttö väheni yli 50 prosenttia vuodessa.

Menettelyohjeessaan Lindex määrittelee mm. jätteiden käsittelyä ja vedenpuhdistusta koskevat vaatimukset ja edellyttää tavarantoimittajien noudattavan vaatteiden valmistusmaiden ympäristölakeja. Lindex vaatii myös, että kaikkia kemikaaleja käsitellään turvallisesti vaarantamatta tehdastyöläisten terveyttä ja ympäristöä.

Vuonna 2008 Lindexillä lisättiin ekologisten tuotteiden määrää. Tavoitteena oli tuottaa vähintään miljoona ekologista tuotetta vuoden aikana, ja tämä tavoite saavutettiin. Kaikilla Lindexin osastoilla (lastenvaatteet, naisten vaatteet ja alusvaatteet) on tarjolla ekologisia tuotteita. Jotta asiakkaiden olisi helppo löytää nämä tuotteet, ne on merkitty erityisellä Organic by Lindex -etiketillä.

Ekologisia tuotteita on kahta eri tyyppiä. Toiseen ryhmään kuuluvat luomupuuvillasta valmistetut vaatteet. Niiden puuvillan tuotantoa valvoo kansainvälinen sertifiointielin Control Union, joka käyttää Organic Exchange -standardia. Tämä standardi takaa, että viljelyssä ei käytetä kemiallisia torjunta-aineita, geenimuunneltuja kasveja tai keinolannoitteita. Toisen ryhmän muodostavat EKO Sustainable Textile -merkinnällä varustetut vaatteet. Myös se on Control Unionin valvoma standardi. Tämän standardin mukaiset vaatteet sisältävät vähintään 95 prosenttia luomupuuvillaa, ja lisäksi standardi asettaa vaatimuksia koko valmistusprosessille, mm. värjäykselle ja painatukselle. Ekologisia vaatimuksia asetetaan myös langoille ja vaatteiden yksityiskohdille, kuten napeille ja vetoketjuille.

Hobby Hall

Hobby Hallin ympäristövastuu korostuu erityisesti pakkaus- ja luettelomateriaalivalinnoissa. Yhtiö hankkii ja kuluttaa vuosittain merkittävän määrän pakkausmateriaaleja. Vuonna 2008 Hobby Hall lähetti noin 17 miljoonaa kuvastoa ja 1,5 miljoonaa pakettia asiakkailleen. Kaikki kuvastot ja pakkausmateriaalit on valmistettu ympäristöystävällisistä materiaaleista, ja ne ovat kierrätyskelpoisia. Materiaalintoimittajille asetetaan vaatimuksia, ja erilaisia pakkausmateriaalivaihtoehtoja selvitetään aktiivisesti. Kaikilta materiaalintoimittajilta on saatu ympäristöselvitykset, ja valmistajan vaihtuessa selvitykset uusitaan. Pakkausmateriaaleissa käytetään myös uusiomateriaaleja. Kanta-asiakaskuvastojen postituksissa on luovuttu kuorista ja saatekirjeistä. Osa kuvastoista painetaan kevyemmälle paperille.

Hobby Hallin verkkokaupan osuus oli vuonna 2008 jo 60 prosenttia etämyynnistä (57 prosenttia vuonna 2007). Verkkokaupan osuuden uskotaan kasvavan edelleen erityisesti Baltiassa. Verkkokaupan osuuden kasvaminen vähentää osaltaan etäkaupan ympäristökuormitusta, koska tavarat tilataan sähköisesti kuponkien lähettämisen sijasta. Verkkokaupan kasvaessa myös tuotteiden tarjonta siirtyy yhä enemmän internetiin.

Hobby Hallin pääkonttori muutti syksyllä 2008 uusiin vuokratiloihin Helsingin Oulunkylään. Vastavalmistuneen toimipisteen suunnittelu- ja rakennusvaiheissa on otettu huomioon energiatehokkuusvaatimukset, ja kiinteistössä noudatetaan tehokkaita nykyaikaisia kierrätyskäytäntöjä.

Hobby Hallin varastotoiminnot on keskitetty Viinikkalan logistiikkakeskukseen. Hobby Hall on jo monen vuoden

JÄTEHUOLTOTILASTOT *tonnia*

	Tavaratalot, Suomi			Tavaratalot, ulkomaat			Lindex*			Hobby Hall*			Seppälä*			Yhteensä**		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Hyödynnettävä jäte																		
Energiajae	**1 185**	1 233	1 275	**-**	1	0	**24**			**55**	59	55	**23**	28	28	**1 286**	1 320	1 358
Aaltopahvi	**1 783**	1 945	1 924	**443**	502	292	**1 141**			**319**	290	328	**370**	350	319	**4 056**	3 087	2 862
Paperi	**205**	183	183	**-**	-	-	**6**			**32**	29	31	**56**	47	43	**298**	259	256
Kalvomuovi, lasi	**71**	33	12	**-**	28	25	**0**			**0**	16	13	**4**	-	-	**75**	77	50
Metalli	**37**	38	40	**0**	0	0	**1**			**6**	8	10	**-**	-	-	**44**	46	50
Biojäte	**1 917**	1 754	1 769	**158**	95	77	**-**			**9**	10	10	**15**	15	14	**2 099**	1 873	1 870
Kaatopaikkajäte																		
Sekajäte	**362**	357	332	**3 608**	3 176	2 614	**3**			**20**	29	9	**9**	9	8	**4 001**	3 570	2 962
Ongelmajäte	**5**	9	5	**-**	-	-	**-**			**2**	1	-	**0**	0	1	**6**	9	6
Yhteensä	**5 565**	5 552	5 540	**4 209**	3 800	3 009	**1 174**	-	-	**442**	440	455	**476**	449	412	**11 865**	10 241	9 415
Hyötykäyttö, %	**93**	93	94	**14**	16	13	**100**			**95**	93	98	**98**	98	98	**66**	65	68

Kohdissa, joista ei ole ollut saatavilla tarkkaa tietoa, määrä on arvioitu. Hyötykäyttö, % = hyödynnettävät jätteet / jätteet yhteensä x 100.
Hyötykäyttö = materiaalin kierrätys ja sen energiasisällön hyödyntäminen.
* *Lindexin luvut kattavat pääkonttorin sekä Partillen toimiston ja jakelukeskuksen Ruotsissa. Hobby Hallin luvut kattavat Suomen toiminnot, eivät kuitenkaan uutta pääkonttoria. Seppälän luvut kattavat pääkonttorin ja logistiikkakeskuksen.*
** *Vuodet 2006–2007 ilman Lindexiä.*

ENERGIANKULUTUS

	Sähkö (MWh)			Lämpö (MWh)			Vesi (m³)		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Tavarataloryhmä, Suomi	**58 318**	61 224	58 323	**18 554**	19 073	21 304	**113 987**	119 253	116 283
Tavarataloryhmä, ulkomaat	**30 524**	31 615	23 517	**10 990**	12 148	4 485	**74 676**	75 697	58 867
Lindex*	**2 228**			**372**			**1 360**		
Hobby Hall*	**3 871**	4 553	4 179	**3 101**	3 321	3 166	**2 830**	3 381	3 296
Seppälä*	**1 054**	1 153	1 318	**1 226**	753	799	**1 927**	2 191	2 120
Muut	**806**	839	937	**579**	328	775	**729**	783	805
Yhteensä	**96 801**	99 384	88 274	**34 821**	35 623	30 528	**195 509**	201 305	181 371

* *Lindexin luvut kattavat pääkonttorin sekä Partillen toimiston ja jakelukeskuksen Ruotsissa. Hobby Hallin luvut kattavat Suomen toiminnot, eivät kuitenkaan uutta pääkonttoria. Seppälän luvut kattavat pääkonttorin ja logistiikkakeskuksen.*

Stockmannin hiilidioksidipäästöt vuonna 2008 ovat arviolta n. 33 100 tonnia.

ajan onnistunut vähentämään varastolla käytettävän pakkausmateriaalin, etenkin pahvin, määrää. Se on ollut mahdollista lisäämällä tuotteiden lähettämistä toimittajan käyttämissä pakkauksissa ja yhteenpakkaamista useamman tuotteen tilauksissa. Vuoden 2008 aikana on tuotteiden keräilyprosesseja varastossa tehostettu, mikä on merkittävästi lisännyt tuotteiden yhteenpakkaamista. Parantunut yhteenpakkaamisaste on vähentänyt pakettien määrää, jolloin tuotteiden pakkaaminen, käsittely ja kuljettaminen on tehostunut, mikä osaltaan on vähentänyt ympäristöhaittoja. Hobby Hallilla ei ole omaa kuljetuskalustoa, vaan ulkopuoliset palveluntuottajat toimittavat kaikki lähetykset asiakkaille.

Myös jätteiden lajittelu ja kierrätys on yksi Hobby Hallin ympäristötyön keskipisteistä. Ympäristökuormitusta on viime vuosien aikana pienennetty edelleen jätepuristimien tehokkaammalla hyödyntämisellä. Vuonna 2004 pahvipuristin tuotti yhdellä tyhjennyksellä 1,5 tonnia jätettä, ja vuonna 2008 sama puristin tuotti keskimäärin 4,6 tonnia jätettä kerralla. Puristimien tehokkaampi käyttö säästää huomattavasti jätteen kuljetuskustannuksia ja ympäristöä. Lajittelun tehokkuutta seurataan, ja sen hyvän tason säilyttämiseksi annetaan henkilöstölle säännöllisesti ympäristökoulutusta.

Valtakunnallinen sähkö- ja elektroniikkaromun kierrätys etämyynnin yhteydessä toimii hyvin. Käytäntö, jossa asiakkailta uuden laitteen oston yhteydessä vastaanotetaan vanhat sähkö- ja elektroniikkaromut, kattaa koko etämyynnin Suomessa sekä kaikki Hobby Hallin myymälät, Viron Tallinnan myymälä mukaan lukien.

Seppälä

Seppälän laajassa ketjussa ympäristönsuojelu on osa jokapäiväistä työtä, ja henkilöstön panos ympäristövastuun toteuttamisessa on olennainen.

Seppälä seuraa säännöllisesti kaikkien Suomen myymälöidensä lajittelu- ja kierrätysmahdollisuuksia. Valtaosa myymälöistä sijaitsee kauppakeskuksissa, joissa ympäristö- ja jätehuoltoasiat on otettu hyvin huomioon. Ulkomaisen myymäläverkoston laajentumisen myötä Seppälä on kartoittanut myös Baltian maiden ja Venäjän myymälöidensä kierrätys- ja lajittelumahdollisuudet. Ulkomaisten myymälöiden osalta lähtökohtana on paikallisen lainsäädännön ja jätehuoltokäytäntöjen noudattaminen. Kartoituksesta kävi ilmi, että kauppakeskuksissa sijaitsevilla myymälöillä on kaikilla markkina-alueilla parhaat lajittelumahdollisuudet.

Myymälöille on laadittu lajittelu- ja kierrätysohjeet. Sekä pääkonttorissa että logistiikkakeskuksessa on järjestetty säännöllisesti lajittelukoulutusta osana itse kehitettyä toimistotyön ympäristöohjelmaa. Vuonna 2008 hankitulla ruuvipuristimella on pystytty vähentämään pahvin noutokerrat puoleen. Lajitteluaste on pääkonttorissa ja logistiikkakeskuksessa erinomainen, kun taas myymälöissä se vaihtelee riippuen kiinteistön antamista mahdollisuuksista.

Ympäristövastuu korostuu myös Seppälän suhteessa tavarantoimittajiin. Se on laatinut tavarantoimittajilleen yksityiskohtaiset yhteistyöohjeet, joissa käsitellään mm. tuotteiden pakkaamista ja kemikaalien käyttöä. Ohjeilla pyritään ehkäisemään tuotteiden ylipakkaamista, vaikuttamaan toimittajien pakkausmateriaalivalintoihin ja -tapoihin sekä torjumaan tiettyjen kemikaalien käyttöä. Yhteistyöohjeissa käsitellään lisäksi vastuullista tuontikauppaa ja Seppälän työskentelyä sen edistämiseksi.

Seppälä on tuonut markkinoille ympäristöystävällisen Ecologic by Seppälä -malliston, jonka kaikki tuotteet täyttävät Control Unionin valvoman kansainvälisen EKO Sustainable Textile -standardin vaatimukset. Mallistoon kuuluu yövaatteita naisille ja lapsille.

Jätehuolto ja energia

Stockmann-konsernin toiminnan merkittävimmät ympäristönäkökohdat liittyvät jätteisiin ja energiankulutukseen. Stockmannin aiheuttama välitön ympäristökuormitus on suhteellisen vähäinen. Vaikka oman toiminnan vaikutukset ympäristöön ovat pienet, parannetaan jatkuvalla kehitystyöllä, jätteiden lajittelulla sekä energiatehokkuuden parantamisella Stockmannin ympäristösuorituskykyä.

Yksi keskeisimpiä asioita Stockmannin liiketoimintayksiköiden ympäristönkuormituksen pienentämisessä on jätteiden lajittelu ja sen tehostaminen. Jätteet lajitellaan niiden syntysijoilla eli varastoissa, tavarataloissa ja myymälöissä. Lajiteltavia jätteitä Suomessa ovat energia-, bio-, seka- ja ongelmajäte, pahvi, paperi, pienmetalli sekä sähkö- ja elektroniikkaromu. Energia- ja biojätteet sekä paperit, pahvit ja metalli toimitetaan jätteenkäsittelylaitoksiin, ongelmajätteet ongelmajätelaitoksiin ja sekajätteet kaatopaikoille.

Kalvo- ja kutistemuovin erilliskeräyksen pilotoinnin perusteella todettiin, että tavarataloryhmässä kalvo- ja kutistemuovi puretaan suurelta osin pois tuotteista varastoilla, ja siksi tavarataloissa syntyy erittäin vähän muovijätettä.

Kokemusten perusteella päätettiin jatkaa keräilyä Pitäjänmäen varastossa ja kauppakeskus Jumbon tavaratalossa. Seppälässä aloitettiin vuonna 2008 kirkkaan kierrätettävän muovin talteenotto, jolla vähennetään energiajakeen määrää.

Jätteiden hyötykäyttöaste on konsernin Suomen toiminnoissa korkea, 94 prosenttia. Ulkomaantoiminnoissa jätteiden hyötykäyttöaste on 33 prosenttia. Jätehuollon toiminnalle on asetettu vuotuiset tavoitteet, ja tuloksia seurataan säännöllisesti.

Liikepaikkojen erilaiset jätehuoltokäytännöt rajoittavat osittain mahdollisuuksia täysin yhtenäiseen jätehuoltoraportointiin. Kauppakeskuksissa toimivien myymälöiden ratkaisut ovat usein riippuvaisia keskusten jätehuoltojärjestelyistä, ja lisäksi kuntien jätehuoltomääräykset poikkeavat toisistaan. Konsernin ulkomaantoiminnoissa kierrätystä toteutetaan paikallisten säädösten ja kierrätysmahdollisuuksien mukaan. Tulevien vuosien haasteena onkin yhtenäistää kasvavan ulkomaantoiminnan jätehuoltokäytäntöjä ja niiden raportointia konsernin muiden yksiköiden kanssa.

Vähittäiskaupassa ympäristöonnettomuudet ja päästöt vesistöön eivät ole olennaisia ympäristönäkökohtia, ja niiden toteutumisen todennäköisyys on erittäin pieni.

Konsernin energiankulutus koostuu sähköstä, kaukolämmöstä ja vedestä (Helsingin tavaratalossa myös kaukokylmästä). Raportoitu energiankulutus aiheutuu pääosin myymälä-, varasto- ja toimistotilojen valaistuksesta, jäähdyttämisestä sekä tiloissa käytettävistä sähkölaitteista. Kiinteistötoimen tavoitteena on luoda energia- ja kustannustehokkaat, liiketoimintaa tukevat lämpötila-, ilmanvaihto- ja valaistusolosuhteet. Toimintaolosuhteiden kehittämisessä otetaan huomioon myös henkilökunnan terveyteen ja asiakkaiden viihtyvyyteen liittyvät tekijät, kuten esimerkiksi sisäilman laatu.

Sähkönkulutus konsernissa vuonna 2008 oli 96 801 MWh, mikä on 3 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna (2007: 99 384 MWh). Laajentuvan toiminnan seurauksena käynnistettiin vuonna 2007 konserninlaajuinen sähkönsäästökampanja. Kampanjan tavoitteena on viestiä sähkön säästämisen keinoista henkilöstölle sekä saada työntekijät kiinnittämään huomiota sähkölaitteiden energiatehokkaaseen käyttöön ja muuttamaan toimintatapojaan. Kampanja on saanut henkilöstöltä hyvän vastaanoton.

Kiinteistöjen sähkönkulutuksen seurantaa on tehostettu ja kehitetty. Seurannassa on kiinnitetty erityistä huomiota aukioloaikojen ulkopuoliseen kulutukseen. Kiinteistöpalveluun on esimerkiksi kehitetty hälytystoiminto, jonka avulla voidaan reagoida sähkönkulutuksen muutoksiin ja ehkäistä sähköenergian virheellistä käyttöä.

Helsingin tavaratalon laajennusprojektin yhteydessä käyttöön otettu uudistunut talotekniikka parantaa suhteellista energiatehokkuutta. Esimerkiksi toukokuussa 2008 käyttöön otettu kaukokylmäjärjestelmä on pienentänyt Helsingin tavaratalon sähkönkulutusta.

Vuonna 2006 solmittiin tavarataloryhmän Suomen toimintojen laajuinen lamppujen hankintasopimus. Useat lamppumallit voidaan korvata energiatehokkaammalla mallilla. Energiatehokkaampia lamppuja käytettäessä päästään laskennallisesti vuositasolla Helsingin tavaratalon viikon sähkönkulutusta vastaavaan säästöön.

Polypropeenista valmistettu kestokassi on pitkäaikaisessa käytössä ympäristöystävällisin ratkaisu.

Konsernin vedenkulutus vuonna 2008 oli 195 509 kuutiometriä (2007: 201 305 kuutiometriä). Valtaosa vedestä kulutetaan tavaratalojen ravintola-, keittiö- ja saniteettitiloissa.

Ulkomaantoimintojen energiankulutuksesta ja jätehuollosta ei ole saatavissa kattavia tietoja.

Energiankulutuksen raportoinnissa ei ole mukana kuljetusvälineissä ja ajoneuvoissa käytettyä polttoainetta. Stockmannilla ei ole merkittävää omaa kuljetuskalustoa. Yhtiö pyrkii vähentämään autokantansa hiilidioksidipäästöjä maksamalla henkilöstönsä työsuhdeautojen dieselveron.

Sosiaalinen vastuu

Stockmann on perustajajäsenenä mukana kansainvälisen lahjonnan vastaista toimintaa edistävässä Transparency Suomi ry:ssä. Kattojärjestö Transparency International toimii 90 maassa. Konsernin voimakkaasti kasvava kansainvälinen toiminta asettaa haasteita myös korruption vastaiselle toiminnalle. Stockmann-konsernin toiminta on aina jokaisessa maassa konsernin perusarvojen ja ohjeiden sekä paikallisten lakien ja muiden säännösten mukaista.

Ekologisten puuvillavaatteiden tuotantoa valvoo kansainvälinen sertifiointielin Control Union.

Vastuu omasta henkilökunnasta on keskeinen osa Stockmannin yhteiskuntavastuuta. Henkilöstöasioita käsitellään erikseen vuosikertomuksen sivuilla 44–47.

Vastuullinen tuontikauppa

Stockmannin sosiaalinen vastuu ulottuu yrityksen oman henkilöstön lisäksi välillisesti myös tavarantoimittajien hankintaketjun henkilöstön työolosuhteisiin. Stockmann-konsernilla ei ole omia tehtaita tai tuotantolaitoksia, vaan tuotteet ostetaan tavarantoimittajilta pääasiassa Euroopasta ja Aasiasta. Osana vastuullista toimintaansa Stockmann edellyttää tavarantoimittajiltaan sosiaalista vastuullisuutta tuotteiden tuotantoprosessissa.

Suomessa Stockmann on suuri yritys, mutta maailmanlaajuisesti se on varsin pieni toimija. Siksi Stockmann tekee tiivistä yhteistyötä muiden kauppayritysten ja -ryhmittymien kanssa vastuullisuuden kehittämiseksi tuotteiden koko toimitusketjussa.

Vastuullista tuontikauppaa edistäviä toimia on kehitetty määrätietoisesti jo usean vuoden ajan. Stockmann on mukana Keskuskauppakamarin koordinoimassa vastuullisen tuontikaupan verkostossa. Verkoston jäsenet ovat kauppayrityksiä, elintarvikkeiden, vaatteiden ja jalkineiden valmistajia sekä maahantuojia. Stockmann on sitoutunut verkoston määrittelemien tuontikaupan eettisten periaatteiden käytön edistämiseen. Lisäksi Stockmann on sitoutunut kansainvälisen tavaratalojärjestön IADS:n (International Association of Department Stores) vastuullisen tuontikaupan periaatteisiin. IADS:n periaatteet ovat pääosin samat kuin Keskuskauppakamarin vastuullisen tuontikaupan verkoston periaatteet.

Stockmann-konserni on vuodesta 2005 saakka ollut jäsenenä Business Social Compliance Initiative (BSCI) -järjestelmässä, joka on eurooppalaisten yritysten, ammattiyhdistysliikkeiden ja järjestöjen kehittämä ja Brysselissä sijaitsevan Foreign Trade Associationin (FTA) hallinnoima sosiaalisen vastuullisuuden yhteistyöelin. Konsernin jäsenyyden lisäksi Lindex on ollut suoraan BSCI:n jäsen.

BSCI tähtää työolojen parantamiseen tavarantoimittajien tuotantolaitoksissa sekä selkeyttää ja yhtenäistää tavarantoimittajien valvontaa riskimaissa. Keskeisimpänä järjestelmässä on BSCI Code of Conduct -niminen sosiaalisen vastuun normisto ja tavarantoimittajien auditointi siinä esitettyjen vaatimusten perusteella. Auditoinnin eli työolosuhteiden tarkastamisen suorittavat ulkopuoliset valtuutetut auditoijat. BSCI-auditointeihin valtuutetut sertifiointilaitokset suorittavat myös SA8000-auditointeja, joten yritys voi halutessaan edetä SA8000-sertifiointiin. Ulkopuolisen riippumattoman auditoijan suorittama auditointi takaa järjestelmän läpinäkyvyyden ja luotettavuuden. BSCI:n toimintatavoista kerrotaan tarkemmin internet-sivuilla www.bsci-eu.com.

Lindex käyttää BSCI-järjestelmää muita Stockmannin liiketoimintayksiköitä laajemmin, sillä suurin osa sen tuotteista valmistetaan EU:n ulkopuolella. Muut liiketoimintayksiköt hyödyntävät BSCI-yhteistyötä EU:n ulkopuolisten tavarantoimittajien kanssa pääasiassa omien merkkiensä tuotannossa.

Stockmannin liiketoimintayksiköillä on käytössään myös ”Commitment to Social Responsibility in Importing” -sitoumus, joka perustuu YK:n julistuksiin ja Kansainvälisen Työjärjestön ILO:n sopimuksiin. Allekirjoittaessaan toimittajasopimuksen liiketoimintayksikön kanssa tavarantoimittaja sitoutuu mm. siihen, että se ei käytä tuotannossaan lapsityövoimaa eikä pakkotyövoimaa, ei harjoita syrjintää sekä takaa työntekijöille turvalliset työolosuhteet ja riittävän palkan.

Vastuullinen tuontikauppa Lindexissä

Lindexillä on runsaat 200 tavarantoimittajaa, joilla on tuotantoa yli 350 tehtaassa etupäässä Aasiassa ja Euroopassa. Tuotannon arvioidaan työllistävän noin 160 000 henkilöä. Lindexillä on Kiinassa, Hongkongissa, Intiassa, Bangladeshissa, Pakistanissa ja Turkissa ostokonttorit, joista on integraation myötä muodostettu Stockmann-konsernin ostokonttoreita. Omien ostokonttorien avulla Lindex pääsee lähemmäs tuotantoa. Kun toimitaan lähellä tavarantoimittajia, on helpompi varmistaa, että tuotanto tapahtuu hyväksyttävissä olosuhteissa. Paikallisista ongelmista saadaan parempi käsitys ja huomataan helpommin mahdolliset epäkohdat tavarantoimittajien toiminnassa.

Lindex on jo yli kymmenen vuoden ajan valvonut, että tavarantoimittajat noudattavat menettelyohjeen vaatimuksia. Kaikissa ostokonttoreissa on paikallisia tarkastajia, jotka valvovat vaatimusten noudattamista tekemällä tarkastuksia tehtailla. Useimmiten tarkastuskäynneistä ilmoitetaan etukäteen, mutta

tarkastuksia tehdään myös ilman ennakkoilmoitusta. Lindexin palkkalistoilla on seitsemän tarkastajaa eri tuotantomaissa. He tekevät kokopäivätyötä parantaakseen tehdastyöläisten oloja. Myös eurooppalaisen sosiaalisen laadunvalvonnan yhteistyöorganisaation Business Social Compliance Initiativen (BSCI) hyväksymien ulkopuolisten, riippumattomien tarkastuslaitosten tarkastajat valvovat työskentelyolosuhteita tavarantoimittajayrityksissä. Vuonna 2008 Lindex teetti kaikkiaan 372 BSCI-tarkastusta. Niistä 223 oli ensimmäisiä tarkastuksia kyseisen tavarantoimittajan tiloissa ja 149 uusintakäyntejä. Lindexin omat tarkastajat tekivät käynneistä 238, ja ulkoiset BSCI:n hyväksymät yritykset toteuttivat 134 tarkastusta. Lindex ylitti vuonna 2008 reilusti tavoitteensa, jonka mukaan vähintään kahden kolmasosan kaikista tavarantoimittajista (myynnin perusteella laskettuna) tulee käydä läpi ulkoisen, BSCI:n hyväksymän tarkastusyhtiön tarkastus. Vuoden lopussa oli 85 prosenttia tavarantoimittajista tarkastettu.

Valvonta tarkastusten avulla on tärkeää, mutta myös tiedotusta ja koulutusta tarvitaan, jotta voidaan saavuttaa todellisia pitkäjänteisiä parannuksia työolosuhteissa. Tämän takia Lindex kouluttaa aktiivisesti tavarantoimittajia paikallisissa seminaareissa ja workshopeissa, jotka ovat joko BSCI:n tai Lindexin järjestämiä. Tavoitteena on parantaa tavarantoimittajien ja tehtaiden tiedon tasoa, jotta parannusten toteuttaminen olisi helpompaa. Vuoden 2008 aikana Lindex mm. järjesti tavarantoimittajien koulutusta Intiassa parantaakseen tiedon tasoa, dokumentaatiotyötä ja johtamisjärjestelmiä. Koulutustilaisuuksista saatiin erittäin hyviä tuloksia, ja Lindexillä todettiin, että näille alueille suunnatut panostukset vaikuttavat myönteisesti myös muilla alueilla.

Henkilöstö

Stockmann-konsernin henkilöstörakenne kansainvälistyi tuntuvasti, kun Lindexistä tuli osa konsernia vuoden 2007 lopulla. Seppälän laajeneminen Ukrainaan elokuussa 2008 toi jälleen uuden maan henkilöstöyhteistyön piiriin. Konsernin henkilöstön määrä oli vuoden 2008 lopussa 15 737 (vuoden 2007 lopussa 16 478). Ulkomailla työskenteli peräti 51 prosenttia henkilöstöstä eli 8 072 henkilöä (8 294 vuonna 2007).

Pitkään jatkuneen nousukauden ansiosta on Stockmannin markkina-alueilla ollut viime vuosina tarjolla runsaasti palvelualojen työpaikkoja, ja siksi työvoiman liikkuvuus on ollut suhteellisen suurta. Vuonna 2008, etenkin loppuvuodesta, henkilöstön vaihtuvuus väheni merkittävästi lähes kaikissa konsernin toimintamaissa.

Suomessa jatkui vielä koko alkuvuoden pula ammattitaitoisesta työvoimasta. Tämä lisäsi myös Stockmannin henkilöstön vaihtuvuutta. Pääkaupunkiseudun tavaratalot osallistuivat useisiin julkisiin rekrytointitapahtumiin. Stockmannin internet-sivujen rekrytointiaineiston ilme uusittiin, ja tuotettiin uusi konsernin työpaikoista kertova video-ohjelma. Syksyllä lisääntynyt taloudellinen epävarmuus ja huonot työmarkkinauutiset vähensivät haluja vaihtaa työpaikkaa. Marraskuussa konsernissa oli Suomessa enää vain yksittäisiä avoimia paikkoja, ja niihinkin tuli varsin paljon hakemuksia.

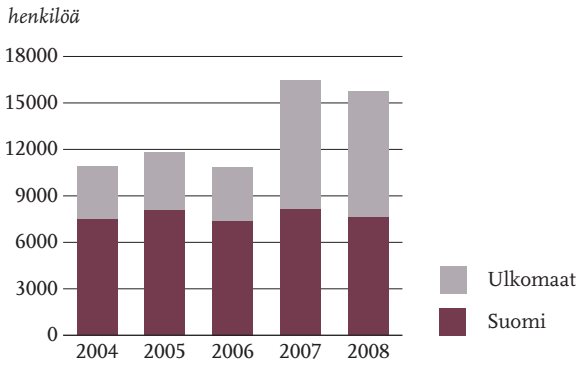
Baltiassa taantuman merkit ilmaantuivat jo vuoden 2008 alussa, ja henkilöstön vaihtuvuus laski olennaisesti. Ulkomailla työskennelleet Baltian maiden kansalaiset alkoivat palata kotimaahansa. Pääkaupungeissa oli kuitenkin edelleen pulaa osaavasta työvoimasta, mikä johtuu osittain myös väestön ikärakenteesta – työmarkkinoille ei tule riittävästi nuoria. Baltian maista tilanne on vaikein Liettuassa, kun taas Virossa on parhaiten saatavissa palvelualan ammattitaitoista työvoimaa. Baltian maiden välillä on suuria eroja myös halukkuudessa työskennellä osa-aikaisessa työsuhteessa.

Venäjällä taantuman merkit ilmestyivät työmarkkinoille myöhemmin kuin Suomessa ja Baltiassa. Alkuvuonna työvoiman vaihtuvuus oli vielä entiseen tapaan suurta. Syksyllä myös Venäjän vähittäiskaupan ennusteet alkoivat kertoa tulevista työvoiman vähentämistarpeista, ja avoimiin työpaikkoihin alkoi tulla ennätyksellisen paljon hakemuksia. Vaikka työvoimasta kilpailevien yritysten lukumäärä mahdollisesti vähenisikin, on Venäjällä kuten Stockmannin muillakin markkina-alueilla lähivuosina syntymässä rakenteellista työvoimapulaa, kun työelämään tulevien nuorten määrä ei riitä korvaamaan työelämästä poistuvia suuria ikäluokkia.

Ruotsissa ja Norjassa maailman taloudellinen epävarmuus ei heijastunut työmarkkinoihin samalla tavalla kuin Stockmannin muilla markkina-alueilla. Lindexin henkilöstön vaihtuvuus pysyi näissä maissa koko vuoden samalla tasolla, eikä loppuvuosikaan tuonut vaihtuvuuteen mainittavia muutoksia.

Konsernin henkilöstöhallinnon järjestelmien systemaattista kehitys- ja integrointityötä jatkettiin. Kaikkia konsernin

HENKILÖSTÖ VUODEN LOPUSSA 2004-2008

HENKILÖSTÖLUKUJA 2008

	2008	2007	2006
Henkilöstön määrä 31.12.	**15 737**	16 478	10 862
Henkilöstön määrä Suomessa 31.12.	**7 665**	8 184	7 385
Henkilöstön määrä ulkomailla 31.12.	**8 072**	8 294	3 477
Ulkomailla työskentelevien osuus koko henkilöstöstä, %	**51**	50	32
Henkilöstö keskimäärin	**15 669**	11 161	10 069
Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna, keskimäärin	**11 964**	8 979	8 037
Henkilöstön keski-ikä	**34**	33	34
Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus Suomessa, keskimäärin %	**15**	14	15
Vakinaisen henkilöstön tulovaihtuvuus Suomessa, %	**15**	14	13
Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus Suomessa, %	**16**	14	16
Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus Venäjällä, keskimäärin %	**65**	76	63
Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus Baltiassa, keskimäärin %	**43**	56	48
Sairauspoissaolot, Suomessa %	**5,1**	4,4	4,9
Kokoaikaiset	**4,9**	4	4,8
Osa-aikaiset	**5,2**	5	5
Koko/osa-aikaisten osuus henkilöstöstä, %	**46/54**	44/56	50/50
Suomessa	**41/59**	40/60	40/60
Ulkomailla	**51/49**	48/52	71/29
Henkilöstökulut, osuus liikevaihdosta %	**18,7**	16	15,7
Raportoidut työtapaturmat Suomessa, kpl	**261**	244	293

markkina-alueita koskevan työvuorojen suunnittelujärjestelmän käyttöönottoon panostettiin tuntuvasti. Etenkin Venäjällä ja Baltiassa saadaan merkittäviä kustannussäästöjä kehittämällä henkilöstön työtuntien optimaalista käyttöä samalla tavalla kuin Pohjoismaissa on jo pitkään tehty. Uusi työvuorojen kansainvälinen suunnittelujärjestelmä otettiin käyttöön aluksi Venäjällä. Vuonna 2009 se viedään Baltian maihin, ja sen jälkeen myös Suomen nykyinen järjestelmä uusitaan.

Henkilöstön perehdyttäminen ja kehittäminen

Henkilöstön osaamisen varmistaminen ja kehittäminen vaati entistä enemmän panostuksia, kun useat toimintatavat muuttuivat vuoden 2008 aikana. Ennen uuden Stockmann MasterCard -kanta-asiakaskortin ottamista käyttöön sai kaikkien yksiköiden koko myyntihenkilökunta koulutuksen uuden kortin käsittelyssä ja asiakkaiden opastamisessa. Kun uusi puhelinjärjestelmä otettiin asteittain käyttöön Suomessa vuoden aikana, piti uudet toimintaohjeet viestittää kaikille Suomen stockmannilaisille. Myös muita tietojärjestelmien uudistuksia käynnistettiin, ja nämäkin muutokset vaativat henkilöstön perehdyttämistä ja koulutusta.

Syksyllä 2007 tehty tavarataloryhmän ilmapiirimittaus toi jälleen esille tarpeen tehostaa uuden henkilöstön perehdyttämistä. Tavarataloissa perustettiin vuoden 2008 aikana työryhmiä pohtimaan erityisesti tiimeissä tapahtuvan perehdyttämisen toimivuutta. Tavaratalojen parhaista käytännöistä muodostuu yhdessä hyödynnettävä tietopankki kaikille perehdyttämisen parissa toimiville. Perehdyttämisen tueksi valmistui myös uusi työkalu, Asennetta perehdyttämiseen -työkirja, joka tukee tarvittavan osaamisen välittämistä uudelle työntekijälle.

Herkku-osastojen houkuttelevuutta työpaikkana pyrittiin lisäämään kokeilemalla Herkun valmennusohjelmaa, johon sisältyy monipuolisen työssä oppimisen lisäksi myynnin ammattitutkinnon suorittaminen. Opiskelijat työskentelevät pääkaupunkiseudun Herkku-osastojen eri tuotealueilla ja tutustuvat monipuolisesti elintarvikealaan. Ohjelma herätti suurta kiinnostusta, ja yli sadan hakijan joukosta ohjelmaan valittiin 22 opiskelijaa, joista osa oli jo ennestään Stockmannin palveluksessa ja osa uusia työntekijöitä.

Ensimmäistä kertaa toteutettiin myös valmennusohjelma, johon valittiin stockmannilaisia työntekijöitä koulutettavaksi mahdollisiin tuleviin tiimiesimiehen tehtäviin. Valmennukseen kuului tiimiesimiehen roolin ja päivittäisen johtamisen läpikäyntiä, vuorovaikutuskoulutusta sekä talouden tunnuslukuihin ja raportointikäytäntöihin tutustumista.

Esimiesvalmennuksen pääteemana oli lähiesimiestyö. Konsernin yhteistä esimiesvalmennusohjelmaa kehitettiin Stockmann Management Professionals -ohjelmaksi, joka tullaan toteuttamaan asteittain kaikissa toimintamaissa. Ohjelman kehittämisessä on otettu huomioon ne hyvät kokemukset, jotka saatiin keväällä 2008 päättyneestä ulkomaantoimintojen Senior Management Trainee -valmennusohjelmasta. Osa ohjelmasta toteutetaan suomeksi ja venäjäksi, osa on kaikkien toimintamaiden esimiehille tarkoitettua englanninkielistä valmennusta.

Emma Walther Göteborgista on yksi niistä lähes 5 000:sta uudesta työntekijästä, jotka tulivat Stockmann-konserniin Lindexin oston myötä.

Lindexissä keskeistä on ollut henkilöstön sitouttaminen liiketoimintayksikön uusiin arvoihin, jotka esiteltiin helmikuussa 2008. Sitouttaminen on toteutettu järjestämällä workshop-tyyppisiä tilaisuuksia eri myymälöissä ja konttoreissa, tavoitteena saada kaikki työntekijät omaksumaan arvot osaksi päivittäistä työtään.

Lindex-ketju laajeni vuonna 2008 Venäjälle ja Lähi-itään. Tämä vaatii paljon uusien työntekijöiden perehdyttämistä ja kouluttamista, jotta Lindexin konseptit tulevat kaikille tutuiksi. Vuoden 2008 lopulla perustettiin useita projektiryhmiä, jotka täsmentävät Lindexin yhteisiä perehdyttämis- ja koulutusohjelmia. Projektiryhmät määrittelevät, mitä Lindexillä työskenteleminen merkitsee, ja yksinkertaistavat uusien myymälöiden avaamisprojektien toimintatapoja eri markkina-alueita varten. Lindexin arvojen uudistamisen yhteydessä on myös kuvattu toivottu johtamiskäyttäytymisen malli. Ensimmäinen askel on ollut esimiehiä palautteen antamiseen valmentava koulutus. Myös uusien esimiesten työhön perehdyttämiseen on panostettu.

Stockmannin henkilöstölehti MeVi sai rinnalleen venäjän-, viron- ja latviankieliset versiot. Venäjänkielistä Мы-lehteä tutkimassa Tatjana Krisina ja Aleksandr Ahmetzjanov Stockmannin Mega Pohjoinen -tavaratalosta Moskovasta.

Seppälän Spirit-myyjävalmennuksissa keskityttiin kaikissa maissa muodikkaiden asukokonaisuuksien myymiseen ja keskiostoksen kasvattamiseen. Yrityksen sisäisinä valmentajina toimi Spiritor-valmentajien ja myymäläpäälliköiden lisäksi joukko Fashion Star -myyjiä, jotka koulutettiin tähän tehtävään. Syksyllä käynnistettiin Seppälä Super Leader Academy -esimiesvalmennusohjelma kaikkien maiden maa- ja aluepäälliköille sekä Venäjän myymäläpäälliköille. Ohjelman tavoitteena on kehittää maa- ja aluepäälliköiden valmiuksia uusien myymäläpäälliköiden esimiestyöhön perehdyttämisessä ja varmistaa hyvä myynnin kehitys nopeimmin kasvavilla Venäjän markkinoilla. Suomessa jatkettiin venäjän kielen opiskelua. Kaupan esimiehen erikoisammattitutkinnon suoritti 18 Seppälän myymäläpäällikköä.

Hobby Hallissa jatkettiin jo aiempina vuosina aloitettua esimieskoulutusta. Se käynnistyi johtoryhmävalmennuksella syksyllä 2007 ja jatkui keväällä 2008 esimiehille ulkopuolisen koulutusyrityksen avulla järjestetyllä kaksipäiväisellä johtamiskoulutustilaisuudella. Koulutuspäivillä kerrattiin ja syvennettiin aiemmin opittuja esimiestaitoja. Henkilöstön ja ylimmän johdon vuorovaikutuksen lisäämiseksi järjestettiin Hobby Hallissa loppuvuonna toimipaikkakohtaisia keskustelutilaisuuksia. Näissä tapahtumissa henkilökunnalla oli mahdollisuus esittää kysymyksiä ja näkemyksiä suoraan liiketoimintayksikön johtoryhmälle. Näistä tilaisuuksista saatu palaute on ollut myönteistä.

Hobby Hallin henkilökunta on myös osallistunut Stockmann-konsernin järjestämiin kursseihin. Osallistujia on ollut esimerkiksi tietotekniikkakoulutuksessa, tiimiesimieskoulutuksessa ja muissa esimieskoulutustilaisuuksissa. Erityisesti esimiesten vuorovaikutustaitojen kehittämiseen tähtäävät koulutustilaisuudet olivat suosiossa. Toiminnan kansainvälistyessä on kielikoulutukseen panostettu paljon, erityisesti englannin opiskeluun.

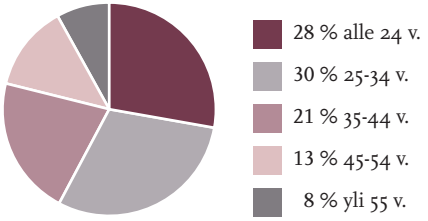
Yhteistoiminta ja tasa-arvo

Stockmannin liikkeenjohdon ja henkilöstön yhteistoiminta Suomessa sai alkunsa jo vuonna 1924, kauan ennen yhteistoimintalainsäädännön voimaantuloa. Yhteistoimintaelimen nimikin – henkilöstölautakunta – periytyy toiminnan alkuvuosilta.

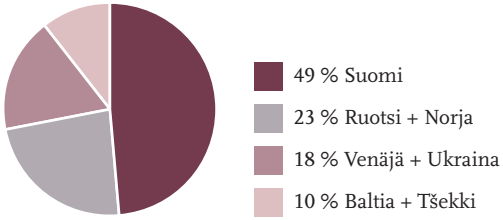
Suomessa jokaisella liiketoimintayksiköllä ja lisäksi suuremmilla työpaikoilla on oma henkilöstölautakuntansa, joka käsittelee oman toiminta-alueensa yhteistoimintalain mukaiset asiat. Näissä lautakunnissa hoidetaan samalla myös työsuojelutoimikuntien tehtävät.

Paikallisten lautakuntien edustajat muodostavat konsernin Suomen yhtymälautakunnan, joka kokoontuu kahdesti vuodessa. Yhtymälautakunta käsittelee Suomessa toimivia yksiköitä koskevat yhteiset asiat, ja Stockmannin toimitusjohtaja pitää jokaisessa kokouksessa katsauksen koko konsernin taloudellisesta tilanteesta ja tulevaisuuden suunnitelmista. Baltian maissa on saman mallin mukaiset henkilöstölautakunnat, jotka omien asioidensa käsittelyn

HENKILÖSTÖN IKÄRAKENNE 2008

HENKILÖSTÖN JAKAUMA, MAANTIETEELLISET SEGMENTIT 2008

ohella saavat vastaavanlaisen koko konsernia koskevan johdon katsauksen.

Lindexillä on oma kansainvälinen konserniyhteistyöelimensä, European Works Council, jonka toiminta on Suomen osalta integroitu Stockmann-konsernin yhteistoimintaan.

Kaikki Suomen yhtiöt tekevät vuosittain tasa-arvosuunnitelmat, joiden avulla seurataan eri indeksien valossa henkilöstörakenteen muutoksia. Säännöllisten ilmapiiritutkimusten yhteydessä kartoitetaan myös avoimilla kysymyksillä tasa-arvoon ja työpaikkakiusaamiseen liittyviä tekijöitä. Tällä alueella ei ole ilmennyt erityisiä ongelmia.

Konsernin henkilöstöstä on naisia 85 prosenttia ja miehiä 15 prosenttia. Ylemmistä toimihenkilöistä on naisia 79 prosenttia ja miehiä 21 prosenttia. Naisjohtajien osuus oli 65 prosenttia (64 prosenttia vuonna 2007). Suomessa työskentelevistä johtajista oli naisia 70 prosenttia (65) ja ulkomailla työskentelevistä 56 prosenttia (63).

Intranetin merkitys konsernin sisäisen viestinnän välineenä on edelleen kasvanut.

Kannustejärjestelmät

Suurin osa konsernin henkilöstöstä kuuluu jonkin kannustejärjestelmän piiriin. Esimiesten ja asiantuntijoiden kannustejärjestelmät perustuvat taloudellisiin mittareihin ja henkilökohtaisten työsuoritusten arviointiin. Muissa tehtävissä käytetään etupäässä ryhmäkannustejärjestelmiä.

Vuonna 2008 henkilöstö ansaitsi yhteensä 6,2 miljoonaa euroa erilaisia kannusteita. Tämän lisäksi vuoden 2006 avainhenkilöoptioista kirjattiin 1,3 miljoonaa euroa IFRS 2 -standardin mukaisia kuluja vuodelle 2008.

Johdon kannustejärjestelmiä sekä avainhenkilöiden optiojärjestelyjä selostetaan konsernin internetsivuilla www.stockmann.com. Yksityiskohtaista tietoa avainhenkilöiden optioohjelmasta on myös vuosikertomuksen osassa Osakkeet ja osakepääoma sivulla 57.

Työterveyshuolto

Suomen tavarataloissa työterveyspalvelut on järjestetty sekä oman työterveysaseman että ostopalveluiden avulla. Helsingissä palvelee oman työterveysaseman henkilökunta pääosin koko pääkaupunkiseudun tavaratalojen työntekijöitä, ja muissa kaupungeissa on työterveyshuolto järjestetty ostopalveluna.

Tavaratalojen henkilöstön terveydentilaa ja työkykyä seurattiin sekä tehtiin selvittelyjä tarpeen mukaan yksilöllisesti ja tiimeittäin. Työterveyshuolto oli tarvittaessa mukana tukemassa työntekijöiden ja tiimien työhyvinvointia ja jaksamista. Sairauspoissaolojen hallintaan liittyviä selvityksiä ja toimenpiteitä jatkettiin järjestelmällisesti. Työhyvinvointikeskusteluilla oli tärkeä osuus esimiesten ja työterveyshuollon varhaisen tukemisen periaatteen toteuttamisessa poissaolojen ehkäisemiseksi. Työntekijöitä ohjattiin tarvittaessa erityyppisiin kuntoutuksiin (Aslak, Tyk, erilaiset diagnoosiperusteiset kuntoutukset). Kuntoutettavien esimiehet osallistuivat aktiivisesti ammatillisesti syventävien kuntoutusten yhteistyöpäiviin yhdessä työterveyshuollon kanssa.

Suomen Lindexissä valmisteltiin työterveyspalveluiden yhdenmukaistamista konsernin muiden Suomen yritysten työterveyshuoltopalveluiden kanssa.

Seppälässä laajennettiin työterveyshuoltopalvelu yleislääkäritasoiseksi vuonna 2008. Seppälän konttorihenkilöstöä osallistui Aslak-kuntoutukseen. Uusille työntekijöille tehtyjen terveystarkastusten lisäksi tehtiin yli 35-vuotiaille määräaikaistarkastuksia. Yli 35-vuotiaita on noin puolet Seppälän henkilöstöstä.

Hobby Hallin työterveyshuolto osallistui pääkonttorin muuttoon liittyvien ergonomisten suunnitelmien tekemiseen ja antoi tukeaan työntekijöille muissakin uutta työympäristöä koskevissa asioissa. Myös Hobby Hallissa pyrittiin tehokkaaseen sairauspoissaolojen seurantaan ja kuntoutuksen varhaiseen tukemiseen. Terveystarkastukset tehtiin niillä osastoilla, joilla oli suurimmat sairauspoissaolot.

Suomalaisen henkilöstön sairauspoissaolojen suurimmat diagnoosiryhmät olivat edelleen hengitystietulehdukset sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet.

Ruotsin Lindexillä käytetään henkilöstöetuna myös perusturvaa täydentävää terveydenhoitovakuutusta. Samoin Venäjällä ja Latviassa paikallista terveydenhuoltoa täydennetään osin vapaaehtoisilla vakuutuksilla. Virossa, Liettuassa ja Tšekissä henkilöstö käyttää valtiollista terveydenhuoltoa.

Henkilöstölehdistö ja intranet uudistuivat

Konsernin henkilöstölehdistö koki merkittävän uudistuksen vuonna 2008. Suomessa ilmestyvä henkilöstölehti MeVi sai rinnalleen venäläisen Мы-lehden, virolaisen Meie-lehden ja latviankielisen Mēs-lehden. Kaikkien lehtien nimi merkitsee samaa – ”me” – ja ne toimitetaan kussakin maassa samalla formaatilla ja ulkonäöltään samanlaisina. Noin puolet aineistosta on kaikissa lehdissä yhteistä ja puolet julkaisumaan omaa aineistoa. Nämä henkilöstölehdet ilmestyvät neljä kertaa vuodessa. Konsernin julkaisujen lisäksi liiketoimintayksiköillä ja tavarataloilla on omia sisäisiä tiedotuslehtiään, joista monet ilmestyvät sekä sähköisinä että painettuina.

Intranetin merkitys konsernin sisäisen viestinnän välineenä on edelleen kasvanut. Suomenkielinen intranet on sekä konsernin että eri liiketoimintayksiköiden laajassa käytössä. Englanninkielistä konsernisivustoa täydentää tavarataloryhmän vuonna 2007 avaama venäjänkielinen sivusto, ja vuonna se 2008 avasi myös viron- ja latviankieliset sivustot.

Vuoden 2008 lopulla Stockmannin intranet-sivut saivat uuden, ajanmukaisen ulkoasun. Samalla intranetin rakennetta ja käyttöominaisuuksia parannettiin merkittävästi käytettävyystutkimuksen perusteella.

Lindexillä on oma intranet-sivustonsa ja henkilöstölehtensä, joissa julkaistaan myös Stockmann-konsernia koskevaa aineistoa. Stockmann-konsernin henkilöstölehti jaetaan Lindexin työntekijöille Suomessa, Virossa, Latviassa ja Venäjällä.

Hallituksen toimintakertomus

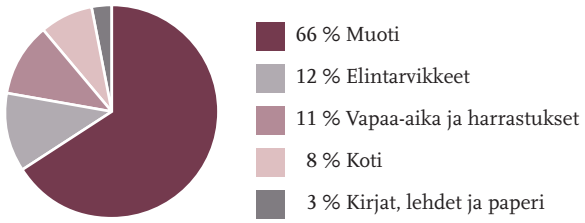
Tilikauden myynti kasvoi 36 prosenttia ja oli 2 265,8 Me (1 668,3 Me). Konsernin liikevoitto pieneni tilikaudella ja oli 121,9 Me (125,2 Me). Nettorahoituskulut kasvoivat Lindex-kaupan seurauksena suunnitellulla tavalla, ja Ruotsin kruunun heikkenemisen myötä valuuttalainan realisoitumattomasta kurssivoitosta kirjattiin 27,2 miljoonan euron laskennallinen verovelka, jolla ei kuitenkaan ole kassavirtavaikutusta. Näistä syistä tilikauden voitto jäi pienemmäksi kuin edellisenä vuonna ja oli 39,1 Me. Tulos osaketta kohden oli 0,67 euroa (1,59 euroa). Ilman Ruotsin kruunun heikkenemisestä johtuvaa laskennallisen verovelan kasvua osakekohtainen tulos olisi 1,13 euroa. Hallitus esittää, että osinkoa maksetaan 0,62 euroa osakkeelta. Lisäksi hallitus ehdottaa, että hallitus valtuutettaisiin päättämään harkintansa mukaan 31.12.2009 mennessä osingon maksamisesta edellä mainitun yhtiökokouksessa päätettävän osingon lisäksi yhtiön taloudellisen tilanteen sen salliessa, kuitenkin enintään 0,38 euroa osakkeelta.

Myynti ja tulos

Stockmann-konsernin myynti kasvoi 36 prosenttia vuonna 2008 ja oli 2 265,8 miljoonaa euroa (1 668,3 miljoonaa euroa). Voimakkaan kasvun syynä oli Lindexin mukaantulo konserniin joulukuussa 2007. Seppälän myynti kasvoi, tavarataloryhmän myynti oli edellisen vuoden tasolla ja Hobby Hallin myynti pieneni.

Myynti Suomessa kasvoi 5 prosenttia ja oli 1 224,8 miljoonaa euroa. Konsernin myynti ulkomailla oli 1 041,0 miljoonaa euroa, ja se kasvoi 110 prosenttia. Ilman Lindexiä myynnin kasvu ulkomailla oli 2 prosenttia. Ulkomaisen myynnin kasvua pienensi Moskovassa Smolenski Passage -kauppakeskuksessa sijaitsevan tavaratalon sulkeminen toukokuussa vuokranantajien laittoman menettelyn seurauksena sekä Ruotsin kruunun, Norjan kruunun ja Venäjän ruplan heikkeneminen euroon nähden. Ulkomaisen myynnin osuus konsernin myynnistä kasvoi 30 prosentista 46 prosenttiin.

MYYNTI TUOTEALUEITTAIN

LIIKEVAIHTO

	2008 milj. euroa	2007 milj. euroa	muutos milj. euroa	muutos %
Tavarataloryhmä Suomi	**727,1**	729,5	-2,4	-0,3
Tavarataloryhmä ulkomaat	**298,8**	295,5	3,2	1,1
Tavarataloryhmä yhteensä	**1 025,9**	1 025,0	0,9	0,1
Lindex Suomi	**63,2**	6,0		
Lindex ulkomaat	**477,1**	48,7		
Lindex yhteensä*	**540,2**	54,7		
Hobby Hall Suomi	**130,8**	139,3	-8,5	-6,1
Hobby Hall ulkomaat	**28,8**	32,4	-3,6	-11,1
Hobby Hall yhteensä	**159,6**	171,7	-12,1	-7,1
Seppälä Suomi	**99,5**	101,1	-1,6	-1,6
Seppälä ulkomaat	**52,4**	43,9	8,5	19,3
Seppälä yhteensä	**151,9**	145,1	6,8	4,7
Jakamaton	**1,1**	1,7	-0,6	
Suomi yhteensä	**1 021,8**	977,6	44,0	4,5
Ulkomaat yhteensä	**856,9**	420,6	436,5	103,8
Konserni	**1 878,7**	1 398,2	480,5	34,4

* *Lindex 6.12.2007 alkaen*

Liiketoiminnan muita tuottoja kertyi rakentamattoman tontin ja eräiden osakkeiden myynnistä 4,2 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 9,7 miljoonaa euroa).

Konsernin liiketoiminnan myyntikate kasvoi 300,1 miljoonalla eurolla ja oli 907,0 miljoonaa euroa. Suhteellinen myyntikate oli 48,3 prosenttia (43,4 prosenttia). Konsernin suhteellista myyntikatetta paransi etupäässä Lindexin lukujen yhdistäminen konserniin. Lindexin suhteellinen myyntikate oli kaikkien aikojen korkein. Hobby Hallin suhteellinen myyntikate parani, Seppälän suhteellinen myyntikate oli edellisen vuoden tasolla ja tavarataloryhmän suhteellinen myyntikate pieneni hieman. Toiminnan kustannukset kasvoivat 273,2 miljoonaa euroa ja poistot 24,5 miljoonaa euroa.

Tilikaudelle kohdistuu 6,0 miljoonaa euroa Smolenskajan tavaratalon sulkemisesta aiheutuvia kustannuksia. Sulkemisen tulosvaikutus oli yhteensä 14 miljoonaa euroa, kun otetaan lisäksi huomioon sulkemisen jälkeen muille yksiköille kohdistetut yleiskustannukset sekä poisjäänyt kate.

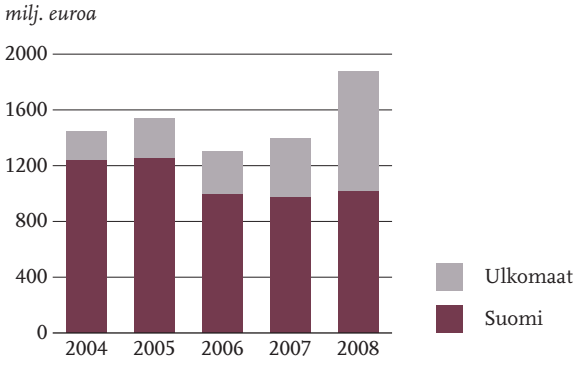
Konsernin liikevoitto pieneni tilikaudella 3,3 miljoonaa euroa ja oli 121,9 miljoonaa euroa.

Nettorahoituskulut kasvoivat 44,4 miljoonaa euroa ja olivat 50,1 miljoonaa euroa (5,7 miljoonaa euroa). Nettorahoituskuluja kasvattivat etupäässä Lindexin hankintaan liittyvän vieraan pääoman kustannukset.

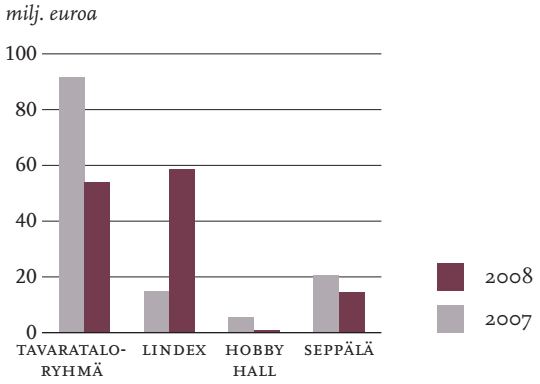
Tilikauden voitto ennen veroja oli 71,7 miljoonaa euroa eli 47,7 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aiemmin. Välittömät verot olivat 32,7 miljoonaa euroa eli 1,6 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Ruotsin kruunun heikkenemisen myötä kirjattiin Lindexin hankintaa varten otetun valuuttalainan realisoitumattomasta kurssivoitosta 27,2 miljoonan euron laskennallinen verovelka. Tilikauden voitto oli 39,1 miljoonaa euroa (88,4 Me).

Tilikauden tulos osaketta kohden oli 0,67 euroa (1,59 euroa) ja optioiden vaikutuksella laimennettuna 0,67 euroa (1,58 euroa). Laskettuna ilman 27,2 miljoonan euron Ruotsin kruunun heikkenemisestä johtuvaa laskennallisen verovelan kasvua tilikauden tulos osaketta kohden oli 1,13 euroa. Oma pääoma osaketta kohden oli 11,24 euroa (10,66 euroa).

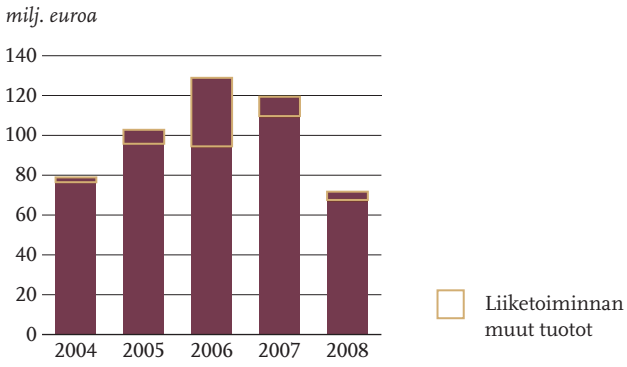
LIIKEVAIHTO 2004-2008

LIIKEVOITTO 2007-2008

VOITTO ENNEN VEROJA 2004-2008

LIIKEVOITTO JA SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO

	2008 milj. euroa	2007 milj. euroa	muutos milj. euroa	2008 ROCE %	2007 ROCE %
Tavarataloryhmä	**54,0**	91,8	-37,9	**9,6**	18,1
Lindex*	**58,7**	15,0		**6,6**	
Hobby Hall	**0,8**	5,7	-4,9	**1,0**	6,5
Seppälä	**14,6**	20,7	-6,1	**33,7**	67,3
Eliminoinnit	**0,0**	-0,7	0,6		
Jakamaton	**-6,1**	-7,5	1,4		
Konserni	**121,9**	125,2	-3,3	**8,3**	12,1

** Lindex 6.12.2007 alkaen*

Myynti ja tuloskehitys liiketoimintasegmenteittäin

Tavarataloryhmä

Tavarataloryhmän myynti pysyi tilikaudella edellisen vuoden tasolla ja oli 1 218,9 miljoonaa euroa. Myynti Suomessa oli edellisen vuoden tasolla. Ulkomaantoimintojen myyntiä kasvattivat hyvä vertailukelpoinen myynnin kasvu Venäjän ja Baltian tavarataloissa sekä uudet Bestseller-myymälät, mutta toisaalta sitä pienensi Moskovan Smolenskajan tavaratalon sulkeminen. Ulkomaantoimintojen myynti kasvoi prosentin, ja niiden osuus ryhmän myynnistä oli 29 prosenttia (28 prosenttia).

Tilikauden suhteellinen myyntikate pieneni. Tämä johtui vuoden lopulla kanta-asiakkaisiin suunnatusta voimakkaasta hintakampanjoinnista, jonka tarkoituksena oli myyntivolyymin ylläpitäminen. Tavarataloryhmän liikevoitto pieneni ja oli 54,0 miljoonaa euroa (91,8 miljoonaa euroa). Edellisen vuoden liikevoittoon sisältyy 9,7 miljoonaa euroa kertaluonteisia tuottoja. Tilivuodelle kirjattiin yhteensä 6,0 miljoonaa euroa Smolenskajan tavaratalon sulkemisesta johtuneita kustannuksia. Sulkemisen tulosvaikutus oli yhteensä 14 miljoonaa euroa, kun otetaan lisäksi huomioon sulkemisen jälkeen muille yksiköille kohdistetut yleiskustannukset sekä poisjäänyt kate.

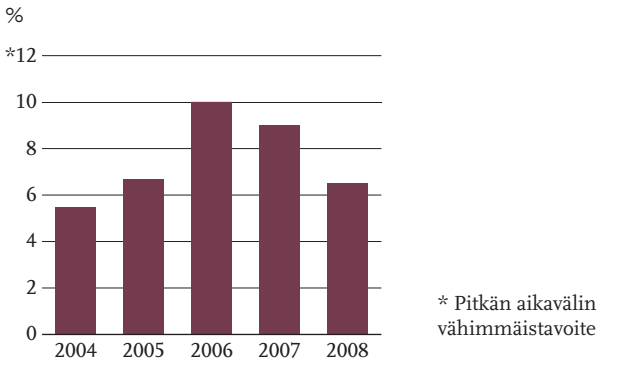
Lindex

Lindexin myynti oli tilikaudella 672,5 miljoonaa euroa. Vastaavasta ajankohdasta laadittuun vuoden 2007 pro forma -laskelmaan verrattuna myynti pieneni 5 prosenttia, mikä johtui valuuttakurssimuutoksista. Paikallisissa valuutoissa laskettuna myynti pysyi edellisen vuoden tasolla, mutta Lindex kasvatti markkinaosuuttaan päämarkkina-alueellaan Ruotsissa. Lindexin liikevoitto oli 58,7 miljoonaa euroa. Sitä rasittivat Lindexin hankinnan IFRS-laskentaan liittyvät poistot ja vaihto-omaisuuden kertaluonteinen kulukirjaus, jotka olivat yhteensä 6,5 miljoonaa euroa. Paikallisissa valuutoissa laskettuna Lindexin operatiivinen tulos oli kaikkien aikojen paras. Ruotsin ja Norjan kruunun heikkeneminen euroon verrattuna pienentää laskennallisesti tilikauden liikevoittoa 2,7 miljoonaa euroa. Lindexin vuoden 2007 pro forma -liikevoitto oli 70,9 miljoonaa euroa. Konsernin vuoden 2007 tuloksessa joulukuussa hankitun Lindexin liikevoitto oli 15,0 miljoonaa euroa.

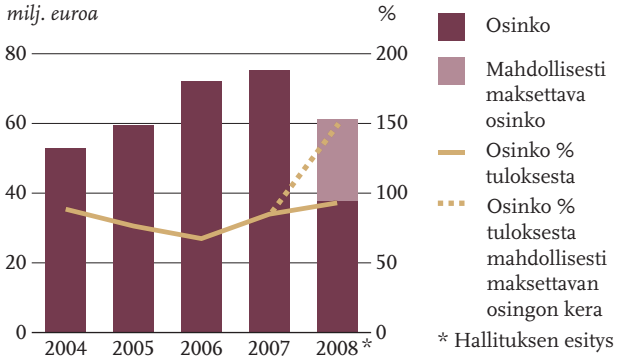
Hobby Hall

Hobby Hallin myynti pieneni tilikaudella 7 prosenttia ja oli 191,0 miljoonaa euroa (206,5 miljoonaa euroa). Suuri osa Hobby Hallin myynnistä koostuu elektroniikkatuotteista, joiden kokonaismarkkinat ovat pienentyneet, ja samanaikaisesti niiden yleinen hintakehitys on ollut laskeva. Myynti pieneni sekä Suomessa että ulkomailla, mutta Hobby Hallin suhteellinen myyntikate kasvoi. Hobby Hallin liikevoitto pieneni 4,9 miljoonaa euroa ja oli 0,8 miljoonaa euroa (5,7 miljoonaa euroa). Tilikauden liikevoiton heikkeneminen johtui myynnin pienenemisestä ja Venäjän-toiminnan tappiollisuudesta. Venäjän-toiminta päätettiin lopettaa vuoden 2009 alusta lukien.

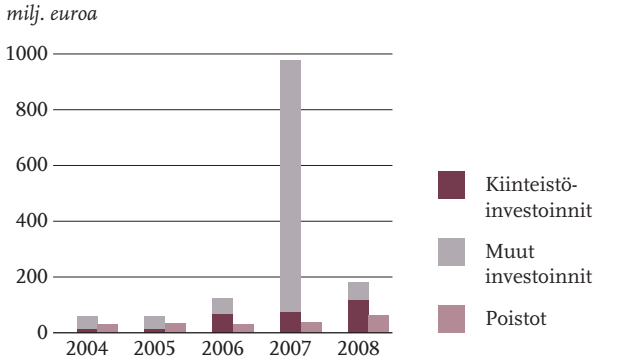
LIIKEVOITTO % LIIKEVAIHDOSTA 2004-2008

OSINGOT TILIKAUSILTA 2004-2008

INVESTOINNIT JA POISTOT 2004-2008

Seppälä

Seppälän myynti kasvoi tilikaudella 4 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajasta ja oli 182,6 miljoonaa euroa. Myynti pieneni Suomessa 2 prosenttia ja kasvoi voimakkaasti Venäjällä, jossa sitä kasvattivat uudet myymälät sekä myynnin hyvä vertailukelpoinen kehitys. Myynti ulkomailla kasvoi 19 prosenttia, ja sen osuus Seppälän myynnistä nousi 34 prosenttiin (30 prosenttia). Suhteellinen myyntikate oli edellisvuoden tasolla. Voimakkaan uusperustannan takia kiinteät kustannukset ja poistot kasvoivat myyntikatteen kasvua nopeammin. Tämän takia Seppälän liikevoitto pieneni 6,1 miljoonaa euroa ja oli 14,6 miljoonaa euroa (20,7 miljoonaa euroa).

Rahoitus ja sitoutunut pääoma

Likvidit varat olivat vuoden lopussa 35,2 miljoonaa euroa, kun ne vuotta aiemmin olivat 33,2 miljoonaa euroa.

Korollisen vieraan pääoman määrä oli vuoden lopussa 775,7 miljoonaa euroa (905,6 miljoonaa euroa), josta pitkäaikaista oli 755,7 miljoonaa euroa (855,4 miljoonaa euroa). Stockmann toteutti kesäkuussa 137,4 miljoonan euron osakeannin institutionaalisille sijoittajille. Osakeannista saaduilla varoilla Stockmann lyhensi AB Lindexin (publ) hankinnan yhteydessä nostamaansa pitkäaikaista lainaa. Investoinnit olivat katsauskaudella 182,3 miljoonaa euroa. Nettokäyttöpääoma oli vuoden lopussa 150,9 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 193,9 miljoonaa euroa. Nettokäyttöpääoman pieneneminen johtuu etupäässä tavaravarastojen pienenemisestä ja pääoman vapautumisesta tavarataloryhmän myyntisaamisista. Osinkoa maksettiin 75,2 miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste oli vuoden lopussa 39,0 prosenttia (32,6 prosenttia). Nettovelkaantumisaste oli vuoden lopussa 107,4 prosenttia (146,9 prosenttia).

Sijoitetun pääoman tuotto viimeisten 12 kuukauden ajalta oli 8,3 prosenttia (12,1 prosenttia). Konsernin sijoitettu pääoma pieneni 37,8 miljoonaa euroa ja oli tilikauden lopulla 1 466,8 miljoonaa euroa (1 504,7 miljoonaa euroa).

Lindexin oston yhteydessä neuvoteltu lainarahoitus tuli uudelleenrahoittaa 30.9.2009 mennessä. Stockmann sopi 19.12.2008 suuruudeltaan 1 000 miljoonan euron lainarahoituspaketista, jonka osapuolia ovat Varma, Pohjoismaiden Investointipankki NIB sekä pankkikonsortio Nordea, Pohjola, Handelsbanken ja Danske Bank. Rahoituspaketti koostuu osista, joiden maturiteetit ovat 7, 5 ja 3 vuoden mittaisia. Ratkaisun tarkoituksena on varmistaa Stockmannin lähivuosien keskeisten investointien, muun muassa Helsingin tavaratalon laajennus- ja saneerausprojektin sekä Pietarin Nevsky Centre -tavaratalo- ja kauppakeskusprojektin toteuttamisen sekä konsernin juoksevan toiminnan rahoittamisen. Kansainvälisen finanssikriisin aiheuttaman korkotason laskun seurauksena Stockmannin rahoituskustannusten arvioidaan nyt tehdyn ratkaisun perusteella olevan vuonna 2009 selvästi vuotta 2008 alhaisemmat.

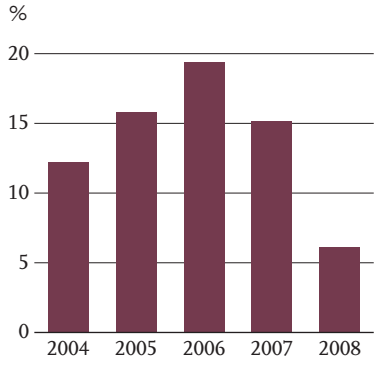
Osingot

Vuodelta 2007 maksettiin varsinaisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti osinkoa 1,35 euroa osakkeelta eli yhteensä 75,2 miljoonaa euroa. Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkona vuodelta 2008 maksetaan 0,62 euroa osakkeelta. Esitetty osinko on 93 prosenttia osakekohtaisesta tuloksesta. Lisäksi hallitus ehdottaa, että hallitus valtuutetaisiin päättämään harkintansa mukaan 31.12.2009 mennessä osingon maksamisesta edellä mainitun yhtiökokouksessa päätettävän osingon lisäksi yhtiön taloudellisen tilanteen sen salliessa, kuitenkin enintään 0,38 euroa osakkeelta.

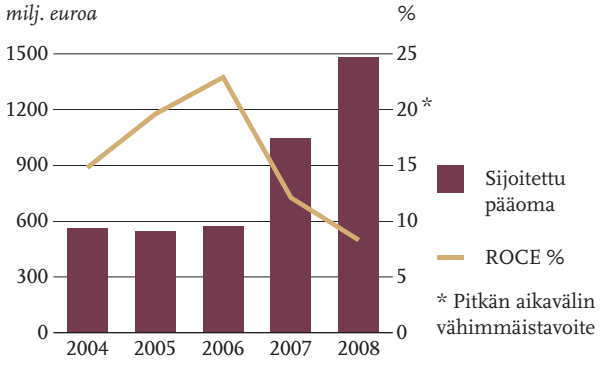
Lindexin hankinta

Stockmannin tytäryhtiön Stockmann Sverige AB:n Suomen sivuliike osti 97,8 prosenttia ruotsalaisen muotiketju AB Lindexin (publ) osakkeista joulukuussa 2007 ja vuonna 2008 loput osakkeet. Lindexin koko osakekannan hankintameno on 851,7 miljoonaa euroa. Lindexin tase-erät on arvostettu hankintahetkellä käypään arvoon, joka lopullisten laskelmien mukaan oli tavaramerkkien, asiakas- ja toimittajasopimusten sekä vaihto-omaisuusvaraston osalta yhteensä 89,1 miljoonaa euroa suurempi kuin hankintahetken kirjanpitoarvo 91,0 miljoonaa euroa.

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO 2004-2008

SIJOITETTU PÄÄOMA JA ROCE % 2004-2008

Göteborgin kamarioikeus kumosi toukokuussa Lindexin lääninoikeudessa saamat myönteiset päätökset, jotka koskevat Lindex-konsernin Saksan yhtiön noin 70 miljoonan euron suuruisten tappioiden vähennyskelpoisuutta Ruotsin verotuksessa vuosina 2004/2005 ja 2005/2006. Lindex on valittanut kamarioikeuden päätöksestä ylimpään oikeusasteeseen. Kamarioikeuden päätöksen mukaisesti Lindex joutui palauttamaan verottajalle 23,8 miljoonaa euroa veroja ja korkoja. Takaisin maksettu vero korkoineen kasvatti konsernin liikearvoa 23,8 miljoonaa euroa, eikä sillä ole vaikutusta konsernin tulokseen.

Hankintamenosta on kohdistettu liikearvoon 746,2 miljoonaa euroa. Liikearvosta on kohdistettu Lindex-liiketoimintasegmentille 656,2 miljoonaa euroa, Seppälä-liiketoimintasegmentille 65 miljoonaa euroa ja tavarataloryhmäliiketoimintasegmentille 25 miljoonaa euroa. Liikearvo on Ruotsin kruunumääräinen, ja valuutan heikentymisen vuoksi sen arvo oli 646,5 miljoonaa euroa tilikauden lopussa.

Arvonalentumistestauksessa ei havaittu viitteitä arvonalentumisesta minkään liiketoimintasegmentin osalta. Liiketoiminnan hankintameno on esitetty IFRS 3 -standardin mukaisesti tilinpäätöstiedotteen taulukko-osassa.

Uudet pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet

Konsernin strategia ja pitkän aikavälin tavoitteet päivitettiin Lindexin oston jälkeen. Stockmann-konsernin hallitus vahvisti strategiakokouksessaan 18.6.2008 seuraavien viiden vuoden strategiset suuntaviivat ja saman aikavälin taloudelliset tavoitteet.

Konsernin tarkistettuna tavoitteena on saavuttaa vuosittain kaikilla markkinoillaan markkinoiden keskimääräistä kasvua nopeampi kasvu, sekä saavuttaa 12 prosentin liikevoittomarginaali ja 20 prosentin sijoitetun pääoman tuotto strategiajakson lopussa vuonna 2013. Jakson alkuvaiheessa sijoitetun pääoman tuotto on aikaisempia vuosia alempi konsernin merkittävän investointiohjelman seurauksena. Strategisena tavoitteena on myös, että konsernin omavaraisuusaste nostetaan vähintään 40 prosenttiin.

Yhtiön osingonjakopolitiikka pidettiin vahvasta kasvusta ja voimakkaasta investointiohjelmasta huolimatta ennallaan. Tavoitteena on jakaa osinkona yli puolet varsinaisen liiketoiminnan tuottamasta voitosta, ottaen kuitenkin huomioon toiminnan kasvun vaatima rahoitus.

Investoinnit

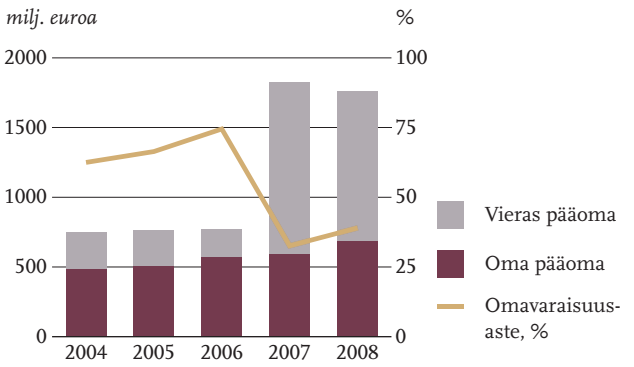
Vuoden 2008 investoinnit olivat yhteensä 182,3 miljoonaa euroa (977,4 miljoonaa euroa). Vuoden 2009 bruttoinvestointien arvioidaan olevan yhteensä noin 150 miljoonaa euroa.

Tavarataloryhmä

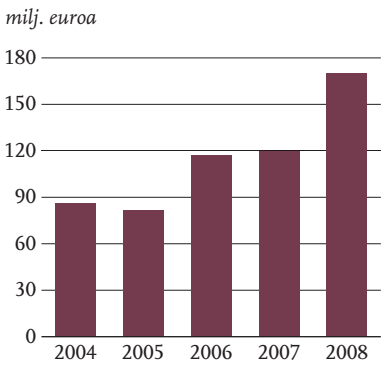
Stockmann avasi 13.2.2009 uuden tavaratalon vuokratiloissa Metropolis-kauppakeskuksessa Moskovan keskustan tuntumassa. Tavaratalon kokonaispinta-ala on noin 8 000 neliömetriä ja Stockmannin investointi kohteeseen noin 12 miljoonaa euroa, josta vuonna 2008 sitoutui 11,4 miljoonaa euroa. Stockmannin Smolenskajan tavaratalon jouduttua sulkemaan ovensa vuokranantajien laittoman toiminnan seurauksena on Stockmannilla nyt jälleen avoinna neljä tavarataloa Moskovassa.

Helsingin keskustan tavaratalossa on käynnissä mittava laajennus- ja muutoshanke. Uusia tiloja otetaan käyttöön asteittain. Hankkeessa laajennetaan tavaratalon kaupallisia tiloja noin 10 000 neliömetrillä muuttamalla tiloja kaupalliseen käyttöön ja rakentamalla uusia tiloja. Tämän lisäksi rakennetaan uudet tavarankäsittely-, huolto- ja asiakaspaikoitustilat. Laajennuksen jälkeen Helsingin tavaratalon myyntipinta-ala on noin 50 000 neliömetriä. Laajennusosan kustannusarvio on noin 250 miljoonaa euroa, minkä lisäksi hankkeen yhteydessä on toteutettu ja tullaan toteuttamaan merkittäviä vanhaan kiinteistöön kohdistuvia korjaus- ja perusparannustoimenpiteitä. Uusi pysäköintilaitos, tavarankäsittelytilat sekä lisää uusia myyntitiloja otetaan käyttöön vuoden 2009 aikana. Töiden arvioidaan valmistuvan vaiheittain vuoden 2010 loppuun mennessä. Hankkeeseen sitoutui tilikauden aikana 67,1 miljoonaa euroa.

OMAVARAISUUSASTE 2004-2008

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA 2004-2008

Stockmann osti vuonna 2006 noin 10 000 neliömetrin suuruisen liiketontin Pietarin kaupungin pääkadulta Nevski Prospektilta. Tontti sijaitsee Vosstanija-aukion metroaseman vieressä ja Moskovan rautatieaseman välittömässä läheisyydessä. Stockmann rakennuttaa tontille bruttopinta-alaltaan noin 100 000 neliömetrin suuruisen Nevsky Centre -kauppakeskuksen, josta noin 50 000 neliömetriä on myymälä- ja toimistotilaa. Kauppakeskukseen on suunniteltu noin 20 000 neliömetrin suuruinen täysimittainen Stockmann-tavaratalo, muuta vähittäiskauppaa, toimistotiloja sekä maanalainen paikoituslaitos. Kokonaisinvestoinnin arvioidaan olevan noin 185 miljoonaa euroa. Lopullinen rakennuslupa saatiin maaliskuun alussa, ja hankkeen varsinaiset rakennustyöt ovat käynnissä. Rakennuksen peruskivi muurattiin 17.10.2008. Nykyisen aikataulun mukaan rakennus valmistuu kesän 2010 aikana, ja kaupallisen toiminnan suunnitellaan käynnistyvän vuoden 2010 loppuun mennessä. Hankkeeseen sitoutui tilikauden aikana 27,4 miljoonaa euroa.

Stockmann avasi Venäjällä kaksi uutta Nike-myymälää ja yhden Bestseller-myymälän.

Stockmannin luotollinen kanta-asiakaskortti uudistui Suomessa kansainväliseksi MasterCard-luottokortiksi huhtikuusta alkaen. Latviassa, jossa Stockmannilla ei aikaisemmin ole ollut lainkaan luotollista kanta-asiakaskorttia, uudet kortit tulivat käyttöön loppuvuodesta 2008 ja Virossa alkuvuodesta 2009. Korttiuudistus perustuu Stockmannin ja Nordean tekemään sopimukseen kanta-asiakastilien rahoituksen siirtymisestä Nordealle. Venäjällä tuotiin maaliskuussa 2008 markkinoille Stockmannin luotollinen MasterCard-kanta-asiakaskortti yhteistyössä Citibankin kanssa. Stockmannilla on kanta-asiakkaita Suomessa, Venäjällä ja Baltiassa yhteensä noin 1,7 miljoonaa.

Tavarataloryhmän investoinnit olivat yhteensä 146,0 miljoonaa euroa.

Lindex

Lindexin investoinnit olivat yhteensä 25,2 miljoonaa euroa. Ne kohdistuivat myymälöiden avauksiin ja uudistuksiin sekä vuodenvaihteessa 2007–2008 käyttöön otettuun uuteen Göteborgin jakelukeskukseen, joka on toiminut täydellä teholla keväästä alkaen.

Lindex avasi elokuussa ensimmäisen Venäjän-myymälänsä Pietarissa. Se avasi vuonna 2008 myös neljä myymälää Norjassa, kolme Ruotsissa sekä kaksi myymälää Suomessa, Virossa, Liettuassa ja Tsekin tasavallassa. Ruotsissa suljettiin kaksi myymälää ja Suomessa yksi.

Lindex-myymäläketju laajeni Saudi-Arabiaan, kun franchising-yhteistyökumppani Delta International Establishment avasi siellä syyskaudella viisi ensimmäistä myymäläänsä. Franchising-kumppani tekee myymäläinvestoinnit, palkkaa henkilökunnan ja vastaa koko vähittäismyyntitoiminnasta.

Hobby Hall

Hobby Hallin pääkonttori muutti syyskuussa uusiin vuokratiloihin Helsingissä. Uusi puhelinjärjestelmä ja myymälöiden uudistettu kassajärjestelmä parantavat osaltaan Hobby Hallin asiakaspalvelua. Hobby Hallin investoinnit olivat yhteensä 3,1 miljoonaa euroa.

Seppälä

Seppälä avasi vuonna 2008 seitsemän myymälää Venäjällä, viisi Suomessa sekä kolme Virossa ja Liettuassa. Stockmann-konsernin toiminta laajeni lokakuun lopulla Ukrainaan, kun Harkovassa avattiin maan ensimmäinen Seppälä-myymälä. Lisäksi 12 Suomen myymälää uudistettiin uuden myymäläkonseptin mukaisesti. Suomessa suljettiin yksi myymälä.

Seppälän investoinnit olivat yhteensä 7,2 miljoonaa euroa.

Muut investoinnit

Konsernin muut investoinnit olivat yhteensä 0,8 miljoonaa euroa.

Uudet hankkeet

Tavarataloryhmä

Tavarataloryhmällä on esisopimukset tavaratalon avaamisesta rakennettavissa vuokratiloissa Jekaterinburgissa Venäjällä, Pohjois-Moskovassa sekä Liettuan pääkaupungissa Vilnassa. Suhdannetaantuman myötä näiden hankkeiden toteutusta ja ajankohtaa arvioidaan uudelleen.

Lindex

Lindex ennakoi jatkavansa laajentumista ja avaavansa vuonna 2009 suunnilleen yhtä monta uutta myymälää kuin vuonna 2008. Myös franchising-myymälöiden määrä kasvaa noin kymmenellä.

HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN KOKOAIKAISEKSI MUUTETTUNA

	2004	2005	2006	2007	2008
Tavarataloryhmä	5 400	6 057	6 418	6 943	**7 075**
Lindex*				282	**2 983**
Hobby Hall	608	537	515	550	**583**
Seppälä	759	809	890	1 100	**1 207**
Liikkeenjohto ja hallinto	104	100	100	105	**116**
Jatkuvat toiminnot yhteensä	6 871	7 503	7 923	8 979	**11 964**
Lopetetut toiminnot	941	1 034	114		
Konserni	7 812	8 537	8 037	8 979	**11 964**

* *Lindex 6.12.2007 alkaen*

Hobby Hall
Hobby Hallin uudistettu verkkokauppa otetaan käyttöön vuonna 2009. Venäjän liiketoiminta lopetettiin vuoden 2009 alusta lukien.

Seppälä
Seppälä avaa vuonna 2009 8-12 uutta myymälää, joista puolet Venäjälle ja puolet muihin Seppälän nykyisiin toimintamaihin.

Osakkeet ja osakepääoma
Yhtiön osakekannan markkina-arvo vuoden 2008 lopussa oli 611,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2007 lopussa osakekannan markkina-arvo oli 1 659,8 miljoonaa euroa.

Stockmannin osakekurssit kehittyivät vuonna 2008 sekä OMX Helsinki Cap -indeksiä että OMX Helsinki -indeksiä huonommin. Vuoden 2008 lopussa A-osakkeen kurssi oli 10,10 euroa, kun se vuoden 2007 lopussa oli 29,50 euroa, ja B-osakkeen kurssi 9,77 euroa, kun se vuoden 2007 lopussa oli 29,66 euroa.

Stockmannin kanta-asiakasoptioilla merkittiin toukokuussa yhteensä 364 Stockmann Oyj Abp:n B-osaketta. Osakkeet rekisteröitiin kaupparekisteriin 26.6.2008, ja ne tulivat julkisen kaupankäynnin kohteeksi Helsingin pörssissä yhdessä vanhojen osakkeiden kanssa 27.6.2008. Merkintöjen johdosta osakepääomaa korotettiin 728 eurolla.

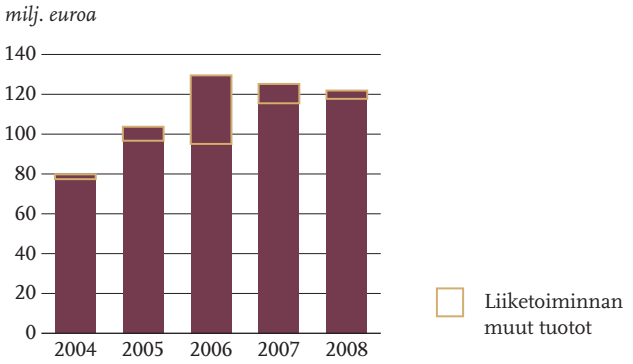
Vuoden 2008 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään osakeannista ja osakeyhtiölain 10. luvun 1. §:n mukaisten osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta yhdessä tai useammassa erässä. Hallitus valtuutettiin päättämään annettavien A- ja B-osakkeiden lukumäärästä. Tämän valtuutuksen nojalla annettavien osakkeiden lukumäärä voi kuitenkin olla yhteensä enintään 15 000 000 osaketta. Osakeanti ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antaminen voidaan toteuttaa joko osakkeenomistajien merkintäetuoikeutta noudattaen tai siitä poiketen (suunnattu anti). Valtuutuksen perusteella hallituksella on oikeus päättää kaikista osakeannin sekä osakeyhtiölain 10. luvun 1. §:n mukaisten erityisten oikeuksien antamisen ehdoista. Valtuutus on voimassa korkeintaan kolme vuotta.

Yhtiökokouksen antaman valtuutuksen mukaisesti hallitus päätti 23.6.2008 toteutetusta 5 609 360 uuden osakkeen suunnatusta osakeannista, jossa merkittiin 2 456 424 Stockmann Oyj Abp:n A-osaketta ja 3 152 936 Stockmann Oyj Abp:n B-osaketta, kaikki hintaan 24,50 euroa osakkeelta. Merkityistä A-osakkeista 438 618 kpl muunnettiin B-osakkeiksi. Merkintöjen ja muuntojen seurauksena 2 017 806 A-osaketta ja 3 591 554 B-osaketta rekisteröitiin kaupparekisteriin 27.6.2008, ja ne tulivat julkisen kaupankäynnin kohteeksi Helsingin pörssissä yhdessä vanhojen osakkeiden kanssa 27.6.2008. Suunnatun osakeannin jälkeen valtuutuksen perusteella voidaan vielä merkitä 9 390 640 osaketta.

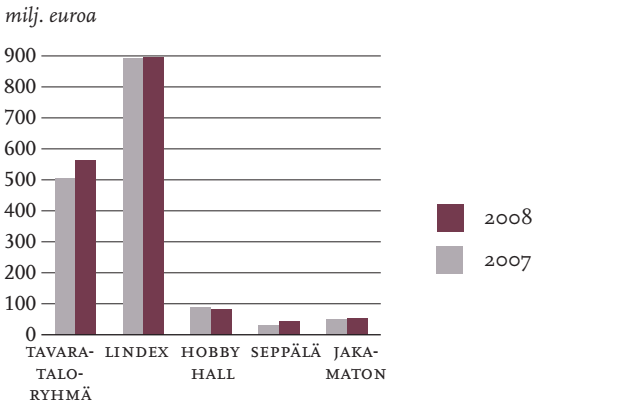
Edellä mainittujen rekisteröintien seurauksena Stockmannin osakepääoma nousi 123 406 672 euroon. Stockmannilla oli 26 582 049 A-sarjan osaketta ja 35 121 287 B-sarjan osaketta 31.12.2008.

Stockmannin omistuksessa oli vuoden 2008 lopussa 364 321 omaa B-osaketta. Ne edustivat 0,6 prosenttia kaikista

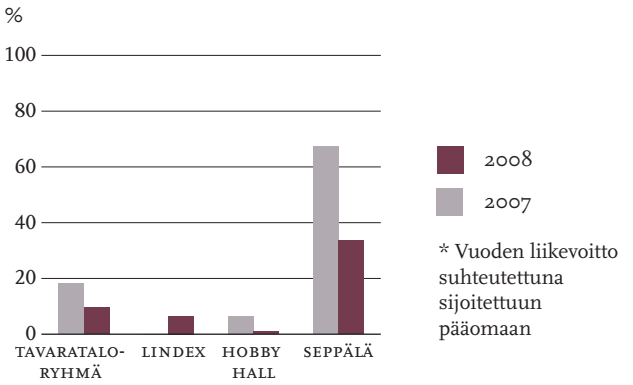
LIIKEVOITTO 2004-2008

SIJOITETTU PÄÄOMA 2007-2008

ROCE %* 2007-2008

osakkeista sekä 0,1 prosenttia kaikista äänistä. Niiden hankintahinta oli yhteensä 5,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2007 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien B-osakkeiden luovuttamisesta yhdessä tai useammassa erässä. Valtuutus on voimassa viisi vuotta. Yhtiön hallituksella ei ole voimassa olevia valtuuksia omien osakkeiden ostamiseen.

Hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle

Hallitus ehdottaa 17.3.2009 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että yhtiöjärjestyksen 3. pykälään sisältyvä äänimäärärajoitus, jonka mukaan kukaan ei yhtiökokouksessa saa äänestää enemmällä kuin viidennellä osalla kokouksessa edustetusta äänimäärästä, poistetaan. Lisäksi hallitus ehdottaa, että yhtiöjärjestyksen 5. pykälää muutetaan siten, että hallituksen jäseneksi valittavan yläikäraja poistetaan. Tällä hetkellä hallitukseen ei voida valita henkilöä, joka on täyttänyt 65 vuotta.

Lisäksi hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuoden 2008 kanta-asiakasoptioiden ehtoja muutetaan siten, että optioiden perusteella merkittävien osakkeiden merkintähinta on yhtiön B-osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä ajanjaksolla 1.2.2009 – 28.2.2009. Yhtiökokouksen vuonna 2008 hyväksymien kanta-asiakasoptioiden ehtojen mukaan merkintähinnan määräytymisaika oli 1.2.2008 – 29.2.2008. Muilta osin optio-oikeuksia koskevat ehdot pysyisivät ennallaan.

Henkilömäärä

Konsernin henkilöstön määrä oli vuonna 2008 keskimäärin 15 669, mikä on 4 508 henkilöä enemmän kuin vertailukaudella (11 161 henkilöä vuonna 2007 ja 10 069 henkilöä vuonna 2006). Henkilömäärää kasvatti erityisesti Lindexin osto joulukuussa 2007. Lisäksi muiden liiketoimintayksiköiden henkilömäärissä oli tasaista kasvua. Stockmannin kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä kasvoi 2 985 henkilöllä ja oli 11 964 henkilöä (8 979 henkilöä vuonna 2007 ja 8 037 vuonna 2006). Konsernin palkkasumma kasvoi 97,8 miljoonaa euroa vertailukaudesta ja oli 279,8 miljoonaa euroa (181,9 miljoonaa euroa vuonna 2007 ja 167,9 miljoonaa euroa vuonna 2006).

Ulkomailla työskenteli vuoden 2008 lopussa 8 072 henkilöä. Edellisen vuoden lopussa ulkomailla työskenteli 8 294 henkilöä. Ulkomailla työskentelevien osuus koko henkilöstöstä oli 51 prosenttia (50 prosenttia).

Merkittävät tilikauden jälkeiset tapahtumat

Stockmann kehittää etäkauppaansa

Stockmann julkisti 9.1.2009 strategisena tavoitteenaan, että Hobby Hall integroidaan tavarataloryhmän liiketoimintaan vuoden 2010 alusta lukien. Hobby Hall jatkaa itsenäisenä liiketoimintayksikkönä vuoden 2009 loppuun asti tavoitteenaan parantaa kannattavuuttaan ja valmistautua integraation toteuttamiseen vuoden aikana. Osana Hobby Hallin kannattavuuden parantamiseen tähtäävistä toimenpiteistä Venäjän etäkauppa lopetettiin vuoden 2009 alusta lukien.

Tavarataloryhmän etäkaupasta vastaavaksi johtajaksi 1.1.2010 lukien nimitettiin tavarataloryhmän ostojohtajana viimeksi toiminut Raija-Leena Söderholm. Söderholm otti hoitaakseen Hobby Hallin toimitusjohtajuuden jo 1.2.2009 lukien ja ryhtyi valmistelemaan integraation toteuttamista. Hän osallistuu vuoden 2009 loppuun asti myös Stockmann-konsernin johtoryhmän työskentelyyn.

Riskitekijöitä

Konserni harjoittaa liiketoimintaa Suomen, Ruotsin, Norjan sekä Venäjän ja Baltian maiden lisäksi Tšekissä ja Ukrainassa, joissa liiketoiminta on käynnistysvaiheessa. Stockmann-konsernin toimialueilla liiketoimintaympäristön riskitaso vaihtelee. Baltian maiden osalta liiketoimintariskien taso on merkittävästi pienentynyt maiden liityttyä Euroopan Unionin jäseniksi, eivätkä riskit valuuttakurssien epävarmuuteen ja talouksien taantumisen jatkumiseen liittyviä riskitekijöitä lukuun ottamatta miltään olennaisilta osiltaan poikkea liiketoiminnan riskeistä Suomessa. Talouskasvun voimakas kääntyminen negatiiviseksi voi vaikuttaa myös vähittäiskaupan toimintaedellytyksiin Baltian maissa.

Liiketoiminnan riskit Venäjällä ovat Pohjoismaita ja Baltiaa korkeammat ja toimintaympäristö muun muassa liiketoimintakulttuurin ja maan infrastruktuurin kehittymättömyyden vuoksi epävakaampi. Harmaan talouden osuus erityisesti kulutustavaroiden tuonnissa on edelleen suuri, ja se vääristää osaltaan kilpailun toimivuutta. Toimintaympäristö ja liiketoimintaa koskeva lainsäädäntö ovat viime vuosien aikana kuitenkin kehittyneet suotuisasti. Maan pitkään jatkunut talouskasvu hidastui vuoden 2008 loppupuolella selvästi energiasektorin vientitulojen pienentymisen ja valuutan devalvoitumisen myötä. Energian hinnan kehitys vaikuttaa olennaisella tavalla talouden kehitykseen Venäjällä lähivuosien aikana.

Globaali suhdannetaantuma vaikuttaa kuluttajien ostokäyttäytymiseen ja ostovoimaan kaikilla konsernin markkina-alueilla. Kysynnän väheneminen vaikuttaa myös Stockmannin myyntiin ja kannattavuuteen. Tilanteeseen reagoidaan ylläpitämällä myynnin tasoa, kampanjoimalla ja pyrkimällä optimoimaan ostot kysyntää vastaavaksi ja tehostamalla toimintaa. Stockmannin pitkän aikavälin strategian mukaista investointiohjelmaa joudutaan finanssikriisin seurauksena arvioimaan uudelleen. Todennäköistä on, että ohjelmaan sisältyviä investointeja joudutaan osin lykkäämään ja osin luopumaan niistä kokonaan kasvunäkymien muututtua olennaisesti aikaisempaa heikommiksi. Helsingin tavaratalon meneillään oleva laajennus- ja saneerausinvestointi sekä Pietarin Nevsky Centre -tavaratalo- ja kauppakeskusinvestointi toteutetaan suunnitelmien mukaisesti.

Muodin osuus konsernin myynnistä on noin puolet. Muotikauppaan liittyvät olennaisesti tuotteiden lyhyt elinkaari ja trendiriippuvuus, kalenterista johtuva myynnin kausiluonteisuus sekä alttius säätilan tavanomaisesta poikkeaville muutoksille. Näihin tekijöihin reagoidaan osana konsernin jokapäiväistä liiketoiminnan johtamista. Merkittäviä poikkeustilanteita lukuun ottamatta näiden tekijöiden ei arvioida vaikuttavan olennaisesti konsernin myyntiin tai tulokseen.

Konsernin liiketoiminta perustuu joustavasti toimivaan logistiikkaan ja tehokkaisiin tavaravirtoihin. Tavara- tai tietoliikenteen viiveet tai häiriöt voivat vaikuttaa liiketoimintaan hetkellisesti haitallisesti. Näihin liittyviä operatiivisia riskejä pyritään hallitsemaan kehittämällä tarkoituksenmukaisia varajärjestelmiä ja vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä panostamalla

tietojärjestelmien häiriöttömään toimintaan. Operatiivisia riskejä katetaan myös vakuutuksilla. Operatiivisten riskien ei arvioida vaikuttavan olennaisella tavalla Stockmannin liiketoimintaan.

Konsernin liikevaihtoon ja tulokseen vaikuttavat valuuttakurssien muutokset konsernin raportointivaluutan euron, Ruotsin kruunun, Norjan kruunun, Venäjän ruplan, Yhdysvaltojen dollarin sekä eräiden muiden valuuttojen välillä. Rahoitusriskejä, korkotason vaihtelusta johtuvat riskit mukaan lukien, hallinnoidaan hallituksen vahvistaman riskipolitiikan mukaisesti, eikä niiden arvioida vaikuttavan olennaisella tavalla konsernin liiketoimintaan.

AB Lindexillä (publ) on ylimmässä oikeusasteessa keskeneräinen oikeudenkäynti, joka koskee Lindex-konsernin Saksan yhtiön noin 70 miljoonan euron suuruisten tappioiden vähennyskelpoisuutta Ruotsin verotuksessa. Lindex on vuonna 2008 maksanut kiistan kohteena olevat verot ja korot, yhteensä 23,8 miljoonaa euroa ja ne on kirjattu kasvattamaan Lindexin liikearvoa. Oikeudenkäynnin tuloksena mahdollisesti palautettavat verot ja korot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Lindex on myös vaatinut oikaisua Saksan verotusta koskevaan harkintaverotukseen vuosilta 2004–2006. Tämän oikaisuvaatimuksen arvo on noin 32 miljoonaa euroa. Tämän vaatimuksen verovaikutusta ei ole kirjattu tulosvaikutteisesti.

Stockmann on käynnistänyt Moskovan kansainvälisessä välitystuomioistuimessa (ICAC) Smolenskajan tavaratalon vuokraisäntiä vastaan oikeusprosessit, joissa vaaditaan noin 75 miljoonan Yhdysvaltain dollarin vahingonkorvauksia tavaratalon laittoman sulkemisen vuoksi.

Stockmann-konsernilla ei ole vireillä muita merkittäviä oikeudenkäyntejä.

Vuoden 2009 näkymät

Suhdannetaantuma on nopeasti ja voimakkaasti laajentunut globaaliin talouteen. Kulutuskysyntä on heikentynyt kaikilla Stockmannin markkina-alueilla, ja kysynnän kehityksen ennakointi on erittäin vaikeaa.

Todennäköistä on, että kaikilla Stockmannin markkina-alueilla taloudet ovat vuoden aikana taantumassa ja kasvu on negatiivinen. Venäjän osalta kehitys on suurelta osin riippuvainen energian hinnasta.

Erityisesti vuoden 2009 ensimmäisen ja toisen neljänneksen aikana myyntiluvut tulevat jäämään edellistä vuotta pienemmiksi, koska vähittäiskaupan myynnin kehitys oli ripeää kaikilla markkinoilla vielä vuoden 2008 alkuvuoden aikana. Loppuvuoden aikana myynnin odotetaan suhteellisesti parantuvan edelliseen vuoteen verrattuna, koska vertailukohteena ovat jo heikentyneet edellisen vuoden luvut. Vuoden ensimmäisen neljänneksen liikevoitto tulee olemaan negatiivinen ja edellistä vuotta heikompi.

Stockmann on käynnistänyt sopeuttamistoimet alhaisemman kysynnän olosuhteisiin. Rahoituskustannukset tulevat olemaan selvästi alhaisemmat kuin vuonna 2008. Tavoitteena on positiivinen kassavirta nettoinvestointien jälkeen sekä toiminnan kannattavuuden säilyttäminen hyvällä tasolla myös vuoden 2009 aikana.

Raportointi

Tilinpäätöksessä käytetyt laatimisperiaatteet ja laskentamenetelmät ovat samat kuin vuoden 2007 tilinpäätöksessä.

Osakkeet ja osakepääoma

Stockmann Oyj Abp:n osakepääoma jakautuu A- ja B-osakkeisiin. A-sarjan osakkeella on kymmenen ääntä ja B-sarjan osakkeella yksi ääni. Molempien sarjojen osakkeiden nimellisarvo on 2,00 euroa, ja molemmilla on oikeus yhtä suureen osinkoon. A-osakkeen kaupankäyntitunnus on STCAS ja B-osakkeen STCBV.

Yhtiön osakkeet ovat arvo-osuusjärjestelmässä, ja ne ovat kaupankäynnin kohteena Helsingin pörssissä. Yhtiöllä oli 31.12.2008 rekisteröityjä osakkeenomistajia 42 888 (39 137 osakkeenomistajaa 31.12.2007), joiden omistus vastaa 99,9 prosenttia yhtiön koko osakemäärästä.

Osakkeet

Yleinen kurssikehitys

Osakekurssit laskivat tilikauden aikana Helsingin pörssissä mitattuna OMX Helsinki -indeksillä 53,4 prosenttia ja OMX Helsinki Cap -indeksillä mitattuna 50,1 prosenttia.

STOCKMANNIN OSAKKEIDEN KURSSIKEHITYS

	Päätöskurssit 31.12.2008 euroa	Päätöskurssit 31.12.2007 euroa	muutos %
Sarja A	10,10	29,50	-65,8
Sarja B	9,77	29,66	-67,1

STOCKMANNIN OSAKKEIDEN VAIHTO 2008

	kpl	% osake-määrästä	euroa	Keskihinta euroa
Sarja A	858 815	3,2	19 103 002	20,35
Sarja B	29 327 062	83,5	591 872 444	20,90
Yhteensä	30 185 877		610 975 446	

Vaihdettujen Stockmannin osakkeiden ja osakeoptioiden osuus pörssin vaihdosta oli 0,2 prosenttia. Yhtiön osakekannan markkina-arvo 31.12.2008 oli 611,6 miljoonaa euroa. Markkina-arvo 31.12.2007 oli 1 659,8 miljoonaa euroa.

STOCKMANN OYJ ABP:N OSAKEPÄÄOMA 31.12.2008

Sarja A	26 582 049	kpl à 2 euroa =	53 164 098	euroa
Sarja B	35 121 287	kpl à 2 euroa =	70 242 574	euroa
Yhteensä	61 703 336		123 406 672	euroa

Kanta-asiakasoptiot 2006

Varsinainen yhtiökokous hyväksyi 21.3.2006 hallituksen ehdotuksen optio-oikeuksien antamisesta Stockmannin kanta-asiakkaille. Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti kanta-asiakkaille, joiden ostot 1.1.2006 – 31.12.2007 yhdessä samaan tiliin kohdistuvien rinnakkaiskorttien ostojen kanssa olivat yhteensä vähintään 6 000 euroa, annetaan vastikkeetta yhteensä enintään 2 500 000 optio-oikeutta. Vähintään 6 000 euron suuruisilla ostoilla kanta-asiakkaalle annetaan vastikkeetta 20 optio-oikeutta. Lisäksi jokaista täyttä 500 euroa kohti, jolla ostot ylittivät 6 000 euroa, kanta-asiakas saa kaksi optio-oikeutta lisää. Kanta-asiakasostot 31.12.2007 mennessä oikeuttavat merkitsemään yhteensä 1 998 840 optiota. Jokainen optio oikeuttaa merkitsemään yhden Stockmannin B-osakkeen. Osakkeen merkintähinta on yhtiön B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä ajanjaksolla 1.2. – 28.2.2006 eli 33,35 euroa. Optioilla merkittävän osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson päättymisen jälkeisillä Stockmann Oyj Abp:n osingoilla osingonjaon täsmäytyspäivästä osakemerkintäpäivään saakka. Jäljellä olevat osakkeiden merkintäajat ovat 4.5.2009 – 31.5.2009 ja 2.5.2010 – 31.5.2010. Merkintähinta on hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen 28,98 euroa. Jos osingon jaon lisäksi hallituksen valtuutus mahdollisen osingon jakamiseksi käytetään täysimääräisenä, merkintähinta on 28,60 euroa. Keväällä 2008 merkittiin 1 373 846 Stockmann Oyj Abp:n kanta-asiakasoptiota. Vuoden 2008 merkintäaikana merkittiin kanta-asiakasoptioilla yhteensä 364 Stockmann Oyj Abp:n 2 euron nimellisarvoista B-osaketta.

Avainhenkilöoptiot 2006

Varsinainen yhtiökokous hyväksyi 21.3.2006 hallituksen ehdotuksen optio-oikeuksien antamisesta Stockmann-konsernin avainhenkilöille. Stockmann-konsernin johtoon tai keskijohtoon kuuluville avainhenkilöille sekä Stockmannin kokonaan omistamalle tytäryhtiölle annetaan yhteensä 1 500 000 kappaletta optio-oikeuksia. Optio-oikeuksista 375 000 merkitään tunnuksella 2006A, 375 000 tunnuksella 2006B, 375 000 tunnuksella 2006C ja 375 000 tunnuksella 2006D. Osakkeiden merkintäaika optio-oikeudella 2006A on 1.3.2008 – 31.3.2010, optio-oikeudella 2006B 1.3.2009 – 31.3.2011, optio-oikeudella 2006C 1.3.2010 – 31.3.2012 ja optio-oikeudella 2006D 1.3.2011 – 31.3.2013. Osakkeiden merkintäaika ei kuitenkaan ala 2006B- ja 2006D-optio-oikeuksilla, elleivät hallituksen ennen näiden optio-oikeuksien jakamista määrittämät konsernin taloudellisiin tavoitteisiin sidotut kriteerit ole täyttyneet. Ne optio-oikeudet 2006B ja 2006D, joiden osalta hallituksen määrittämät kriteerit eivät ole täyttyneet, raukeavat hallituksen päättämällä tavalla. Yhdellä optio-oikeudella voi merkitä yhden Stockmann Oyj Abp:n B-sarjan osakkeen. Osakkeen merkintähinta on optio-oikeuksilla 2006A ja 2006B yhtiön B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä 1.2. – 28.2.2006 lisättynä 10 prosentilla eli 36,69 euroa. Osakkeen merkintähinta optio-oikeuksilla 2006C ja 2006D on yhtiön B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä 1.2. – 29.2.2008 lisättynä 10 prosentilla eli 31,02 euroa. Optio-oikeuksilla merkittävän osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson alkamisen jälkeen ja ennen osakemerkintää päätettävien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Merkintähinnat ovat hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen optio-oikeuksilla A ja optio-oikeuksilla B 32,32 euroa sekä optio-oikeuksilla C ja optio-oikeuksilla D 29,05 euroa. Jos osingonjaon lisäksi hallituksen valtuutus mahdollisen osingon jakamiseksi käytetään täysimääräisenä, A- ja B-optio-oikeuksien merkintähinta on 31,94 euroa sekä C- ja D-optio-oikeuksien merkintähinta 28,67 euroa.

Kanta-asiakasoptiot 2008

Varsinainen yhtiökokous hyväksyi 18.3.2008 hallituksen ehdotuksen optio-oikeuksien antamisesta Stockmannin kanta-asiakkaille. Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti kanta-

asiakkaille, joiden ostot 1.1.2008 – 31.12.2009 yhdessä samaan tiliin kohdistuvien rinnakkaiskorttien ostojen kanssa olivat yhteensä vähintään 6 000 euroa, annetaan vastikkeetta yhteensä enintään 2 500 000 optio-oikeutta. Vähintään 6 000 euron suuruisilla ostoilla kanta-asiakkaalle annetaan vastikkeetta 20 optio-oikeutta. Lisäksi jokaista täyttä 500 euroa kohti, jolla ostot ylittivät 6 000 euroa, kanta-asiakas saa kaksi optio-oikeutta lisää. Jokainen optio oikeuttaa merkitsemään yhden Stockmannin B-osakkeen. Osakkeen merkintähinta on yhtiön B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä ajanjaksolla 1.2. – 29.2.2008 eli 28,20 euroa. Optioilla merkittävän osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson päättymisen jälkeisillä Stockmann Oyj Abp:n osingoilla osingonjaon täsmäytyspäivästä osakemerkintäpäivään saakka. Osakkeiden merkintäajat ovat toukokuussa vuosina 2011 ja 2012. Merkintähinta on hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen 26,23 euroa. Jos osingonjaon lisäksi hallituksen valtuutus mahdollisen osingon jakamiseksi käytetään täysimääräisenä, merkintähinta on 25,85 euroa.

Hallitus ehdottaa 17.3.2009 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuoden 2008 kanta-asiakasoptioiden ehtoja muutetaan siten, että optioiden perusteella merkittävien osakkeiden merkintähinta on yhtiön B-osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä ajanjaksolla 1.2.2009. – 28.2.2009. Muilta osin optio-oikeuksia koskevat ehdot pysyisivät ennallaan.

Omat osakkeet

Yhtiön omistuksessa oli 364 321 omaa B-osaketta 31.12.2008. Yhtiön omistamien omien B-osakkeiden osuus kaikista osakkeista on 0,6 prosenttia ja osuus kaikista äänistä 0,1 prosenttia. Yhtiön hallussa olevilla osakkeilla ei voi äänestää yhtiökokouksessa.

Osinkopolitiikka

Stockmannin hallitus on määritellyt osingonjakotavoitteeksi yli puolet varsinaisen liiketoiminnan tuottamasta voitosta. Toiminnan kasvun vaatima rahoitus otetaan kuitenkin huomioon osingon tasossa.

OSAKEPÄÄOMAN MUUTOKSET 1.1.2004 LUKIEN

Merkityt		Merkitty kauppa-rekisteriin	Merkintähinta euroa	Uusia osakkeita, kpl	Uutta osakepääomaa milj. euroa	Uusi osakepääoma milj. euroa
2004	Merkinnät optioilla	2004	13,21	20 300 B	0,0	105,3
2004	Merkinnät kanta-asiakasoptioilla	2004	10,81	600 269 B	1,2	106,5
2004	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla A	2004	14,95	91 950 B	0,2	106,7
2004	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla B	2004	15,95	78 200 B	0,2	106,8
2004	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla A	2005	14,95	4 900 B	0,0	106,8
2005	Merkinnät kanta-asiakasoptioilla	2005	8,81	343 902 B	0,7	107,5
2005	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla A	2005	13,95	199 300 B	0,4	107,9
2005	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla B	2005	14,95	145 880 B	0,3	108,2
2005	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla C	2005	15,95	345 650 B	0,7	108,9
2005	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla A	2006	13,95	5 200 B	0,0	108,9
2005	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla B	2006	14,95	10 050 B	0,0	108,9
2005	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla C	2006	15,95	8 100 B	0,0	109,0
2006	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla A	2006	12,85	216 593 B	0,4	109,4
2006	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla B	2006	13,85	265 688 B	0,5	109,9
2006	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla C	2006	14,85	696 715 B	1,4	111,3
2006	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla A	2007	12,85	63 385 B	0,1	111,5
2006	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla B	2007	13,85	62 645 B	0,1	111,6
2006	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla C	2007	14,85	66 835 B	0,1	111,7
2007	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla C	2007	14,85	18 000 B	0,0	111,7
2007	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla A	2007	11,55	43 572 B	0,1	111,8
2007	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla B	2007	12,55	62 537 B	0,1	112,0
2007	Merkinnät v. 2000 avainhenkilöoptioilla C	2007	13,55	114 600 B	0,2	112,2
2008	Suunnattu osakeanti	2008	24,50	2 017 806 A	4,0	116,2
2008	Suunnattu osakeanti	2008	24,50	3 591 554 B	7,2	123,4
2008	Merkinnät v. 2006 kanta-asiakasoptioilla	2008	29,60	364 B	0,0	123,4

Tulevat merkinnät optioilla*								
		Merkintä-aika	Merkintä-hinta euroa	Uusia osakkeita, tuhatta kpl	Uutta osakepää-omaa milj. euroa	Uusi osake-pääoma milj. euroa	Osuus osakkeista %	Osuus äänistä
2009–	Merkinnät v. 2006 kanta-asiakasoptioilla	4.5.09–31.5.09	33,35 /1					
2010		2.5.10–31.5.10	33,35 /1	2 500 B	5,0	128,4	3,7	0,8
			miinus osingot 21.3.2006 alkaen					
2011–	Merkinnät v. 2008 kanta-asiakasoptioilla	2.5.11–31.5.11	28,20 /2					
2012		2.5.12–31.5.12	28,20 /2	2 500 B	5,0	133,4	3,7	0,8
			miinus osingot 18.3.2008 alkaen					
2009–	Merkinnät v. 2006A avainhenkilöoptioilla	1.3.09–31.3.10	36,69 A/3	375 B				
2011	Merkinnät v. 2006B avainhenkilöoptioilla	1.3.09–31.3.11	36,69 B/4	187 B				
2010–	Merkinnät v. 2006C avainhenkilöoptioilla	1.3.10–31.3.12	31,02 B/5	375 B				
2013	Merkinnät v. 2006D avainhenkilöoptioilla	1.3.11–31.3.13	31,02 B/6	375 B	2,6	136,0	1,9	0,4
			miinus osingot 21.3.2006 alkaen					

Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle
*Jos kaikki optiot käytetään.
1 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 28,98 euroa.
2 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 26,23 euroa.
3 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 32,32 euroa.
4 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 32,32 euroa.
5 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 29,05 euroa.
6 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 29,05 euroa.

Hallituksen valtuus osingon maksamiseksi
1 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 28,60 euroa.
2 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 25,85 euroa.
3 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 31,94 euroa.
4 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 31,94 euroa.
5 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 28,67 euroa.
6 Merkintähinta hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen: 28,67 euroa.

OMISTAJARYHMÄT

	Osakkeenomistajat		Osuus osakkeista	Osuus äänistä
	kpl	%	%	%
Yksityishenkilöt	41 262	96,2	21,4	18,4
Yritykset	875	2,0	13,1	15,5
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	60	0,1	5,6	1,8
Säätiöt ja muut	512	1,2	52,5	62,1
Ulkomaat (sis. hallintarekisteröidyt)	178	0,4	6,9	2,1
Rekisteröimättömät osakkeet			0,1	0,0
Yhtiön omistuksessa	1		0,6	0,1
Yhteensä	42 888	100,0	100,0	100,0

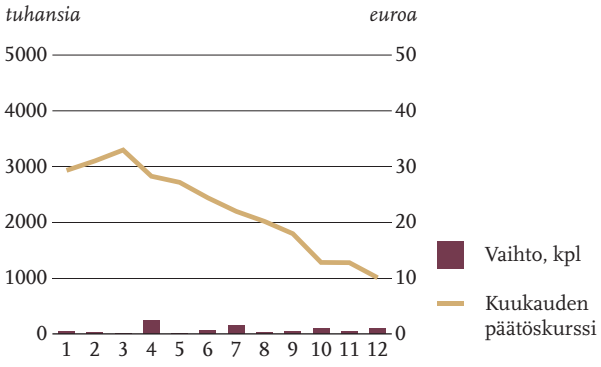
OSAKEMÄÄRÄT

	Osakkeenomistajat		Osuus osakkeista	
	kpl	%	%	
1–100	27 873	65,0	1,5	
101–1 000	12 226	28,5	7,5	
1 001–10 000	2 525	5,9	10,6	
10 001–100 000	213	0,5	9,6	
100 001–1 000 000	37	0,1	20,2	
1 000 001–	14		50,6	
Yhteensä	42 888	100,0	100,0	

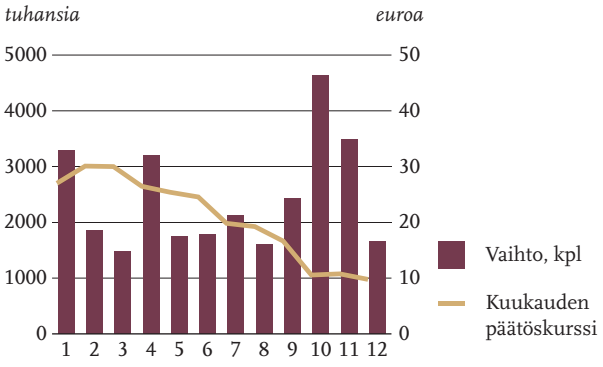
SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2008

		Osuus osakkeista %	Osuus äänistä %
1	Föreningen Konstsamfundet -ryhmä	10,3	15,4
2	Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.	8,6	17,2
3	Niemistö-ryhmä	6,4	10,3
4	Etola-yhtiöt	4,7	6,6
5	Stiftelsen för Åbo Akademi	4,5	6,8
6	Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	3,1	1,8
7	Keskinäinen Eläkevakuutusosakeyhtiö Ilmarinen	2,7	1,1
8	Kuntien eläkevakuutus	2,6	0,5
9	Samfundet Folkhälsan i svenska Finland	2,4	2,9
10	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	2,1	2,3
11	Inez och Julius Polins fond	1,7	0,9
12	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	1,6	0,3
13	Sigrid Jusélius Stiftelse	1,5	3,0
14	Wilhelm och Else Stockmanns Stiftelse	1,2	2,4
15	Valtion Eläkerahasto	1,1	0,2
16	Helene och Walter Grönqvists Stiftelse	0,9	1,5
17	Stiftelsen Bensows Barnhem Granhyddan	0,9	1,1
18	Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne	0,7	0,9
19	Stockmann Oyj Abp	0,6	0,1
20	Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	0,6	0,1
Yhteensä		58,2	75,4

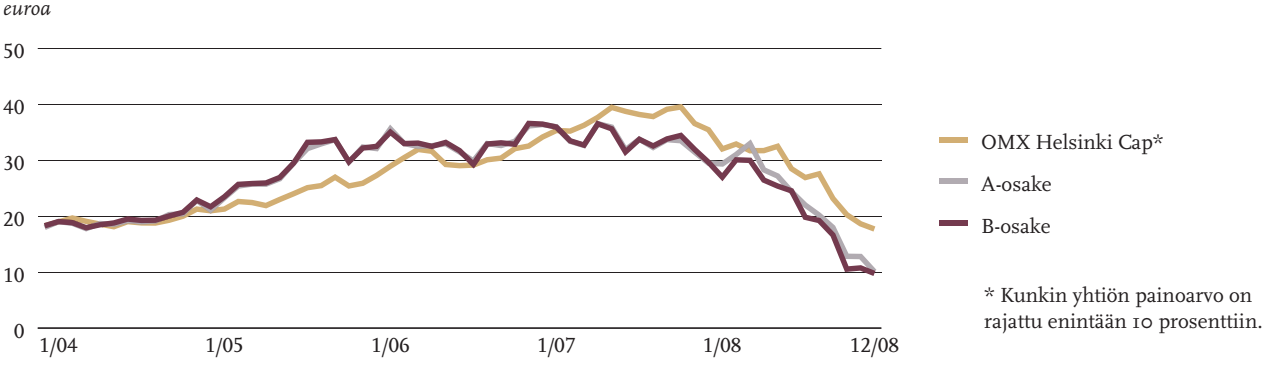
A-OSAKKEIDEN VAIHTO JA KURSSIKEHITYS 2008

B-OSAKKEIDEN VAIHTO JA KURSSIKEHITYS 2008

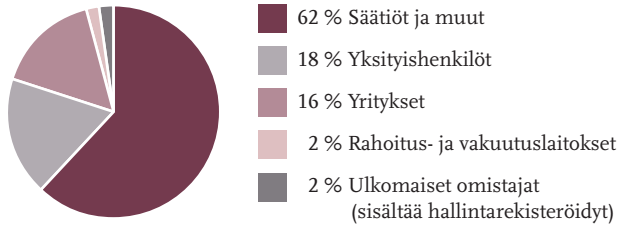

A- JA B-OSAKKEIDEN KURSSIKEHITYS (OSAKEANTIKORJATTU) VERRATTUNA OMX HELSINKI CAP -INDEKSIIN 2004-2008

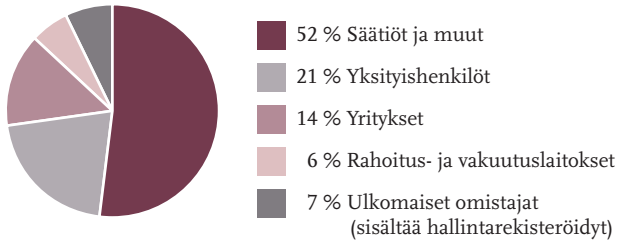

* Kunkin yhtiön painoarvo on rajattu enintään 10 prosenttiin.

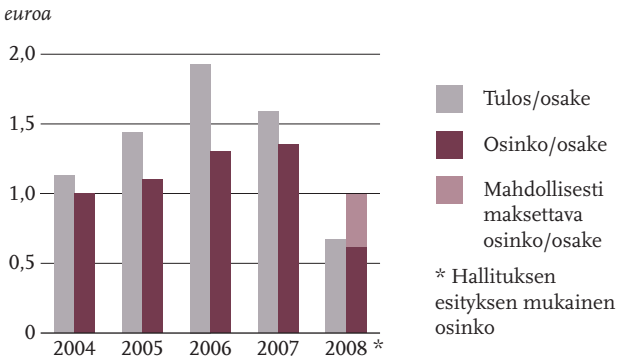
OSAKKEIDEN ÄÄNIVALLAN JAKAUMA

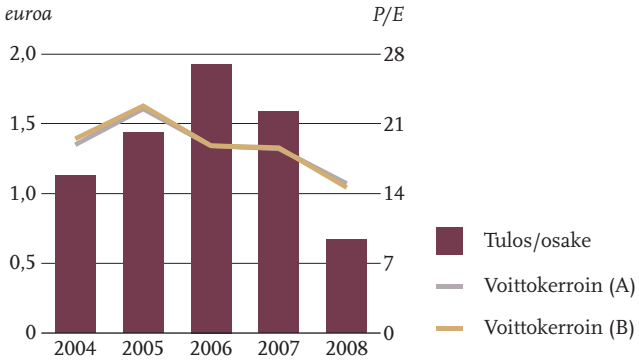
OSAKKEIDEN MÄÄRÄN JAKAUMA

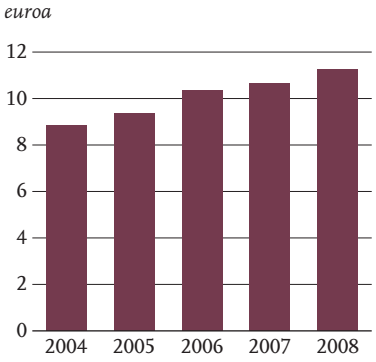
TULOS/OSAKE JA OSINKO/OSAKE 2004-2008

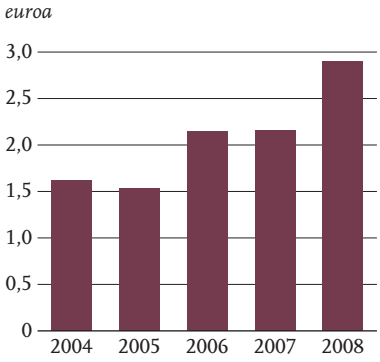
TULOS/OSAKE JA P/E-LUKU 2004-2008 (OSAKEANTIKORJATTU)

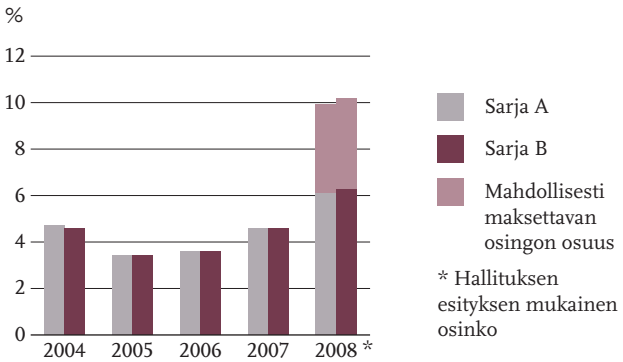
OMA PÄÄOMA/OSAKE 2004-2008

RAHAVIRTA/OSAKE 2004-2008

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO 2004-2008

Tunnuslukuja

		2004	2005	2006	2007	**2008**
Myynti	milj. euroa	1 735,0	1 851,3	1 552,6	1 668,3	**2 265,8**
Myynnin muutos	%	2,1	6,7	-16,1	7,4	**35,8**
Liikevaihto	milj. euroa	1 445,0	1 542,6	1 300,7	1 398,2	**1 878,7**
Liikevaihdon muutos	%	2,3	6,7	-15,7	7,5	**34,4**
Liikevoitto	milj. euroa	79,8	103,7	129,5	125,2	**121,9**
Liikevoiton muutos	%	21,4	29,9	24,9	-3,4	**-2,6**
Osuus liikevaihdosta	%	5,5	6,7	10,0	9,0	**6,5**
Voitto ennen veroja	milj. euroa	78,9	102,8	128,9	119,4	**71,7**
Voitto ennen veroja, muutos	%	6,7	30,2	25,4	-7,4	**-39,9**
Osuus liikevaihdosta	%	5,5	6,7	9,9	8,5	**3,8**
Osakepääoma	milj. euroa	106,8	109,0	111,7	112,2	**123,4**
A-osakkeet	milj. euroa	49,1	49,1	49,1	49,1	**53,2**
B-osakkeet	milj. euroa	57,7	59,8	62,6	63,1	**70,2**
Osingot	milj. euroa	53,0	59,5	72,1	75,2	
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle *	milj. euroa					**38,0**
Hallituksen valtuus osingon maksamiseksi **	milj. euroa					**23,3**
Oman pääoman tuotto	%	12,2	15,8	19,4	15,2	**6,1**
Sijoitetun pääoman tuotto	%	14,8	19,6	22,9	12,1	**8,3**
Sijoitettu pääoma	milj. euroa	562,5	544,2	573,8	1 047,2	**1 482,1**
Pääoman kiertonopeus		2,6	2,8	2,3	1,3	**1,3**
Vaihto-omaisuuden kiertonopeus		4,9	4,7	5,0	4,3	**4,4**
Omavaraisuusaste	%	62,5	66,4	74,5	32,6	**39,0**
Nettovelkaantumisaste	%	5,7	5,7	-6,3	146,9	**107,4**
Investoinnit käyttöomaisuuteen	milj. euroa	59,0	57,0	125,5	977,4	**182,3**
Osuus liikevaihdosta	%	4,1	3,7	9,6	69,9	**9,7**
Korolliset saatavat	milj. euroa	116,6	111,8	98,9	98,8	**52,2**
Korollinen vieras pääoma	milj. euroa	68,0	47,2	23,4	905,6	**775,7**
Korollinen nettovelka	milj. euroa	-89,9	-83,3	-134,7	773,6	**688,2**
Taseen loppusumma	milj. euroa	749,0	761,5	767,6	1 823,7	**1 765,0**
Henkilöstökulut	milj. euroa	202,2	218,0	204,7	224,1	**350,5**
Osuus liikevaihdosta	%	14,0	14,1	15,7	16,0	**18,7**
Henkilöstö keskimäärin	hlöä	7 626	10 558	10 069	11 161	**15 669**
Liikevaihto/henkilö	tuhatta euroa	150,7	146,1	129,2	125,3	**119,9**
Liikevoitto/henkilö	tuhatta euroa	8,3	9,8	12,9	11,2	**7,8**
Henkilöstökulut/henkilö	tuhatta euroa	21,1	20,6	20,3	20,1	**22,4**

*) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle. Osinkoehdotus on 0,62 euroa/osake.

**) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle hallitukselle annettavaksi valtuutukseksi maksaa harkintansa mukaan osinkoa enintään 0,38 euroa osakkeelta myöhemmin vuoden 2009 aikana, jos Stockmannin taloudellinen tilanne tukee osingon maksua.

Osakekohtaisia tietoja

		2004	2005	2006	2007	**2008**
Tulos/osake, osakeantikorjattu	euroa	1,13	1,44	1,93	1,59	**0,67**
Tulos/osake, osakeantikorjattu, laimennettu	euroa	1,11	1,42	1,90	1,58	**0,67**
Oma pääoma/osake, osakeantikorjattu	euroa	8,83	9,34	10,34	10,66	**11,24**
Osinko/osake, osakeantikorjattu	euroa	1,00	1,10	1,30	1,35	
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle *	euroa					**0,62**
Hallituksen valtuus osingon maksamiseksi **	euroa					**0,38**
Osinko tuloksesta	%	88,5	76,4	67,4	84,9	
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle *	%					**93,0**
Hallituksen valtuus osingon maksamiseksi **	%					**57,0**
Rahavirta/osake	euroa	1,62	1,53	2,16	2,16	**2,90**
Efektiivinen osinkotuotto						
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle *	%					
- Sarja A		4,7	3,4	3,6	4,6	**6,1**
- Sarja B		4,6	3,4	3,6	4,6	**6,3**
Hallituksen valtuus osingon maksamiseksi **	%					
- Sarja A						**3,8**
- Sarja B						**3,9**
Osakkeiden P/E luku						
- Sarja A		18,7	22,3	18,9	18,6	**15,1** ***
- Sarja B		19,2	22,6	18,9	18,7	**14,7** ***
Osakeantikorjattu kurssi 31.12.	euroa					
- Sarja A		21,10	32,11	36,40	29,50	**10,10**
- Sarja B		21,70	32,53	36,48	29,66	**9,77**
Osakeantikorjattu tilikauden ylin kurssi	euroa					
- Sarja A		23,74	37,00	38,10	37,49	**34,75**
- Sarja B		23,82	35,82	38,44	37,84	**32,00**
Osakeantikorjattu tilikauden alin kurssi	euroa					
- Sarja A		17,56	20,65	28,70	29,05	**10,10**
- Sarja B		17,02	21,51	28,11	29,47	**9,33**
Osakeantikorjattu tilikauden keskikurssi	euroa					
- Sarja A		19,23	29,13	33,85	33,90	**20,35**
- Sarja B		20,82	28,67	33,15	33,77	**20,90**
Osakkeiden vaihto	1000 kpl					
- Sarja A		1 054	825	819	695	**859**
- Sarja B		10 979	14 665	19 440	20 682	**29 327**
Osakkeiden vaihto	%					
- Sarja A		4,3	3,4	3,3	2,8	**3,2**
- Sarja B		38,0	49,1	62,5	65,6	**83,5**
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	milj. euroa	1 140,8	1 761,3	2 028,6	1 659,8	**611,6**
Osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä 31.12.	1000 kpl	53 420	54 460	55 662	56 094	**61 703**
- Sarja A		24 564	24 564	24 564	24 564	**26 582**
- Sarja B		28 856	29 895	31 098	31 529	**35 121**
Osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä, painotettu keskiarvo	1000 kpl	52 544	53 350	54 310	55 606	**58 609**
- Sarja A		24 598	24 564	24 564	24 564	**26 582**
- Sarja B		27 946	28 786	29 746	31 042	**32 027**
Osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä, laimennettu painotettu keskiarvo	1000 kpl	53 509	54 129	55 178	55 815	**58 609**
Omat osakkeet	1000 kpl	407	397	383	370	**364**
- Sarja A						
- Sarja B		407	397	383	370	**364**
Osakkeenomistajien lukumäärä 31.12.	kpl	33 026	42 169	40 198	39 137	**42 888**

*) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle. Osinkoehdotus on 0,62 euroa/osake.

**) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle hallitukselle annettavaksi valtuutukseksi maksaa harkintansa mukaan osinkoa enintään 0,38 euroa osakkeelta myöhemmin vuoden 2009 aikana, jos Stockmannin taloudellinen tilanne tukee osingon maksua.

***) Vuoden 2008 luvuissa on huomioitu optioiden laimennusvaikutus.

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Voitto ennen veroja	=	liikevoitto + rahoitustuotot - rahoituskulut
Oman pääoman tuottoprosentti	= 100 x	tilikauden voitto / oma pääoma + vähemmistöosuus (keskimäärin vuoden aikana)
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti	= 100 x	voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut / sijoitettu pääoma
Sijoitettu pääoma	=	taseen loppusumma - laskennallinen verovelka ja muut korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)
Pääoman kiertonopeus	=	liikevaihto / taseen loppusumma - laskennallinen verovelka ja muut korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)
Vaihto-omaisuuden kiertonopeus		365 / vaihto-omaisuuden kiertoaika
Omavaraisuusaste	= 100 x	taseen oma pääoma + vähemmistöosuus / taseen loppusumma - saadut ennakot
Nettovelkaantumisaste	= 100 x	korollinen vieras pääoma - rahavarat / oma pääoma yhteensä
Korollinen nettovelka	=	korollinen vieras pääoma - rahavarat - korolliset saamiset
Tulos/osake, osakeantikorjattu	=	voitto ennen veroja - vähemmistöosuus - tuloverot / osakkeiden osakeantikorjattu keskimääräinen lukumäärä 1)
Oma pääoma/osake, osakeantikorjattu	=	oma pääoma - omien osakkeiden rahasto / osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä tilinpäätöspäivänä 1)
Osinko/osake, osakeantikorjattu	=	osakeantien vaikutuksella korjattu osinko/osake
Osinko tuloksesta, %	= 100 x	osinko/osake / tulos/osake
Rahavirta/osake	=	liiketoiminnan rahavirta / osakkeiden osakeantikorjattu keskimääräinen lukumäärä 1)
Efektiivinen osinkotuotto, %	= 100 x	osakeantikorjattu osinko/osake / osakeantikorjattu pörssikurssi 31.12.
Osakkeiden P/E luku	=	osakeantikorjattu pörssikurssi 31.12. / tulos/osake
Osakeantikorjattu kurssi 31.12.	=	osakkeiden osakeantien vaikutuksella korjattu kurssi tilinpäätöspäivänä
Osakeantikorjattu tilikauden ylin kurssi	=	osakkeiden osakeantien vaikutuksella korjattu ylin kurssi tilikauden aikana
Osakeantikorjattu tilikauden alin kurssi	=	osakkeiden osakeantien vaikutuksella korjattu alin kurssi tilikauden aikana
Osakeantikorjattu tilikauden keskikurssi	=	osakkeiden euromääräinen vaihto jaettuna vaihdettujen osakkeiden keskimääräisellä lukumäärällä tilikauden aikana
Osakkeiden vaihto	=	osakkeiden osakeantien vaikutuksella korjattu kappalemääräinen vaihto
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	=	osakkeiden lukumäärä kerrottuna tilinpäätöspäivän pörssikurssilla osakelajeittain

1) Ilman yhtiön omistamia omia osakkeita

Konsernin tuloslaskelma

milj. euroa	Viite	1.1.-31.12.2008	% Lv	1.1.-31.12.2007	% Lv
LIIKEVAIHTO	**2**	**1 878,7**	**100,0**	1 398,2	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot	**4**	**4,2**	**0,2**	9,7	0,7
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö		**969,6**		798,8	
Varastojen muutos, lisäys (-), vähennys (+)		**2,1**		-7,6	
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö yhteensä	**5**	**971,7**	**51,7**	791,2	56,6
Palkat ja muut työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	**6**	**350,5**	**18,7**	224,1	16,0
Poistot ja arvonalentumiset	**7**	**61,4**	**3,3**	36,9	2,6
Liiketoiminnan muut kulut	**8**	**377,4**	**20,1**	230,6	16,5
		1 761,0	**93,7**	1 282,7	91,7
LIIKEVOITTO		**121,9**	**6,5**	125,2	9,0
Rahoitustuotot	**9**	**1,6**	**0,1**	1,3	0,1
Rahoituskulut	**9**	**-51,7**	**-2,8**	-7,0	-0,5
VOITTO ENNEN VEROJA		**71,7**	**3,8**	119,4	8,5
Tuloverot	**10**	**32,7**	**1,7**	31,1	2,2
TILIKAUDEN VOITTO		**39,1**	**2,1**	88,4	6,3

TILIKAUDEN VOITON JAKAUTUMINEN		
Emoyhtiön osakkeenomistajille	**39,1**	88,4
Vähemmistöosakkaille	**0,0**	0,0
	39,1	88,4

Tulos/osake	**2008**	2007
Laimentamaton	**0,67**	1,59
Laimennettu	**0,67**	1,58

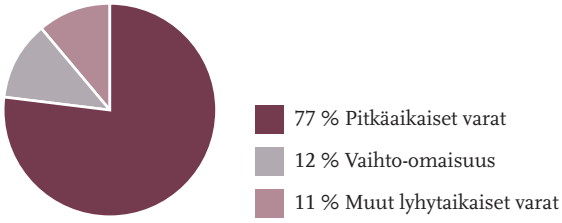
Osakkeita keskimäärin/1000 kpl	**2008**	2007
Laimentamaton	**58 609**	55 606
Laimennettu	**58 609**	55 815

Konsernitase

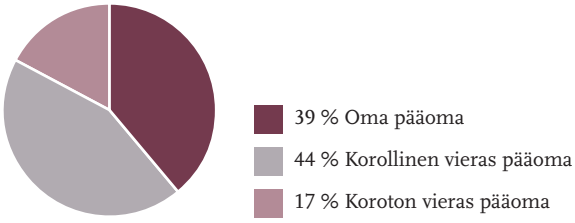
	Viite	31.12.2008 milj. euroa	31.12.2007 milj. euroa
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Aineettomat hyödykkeet	**12**		
Liikearvo		**646,5**	720,0
Tavaramerkki		**84,4**	96,4
Aineettomat oikeudet		**24,5**	21,6
Muut aineettomat hyödykkeet		**3,2**	6,5
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		**758,5**	844,5
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	**13**		
Maa- ja vesialueet		**37,0**	38,8
Rakennukset ja rakennelmat		**158,2**	136,1
Koneet ja kalusto		**96,2**	97,5
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot		**49,4**	59,8
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		**246,9**	144,5
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä		**587,5**	476,8
Myytävissä olevat sijoitukset	**15**	**6,6**	6,5
Pitkäaikaiset saamiset	**23**	**1,6**	1,7
Laskennalliset verosaamiset	**22**	**4,5**	5,3
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ		**1 358,8**	1 334,8
LYHYTAIKAISET VARAT			
Vaihto-omaisuus	**16**	**220,3**	244,4
Lyhytaikaiset saamiset	**17,23**		
Saamiset, korolliset		**52,2**	98,8
Saamiset, korottomat		**83,2**	110,4
Tuloverosaamiset		**15,2**	2,1
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		**150,6**	211,3
Rahavarat	**18,23**	**35,2**	33,2
LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ		**406,2**	488,9
VARAT YHTEENSÄ		**1 765,0**	1 823,7

	Viite	31.12.2008 milj. euroa	31.12.2007 milj. euroa
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OMA PÄÄOMA	**19**		
Osakepääoma		**123,4**	112,2
Ylikurssirahasto		**186,1**	186,0
Muut rahastot		**169,6**	44,6
Muuntoerot		**-6,8**	0,0
Kertyneet voittovarat		**216,9**	250,9
Emoyhtiön osakkeenomistajien oman pääoman osuus		**689,1**	593,8
Vähemmistön osuus			0,0
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		**689,1**	593,8
PITKÄAIKAISET VELAT			
Laskennalliset verovelat	**22**	**78,1**	57,3
Pitkäaikaiset velat, korollinen	**20,23**	**755,7**	855,4
Eläkevelvoitteet	**24**	**1,4**	3,2
Varaukset		**0,6**	2,1
PITKÄAIKAISET VELAT YHTEENSÄ		**835,7**	918,0
LYHYTAIKAISET VELAT	**21**		
Lyhytaikaiset velat, korollinen	**24**	**20,0**	50,1
Lyhytaikaiset velat, koroton			
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	**24**	**219,0**	253,4
Tuloverovelat		**1,1**	8,3
Lyhytaikaiset velat, koroton yhteensä		**220,1**	261,7
LYHYTAIKAISET VELAT YHTEENSÄ		**240,1**	311,8
VELAT YHTEENSÄ		**1 075,8**	1 229,8
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		**1 765,0**	1 823,7

OMAISUUS 2008

RAHOITUS 2008

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Emoyhtiön osakkeenomistajien oman pääoman osuus

Milj. euroa	Osake-pääoma*	Ylikurssi-rahasto	Muut rahastot	Käyvän arvon rahasto**	SVOP-rahasto	Muunto-erot	Kertyneet voitto-varat	Yhteensä	Vähem-mistö-osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2006	**111,7**	**183,4**	**44,1**			**0,0**	**232,3**	**571,6**	**0,0**	**571,6**
Merkinnät optiotodistuksilla	0,5	2,6						3,1		3,1
Osakepalkkiot							0,4	0,4		0,4
Siirto muihin rahastoihin			0,0					0,0		0,0
Optioiden kuluoikaisut							1,9	1,9		1,9
Rahavirran suojaukset				0,5				0,5		0,5
Osingonjako							-72,1	-72,1		-72,1
Muuntoerot						0,0	0,0	0,0		0,0
Tilikauden tulos							88,4	88,4	0,0	88,4
Oma pääoma 31.12.2007	**112,2**	**186,0**	**44,1**	**0,5**		**0,0**	**250,9**	**593,8**	**0,0**	**593,8**
Merkinnät optiotodistuksilla	0,0	0,0						0,0		0,0
Uusmerkinnät	11,2				126,2			137,4		137,4
Osakepalkkiot							0,1	0,1		0,1
Rahavirran suojaukset				1,0				1,0		1,0
Optioiden kuluoikaisut							1,9	1,9		1,9
Osakeantimenot					-2,1			-2,1		-2,1
Osingonjako							-75,2	-75,2		-75,2
Muuntoerot				-0,1		-6,8		-6,9		-6,9
Tilikauden tulos							39,1	39,1	0,0	39,1
Oma pääoma 31.12.2008	**123,4**	**186,1**	**44,1**	**1,4**	**124,1**	**-6,7**	**216,8**	**689,1**	**0,0**	**689,1**

* sisältää osakeannin

** laskennallisella verolla vähennettynä

Konsernin rahavirtalaskelma

	Viite	1.1.-31.12.2008 milj. euroa	1.1.-31.12.2007 milj. euroa
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Tilikauden voitto		**39,1**	88,4
Oikaisut			
Poistot		**61,4**	36,9
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)		**-3,5**	
Korkokulut ja muut rahoituskulut		**51,7**	7,0
Korkotuotot		**-1,6**	-1,3
Verot		**32,7**	31,1
Muut oikaisut	**19,28**	**-1,4**	1,2
Käyttöpääoman muutokset			
Myynti- ja muiden saamisten muutos		**75,6**	-11,0
Vaihto-omaisuuden muutos		**24,0**	-12,5
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		**-12,7**	8,8
Maksetut korot		**-47,7**	-6,5
Saadut korot		**0,8**	1,3
Maksetut verot		**-48,3**	-23,5
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA		**170,1**	119,9
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		**-181,1**	-113,2
Aineellisen käyttöomaisuuden myynti		**6,1**	
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	**3**	**-18,9**	-852,5
Saadut osingot		**0,1**	0,1
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA		**-193,7**	-965,6
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Maksullinen osakeanti		**135,2**	5,8
Lyhytaikaisten lainojen nostot		**20,0**	85,5
Lainojen takaisinmaksut		**-190,6**	-50,0
Pitkäaikaisten lainojen nostot		**152,2**	835,6
Maksetut osingot		**-75,2**	-72,1
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA		**41,7**	804,8
Rahavarojen muutos		**18,1**	-40,9
Rahavarat tilikauden alussa		**18,6**	59,2
Rahavarojen muuntoero		**-2,2**	0,4
Rahavarat		**35,2**	33,2
Luotollinen shekkitili		**-0,7**	-14,6
Rahavarat tilikauden lopussa		**34,5**	18,6

Konsernin liitetiedot

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yrityksen perustiedot

Konsernin emoyritys on suomalainen julkinen osakeyhtiö Stockmann Oyj Abp, jonka kotipaikka on Helsinki. Konsernin päätoimiala on vähittäiskauppa. Emoyhtiön osakkeet on listattu Helsingin pörssissä.

Yleistä

Stockmannin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2008 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä IFRIC- ja SIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa sovellettavaksi hyväksyttyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölainsäädännön vaatimusten mukaiset. Stockmann siirtyi noudattamaan kansainvälistä tilinpäätöskäytäntöä (IFRS) 1.1.2005 lukien, ja sovelsi siirtymään IFRS 1 siirtymästandardia.

Konserni on soveltanut 1.1.2008 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tulkintoja:

- IFRIC 11 IFRS 2 – Konserniyhtiöiden osakkeita ja omia osakkeita koskevat liiketoimet
- IFRIC 12 Palvelutoimilupajärjestelyt
- IFRIC 14 IAS 19 – Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja, vähimmäisrahastointivaatimukset ja näiden välinen yhteys
- IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen sekä IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot -standardien muutokset – Reclassification of Financial Assets, voimassa 1.7.2008 lähtien.

Konserni on ottanut IAS 23 -standardin muutoksen käyttöön 1.1.2007 alkaen ja aktivoi hankintamenoon välittömästi hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta johtuvat olennaiset vieraan pääoman menot. IFRIC 11, IFRIC 12 ja IFRIC 14 tulkinnoilla ja IAS 39 ja IFRS 7 muutoksilla ei ole ollut vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina ja ne perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei alla olevissa laatimisperiaatteissa ole muuta kerrottu.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaan joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia. Nämä vaikuttavat omaisuus- ja velkamääriin taseessa, esitettyihin ehdollisiin eriin sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa ja tekemään arvioita esimerkiksi poistoaikojen, arvonalentumistestausten, laskennallisten verosaamisten ja varausten osalta. Toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista.

Liiketoimintojen yhdistämisessä konserni on käyttänyt ulkopuolista neuvonantajaa arvioitaessa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden käypiä arvoja. Aineellisten hyödykkeiden arvioinnissa on tehty vertailuja vastaavien hyödykkeiden markkinahintoihin ja arvioitu hyödykkeiden iästä, kulumisesta ja muista vastaavista tekijöistä aiheutuva arvon vähentyminen. Aineettomien hyödykkeiden käyvät arvot perustuvat arvioihin hyödykkeisiin liittyvistä tulevista rahavirroista. Lisätietoa liiketoimintojen yhdistämisessä hankittujen aineettomien hyödykkeiden arvostamisesta on esitetty liitetiedossa 3.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Keskeisimmät epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävimmät riskit konsernin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana liittyvät liikearvoon, tarkempi selvitys liitetiedossa 12.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilipäätös sisältää emoyhtiön, Stockmann Oyj Abp:n sekä kaikki tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli 50 prosentin osuus osakkeiden äänimäärästä tai joissa emoyhtiöllä on muutoin määräysvalta.

Hankitut tytäryhtiöt sisällytetään tilinpäätökseen käyttäen hankintamenomenetelmää, jonka mukaan hankitun yhtiön kaikki yksilöitävissä olevat varat, velat ja ehdolliset velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä. Jäljelle jäänyt kohdistamaton osuus tytäryhtiöosakkeiden hankintahinnan ja hankittujen varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen käyvän arvon erotuksesta on liikearvoa.

IFRS 1-standardin salliman helpotuksen mukaisesti IFRS-siirtymispäivää aikaisempia yrityshankintoja ei ole oikaistu IFRS 3 -standardin periaatteiden mukaisiksi, vaan ne on jätetty suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisiin arvoihin. Tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt sisältyvät konsernitilipäätökseen hankintahetkestä lähtien ja myydyt myyntihetkeen saakka.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilipäätöksessä. Tilikauden voitto jaetaan emoyhtiön omistajille ja vähemmistöille. Vähemmistön osuus esitetään omana eränä konsernin omassa pääomassa.

Yhteisyritykset, joiden toiminnasta Stockmannilla on yhteinen määräysvalta sopimuksen tai yhtiöjärjestyksen perusteella toisen osapuolen kanssa, yhdistellään suhteellista konsolidointitapaa käyttäen. Konserniyhtiöiden omistamat osuudet keskinäisistä kiinteistöyhtiöistä on käsitelty yhteisessä määräysvallassa olevina omaisuuserinä. Konsernitilinpäätös sisältää Stockmannin suhteellisen osuuden yhteisyrityksen varoista, veloista, tuotosta ja kuluista siitä päivästä lähtien, jolloin yhteinen määräysvalta on syntynyt, siihen päivään saakka kunnes se päättyy. Vuoden aikana hankitut yhteisyritykset on otettu mukaan hankinta-ajankohdasta alkaen. Stockmann-konsernilla ei ole osakkuusyhtiöitä.

Segmenttiraportointi

Stockmann Oyj Abp:n ja sen tytäryritysten liiketoiminta jakaantuu neljään liiketoimintasegmenttiin: tavaratalo- ja erikoisliiketoimintaa harjoittavaan tavarataloryhmään, etäkauppaa harjoittavaan Hobby Halliin ja muotikauppaa harjoittavaan Seppälään ja vuonna 2007 hankittuun muotikauppaa harjoittavaan Lindexiin. Jakamaton -segmenttiin kuuluvat koko konsernia palvelevat toiminnot. Konsernin toissijaiset, maantieteelliset segmentit ovat Suomi, Ruotsi ja Norja, Baltia ja Tšekki sekä Venäjä.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan kunkin yrityksen toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivän kurssia. Tilinpäätöshetkellä saamiset, ja velat muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Muuntamisesta syntyneet kurssierot kirjataan tuloslaskelmaan.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi tilikauden keskikurssin mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssin mukaan. Kurssiero, joka johtuu tuloslaskelmaerien muuttamisesta keskikurssin mukaan ja tase-erien muuntamisesta tilinpäätöspäivän kurssin mukaan, on kirjattu omana eränään omaan pääomaan. Ulkomaisten tytäryhtiöiden hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot ja nettosijoitusta suojaaviksi määriteltyjen rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutokset kirjataan omaan pääomaan.

Venäläisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on muunnettu euroiksi IAS 21 -standardin mukaisesti. Venäläisten tytäryhtiöiden toimintavaluutaksi on katsottu euro, koska tavarahankinnat tehdään pääosin emoyhtiön toimesta Venäjän ulkopuolelta ja myyntihintojen asettamisessa noudatetaan euromääräistä katetavoitetta. Lisäksi suuri osa venäläisten tytäryhtiöiden kuluista on sidottu euroon tai USA:n dollariin. IAS 21 -standardin mukaisesti venäläisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten monetaariset eli rahamääräiset erät muunnetaan euroiksi konsernitilinpäätöksessä käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia ja ei-monetaariset erät kuten pitkäaikaiset varat, vaihto-omaisuus ja oma pääoma käyttäen liiketoimen toteutumispäivän kurssia.

Ulkomaisten yksikköjen hankinnasta syntyvä liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisut on käsitelty ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kursseja käyttäen.

IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti ennen IFRS -siirtymispäivää kertyneet kumulatiiviset muuntoerot on kirjattu kertyneisiin voittovaroihin. Siirtymispäivästä lähtien on kurssimuutoksista johtuva muuntoero tytäryhtiöiden ja yhteisyritysten oman pääoman osalta kirjattu konsernitilinpäätöstä laadittaessa omana eränään konsernin oman pääoman muuntoeroihin. Kun ulkomainen tytäryhtiö tai yhteisyritys myydään, kertynyt muuntoero kirjataan tuloslaskelmaan myyntivoiton tai -tappion osaksi.

Tuloutusperiaatteet ja liikevaihto

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Pääosa konsernin tuotoista muodostuu tavaroiden vähittäismyynnistä joko käteisellä tai luottokortilla. Tuotot kirjataan tavaran myyntihetkellä.

Etämyynnin osalta varaudutaan tuleviin palautuksiin tekemällä tilinpäätöshetkellä kokemusperäisesti määritelty palautusjaksotus, jolla oikaistaan myyntiä. Hobby Hallin kertaluottoihin liittyvä korko sisältyy myyntihintaan ja se kirjataan liikevaihtoon. Käyttämättömistä asiakkaille kertyneistä Lindex Club -pisteistä ja Stockmann Master Card -pisteistä Venäjällä kirjataan varaus, jonka määrä perustuu kokemukseen ja myyntitilastoihin, varaus kirjataan samalle tilikaudelle kuin myynti, johon se liittyy.

Tuotot palveluista kirjataan silloin, kun palvelu on suoritettu. Liikevaihtoa laskettaessa myynnistä on vähennetty välilliset verot ja myönnetyt alennukset.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään mm. käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja liiketoiminnan luovutuksista saatavat tuotot.

Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot sekä muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät kulut. Korollisista myyntisaamisista saadut korkotuotot ja kanta-asiakasyhteistyöhön liittyvät tuotot kirjataan liiketoiminnan muiden kulujen vähennykseksi.

Työsuhde-etuudet

Eläkevelvoitteet

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuuspohjaisiksi ja maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Suomessa ja useimmissa muissa Stockmann -konsernin toimintamaissa lakisääteiset ja vapaaehtoiset eläkejärjestelmät ovat maksupohjaisia.

Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä eläkemaksut suoritetaan eläkevakuutusyhtiölle. Suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluiksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka puolestaan perustuvat oletuksiin diskonttokorosta, eläkejärjestelyyn liittyvien varojen odotettavissa olevista tuotoista, tulevista palkkojen korotuksista, inflaatiosta ja henkilöstön ikärakenteesta. Näiden oletusten perusteella tehdyt arviot vaikuttavat eläkevelvoitteen ja eläkejärjestelyyn liittyvien varojen kokonaismäärään. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan tulevien tilikausien aikana henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle, jos ne ylittävät kymmenen prosenttia olemassa olevan eläkevelvoitteen määrästä tai kymmenen prosenttia eläkejärjestelyyn liittyvien varojen käyvästä arvosta, siltä osin kuin ne ylittävät suuremman edellä mainituista arvoista. Taseeseen kirjattavan eläkevelvoitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat

tilinpäätöspäivän käypään arvoon arvostettuina, kirjaamattomien vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden osuus sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot.

Omaan pääomaan sidotut etuudet ja osakeperusteiset maksut

Konsernin avainhenkilöille ja kanta-asiakkaille myönnetyt osakeoptiot arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä oikeuden syntymisjakson kuluessa. Myönnettyjen optioiden käypää arvoa vastaava kulu kirjataan avainhenkilöoptioiden osalta henkilöstökuluihin ja kanta-asiakasoptioiden osalta liiketoiminnan muihin kuluihin ja vastaavan suuruinen erä kirjataan omaan pääomaan. Myönnettyjen optioiden käypä arvo määritellään käyttäen Black-Scholes-mallia, joka huomioi myöntämishetken option hinnoitteluun vaikuttavat markkinaehdot. Lisäksi myöntämishetkellä arvioidaan lopullisesti toteutuvien optioiden määrä ja arvioitu voimassaoloaika. Kuluksi kirjattava määrä oikaistaan myöhemmin vastaamaan lopullisesti myönnettyjen osakeoptioiden määrää.

Kun optio-oikeuksia käytetään, ennen uuden osakeyhtiölain voimaantuloa myönnettyihin optioihin perustuvista osakemerkinnöistä saadut rahasuoritukset kirjataan mahdollisilla transaktiomenoilla oikaistuina osakepääomaan ja ylikurssirahastoon. Uuden osakeyhtiölain voimaantulon jälkeen päätetyissä optiojärjestelyissä osakemerkinnöistä saadut varat mahdollisilla transaktiomenoilla oikaistuina kirjataan järjestelyn ehtojen mukaisesti osakepääomaan ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Konsernin johdon osakepalkkiojärjestelmästä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelmaan henkilöstökuluiksi sille tilikaudelle, jonka tuloksen perusteella oikeus osakepalkkioon on syntynyt. Lisätietoja järjestelmästä on esitetty liitetiedossa 28.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulut muodostuvat kauden verotettavaan tuloon perustuvista veroista ja laskennallisista veroista. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassa olevalla verokannalla. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin kohdistuvilla veroilla. Tuloverot esitetään tuloslaskelmassa, ellei veroihin liittyvää liiketapahtumaa esitetä suoraan omassa pääomassa, jolloin verovaikutus esitetään omassa pääomassa.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Suurimmat väliaikaiset erot syntyvät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välisistä eroista, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista, liiketoimintojen yhdistämisessä varojen ja velkojen käypään arvoon arvostamisesta, johdannaissopimusten käypään arvoon arvostamisesta ja muista väliaikaisista eroista. Verotuksessa vähennyskelvottomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa.

Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja.

Laskennalliset verovelat on kirjattu täysimääräisesti. Laskennalliset verosaamiset on kirjattu siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti.

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Yrityksen hankinnasta syntynyt liikearvo muodostuu hankintamenon sekä hankittujen käypiin arvoihin arvostettujen yksilöitävissä olevien nettovarojen erotuksena. Liikearvosta ja Lindex-tavaramerkistä ei tehdä poistoja. Tavaramerkillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika sen tunnettuisuuden vuoksi. Lindex-tavaramerkki on ollut olemassa yli 50 vuotta ja konserni tulee käyttämään sitä jatkossakin sekä nykyisillä markkinoilla että Lindexin tuotevalikoiman ja liiketoimintamallin viemisessä uusille markkinoille. Muita aineettomia hyödykkeitä ovat toimittaja- ja asiakassuhteet, jotka on hankittu liiketoimintojen yhdistymisen yhteydessä käypään arvoon sekä aineettomat oikeudet ja ohjelmistot, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon. Muut aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat (vuosia):

• toimittajasuhteet	2
• asiakassuhteet	5
• ohjelmistot	5–7
• muut aineettomat oikeudet	5

Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät myöhemmin toteutuvat menot aktivoidaan vain siinä tapauksessa, että hyödykkeen taloudellinen hyöty kasvaa niiden vaikutuksesta. Muussa tapauksessa menot kirjataan tuloslaskelmaan kuluiksi niiden syntymishetkellä.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Maa-alueet, rakennukset ja koneet ja kalusto muodostavat suurimman osan aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyneet arvonkorotukset ovat olleet osa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa ja ne on katsottu osaksi IFRS:n mukaista hankintamenoa. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy myös vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot, jotka muodostuvat mm vuokratiloissa sijaisevien liikehuoneistojen sisätilojen viimeistelytöistä.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla sekä mahdollisilla arvonalentumisilla. Itse valmistettujen hyödykkeiden hankintameno sisältää materiaalit ja välittömän työn. Jos käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joilla on eripituiset taloudelliset vaikutusajat, osat käsitellään erillisinä hyödykkeinä. Myöhemmin hyödykkeeseen kohdistuvat menot aktivoidaan silloin, kun ne lisäävät vastaista taloudellista hyötyä. Muut kulut, kuten normaalit huolto- ja korjaustoimenpiteet kirjataan tuloslaskelmaan kuluiksi niiden syntymishetkellä.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot taloudellisen vaikutusajan mukaisesti. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoajat (vuosia):

- rakennukset ja rakennelmat 20–50
- vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot 5–20
- koneet ja kalusto 4–10
- ATK-laitteet ja kevyt myymäläkalusto 3–5

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan pääsääntöisesti kuluksi sille tilikaudelle, jonka aikana ne ovat syntyneet. Kuitenkin ne vieraan pääoman menot, jotka johtuvat merkittävästä ja pitkäkestoisesta aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen investointiprojektista sisällytetään kyseisen hyödykkeen hankintamenoon.

Arvonalentumiset

Omaisuuserien kirjanpitoarvoja arvioidaan säännöllisesti mahdollisten arvonalentumisen viitteiden havaitsemiseksi. Jos viitteitä arvonalentumisesta havaitaan, määritetään omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvo ja tavaramerkki on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille ja ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistappio syntyy, jos omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön tasearvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahavirtaa tuottavan yksikön arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja sen jälkeen vähentämään tasasuhteisesti muita yksikön omaisuuseriä.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään niin, että se on joko käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla tai tätä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa perustuen diskonttauskorkoihin, jotka kuvastavat kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä pääomakustannuksia ennen veroja.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sekä muihin aineettomiin hyödykkeisiin paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio peruutetaan, jos omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää määritettäessä käytetyissä arvioissa on tapahtunut muutos. Arvonalentumistappio peruutetaan korkeintaan siihen määrään asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty kirjanpitoarvoksi poistolla vähennettynä, jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota.

Vuokrasopimukset

IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin periaatteiden mukaisesti vuokrasopimukset, joissa yhtiölle siirtyvät olennaisilta osin hyödykkeen omistamiselle ominaiset riskit ja edut, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimuksilla vuokrattu omaisuus vähennettynä kertyneillä poistoilla kirjataan aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja sopimuksesta johtuvat velvoitteet vastaavasti korollisiin velkoihin. Rahoitusleasingsopimuksista johtuvat vuokrat jaetaan korkokuluun sekä velan vähennykseen.

IAS 17-standardin mukaiset rahoitusleasingsopimukset on merkitty taseeseen, ja ne arvostetaan määrään, joka on yhtä suuri kuin hyödykkeen käypä arvo sopimuksen alkamisajankohtana, tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot ja kirjataan mahdolliset arvonalentumistappiot. Poistot tehdään konsernin käyttöomaisuushyödykkeiden poistoaikojen mukaisesti, tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan aikana.

Stockmann-konserni ei ole vuokralle antajana eikä vuokralle ottajana sellaisissa vuokrasopimuksissa, jotka pitäisi tulkita rahoitusleasingsopimuksiksi.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokranantajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella saadut tai maksetut vuokrat kirjataan tuotoiksi tai kuluiksi tuloslaskelmaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut valmiiksi saattamisesta johtuvat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

Vaihto-omaisuuden arvo on määritetty FIFO-menetelmää, IAS 2 -standardin sallimaa vähittäishintamenetelmää tai painotetun keskihankintahinnan menetelmää käyttäen ja se sisältää hankinnasta aiheutuneet välittömät menot. IAS 2 -standardin mukaista vähittäishintamenetelmää käytetään vaihto-omaisuuden arvostukseen tavarataloryhmässä Suomessa ja muissa yksiköissä käytetään painotetun keskihankintahinnan menetelmää.

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät arvostetaan IFRS 5 -standardin mukaisesti kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon arvioiduilla myynnistä syntyvillä menoilla vähennettynä. Kun omaisuuserä on luokiteltu myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuuseräksi tai luovutettavien erien ryhmäksi, siitä ei tehdä poistoja. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät esitetään taseessa erillään muista omaisuuseristä. Myös velat, jotka liittyvät luovutettavina olevien erien ryhmään esitetään taseessa omana eränään.

Konsernilla ei ole tilinpäätöshetkellä IFRS 5 -standardissa tarkoitettuja lopetettuja toimintoja eikä myytävänä olevia pitkäaikaisia omaisuuseriä.

Rahoitusinstrumentit

Rahoitusinstrumentit on luokiteltu IAS 39:n mukaisesti seuraaviin ryhmiin: lainat ja muut saamiset, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat, myytävissä olevat rahoitusvarat ja muut velat.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintameno. Ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin: viimeksi mainittuihin, mikäli ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua. Myyntisaamiset kirjataan taseeseen alun perin käypään arvoon. Epävarmojen saamisten määrä arvioidaan perustuen kokemusperäiseen kertymään. Epävarmoina saamisina kirjataan arvonalennuksena kuluksi

tuloslaskelmaan kunkin saatavakannan alkuperäisen arvon ja kerrytettävissä olevan diskontatun rahamäärän välinen erotus.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään on luokiteltu kaikki sijoitukset lukuun ottamatta myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltuja osakkeita. Ryhmän erät arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvomenetelmiä tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Tähän ryhmään sisältyvät konsernin osakesijoitukset ja ne arvostetaan käypään arvoon. Julkisesti noteerattujen osakkeiden käypä arvo on tilinpäätöspäivän markkinahinta. Käyvän arvon muutokset kirjataan käyvän arvon rahastoon omaan pääomaan. Käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Noteeraamattomat osakkeet esitetään hankintahintaan, mikäli niiden käypiä arvoja ei ole luotettavasti määritettävissä. Mikäli osakesijoituksen käypä arvo on merkittävästi tai pitkäaikaisesti alempi kuin hankintahinta kirjataan arvonalentumistappio.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä eli päivänä, jona yhtiö sitoutuu ostamaan tai myymään omaisuuserän. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun yhtiö luopuu erän sopimusperusteisista oikeuksista, oikeudet raukeavat tai kun yhtiö menettää määräysvallan siihen.

Korolliset velat luokitellaan muihin velkoihin ja ne merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Transaktiomenot on sisällytetty korollisten velkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin korolliset velat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon. Pitkäaikaiset velat erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua ja lyhytaikaisten velkojen maturiteetti on alle 12 kuukautta.

Johdannaissopimukset on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, ja niiden käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta johdannaisia, joihin sovelletaan rahavirran suojauslaskentaa ja jotka täyttävät IAS 39:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot.

Koronvaihtosopimusten käypä arvo määritellään tulevien kassavirtojen nykyarvon perusteella käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja. Koronvaihtosopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Konsernissa ei tilinpäätöshetkellä ollut ulkona olevia koronvaihtosopimuksia.

Valuuttatermiinien ja valuutanvaihtosopimusten käypä arvo lasketaan arvostamalla ne tilinpäätöshetken markkinahintoihin. Valuuttaoptioiden käypä arvo lasketaan käyttäen Black&Scholes -mallia. Valuuttajohdannaisten arvostustulokset kirjataan tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta niitä, joihin sovelletaan IAS 39:ssä määriteltyä rahavirran suojauslaskentaa.

Suojauslaskentaa sovelletaan tiettyihin valuuttajohdannaisiin, joilla suojataan ennakoituja valuuttamääräisiä myyntejä ja ostoja ja jotka täyttävät IAS 39:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot. Suojatun rahavirran täytyy olla erittäin todennäköinen ja sillä täytyy viime kädessä olla tulosvaikutus. Rahavirtojen suojausta varten tehtyjen johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan käyvän arvon rahastoon omaan pääomaan ja mahdollinen tehoton osa tulosvaikutteisesti. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti myynnin tai ostojen oikaisueriin samalla kaudella kuin suojauslaskennan kohteena olevat ennakoidut tapahtumat kirjataan tuloslaskelmaan. Mikäli suojatun rahavirran ei enää odoteta toteutuvan, siihen liittyvä suojausinstrumentista suoraan omaan pääomaan kirjattu käyvän arvon muutos siirretään tuloslaskelmaan.

Suojauslaskentaa sovelletaan tiettyihin valuuttamääräisiin lainoihin, jotka suojaavat ulkomaisiin yksiköihin tehtyjä valuuttamääräisiä nettosijoituksia. Suojausinstrumentin käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman muuntoeroon. Nettosijoituksen suojauksesta muuntoeroihin kirjatut voitot ja tappiot siirretään tuloslaskelmaan silloin, kun nettosijoituksesta luovutaan kokonaan tai osittain.

Suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välinen suojaussuhde dokumentoidaan suojaukseen ryhdyttäessä. Dokumentointi sisältää tiedot suojausinstrumentista ja suojattavasta erästä, suojattavan riskin luonteen, riskienhallinnan tavoitteet sekä tehokkuuslaskelmat. Suojaussuhteen tulee olla tehokas ja tehokkuutta tarkastellaan sekä etu- että jälkikäteen. Tehokkuuden testaus tehdään jokaisella tilinpäätöshetkellä

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta hankinta-ajankohdasta lukien. Rahavarojen käyvän arvon oletetaan vastaavan kirjanpitoarvoa niiden lyhyen maturiteetin johdosta.

Luotollinen shekkitili, joka on vaadittaessa maksettavissa ja on osa konsernin kassanhallintaa on esitetty osana rahavaroja rahavirtalaskelmassa.

Omat osakkeet

Kun Stockmann Oyj Abp tai sen tytäryhtiöt hankkivat yhtiön omia osakkeita, vähennetään omaa pääomaa määrällä, joka muodostuu maksetusta vastikkeesta mukaan lukien transaktiomenot vähennettynä verolla. Jos ostetut osakkeet myydään tai luovutetaan vastikkeena, merkitään saatu suorite verolla vähennettynä omaan pääomaan.

Maksettavat osingot

Hallituksen ehdotusta osingonjaosta ei ole kirjattu tilinpäätökseen. Osingot kirjataan yhtiökokouksen päätöksen perusteella.

Uusien tai muutettujen IFRS -standardien soveltaminen

Konserni ottaa käyttöön kunkin standardin, standardin muutoksen ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

IFRS 8 Operating Segments, voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, korvaa IAS 14 Segmenttiraportoin-

ti -standardin. Konserni arvioi, että uusi standardi ei muuta olennaisesti nykyistä segmenttiraportointia, koska sisäisen raportoinnin mukaisesti määritellyt liiketoimintasegmentit ovat nykyisin konsernin ensisijainen raportointimuoto. Maantieteellisen segmentti-informaation esittämistapa muuttuu. Konsernin arvion mukaan IFRS 8:n käyttöönotto saattaa vaikuttaa lähinnä tapaan, jolla segmentti-informaatio esitetään tulevien tilinpäätösten liitetiedoissa.

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardin muutos, voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Konserni arvioi muutoksen vaikuttavan lähinnä tuloslaskelman ja oman pääoman muutoslaskelman esitystapaan.

IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen, voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardimuutokset vaikuttavat tulevista liiketoimintojen hankinnoista kirjattavan liikearvon määrään sekä liiketoimintojen myyntituloksiin ja hankinnan yhteydessä tuloslaskelmaan kirjattaviin eriin. Standardin siirtymäsääntöjen mukaisesti liiketoimintojen yhdistämisiä, joissa hankinta-ajankohta on ennen standardin pakollista käyttöönottoa, ei oikaista. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös, voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutettu standardi edellyttää tytäryrityksen omistusmuutoksista syntyvien vaikutusten kirjaamista suoraan konsernin omaan pääomaan silloin, kun emoyrityksen määräysvalta säilyy tai jos määräysvalta menetetään, jäljellä oleva sijoitus arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Vastaavaa kirjanpidollista käsittelytapaa sovelletaan jatkossa myös osakkuusyrityssijoituksiin (IAS 28) ja yhteisyritysosuuksiin (IAS 31). Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardin muutokset – Vesting Conditions and Cancellations, voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardimuutos edellyttää, että kaikki lopullista oikeutta synnyttämättömät ehdot otetaan huomioon myönnettyjen oman pääoman ehtoisten instrumenttien käypää arvoa määritettäessä. Lisäksi standardimuutoksessa tarkennetaan peruutusten käsittelyä koskevaa ohjeistusta.

Muutokset standardeihin IFRS 1 Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto ja IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös – Cost of an Investment in a Subsidiary, Jointly Controlled Entity or Associate, voimaan 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardimuutokset koskevat IFRS-ensisiirtyjiä, eikä niillä siten ole vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin.

Improvements to IFRSs -muutokset, voimaan pääsääntöisesti 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireiset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Hankkeeseen kuuluvat muutokset koskevat yhteensä 34 standardia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta konsernin arvion mukaan tulevat muutokset eivät ole merkittäviä konsernitilinpäätöksen kannalta. Standardimuutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettaviksi EU:ssa.

IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin muutos, voimaan 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutoksessa tarkennetaan IAS 39:n ohjeistusta suojauskohteen yksipuolisen riskin suojaamisesta sekä inflaatioriskin suojaamisesta, kun kyseessä on rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä. Konserni arvioi, ettei standardimuutoksella ole merkittävää vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin.

IFRIC-tulkinnat IFRIC 13 Customer Loyalty Programmes, IFRIC 15 Agreements for the Construction of Real Estate, IFRIC 16 Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation. IFRIC 13 tulkinnan käyttöönotolla arvioidaan olevan vaikutusta asiakashyvitysten kirjaamiseen ja arvostamiseen, muiden tulkintojen käyttöönotolla ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin.

2. Segmenttitiedot

Stockmann-konsernin ensisijaiset, liiketoiminnalliset segmentit ovat tavarataloryhmä, Lindex, Hobby Hall ja Seppälä.

Tavarataloryhmä

Tavarataloryhmä harjoittaa tavaratalokauppaa Suomessa, Venäjällä, Virossa ja Latviassa. Sillä on Suomessa ja Venäjällä myös erikoisliikkeitä, joista osassa tavarataloryhmä harjoittaa liiketoimintaa franchising-toimintamallilla. Ryhmän toiminta keskittyy kunkin toimintamaan merkittävimpiin kaupunkeihin. Tavarataloryhmään kuului 31.12.2008 seitsemän tavarataloa, seitsemän Akateemisen Kirjakaupan myymälää, neljä Zara-myymälää ja 15 Stockmann Beauty -myymälää Suomessa; kolme tavarataloa, 18 Bestseller-myymälää, seitsemän Nike-myymälää ja kaksi muuta erikoisliikettä Venäjällä sekä tavaratalo Virossa ja Latviassa.

Lindex

Lindex on Ruotsissa, Norjassa, Suomessa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Tsekissä ja Venäjällä toimiva muotikaupan ketju. Sillä oli 31.12.2008 Ruotsissa 195, Norjassa 93, Suomessa 53, Virossa viisi, Latviassa seitsemän, Liettuassa neljä, Tsekissä kolme myymälää ja myymälä Venäjällä. Lisäksi Saudi-Arabiassa toimi viisi Lindexin franchising-myymälää. Myynti franchising-yhteistyökumppanille sisältyy Lindexin Ruotsin myyntiin.

Hobby Hall

Hobby Hall harjoittaa kulutustavaroiden etäkauppaa Suomessa, Virossa, Latviassa, Liettuassa ja Venäjällä. Sillä oli 31.12.2008 etäkaupan tukena Suomessa kaksi ja Virossa yksi myymälä.

Seppälä

Seppälä on Suomessa, Venäjällä, Virossa, Latviassa, Liettuassa ja Ukrainassa toimiva muotikaupan ketju, jonka toiminta perustuu omaan suunnitteluun. Sillä oli 31.12.2008 Suomessa 132, Virossa 18, Latviassa 9, Liettuassa 9, Venäjällä 34 myymälää ja yksi myymälä Ukrainassa.

Tärkeimmät valuuttakurssit		Tilinpäätöspäivän kurssi		Vuoden keskikurssi	
Maa	Valuutta	31.12.2008	31.12.2007	2008	2007
Ruotsi	SEK	**10,8700**	9,4415	**9,6184**	9,2501
Norja	NOK	**9,7500**	7,9580	**8,2263**	8,0165
Venäjä	RUB	**41,2830**	35,9860	**36,4266**	35,0183
Viro	EEK	**15,6466**	15,6466	**15,6466**	15,6466
Latvia	LVL	**0,7083**	0,6964	**0,7026**	0,7001
Liettua	LTL	**3,4528**	3,4528	**3,4528**	3,4528

LIIKETOIMINTASEGMENTIT 1.1.-31.12.2008

milj. euroa	Tavara-talo-ryhmä	Lindex	Hobby Hall	Seppälä	Jaka-maton 1)	Elimi-noinnit	Jatkuvat toiminnot yhteensä	Konserni
Tuloslaskelmatiedot 1.1.-31.12.								
Myynti	1 218,9	672,5	191,0	182,6	0,8		2 265,8	2 265,8
Liikevaihto	1 025,9	540,2	159,6	151,9	1,1		1 878,7	1 878,7
Liikevoitto	54,0	58,7	0,8	14,6	-6,1	0,0	121,9	121,9
Poistot	32,7	20,2	2,4	4,7	1,3		61,4	61,4
Tasetiedot 31.12.								
Investoinnit, brutto	146,0	25,2	3,1	7,2	0,8		182,3	182,3
Varat 2)	704,0	806,0	90,4	116,5	48,1		1 765,0	1 765,0
Korottomat velat 3)	121,9	99,4	16,6	10,7	51,6		300,2	300,2
Korolliset velat					775,7		775,7	775,7
Henkilöstö keskimäärin	8 747	4 561	701	1 542	119		15 669	15 669

LIIKETOIMINTASEGMENTIT 1.1.-31.12.2007

milj. euroa	Tavara-talo-ryhmä	Lindex	Hobby Hall	Seppälä	Jaka-maton 1)	Elimi-noinnit	Jatkuvat toiminnot yhteensä	Konserni
Tuloslaskelmatiedot 1.1.-31.12.								
Myynti	1 218,1	68,1	206,5	174,7	0,8		1 668,3	1 668,3
Liikevaihto	1 025,0	54,7	171,7	145,1	1,7		1 398,2	1 398,2
Liikevoitto	91,8	15,0	5,7	20,7	-7,5	-0,7	125,2	125,2
Poistot	28,9	1,3	2,4	3,5	0,7		36,9	36,9
Tasetiedot 31.12.								
Investoinnit, brutto	111,5	853,1	3,5	9,3			977,4	977,4
Varat 2)	652,4	992,9	102,7	44,7	30,9		1 823,7	1 823,7
Korottomat velat 3)	125,9	100,8	14,5	11,5	71,7		324,3	324,3
Korolliset velat					905,6		905,6	905,6
Henkilöstö keskimäärin	8 606	387	649	1 414	105		11 161	11 161

1. Sisältää ne konsernihallinnon kulut, jotka eivät ole kohdistettavissa liiketoimintasegmenteille
2. Segmentin varat sisältävät liikearvon, aineettomat oikeudet, aineellisen käyttöomaisuuden, vaihto-omaisuuden, myyntisaamiset ja muut saamiset
3. Segmentin velat sisältävät ostovelat ja muut korottomat velat

MAANTIETEELLISET SEGMENTIT 1.1.-31.12.2008

milj. euroa	Suomi 1)	Ruotsi ja Norja 3)	Baltia ja Tsekki 1)	Venäjä 2)	Jatkuvat toiminnot yhteensä	Konserni
Myynti	1 224,8	575,2	211,7	254,1	2 265,8	2 265,8
Liikevaihto	1 021,8	460,2	179,8	217,0	1 878,7	1 878,7
Liikevoitto	71,1	57,3	10,7	-17,3	121,9	121,9
Investoinnit	104,6	19,4	8,9	49,5	182,3	182,3
Varat	689,5	752,7	108,2	214,6	1 765,0	1 765,0
Henkilöstö keskimäärin	7 435	3 885	1 628	2 720	15 669	15 669

1) Tavarataloryhmä, Lindex, Hobby Hall ja Seppälä
2) Tavarataloryhmä, Lindex, Hobby Hall ja Seppälä
3) Lindex

MAANTIETEELLISET SEGMENTIT 1.1.-31.12.2007

milj. euroa	Suomi 1)	Ruotsi ja Norja 3)	Tsekki 1)	Venäjä 2)	Jatkuvat toiminnot yhteensä	Konserni
Myynti	1 171,5	59,5	194,1	243,2	1 668,3	1 668,3
Liikevaihto	977,6	47,5	165,0	208,0	1 398,2	1 398,2
Liikevoitto	96,3	14,4	21,1	-6,6	125,2	125,2
Investoinnit	80,2	847,0	5,1	45,0	977,4	977,4
Varat	585,2	975,7	75,8	187,0	1 823,7	1 823,7
Henkilöstö keskimäärin	6 861	330,0	1 420	2 550	11 161	11 161

1) Tavarataloryhmä, Lindex, Hobby Hall ja Seppälä
2) Tavarataloryhmä, Hobby Hall ja Seppälä
3) Lindex

3. HANKITUT LIIKETOIMINNOT

Hankitut yhtiöt

Vuonna 2007 hankittu

Alustavan hankintamenolaskelman täsmennys

Stockmannin tytäryhtiö Stockmann Sverige AB hankki julkisella ostotarjouksella 5.12.2007 97,8 % osuuden ja vuonna 2008 kaikki loput AB Lindexin osakkeet. Konsernitilinpäätökseen on konsolidoitu 100 % omistusosuus AB Lindexin konsernista IFRS 3 mukaisesti. Hankintahinta oli 851,7 milj. euroa ja sisälsi asiantuntijoille maksettuja palkkioita 4,7 milj. euroa sekä korkoa 0,4 milj. euroa. Hankintamenolaskelmassa on huomioitu 23,8 milj. euroa Lindexin Saksan yhtiön tappioihin liittyviä veroja ja korkoja, jotka Göteborgin kamarioikeus määräsi Lindexin maksettavaksi vuonna 2008. Lindex on yksi Pohjois-Euroopan suurimmista muotitavarataloketjuista ja 746,2 milj. euron liikearvon syntyminen perustuu Lindexin hyvään kassavirtaan ja kannattavuuteen sekä vahvaan markkina-asemaan sen valitsemilla ydinmarkkina-alueilla, erityisesti Ruotsissa, Norjassa ja Suomessa. Stockmannin tarkoituksena on edistää Lindexin laajentumista Venäjälle ja muille valituille Itä-Euroopan markkinoille, ja Stockmannin johdon arvion mukaan synergioita voidaan saavuttaa uusille markkina-alueille laajentumisen yhteydessä liittyen hallinnollisiin toimintoihin ja mittakaavaetuihin sisäänosto- ja logistiikkatoiminnoissa.

Hankinnan kohteesta kirjattiin seuraavat varat ja velat:

Milj. euroa	Viite	2007 Kirjanpitoarvot ennen yhdistämistä	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot	Kirjanpitoarvot yhdistämisen jälkeen
Aineettomat hyödykkeet				
Tavaramerkit	12	18,4	78,2	96,6
Vuokraoikeudet		0,0		0,0
Asiakassuhteet	12		2,4	2,4
Toimittajasuhteet	12		4,3	4,3
ATK-ohjelmat		10,3		10,3
Liikearvo	12	7,6	-7,6	0,0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		41,1		41,1
Muut rahoitusvarat		2,6		2,6
Laskennallinen verosaaminen		3,0		3,0
Vaihto-omaisuus	16	72,6	4,2	76,8
Myynti- ja muut saamiset		14,6		14,6
Rahavarat		9,0		9,0
Varat yhteensä		179,2	81,5	260,8
Laskennallinen verovelka	22	1,7	25,0	26,7
Eläkevelvoitteet (etuuspohjaiset)		3,4		3,4
Varaukset		2,5		2,5
Luotollinen shekkitili		29,0		29,0
Muut velat		69,9	23,8	93,7
Velat yhteensä		106,5	48,8	155,3
Nettovarat		72,7	32,7	105,4
Hankintameno				851,7
Liikearvo	12		746,2	746,2

Edellä kuvatussa liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut aineettomat hyödykkeet on kirjattu erillään liikearvosta käypään arvoon, mikäli käypä arvo on ollut määriteltävissä luotettavasti. Toteutuneessa liiketoimintojen yhdistämisessä konserni on hankkinut Lindex-tavaramerkin sekä asiakas- ja toimittajasopimuksia. Hankitun tavaramerkin käypä arvo perustuu arvioituun diskontattuun rojaltimaksuun, jolta vältytään omistettaessa kyseinen tavaramerkki. Käypä arvo on määritetty arvioimalla markkinaperusteisesti rojaltiprosentti, jonka ulkopuolinen taho olisi valmis maksamaan tavaramerkin lisenssisopimuksesta. Asiakassuhteet ovat Lindex kanta-asiakasjärjestelmän Lindex Clubin kanta-asiakassopimuksia. Asiakassuhteisiin liittyvä käypä arvo on määritetty aktiivisten asiakassuhteiden kestoajan ja olemassa olevista asiakkuuksista syntyvien diskontattujen nettorahavirtojen perusteella. Toimittajasuhteiden käypä arvo perustuu toimittajasopimusten kestoaikaan ja merkittävimpien toimittajien osuuteen diskontatuista nettorahavirroista. Vaihto-omaisuuden käypä arvo on määritetty arvioimalla vaihto-omaisuudesta kerrytettävissä oleva myyntihinta, josta on vähennetty luovutuksesta johtuvat menot ja arvioidut vastaavanlaisten tavaroiden myynnistä saatavaan voittoon perustuvien myyntiponnistelujen kulut. Liiketoimintojen yhdistämisessä syntyneistä käyvän arvon kohdistuksista on kirjattu laskennallinen verovelka.

4. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

milj. euroa	2008	2007
Kanta-asiakasohjelman Transfer Agreement		9,7
Myyntivoitot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	**4,2**	
Yhteensä	**4,2**	9,7

5. LIIKETOIMINNAN MYYNTIKATE

milj. euroa	2008	2007
Liikevaihto	**1 878,7**	1 398,2
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö	**969,6**	798,8
Varaston muutos	**2,1**	-7,6
Myyntikate	**907,0**	607,0
Myyntikateprosentti liikevaihdosta	**48,3**	43,4

6. PALKAT JA MUUT TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUNEET KULUT

milj. euroa	2008	2007
Palkat	**279,8**	182,0
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	**33,8**	26,2
Etuuspohjaiset järjestelyt	**-1,7**	0,1
Muut henkilösivukulut	**37,2**	14,8
Kulut optioetuuksista	**1,5**	1,1
Yhteensä	**350,5**	224,1

Useimmissa ulkomaisissa tytäryrityksissä maksupohjaisten eläkejärjestelyjen eläkekulut sisältyvät muihin henkilösivukuluihin.

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa n:o 28. Lähipiiritapahtumat.

7. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

milj. euroa	2008	2007
Aineettomat hyödykkeet	**9,3**	3,5
Rakennukset ja rakennelmat	**7,1**	6,0
Koneet ja kalusto	**31,4**	17,1
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	**13,6**	10,3
Poistot yhteensä	**61,4**	36,9
Arvonalentumiset yhteensä		0,0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	**61,4**	36,9

8. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

milj. euroa	2008	2007
Liikepaikkakulut	**192,9**	113,9
Markkinointikulut	**68,3**	44,5
Tavarankäsittelykulut	**24,3**	15,4
Luottotappiot	**1,9**	1,9
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	**9,0**	5,2
Korkotuotot myyntisaamisista	**-5,0**	-6,3
Kanta-asiakaskorttien rahoitustuotot	**-7,6**	
Muut kulut	**93,6**	56,0
Yhteensä	**377,4**	230,6

Tilintarkastajien palkkiot

milj. euroa	2008	2007
Tilintarkastus	**0,6**	0,6
Todistukset ja lausunnot	**0,1**	
Veroneuvonta	**0,1**	0,1
Muut palvelut	**0,1**	0,6
Yhteensä	**0,8**	1,3

9. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

milj. euroa	2008	2007
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	**0,1**	0,1
Korkotuotot pankkitalletuksista ja muista sijoituksista	**1,4**	1,2
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	**0,0**	
Yhteensä	**1,6**	1,3
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoon arvostetuista rahoitusveloista	**-45,4**	-6,2
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	**-0,3**	0,0
Valuuttakurssierot	**-6,1**	-0,8
Yhteensä	**-51,7**	-7,0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**-50,1**	-5,7

10. TULOVEROT

milj. euroa	2008	2007
Tuloverot tilikaudelta, jatkuvat toiminnot	**7,6**	26,6
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	**0,5**	0,1
Laskennallisen verovelan /-saamisen muutos	**24,5**	4,3
Yhteensä	**32,7**	31,1

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla 26 % (26 % vuonna 2007) laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

Voitto ennen veroja	**71,7**	119,4
Tuloverot voimassaolevalla verokannalla	**18,7**	31,1
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	**0,5**	0,1
Verovapaat tulot	**-1,4**	
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavat verokannat	**-2,6**	-3,2
Vähennyskelvottomat kulut	**13,4**	3,1
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	**4,2**	
Verot tuloslaskelmassa	**32,7**	31,1

11. OSAKEKOHTAINEN TULOS

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana. Ulkona olevat osakkeet eivät sisällä konsernin hallussa olevia omia osakkeita. Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien optioiden osakkeiksi muunnosta aiheutuva laimentava vaikutus. Optioilla on laimentava vaikutus, kun optioiden merkintähinta on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeiden kauden keskimääräiseen hintaan.

Jatkuvat toiminnot	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Tilikauden voitto, milj. euroa	**39,1**	88,4
Ulkona olevien osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä, painotettu keskiarvo / 1000 kpl	**58 609**	55 606
Osakekohtainen tulos, euroa	**0,67**	1,59
Tilikauden voitto, milj. euroa	**39,1**	88,4
Ulkona olevien osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä, painotettu keskiarvo / 1000 kpl	**58 609**	55 606
Osakeoptioiden vaikutus		209
Osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä, laimennettu painotettu keskiarvo / 1000 kpl	**58 609**	55 815
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos	**0,67**	1,58

12. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

milj. euroa	2008	2007
Hankintameno 1.1.	**720,0**	
Muuntoero +/-	**-94,6**	
Yritysostot 1.1.-31.12.		721,7
Lisäykset 1.1.-31.12.	**23,8**	
Muuntoero +/-	**-2,8**	-1,7
Vähennykset 1.1.-31.12.		
Hankintameno 31.12.	**646,5**	720,0
Kirjanpitoarvo 1.1.	**720,0**	
Kirjanpitoarvo 31.12.	**646,5**	720,0

Tavaramerkki

milj. euroa	2008	2007
Hankintameno 1.1.	**96,4**	
Muuntoero +/-	**-12,6**	
Yritysostot 1.1.-31.12.		96,6
Muuntoero +/-		-0,2
Lisäykset 1.1.-31.12.	**0,3**	
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	**0,4**	
Hankintameno 31.12.	**84,5**	96,4
Kertyneet poistot 1.1.		
Muuntoero +/-	**0,0**	
Vähennysten poistot	**0,0**	
Tilikauden poisto	**0,1**	
Kertyneet poistot 31.12.	**0,1**	
Kirjanpitoarvo 1.1.	**96,4**	
Kirjanpitoarvo 31.12.	**84,4**	96,4

Arvonalentumistestaus

Arvonalentumistestausta varten liikearvosta on kohdistettu Lindex-segmentille 656,2 miljoonaa euroa, Seppälä-segmentille 65 miljoonaa euroa ja Tavarataloryhmä-segmentille 25 miljoonaa euroa. Lindex-, Seppälä- ja Tavarataloryhmä-segmentit muodostavat erilliset rahavirtaa tuottavat yksiköt. Tavaramerkki on kohdistettu kokonaisuudessaan Lindex-segmentille. Lindex-tavaramerkillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika sen tunnettuuden vuoksi. Lindex-tavaramerkki on ollut olemassa yli 50 vuotta, ja konserni tulee käyttämään sitä jatkossakin sekä nykyisillä markkinoilla että Lindexin tuotevalikoiman ja liiketoimintamallin viemisessä uusille markkinoille. Arvonalentumistestauksessa Lindexin rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat viiden vuoden ajanjakson. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä tasaista 2 %:n kasvutekijää.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset muuttujat: 1. Ennustettu myyntikate, joka perustuu aikaisempien vuosien toteutuneeseen keskimääräiseen myyntikatteeseen ja sen kehitykseen 2. Ennustettu volyymin kasvu, joka perustuu arvioon olemassa olevien ja uusien Lindex-myymälöiden myynnin kehityksestä 3. Diskonttauskorko, joka on määritetty

keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta. Diskonttauskoron osatekijät ovat markkinakohtainen riskitön korko, markkinariskipreemio, toimialakohtainen beta, vieraan pääoman kustannus ja omavaraisuusaste. Diskonttokorkona on Lindex-segmentillä käytetty 7,2%. Diskonttokorkona on Seppälä- ja Tavaratalo-segmentillä käytetty 7,0%.

Lindex-, Seppälä ja Tavarataloryhmäsegmentille on tehty herkkyysanalyysit käyttämällä downside-skenaariota. Skenaarioissa myynnin kasvua pienennettiin suhteellisesti 1-25% johdon arviosta tai korkokantaa korotettiin 1-50%. Toteutettujen herkkyysanalyysien perusteella eivät edellämainitut muutokset arvioidussa myynnin kasvussa tai diskonttauskorkokannan nousu johtaisi tilanteeseen, jossa yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät alittaisivat niiden kirjanpitoarvon. Arvonalentumistestausten perusteella ei ole tarvetta arvonalentumiskirjauksiin.

Aineettomat oikeudet

milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**36,4**	20,2
Muuntoero +/-	**-1,4**	0,0
Yritysostot 1.1.-31.12.		10,3
Muuntoerot 1.1.-31.12.		0,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	**10,3**	2,9
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-1,0**	-2,4
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	**0,2**	5,4
Hankintameno 31.12.	**44,4**	36,4
Kertyneet poistot 1.1.	**14,8**	13,9
Muuntoero +/-	**-0,4**	0,0
Vähennysten poistot	**-1,0**	-2,5
Tilikauden poisto	**6,6**	3,3
Kertyneet poistot 31.12.	**20,0**	14,8
Kirjanpitoarvo 1.1.	**21,6**	6,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	**24,5**	21,6

Muut aineettomat hyödykkeet

milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**6,7**	
Muuntoero +/-	**-1,0**	
Yritysostot 1.1.-31.12.		6,7
Muuntoero +/-		0,0
Hankintameno 31.12.	**5,7**	6,7
Kertyneet poistot 1.1.	**0,2**	
Muuntoero +/-	**-0,3**	
Tilikauden poisto	**2,6**	0,2
Kertyneet poistot 31.12.	**2,5**	0,2
Kirjanpitoarvo 1.1.	**6,5**	
Kirjanpitoarvo 31.12.	**3,2**	6,5

Aineettomat hyödykkeet yhteensä	**758,5**	844,5

13. AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Maa- ja vesialueet

milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**38,8**	39,9
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-1,9**	-0,1
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.		-1,0
Hankintameno 31.12.	**37,0**	38,8
Kirjanpitoarvo 1.1.	**38,8**	39,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	**37,0**	38,8

Rakennukset ja rakennelmat

milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**199,9**	191,1
Muuntoero +/-	**-0,3**	0,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	**29,1**	10,0
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-4,5**	-1,2
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	**1,0**	
Hankintameno 31.12.	**225,3**	199,9
Kertyneet poistot 1.1.	**63,8**	59,0
Muuntoero +/-	**0,0**	0,0
Vähennysten poistot	**-3,7**	-1,2
Tilikauden poisto	**7,1**	6,0
Kertyneet poistot 31.12.	**67,1**	63,8
Kirjanpitoarvo 1.1.	**136,1**	132,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	**158,2**	136,1

Koneet ja kalusto

milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**189,5**	139,1
Muuntoero +/-	**-5,8**	0,0
Yritysostot 1.1.-31.12.		41,1
Muuntoero +/-		0,1
Lisäykset 1.1.-31.12.	**34,1**	21,6
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-14,0**	-12,4
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	**-0,1**	
Hankintameno 31.12.	**203,8**	189,5
Kertyneet poistot 1.1.	**92,1**	87,3
Muuntoero +/-	**-1,9**	0,0
Vähennysten poistot	**-13,9**	-12,4
Tilikauden poisto	**31,4**	17,1
Kertyneet poistot 31.12.	**107,6**	92,1
Kirjanpitoarvo 1.1.	**97,5**	51,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	**96,2**	97,5

Koneet ja kalusto yhteensä	**96,2**	97,5

Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot

milj. euroa	2008	2007
Hankintameno 1.1.	**101,4**	82,3
Muuntoero +/-	**0,0**	
Lisäykset 1.1.-31.12.	**3,3**	21,6
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-6,9**	-2,4
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	**0,0**	
Hankintameno 31.12.	**97,8**	101,4
Kertyneet poistot 1.1.	**41,6**	33,0
Vähennysten poistot	**-6,8**	-1,6
Tilikauden poisto	**13,6**	10,3
Kertyneet poistot 31.12.	**48,5**	41,6
Kirjanpitoarvo 1.1.	**59,8**	49,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	**49,4**	59,8

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

milj. euroa	2008	2007
Hankintameno 1.1.	**144,5**	79,1
Muuntoero +/-	**0,0**	0,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	**104,5**	69,8
Siirrot erien välillä	**-1,5**	-4,4
Vähennykset	**-0,7**	
Hankintameno 31.12.	**246,9**	144,5
Kirjanpitoarvo 1.1.	**144,5**	79,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	**246,9**	144,5

Aineelliset hyödykkeet yhteensä	**587,5**	476,8

Helsingin tavaratalon Kasvu-projektiin ja Pietarin Nevski Centre -projektiin liittyviä korkokuluja on aktivoitu 5,5 milj. euroa tilikauden aikana. Aktivoidut korot sisältyvät erien Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat "Lisäykset 1.1.-31.12." ja Rakennukset ja rakennelmat " Lisäykset 1.1.-31.12." lukuihin.

milj. euroa	2008	2007
Hankintameno 1.1.	**1,7**	
Lisäykset 1.1.-31.12, rakennukset ja rakennelmat	**1,0**	
Lisäykset 1.1.-31.12., ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	**4,5**	1,7
Hankintameno 31.12.	**7,2**	1,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	**7,2**	1,7

14. YHTEISYRITYKSET

	2008 Osuus osakkeista %	2007 Osuus osakkeista %
SIA Stockmann Centrs, Riika (kiinteistöyhtiö)	**63,0**	63,0
Arabian Liiketalo Oy, Helsinki		12,0
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab, Espoo	**37,8**	37,8
Kiinteistö Oy Raitinkartano, Espoo	**15,6**	15,6

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty konsernin omistusosuutta vastaava osuus sekä yhteisyritysten varoista ja veloista että tuotoista ja kuluista.

Yhteisyritysten varat ja velat

milj. euroa	2008	2007
Pitkäaikaiset varat	**24,1**	25,8
Lyhytaikaiset varat	**2,3**	2,4
Pitkäaikaiset velat	**16,2**	2,0
Lyhytaikaiset velat	**0,5**	15,5

Yhteisyritysten tuotot ja kulut

milj. euroa	2008	2007
Tuotot	**4,3**	3,7
Kulut	**3,7**	3,2

15. MYYTÄVISSÄ OLEVAT SIJOITUKSET

milj. euroa	2008	2007
Kirjanpitoarvo 1.1.	**6,5**	6,5
Lisäykset 1.1.-31.12.	**0,1**	0,0
Vähennykset 1.1.-31.12.	**0,0**	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	**6,6**	6,5

Myytävissä olevat sijoitukset koostuvat noteeraamattomista osakkeista. Osakkeet esitetään hankintahintaisina, koska niiden käypiä arvoja ei ole luotettavasti määritettävissä. Tilinpäätöshetkellä konsernilla ei ole aikomusta luopua myytävissä olevista sijoituksista.

16. VAIHTO-OMAISUUS

milj. euroa	2008	2007
Aineet ja tarvikkeet	**220,1**	244,3
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	**0,2**	0,1
Yhteensä	**220,3**	244,4

Vaihto-omaisuuden arvoa on alennettu epäkurantin omaisuuden osalta 1,1 miljoonalla eurolla (2007 1,3 miljoonalla eurolla).

17. LYHYTAIKAISET SAAMISET

milj. euroa	**Kirjanpito-arvo 2008**	**Käypä arvo 2008**	Kirjanpito-arvo 2007	Käypä arvo 2007
Korolliset myyntisaamiset	**52,2**	**52,2**	98,8	98,8
Korottomat myyntisaamiset	**23,7**	**23,7**	66,2	66,2
Muut saamiset	**31,4**	**31,4**	22,7	22,7
Siirtosaamiset	**28,2**	**28,2**	21,6	21,6
Tuloverosaamiset	**15,2**	**15,2**	2,1	2,1
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	**150,6**	**150,6**	211,3	211,3

Myyntisaamisten kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa. Myyntisaamisiin ja muihin lyhytaikaisiin saamisiin liittyvän luottoriskin enimmäismäärä on niiden kirjanpitoarvo.

Korolliset myyntisaamiset sisältävät postimyynnin kertaluottoja 50,0 milj. euroa vuonna 2008 ja 58,6 milj. euroa vuonna 2007. Näiden saamisten myyntihintaan sisältyvät osamaksulisät kirjataan korkotuottojen sijasta liikevaihtoon. Muut korolliset myyntisaamiset ovat Stockmann-tilin saamisia, joiden korkotuotot kirjataan muiden kulujen vähennykseksi.

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät liittyvät jaksotettuihin vuosialennuksiin, henkilösivukuluihin ja korkoihin.

18. RAHAVARAT

milj. euroa	**2008**	2007
Käteinen raha ja pankkitilit	**24,9**	31,0
Rahoitusarvopaperit	**10,3**	2,2
Yhteensä	**35,2**	33,2

Rahavarat rahavirtalaskelmassa

milj. euroa	**2008**	2007
Rahavarat	**35,2**	33,2
Lyhytaikaiset shekkitililimiitit	**-0,7**	-14,6
Yhteensä	**34,5**	18,6

19. OMA PÄÄOMA

Osakepääoma ja ylikurssirahasto milj. euroa	**Merkitty kauppa-rekisteriin**	**Osakkeiden lukumäärä**	**Osake-pääoma**	**Ylikurssi-rahasto**	**Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto**	**Yhteensä**
1.1.2007		55 854 903	111,7	183,4		
Merkinnät avainhenkilöoptioilla 2000	28.2.					0,3
Merkinnät avainhenkilöoptioilla 2000	10.4.	18 000	0,0	0,2		2,8
Merkinnät avainhenkilöoptioilla 2000	14.5.	220 709	0,4	2,4		298,2
31.12.2007		56 093 612	112,2	186,0		301,3
Merkinnät kanta-asiakasoptioilla 2006	26.6.	364	0,0	0,0		137,4
Suunnattu osakeanti	26.6.	5 609 360	11,2		126,2	-2,1
Osakeantimenot					-2,1	433,5
31.12.2008		61 703 336	123,4	186,1	124,1	870,2

	2008	**2007**
Yhtiön hallussa olevat omat B-osakkeet	364 321	369 560
Hankintahinta, milj. euroa 31.12.	5,5	5,6

Yhtiö hankki vuonna 2000 yhteensä 413 000 omaa osaketta yhtiökokouksen 11.4.2000 antaman valtuutuksen nojalla. Osakkeita on käytetty 31.12.2008 mennessä yhteensä 48 679 kappaletta hallituksen ja johdon palkkioihin. Hallituksella ei ollut 31.12.2008 voimassaolevaa valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseen. Yhtiökokous valtuutti 20.3.2007 hallituksen päättämään enintään 373 134 oman B-osakkeet luovuttamisesta yhdessä tai useammassa erässä. Valtuutus on voimassa viisi vuotta.

Osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2008, rekisteröity	61 703 336
Osakkeet jakautuvat:	
A-osakkeisiin	26 582 049
B-osakkeisiin	35 121 287

Enimmäis- ja vähimmäisosakepääoma

Stockmann Oyj Abp:n yhtiöjärjestyksen mukainen vähimmäisosakepääoma on 75,0 milj. euroa ja enimmäisosakepääoma on 300,0 milj. euroa. Osakkeiden nimellisarvo on 2,00 euroa per osake. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

A- ja B-osakkeiden äänivaltaerot

Jokainen A-osake oikeuttaa yhtiökokouksessa äänestämään kymmenellä (10) äänellä ja B-osake yhdellä (1) äänellä.

Osakkeen muuntaminen

A-osake voidaan muuntaa B-osakkeeksi osakkeenomistajan vaatimuksesta, mikäli muuntaminen voi tapahtua osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa. Yhtiön osakkeiden muuntamista koskeva kirjallinen vaatimus on osoitettava yhtiön hallitukselle yhtiöjärjestyksessä määritellyllä tavalla.

Lunastusvelvollisuus

Osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä joko yksin tai yhdessä toisten osakkeenomistajien kanssa saavuttaa tai ylittää 33 1/3 prosenttia tai 50 prosenttia on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien vaatimuksesta näiden osakkeet yhtiöjärjestyksessä määritellyllä tavalla.

Muut rahastot

milj. euroa	**2008**	2007
Vararahasto	**0,2**	0,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	**124,1**	
Käyvän arvon rahasto		0,5
Muut rahastot	**45,3**	43,9
Yhteensä	**169,6**	44,6

Vararahasto sisältää paikallisiin säännöksiin perustuvan vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden. Muut rahastot sisältävät yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta muodostetun rahaston, joka on voitonjakokelpoista omaa pääomaa. Käyvän arvon rahasto sisältää rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset laskennallisella verovelalla vähennettynä.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten konsolidoinnissa syntyneet oman pääoman muuntoerot ja ei-euromääräisten nettosijoitusten konsolidoinnista syntyneet muuntoerot.

Osingot

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on 13.2.2009 ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,62 euroa/osake. Lisäksi hallitus on ehdottanut yhtiökokoukselle, että hallitukselle annetaan valtuus maksaa harkintansa mukaan enintään 0,38 euron osinko osakkeelta myöhemmin vuoden 2009 aikana, jos Stockmannin taloudellinen tilanne tukee osingon maksua.

Osakeperusteiset maksut

IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardia on sovellettu vuoden 2006 avainhenkilöiden optio-ohjelmaan ja vuosien 2006 ja 2008 kanta-asiakasoptio-ohjelmiin.

Kanta-asiakasoptiot 2006

Varsinainen yhtiökokous hyväksyi 21.3.2006 hallituksen ehdotuksen optio-oikeuksien antamisesta Stockmannin kanta-asiakkaille. Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti kanta-asiakkaille, joiden ostot 1.1.2006 – 31.12.2007 yhdessä samaan tiliin kohdistuvien rinnakkaiskorttien ostojen kanssa olivat yhteensä vähintään 6 000 euroa, annetaan vastikkeetta yhteensä enintään 2 500 000 optio-oikeutta. Vähintään 6 000 euron suuruisilla ostoilla kanta-asiakkaalle annetaan vastikkeetta 20 optio-oikeutta. Lisäksi jokaista täyttä 500 euroa kohti, jolla ostot ylittivät 6 000 euroa, kanta-asiakas saa kaksi optio-oikeutta lisää. Kanta-asiakasostot 31.12.2007 mennessä oikeuttavat merkitsemään yhteensä 1 998 840 optiota. Jokainen optio oikeuttaa merkitsemään yhden Stockmannin B- osakkeen. Osakkeen merkintähinta on yhtiön B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä ajanjaksolla 1.2. – 28.2.2006 eli 33,35 euroa. Optioilla merkittävän osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson päättymisen jälkeisillä Stockmann Oyj Abp:n osingoilla osingonjaon täsmäytyspäivästä osakemerkintäpäivään saakka. Jäljellä olevat osakkeiden merkintäajat ovat 4.5.2009 – 31.5.2009 ja 2.5.2010 – 31.5.2010. Merkintähinta on hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen 28,98 euroa. Jos osingonjaon lisäksi hallituksen valtuus osingon jakamiseksi käytetään täysmääräisenä, merkintähinta on 28,60 euroa. Keväällä 2008 merkittiin 1 373 846 Stockmann Oyj Abp:n kanta-asiakasoptiota. Vuoden 2008 merkintäaikana merkittiin kanta-asiakasoptioilla yhteensä 364 Stockmann Oyj Abp:n 2 euron nimellisarvoista B-osaketta.

Avainhenkilöoptiot 2006

Varsinainen yhtiökokous hyväksyi 21.3.2006 hallituksen ehdotuksen optio-oikeuksien antamisesta Stockmann-konsernin avainhenkilöille. Stockmann-konsernin johtoon tai keskijohtoon kuuluville avainhenkilöille sekä Stockmannin kokonaan omistamalle tytäryhtiölle annetaan yhteensä 1 500 000 kappaletta optio-oikeuksia. Optio-oikeuksista 375 000 merkitään tunnuksella 2006A, 375 000 tunnuksella 2006B, 375 000 tunnuksella 2006C ja 375 000 tunnuksella 2006D. Osakkeiden merkintäaika optio-oikeudella 2006A on 1.3.2008 – 31.3.2010, optio-oikeudella 2006B 1.3.2009 – 31.3.2011, optio-oikeudella 2006C 1.3.2010 – 31.3.2012 ja optio-oikeudella 2006D 1.3.2011 – 31.3.2013. Osakkeiden merkintäaika ei kuitenkaan ala 2006B- ja 2006D-optio-oikeuksilla, jolleivat hallituksen ennen näiden optio-oikeuksien jakamista määrittämät konsernin taloudellisiin tavoitteisiin sidotut kriteerit ole täyttyneet. Ne optio-oikeudet 2006B ja 2006D, joiden osalta hallituksen määrittämät kriteerit eivät ole täyttyneet, raukeavat hallituksen päättämällä tavalla. Yhdellä optio-oikeudella voi merkitä yhden Stockmann Oyj Abp:n B-sarjan osakkeen. Osakkeen merkintähinta on optio-oikeuksilla 2006A ja 2006B yhtiön B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä 1.2. – 28.2.2006 lisättynä 10 prosentilla eli 36,69 euroa. Osakkeen merkintähinta optio-oikeuksilla 2006C ja 2006D on yhtiön B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä 1.2. – 29.2.2008 lisättynä 10 prosentilla eli 31,02 euroa. Optio-oikeuksilla merkittävän osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson alkamisen jälkeen ja ennen osakemerkintää päätettävien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Merkintähinnat ovat hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen optio-oikeuksilla A ja optio-oikeuksilla B 32,32 euroa sekä optio-oikeuksilla C ja optio-oikeuksilla D 29,05 euroa. Jos osingonjaon lisäksi hallituksen valtuus osingon jakamiseksi käytetään täysmääräisenä, A- ja B-optio-oikeuksien merkintähinta on 31,94 euroa sekä C- ja D-optio-oikeuksien merkintähinta on 28,67 euroa.

Kanta-asiakasoptiot 2008

Varsinainen yhtiökokous hyväksyi 18.3.2008 hallituksen ehdotuksen optio-oikeuksien antamisesta Stockmannin kanta-asiakkaille. Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti kanta-asiakkaille, joiden ostot 1.1.2008 – 31.12.2009 yhdessä samaan tiliin kohdistuvien rinnakkaiskorttien ostojen kanssa olivat yhteensä vähintään 6 000 euroa, annetaan vastikkeetta yhteensä enintään 2 500 000 optio- oikeutta. Vähintään 6 000 euron suuruisilla ostoilla kanta-asiakkaalle annetaan vastikkeetta 20 optio-oikeutta. Lisäksi jokaista täyttä 500 euroa kohti, jolla ostot ylittivät 6 000 euroa, kanta-asiakas saa kaksi optio-oikeutta lisää. Jokainen optio oikeuttaa merkitsemään yhden Stockmannin B-osakkeen. Osakkeen merkintähinta on yhtiön B-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä ajanjaksolla 1.2. – 29.2.2008 eli 28,20 euroa. Optioilla merkittävän osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson päättymisen jälkeisillä Stockmann Oyj Abp:n osingoilla osingonjaon täsmäytyspäivästä osakemerkintäpäivään saakka. Osakkeiden merkintäajat ovat toukokuussa vuosina 2011 ja 2012. Merkintähinta on hallituksen vuodelta 2008 maksettavaksi esittämän osingon jälkeen 26,23 euroa. Jos osingonjaon lisäksi hallituksen valtuus osingon jakamiseksi käytetään täysmääräisenä, merkintähinta on 25,85 euroa.

Hallitus ehdottaa 17.3.2009 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuoden 2008 kanta-asiakasoptioiden ehtoja muutetaan siten, että optioiden perusteella merkittävien osakkeiden merkintähinta on yhtiön B-osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin pörssissä ajanjaksolla 1.2.2009. – 28.2.2009. Muilta osin optio-oikeuksia koskevat ehdot pysyisivät ennallaan.

Johdon osakepalkkiojärjestelmä on esitetty liitetiedossa 28.

Optioiden kauden aikaiset muutokset

	2008 Optioiden määrä	**Merkintä-hinta painotettuna keskiarvona euroa/osake**	**Merkintäjak-son vaihdolla painotettu keskikurssi euroa/osake**	2007 Optioiden määrä	Merkintä-hinta painotettuna keskiarvona euroa/osake	Merkintäjak-son vaihdolla painotettu keskikurssi euroa/osake
Avainhenkilöoptiot 2000						
Optioita ulkona tilikauden alussa				238 909		
Optioilla merkitty osakkeita tilikauden aikana				238 709	13,02	33,18
Optioita rauennut tilikauden aikana				200		
Optioita ulkona tilikauden lopussa				0		
Avainhenkilöoptiot 2006 Sarja A						
Optioita ulkona tilikauden alussa	**375 000**			347 000		
Optioita myönnetty tilikauden aikana				28 000		
Optioita ulkona tilikauden lopussa	**375 000**			375 000		
Avainhenkilöoptiot 2006 Sarja B						
Optioita ulkona tilikauden alussa	**375 000**			347 000		
Optioita myönnetty tilikauden aikana				28 000		
Optioita ulkona tilikauden lopussa	**375 000**			375 000		
Avainhenkilöoptiot 2006 Sarja C						
Optioita ulkona tilikauden alussa						
Optioita myönnetty tilikauden aikana	**360 000**					
Optioita ulkona tilikauden lopussa	**360 000**					
Avainhenkilöoptiot 2006 Sarja D						
Optioita ulkona tilikauden alussa						
Optioita myönnetty tilikauden aikana	**360 000**					
Optioita ulkona tilikauden lopussa	**360 000**					
Kanta-asiakasoptiot 2006						
Optioita ulkona tilikauden alussa						
Optioilla merkitty osakkeita tilikauden aikana	**364**	**29,60**	**24,75**			
Optioita myönnetty tilikauden aikana	**1 373 846**					
Optioita ulkona tilikauden lopussa	**1 373 482**					
Optiot yhteensä						
Optioita ulkona tilikauden alussa	**750 000**			932 909		
Optioilla merkitty osakkeita tilikauden aikana	**364**			238 709		
Optioita myönnetty tilikauden aikana	**2 093 846**			56 000		
Optioita rauennut tilikauden aikana				200		
Optioita ulkona tilikauden lopussa	**2 843 482**			750 000		

Vuoden 2006 avainhenkilöiden optio-ohjelman ja vuosien 2006 ja 2008 kanta-asiakasoptioiden keskeiset ehdot on esitetty seuraavassa taulukossa:

	2006A	**2006B**	**2006C**	**2006D**	**Kanta-asiakas-optiot 2006**	**Kanta-asiakas-optiot 2008**
Merkintäaika	1.3.08-31.3.10	1.3.09-31.3.11	1.3.10-31.3.12	1.3.11-31.3.13	2.5.08-31.5.08 4.5.09-31.5.09 2.5.10-31.5.10	2.5.11-31.5.11 2.5.12-31.5.12
Optioiden maksimimäärä	375 000	375 000	375 000	375 000	2 500 000	2 500 000
Myönnettyjen optioiden määrä 31.12.08	375 000	375 000	360 000	360 000	1 373 846	2)
Merkintähinta, euroa 1)	32,94	32,94	29,67	29,67	29,60	26,85
Oikeuden syntymisjakso	13.6.06-28.2.08	13.6.06-28.2.09	21.4.08-28.2.10	21.4.08-28.2.11	1.1.06-31.12.07	1.1.08-31.12.09
Sopimuksen syntymisehdot	-	Vuosien 2006-2008 ROCE- ja EBIT-tavoitteet	-	Vuosien 2008-2010 ROCE- ja EBIT-tavoitteet	-	-

1) Vähennetty maksetut osingot.
2) 2008 kanta-asiakasoptioita ei ole vielä annettu.

Myönnettyjen optioiden käypä arvo myöntämispäivänä on määritelty Black-Scholes -optiohinnoittelumallilla. Optio-ohjelman keskeiset ehdot on huomioitu arvostuksessa. Käypä arvo kirjataan kuluksi oikeuden syntymisjaksolle. Tilikaudella 1.1.-31.12.2008 optioiden vaikutus konsernin tulokseen oli 1,8 miljoonaa euroa. Arvioidut kulut, joita ei vielä ole kirjattu tulokseen, ovat 2,1 miljoonaa euroa.

Seuraavassa taulukossa esitetään Black-Scholes -arvonmääritysmallissa käytetyt keskeiset oletukset:

	2006A I	**2006B I**	**2006A II**	**2006B II**	**Kanta-asiakas-optiot 2006**	**2006C**	**2006D**	**Kanta-asiakas-optiot 2008**
			tilikaudella	tilikaudella				
Myönnetty	13.6.2006	13.6.2006	2007	2007	1.4.2008	21.4.2008	21.4.2008	1)
Riskitön korko, %	3,3%	3,4%	4,1%	4,1%	3,1%	3,9%	4,0%	3,7%
Volatiliteetti, %	23,4%	22,7%	24,0%	23,7%	23,0%	27,9%	27,1%	28,3%
Arvioitu optioiden keskimääräinen voimassaoloaika (vuosina)	2,2	3,2	1,1	2,1	1,8	2,4	3,4	1,8
Osakehinta myöntämishetkellä, euroa	29,39	29,39	31,61	31,61	32,75	24,40	24,40	28,30
Myöntämispäivänä määritetty option käypä arvo, euroa	2,74	3,79	2,70	4,40	4,54	3,17	4,19	5,11

Volatiliteetti on arvioitu osakkeen historiallisesta volatiliteetista option voimassaoloaikaa vastaavalta ajalta.
1) 2008 kanta-asiakasoptioita ei ole vielä annettu

20. PITKÄAIKAISET VELAT, KOROLLINEN

Pitkäaikaiset velat	**Kirjanpito-arvo**	**Käypä arvo**	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo
milj. euroa	**2008**	**2008**	2007	2007
Lainat rahoituslaitoksilta	**755,7**	**755,7**	855,4	855,8
Yhteensä	**755,7**		855,4	

Pitkäaikaisten velkojen kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää ja käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla.

21. LYHYTAIKAISET VELAT

milj. euroa	**Kirjanpito-arvo 2008**	**Käypä arvo 2008**	Kirjanpito-arvo 2007	Käypä arvo 2007
Lainat rahoituslaitoksilta			13,1	13,1
Luotollinen shekkitililimiitti	**0,7**	**0,7**	14,6	14,6
Muut korolliset velat	**19,3**	**19,3**	22,4	22,4
Ostovelat	**95,2**	**95,2**	96,1	96,1
Muut lyhytaikaiset velat	**43,3**	**43,3**	66,3	66,3
Siirtovelat	**80,5**	**80,5**	91,0	91,0
Tuloverovelka	**1,1**	**1,1**	8,3	8,3
Yhteensä	**240,1**	**240,1**	311,8	311,8
joista korollisia	**20,0**		50,1	

Lyhytaikaisten velkojen käypä arvo vastaa niiden kirjanpitoarvoa
Siirtovelkojen olennaisimmat erät ovat jaksotetut henkilökulut ja postimyynnin palautusjaksotukset.

22. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2008 aikana milj. euroa	**1.1.2008**	**Kirjattu tulos-laskelmaan**	**Kirjattu omaan pääomaan**	**Kurssi-erot**	**Ostetut liike-toiminnot**	**31.12.2008**
Laskennalliset verosaamiset						
Vahvistetut tappiot	2,2					2,2
Johdannaisten ja muiden rahoitusinstrumenttien arvostaminen käypään arvoon	0,0	0,0				0,0
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	1,5	-0,1		-0,2		1,1
Muut väliaikaiset erot	1,6	-0,1		-0,2		1,2
Yhteensä	5,3	-0,3		-0,5		4,5
Laskennalliset verovelat						
Kertyneet poistoerot	21,7	4,6		-0,8		25,5
Jälleenhankintavaraus	5,2	-5,2				
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	5,3	0,4		0,0		5,7
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	23,7	-2,1		-2,9		18,7
Vaihto-omaisuuden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisessä	1,1	-1,1		0,0		
Muut väliaikaiset erot	0,3	27,6	0,4	-0,1		28,2
Yhteensä	57,3	24,2	0,4	-3,8		78,1

Tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaatavaa, ovat 8,7 milj.euroa (2007 4,4 milj. euroa). Viron tytäryhtiön voitot, joista ei IAS 12 -standardin 52 A kohdan mukaan ole kirjattu laskennallista verovelkaa, ovat 24,5 milj.euroa (2007 33,0 milj. euroa). Ruotsin verokannan muutos vuonna 2008 28%:sta 26,3%:iin pienentää laskennallisen verovelan muutosta 1,6 miljoonaa euroa.

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2007 aikana **milj. euroa**	**1.1.2007**	**Kirjattu tulos-laskelmaan**	**Kirjattu omaan pääomaan**	**Kurssi-erot**	**Ostetut liike-toiminnot**	**31.12.2007**
Laskennalliset verosaamiset						
Vahvistetut tappiot	2,4	-0,3				2,2
Johdannaisten ja muiden rahoitusinstrumenttien arvostaminen käypään arvoon		0,0				0,0
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot				0,0	1,5	1,5
Muut väliaikaiset erot	0,0	0,0		0,0	1,5	1,6
Yhteensä	2,5	-0,2		0,0	3,0	5,3
Laskennalliset verovelat						
Kertyneet poistoerot	15,5	4,4		0,0	1,7	21,7
Jälleenhankintavaraus	5,2					5,2
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	5,5	-0,1				5,3
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä		0,0		-0,1	23,8	23,7
Vaihto-omaisuuden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisessä		-0,1		0,0	1,2	1,1
Muut väliaikaiset erot		0,0	0,3	0,0	0,0	0,3
Yhteensä	26,2	4,1	0,3	-0,1	26,7	57,3

23. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT JA KÄYVÄT ARVOT IAS 39:N MUKAISESTI RYHMITELTYNÄ

milj. euroa	**Kirjanpito-arvo 2008**	**Käypä arvo 2008**	Kirjanpito-arvo 2007	Käypä arvo 2007
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Rahavarat	**35,2**	**35,2**	33,2	33,2
Johdannaissopimukset	**8,3**	**8,3**	1,0	1,0
Lainat ja muut saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset	**1,6**	**1,6**	1,7	1,7
Lyhytaikaiset saamiset, korolliset	**52,2**	**52,2**	98,8	98,8
Lyhytaikaiset saamiset, korottomat	**74,9**	**74,9**	109,4	109,4
Myytävissä olevat rahoitusvarat	**6,6**	**6,6**	6,5	6,5
Rahoitusvarat yhteensä	**178,9**	**178,9**	250,6	250,6
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Johdannaissopimukset	**0,9**	**0,9**	0,5	0,5
Jaksotettuun hankintamenoon kirjatut				
Pitkäaikaiset velat, korolliset	**755,7**	**755,7**	855,4	855,8
Lyhytaikaiset velat, korolliset	**20,0**	**20,0**	50,1	50,1
Lyhytaikaiset velat, korottomat	**218,1**	**218,1**	252,9	252,9
Rahoitusvelat yhteensä	**994,7**	**994,7**	1 159,0	1 159,3

Taseessa johdannaissopimukset sisältyvät seuraaviin ryhmiin: lyhytaikaiset saamiset, korottomat sekä lyhytaikaiset velat, korottomat.

24. ELÄKEVELVOITTEET

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

AB Lindexin norjalaisella tytäryhtiöllä Lindex AS:llä on etuuspohjaisia eläkejärjestelyitä. Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt kattavat pääasiassa vanhuuseläkkeet ja leskeneläkkeet, joissa työnantajalla on velvoite maksaa elinikäinen eläke, joka on joko jokin prosenttiosuus palkasta tai määrätty summa. Vanhuuseläkeoikeus perustuu työsuhteen kestoon. Työntekijän on pitänyt olla mukana järjestelyssä tietyn ajan ansaitakseen oikeuden täyteen vanhuuseläkkeeseen. Joka vuosi työntekijä ansaitsee lisää eläkeoikeutta, mikä ilmoitetaan kauden aikana ansaittuina eläkkeinä ja eläkevelvoitteen lisäyksenä. Eläkejärjestely rahoitetaan työnantajan maksusuorituksilla. Konserni ei ennakoi maksavansa mitään etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin vuonna 2009.

milj. euroa	**2008**	2007
Taseen etuuspohjainen eläkevelka määräytyy seuraavasti:		
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	0,3	1,5
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo		2,4
Varojen käypä arvo		-1,4
Ali-/Ylikate	0,3	2,5
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (–)	0,9	0,3
Sosiaaliturvamaksuvelka	0,2	0,4
Nettomääräinen velka	1,4	3,2

Tuloslaskelman etuuspohjainen eläkekulu määräytyy seuraavasti:		
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	0,2	0,2
Korkomenot	0,1	0,1
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto		-0,1
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)		0,0
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot		0,0
Tappiot/voitot järjestelyn supistamisesta	-2,0	
Sosiaaliturvamaksu	0,0	0,0
Yhteensä	-1,7	0,1
Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto		-0,1
Velvoitteen nykyarvon muutokset ovat seuraavat:		
Velvoite tilikauden alussa	3,9	3,8
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,1	0,2
Korkomenot	0,1	0,1
Vakuutusmatemaattiset tappiot (+) ja voitot (-)	-1,0	-0,1
Järjestelyjen supistamisesta johtuvat voitot (-) ja tappiot (+)	-1,9	
Kurssierot	-0,8	
Maksetut etuudet	-0,1	0,0
Velvoite tilikauden lopussa	0,3	3,9
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset ovat seuraavat:		
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot tilikauden alussa	1,4	1,4
Varojen odotettu tuotto		0,1
Vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)		-0,2
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn		0,2
Järjestelyjen supistamisesta johtuvat voitot (-) ja tappiot (+)	-1,1	
Kurssierot	-0,3	
Maksetut etuudet		0,0
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot tilikauden lopussa		1,4

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen omaisuusryhmittäin	
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	29,5 %
Arvopaperit	44,4 %
Kiinteistöt	15,2 %
Rahat ja pankkisaamiset	7,9 %
Muut	2,9 %
Yhteensä	100%

Vakuutusmatemaattiset olettamukset (%)	31.12.2008	31.12.2007
Diskonttauskorko	4,3 %	5,0 %
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	6,3 %	6,0 %
Tuleva palkankorotusolettamus	4,5 %	4,0 %
Henkilöstön vaihtuvuus	0,5-8,0 %	2,0 %
Inflaatio	4,3 %	4,0 %

Määrät tilikaudelta, euroa	**2008**	2007
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	0,4	1,5
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo		2,4
Velvoitteen nykyarvo		-1,4
Ylikate (+) /Alikate (-)	0,4	2,5
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyihin kuuluviin varoihin	-0,8	-0,2
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyjen velkoihin		0,1

Tilikauden aikana Norjan kolmesta etuuspohjaisesta eläkejärjestelystä kaksi on päättynyt.

25. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralleottajana

Sitovien liiketilojen vuokrasopimusten perusteella maksettavat minimivuokrat milj. euroa	**2008**	2007
Yhden vuoden kuluessa	**143,2**	124,6
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	**353,8**	330,6
Yli viiden vuoden kuluttua	**125,1**	118,7
Yhteensä	**622,1**	573,8

Leasingsopimusten maksut		
Yhden vuoden kuluessa	**1,1**	1,4
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	**0,9**	1,3
Yhteensä	**2,0**	2,8

26. VASTUUSITOUMUKSET

milj. euroa	**2008**	2007
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Annetut kiinnitykset	**1,7**	1,7
Pantatut arvopaperit	**1,0**	0,1
Yhteensä	**2,7**	1,8

Vastuut yhteensä		
Kiinnitykset	**1,7**	1,7
Pantit	**1,0**	0,1
Yhteensä	**2,7**	1,8

AB Lindexillä on keskeneräinen oikeudenkäynti, joka koskee Lindex-konsernin Saksan yhtiön noin 70 miljoonan euron suuruisten tappioiden vähennyskelpoisuutta Ruotsin verotuksessa. Göteborgin kamarioikeus kumosi toukokuussa 2008 Lindexin lääninoikeudessa aikaisemmin saamat myönteiset päätökset. Lindex on valittanut kamarioikeuden päätöksestä Ruotsin hallitusoikeuteen.

Kiinteistöinvestoinnit

Stockmann-konserniin kuuluvat yhtiöt ovat velvollisia tarkistamaan vuosia 2005-2008 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään vähennyksiä, jos kiinteistön arvonlisäverovelvollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2017. Vastuun enimmäismäärä on 48,2 milj. euroa.

27. JOHDANNAISSOPIMUKSET

Johdannaissopimusten nimellisarvot **milj. euroa**	**2008**	2007
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset tai ulkomaiseen tytäryhtiöön tehdyn nettosijoituksen suojaukset		
Valuuttatermiinit	**36,2**	41,4
Valuuttaoptiot		
- ostetut	**0,6**	4,1
- asetetut	**0,6**	4,1
Sähkötermiinit	**2,4**	1,5
Yhteensä	**39,7**	51,1
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset		
Valuutanvaihtosopimukset	**9,8**	10,2
Valuuttatermiinit	**157,3**	8,0
Sähkötermiinit	**0,1**	
Yhteensä	**167,2**	**18,2**

Johdannaissopimusten käyvät arvot **2008** **milj. euroa**	**Positiivinen**	**Negatiivinen**	**Netto**
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset tai ulkomaiseen tytäryhtiöön tehdyn nettosijoituksen suojaukset			
Valuuttatermiinit	**2,4**	**-0,1**	**2,3**
Valuuttaoptiot			
- ostetut	**0,2**		**0,2**
- asetetut			
Sähkötermiinit		**-0,5**	**-0,5**
Yhteensä	**2,6**	**-0,7**	**1,9**
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset			
Valuutanvaihtosopimukset	**0,4**	**0,0**	**0,4**
Valuuttatermiinit	**5,3**	**-0,2**	**5,2**
Sähkötermiinit		**0,0**	**0,0**
Yhteensä	**5,7**	**-0,2**	**5,5**

2007 milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset tai ulkomaiseen tytäryhtiöön tehdyn nettosijoituksen suojaukset			
Valuuttatermiinit	0,4	-0,2	0,2
Valuuttaoptiot			
- ostetut	0,1		0,1
- asetetut		-0,1	-0,1
Sähkötermiinit	0,5	0,0	0,5
Yhteensä	1,0	-0,3	0,7
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset			
Valuutanvaihtosopimukset	0,0	-0,1	0,0
Valuuttatermiinit		-0,2	-0,2
Yhteensä	0,0	-0,3	-0,2

Kaikki tilinpäätöshetkellä 31.12.2008 avoinna olevat johdannaiset, paitsi sähköjohdannaiset, erääntyvät 1 vuoden kuluessa.

Valuutanvaihtosopimukset ja valuuttatermiinit on arvostettu käypään arvoon tilinpäätöspäivän markkinahintoihin. Valuutta-optioiden käyvät arvot on laskettu käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksia ja Black&Scholes -optioarvostusmallia. Valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutokset on kirjattu joko omaan pääomaan tai tuloslaskelmaan riippuen siitä, onko niihin sovellettu suojauslaskentaa. Sähköjohdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin. Valuuttajohdannaissopimuksista ei aiheutunut tulosvaikutteisesti kirjattavaa suojauslaskentaan liittyvää tehottomuutta vuonna 2008. 0,03 miljoonaa euroa sähkötermiinien käyvistä arvoista on kirjattu omaan pääomaan suojauslaskentaan liittyvän tehottomuuden takia.

28. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet sekä emoyritys ja tytär- ja yhteisyritykset. Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet on esitetty emoyhtiön liitetietojen osakkeet ja osuudet -osiossa. Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

Johdon työsuhde-etuudet **milj. euroa**	**2008**	2007
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet		
Toimitusjohtaja	**0,6**	0,8
Varatoimitusjohtaja	**0,3**	0,5
Muut konsernin johtoryhmän jäsenet	**1,8**	1,7
Hallituksen jäsenten palkat ja palkkiot	**0,4**	0,3
Yhteensä	**3,1**	3,3

Palkat ja palkkiot* **tuhat euroa**	**2008**	2007
Hallituksen jäsenille ja varajäsenille		
Bergh Kaj-Gustaf	**42,5**	38,5
Etola Erkki	**54,5**	50,5
Koivu Lasse		2,5
Liljeblom Eva	**44,0**	40,5
Niemistö Kari	**43,5**	40,0
Taxell Christoffer	**82,0**	75,0
Teir-Lehtinen Carola	**43,0**	40,0
Wiklund Henry	**44,0**	40,5
Yhteensä	**353,5**	327,5

*osakkeina maksettu 5 239 kpl vuonna 2008 (3 574 kpl vuonna 2007).

Avainhenkilöoptiot 2006

Konsernin johdolla oli 31.12.2008 236 000 kpl myönnettyjä optioita, joista 62 000 kpl oli toteutettavissa.

Kanta-asiakasoptiot 2006

Konsernin johdolla oli 31.12.2008 1 446 kpl vuoden 2006 kanta-asiakasoptioita, joista kaikki olivat toteutettavissa.

Johdon osakepalkkiojärjestelmä

Hallitus hyväksyi 24.4.2003 yhtiön johtoryhmän jäsenille vuosikannusteen täydennykseksi pitkän aikavälin osakepalkkiojärjestelmän, joka ulottui kahden vuoden jaksoissa vuoden 2006 loppuun. Osakepalkkiojärjestelmän toteutuminen oli sidottu konsernin pitkän aikavälin strategian mukaisen kehityksen toteutumiseen, ja sen mittareina olivat konsernin voitto ennen veroja ilman liiketoiminnan muita tuottoja sekä konsernin sijoitetun pääoman tuoton kehitys. Osakepalkkion toteutumista arvioitiin kahden vuoden jaksoissa. Vuonna 2007 maksettiin vuosien 2005-2006 yhteenlaskettujen tavoitteiden toteutumisen perusteella kaikille johtoryhmän jäsenille yhteensä 9 769 Stockmannin B-osaketta sekä 533 094,33 euroa rahana.

Johdon eläkesitoumukset

Konserniin johtoon kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajien eläkeiäksi on sovittu 60-63 vuotta. Konsernin johtoryhmän jäsenillä on oikeus jäädä eläkkeelle 60-63-vuotiaana. Näihin sitoumuksiin varaudutaan vuotuisilla maksuilla.

Muut lähipiiritapahtumat **milj. euroa**	**2008**	2007
Maksetut vuokrat hallituksen jäsenten määräämisvallassa oleville yhtiöille	**0,8**	0,8

Maksetut vuokrat ovat markkinavuokria eikä vuokrasopimuksiin liity muitakaan poikkeuksellisia ehtoja.

29. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Konsernin rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty Stockmann Oyj Abp:n rahoitustoimintoon hallituksen hyväksymän ohjeiston mukaisesti. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernille kohtuuhintainen rahoitus kaikissa olosuhteissa ja vähentää markkinariskien vaikutuksia konsernin tulokseen ja taseeseen. Rahoitusjohdolle on määritetty yksityiskohtaisemmat toimintaohjeet, jotka sisältävät rahoitusriskien hallinnan periaatteet sekä likviditeetin ja vakuuksien hallinnan. Liiketoimintaryhmillä on erillinen ohje valuuttaposition suojauksesta sekä vakuuspolitiikasta.

Konsernin pääasialliset rahoitusriskit ovat valuuttariski, korkoriski, likviditeetti- ja jälleenrahoitusriski sekä vastapuoliriski. Ruotsalaisyritys Lindex AB:n hankinnan jälkeen joulukuussa 2007 Stockmannin pääomarakenne muuttui olennaisesti, minkä seurauksena korko- ja valuuttapositiot kasvoivat merkittävästi. Konsernin rahoitusjohto vastaa Stockmann Oyj Abp:n toimitusjohtajan alaisuudessa konsernin rahoitusriskien hallinnasta ja suojaustoimenpiteistä. Stockmannin rahoitustoiminto toimii konsernin sisäisenä pankkina.

Konsernin taseessa olevat rahoitusriskit ja kaupallisiin kassavirtoihin liittyvät rahoitusriskit ja niihin liittyvät suojaukset raportoidaan hallitukselle neljännesvuosittain ja konsernijohdolle kuukausittain.

VALUUTTARISKI

Konsernin valuuttariski koostuu ulkomaan valuuttamääräisistä myynneistä ja ostoista sekä tase-eristä, kuten myös ulkomaan yksiköihin tehdyistä valuuttamääräisistä nettosijoituksista. Tärkeimmät myyntivaluutat ovat euro, Ruotsin kruunu, Venäjän rupla, Norjan kruunu, Viron kruunu, Latvian lati ja tärkeimmät ostovaluutat euro, Yhdysvaltain dollari, Ruotsin kruunu, Hongkongin dollari,Norjan kruunu ja Ison-Britannian punta. Vuonna 2008 valuuttamääräisen myynnin osuus konsernin koko myynnistä oli 46 prosenttia ja valuuttamääräisten ostojen osuus konsernin ostoista 18 prosenttia.

Transaktioriski

Stockmannin transaktioriski muodostuu konsernin liiketoimintayksiköiden myynteihin ja ostoihin liittyvistä valuuttavirroista sekä valuuttamääräisistä lainoista ja saamisista. Liiketoimintayksiköt ovat vastuussa tulevien valuuttamääräisten nettokassavirtojen ennustamisesta ja niihin liittyvän valuuttariskin hallinnasta. Liiketoiminnan kassavirtoihin liittyvän valuuttariskin hallinta perustuu 6 kuukauden ennakoituihin kassavirtoihin. Suojausaika on yleensä enintään 6 kuukautta ja yksittäisten valuuttojen suojausaste voi vaihdella välillä 0–100 %. Sopimuksiin perustuvia kassavirtoja voidaan suojata pidemmiksi ajoiksi.

Ulkomaiset tytäryhtiöt rahoitetaan ensisijaisesti paikallisessa valuutassa, jonka takia ulkomaisille tytäryhtiöille ei synny merkittävää transaktioriskiä. Stockmannin taseessa oleviin valuuttamääräisiin saamisiin ja velkoihin liittyvän valuuttariskin hallinnasta vastaa rahoitusjohto. Suojausaste voi vaihdella välillä 0–100 %.

Translaatioriski

Stockmann-konsernille aiheutuu translaatioriskiä, kun ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset muunnetaan euromääräisiksi konsernitilinpäätöksessä. Valuuttakurssimuutosten vaikutukset näkyvät valuuttamääräisten nettosijoitusten osalta konsernissa oman pääoman muuntoerona. Stockmann suojautuu oman pääoman translaatioriskiltä valikoidusti valuuttamääräisillä lainoilla tai johdannaisilla. Suojauspäätökset tekee Stockmann Oyj Abp:n toimitusjohtaja rahoitusjohdon esityksestä, jossa on huomioitu mahdollisen suojaustoimen vaikutus konsernin tulokseen, taseeseen ja kassavirtoihin sekä suojauskustannukset.

Konsernin valuuttapositiot

2008 milj. euroa	**SEK**	**LVL**	**EEK**	**RUB**	**LTL**	**NOK**
Saamiset	**701,5**	**9,2**	**3,0**	**25,2**	**6,3**	**10,7**
Lainat rahoituslaitoksilta	**-655,1**	**-0,3**			**0,0**	**-0,4**
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	**-2,5**	**-4,0**	**-15,4**	**-7,2**	**-0,2**	**-1,1**
Valuuttapositio taseessa	**43,9**	**5,0**	**-12,4**	**18,0**	**6,1**	**9,2**
Tase-eriä suojaavat valuuttajohdannaiset	**-76,6**	**-4,2**				**-5,1**
Nettosijoitusta suojaavat valuuttalainat	**42,3**					
Nettopositio taseessa	**9,6**	**0,7**	**-12,4**	**18,0**	**6,1**	**4,1**

2007 milj. euroa	SEK	LVL	EEK	RUB	LTL	NOK
Saamiset	785,7	20,4	1,9	23,8	3,9	6,0
Lainat rahoituslaitoksilta	-826,3					-2,5
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-4,3	0,0	-20,0	-9,9		-0,5
Valuuttapositio taseessa	-44,9	20,4	-18,0	13,9	3,9	3,0
Tase-eriä suojaavat valuuttajohdannaiset	5,4	-7,6				
Nettosijoitusta suojaavat valuuttalainat	48,7					
Nettopositio taseessa	9,2	12,8	-18,0	13,9	3,9	3,0

Kassavirtoja suojaavat valuuttajohdannaiset milj. euroa	**2008**	2007
USD	**33,1**	36,9
NOK	**-11,2**	-18,5
HKD	**6,1**	8,4
Yhteensä	**27,9**	26,9

Euron valuuttakurssin vahvistuminen 5 prosenttiyksiköllä kaikkiin valuuttoihin nähden vaikuttaisi laskennallisesti tilinpäätöshetkellä 31.12.2008 Stockmannin tulokseen verojen jälkeen -0,7 miljoonaa euroa (2007: -0,7 miljoonaa euroa) ja omaan pääomaan verojen jälkeen -2,4 miljoonaa euroa (2007: -2,8 miljoonaa). Euron valuuttakurssin heikentyminen 5 prosenttiyksiköllä kaikkiin valuuttoihin nähden vaikuttaisi laskennallisesti tilinpäätöshetkellä 31.12.2008 Stockmannin tulokseen verojen jälkeen +0,8 miljoonaa euroa (2007:+0,8 miljoonaa euroa) ja omaan pääomaan verojen jälkeen +2,7 miljoonaa euroa (2007: +3,1 miljoonaa). Vaikutuksessa omaan pääomaan on huomioitu ulkomaalaisiin tytäryhtiöihin tehdyt nettosijoitukset.

KORKORISKI

Korkotason vaihtelut vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja korkotuottoihin. Lindexin hankinnan jälkeen konsernin korkoriski on kasvanut merkittävästi korollisen velan kasvun takia. Konsernin korkoriskin hallinnan tavoitteena on vähentää korkotason muutosten aiheuttamaa epävarmuutta Stockmannin tulokseen. Korkoriskiä hallitaan hajauttamalla konsernin lainanottoa ja sijoituksia toisaalta eri maturiteetteihin ja toisaalta vaihtuva- ja kiinteäkorkoisiin instrumentteihin. Laina- ja sijoitussalkun koronmääritysjakson keskimääräinen pituus on korkeintaan viisi vuotta. Korkoriskin hallinnassa voidaan käyttää korkojohdannaisia. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2008 lainat olivat pääsääntöisesti vaihtuvakorkoisia eikä korkojohdannaisia ollut käytössä.

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto konsernin korollisen velan koronmuutoksen ajankohdasta tilinpäätöshetkellä 31.12.2008:

Ajankohta, jona koronmuutos tapahtuu	**< 1 vuosi**	**1-5 vuotta**	**> 5 vuotta**	**Yhteensä**
Vaihtuvakorkoiset				
- lainat rahoituslaitoksilta	**691,0**			**691,0**
- muut korolliset velat	**16,3**			**16,3**
Kiinteäkorkoiset				
- lainat rahoituslaitoksilta	**65,3**			**65,3**
- muut korolliset velat	**3,0**			**3,0**
Yhteensä	**775,7**			**775,7**

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto konsernin korollisen velan koronmuutoksen ajankohdasta tilinpäätöshetkellä 31.12.2007:

Ajankohta, jona koronmuutos tapahtuu	**< 1 vuosi**	**1-5 vuotta**	**> 5 vuotta**	**Yhteensä**
Vaihtuvakorkoiset				
- lainat rahoituslaitoksilta	**877,5**			**877,5**
Kiinteäkorkoiset				
- lainat rahoituslaitoksilta	**5,4**		**0,2**	**5,7**
- muut korolliset velat	**22,4**			**22,4**
Yhteensä	**905,3**		**0,2**	**905,6**

Markkinakorkojen nousu yhdellä prosenttiyksiköllä vaikuttaisi laskennallisesti tilinpäätöshetkellä 31.12.2008 Stockmannin tulokseen verojen jälkeen -4,1 miljoonaa euroa (2007: -5,0 milj. euroa). Vastaavasti markkinakorkojen lasku yhdellä prosenttiyksiköllä vaikuttaisi tilinpäätöshetkellä 31.12.2008 Stockmannin tulokseen verojen jälkeen +4,1 miljoonaa euroa (2007: +5,0 milj. euroa). Suoraan omaan pääomaan kirjattavia eriä ei ollut tilinpäätöshetkenä.

SÄHKÖN HINTARISKI

Lindex käyttää sähköjohdannaisia pienentääkseen tuleviin sähköhankintoihinsa liittyvää hintariskiä. Lindexin rahoituspolitiikan mukaan tulevien sähköhankintojen suojausaste on enintään 100 prosenttia seuraavan kolmen vuoden aikana. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2008 sähkön markkinahinnan 10 prosenttiyksikön muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Stockmannin tulokseen tai omaan pääomaan verojen jälkeen.

LIKVIDITEETTI- JA JÄLLEENRAHOITUSRISKI

Jälleenrahoitusriski tarkoittaa yrityksen riskiä joutua maksukyvyttömään tilaan likvidien varojen riittämättömyyden tai rahoituksen hankkimisvaikeuksien seurauksena. Rahoitusriskin minimoimiseksi konsernin lähivuosien rahoitustarpeet on katettu pitkäaikaisilla luottolimiiteillä. Lisäksi Stockmannilla on oltava riittävän suuri maksuvaranto. Stockmannin maksuvarannon tulee keskimäärin olla vähintään kuukauden liiketoiminnan kassastamaksuja vastaava määrä. Maksuvarantoon lasketaan kassavarat ja käyttämättömät sitovat ja ei-sitovat rahoitusresurssit.

Joulukuussa 2008 Stockmann järjesti pitkäaikaisen rahoituksensa tuleville vuosille. 1000 miljoonan euron suuruisen lainarahoituspaketin muut osapuolet olivat Varma, Pohjoismaiden Investointipankki NIB sekä neljän pankin konsortio. Rahoituspaketti koostuu osista, joiden maturiteetit ovat 3, 5 ja 7 vuotta. Konsernilla on myös sitovia pitkäaikaisia kahdenkeskisiä rahoituslimiittejä yhteensä 112,9 miljoonan euron edestä. Nämä rahoituslimiitit erääntyvät vuosina 2010, 2011 ja 2013. Näiden rahoituslimiittien lisäksi Stockmannilla on lyhytaikaisia sitovia luottosopimuksia yhteensä 58,5 miljoonan euron edestä sekä 362,5 miljoonan euron kotimainen yritystodistusohjelma.

Rahat ja pankkisaamiset sekä käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset milj. euroa	**2008**	2007
Rahat ja pankkisaamiset	**35,2**	33,2
Luottolimiitti, erääntyy 2009		273,7
Luottolimiitti, erääntyy 2010	**10,0**	100,0
Luottolimiitti, erääntyy 2011	**198,2**	20,0
Luottolimiitti, erääntyy 2012	**62,2**	
Luottolimiitti, erääntyy 2013	**62,9**	
Luottolimiitti, erääntyy 2014	**8,9**	
Luottolimiitti, erääntyy 2015	**8,9**	
Luottolimiitti, erääntyy 2016	**4,4**	
Muut rahoituslimiitit	**58,7**	80,1
Yhteensä	**449,5**	507,0

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat kassavirrat, jotka sisältävät rahoituskulut, olivat 31.12.2008 seuraavat:

milj. euroa	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013+**	**Yhteensä**
Lainat rahoituslaitoksilta	**64,4**	**23,7**	**727,7**	**3,2**	**16,9**	**835,9**
Muut korolliset velat	**19,5**					**19,5**
Ostovelat ja muut velat	**218,1**					**218,1**
Johdannaiset	**0,5**	**0,3**	**0,0**			**0,9**
Yhteensä	**302,5**	**24,0**	**727,7**	**3,2**	**16,9**	**1 074,4**

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat kassavirrat, jotka sisältävät rahoituskulut, olivat 31.12.2007 seuraavat:

milj. euroa	2008	2009	2010	2011	2012+	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	71,9	862,3	1,4	30,7	0,3	966,6
Muut korolliset velat	22,4					22,4
Ostovelat ja muut velat	252,9					252,9
Johdannaiset	0,5					0,5
Yhteensä	347,7	862,3	1,4	30,7	0,3	1 242,4

LUOTTO- JA VASTAPUOLIRISKI

Myyntisaamiset sekä sijoituksiin ja johdannaissopimuksiin perustuvat saatavat altistavat konsernin luottoriskille. Sijoituksiin ja johdannaissopimuksiin liittyvää vastapuoliriskiä hallitaan hallituksen hyväksymien vastapuolilimiittien avulla. Johdannaissopimuksia tehdään vain vakavaraisiksi ja hyvän luottokelpoisuuden omaaviksi arvioitujen vastapuolten kanssa. Kassavarojen sijoituksia tehdään rahoitusinstrumentteihin, joiden arvioidaan olevan likvidejä ja omaavan alhaisen riskin. Konsernilla ei ole merkittävää kaupallisiin myyntisaataviin liittyvää luottoriskiä, koska saatavakannat koostuvat suuresta määrästä pieniä saatavia, ja asiakkaat ovat pääosin yksityishenkilöitä, joiden luottokelpoisuus on tarkistettu.

MYYNTISAAMISTEN IKÄANALYYSI

euroa	**2008**	2007
Erääntymättömät myyntisaamiset	**62,1**	140,9
1-30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	**8,8**	16,8
31-120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	**1,3**	3,9
yli 120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	**3,7**	3,5
Yhteensä	**75,9**	165,0

Myyntisaamiset ovat vähentyneet Stockmannin ja Nordean solmiman yhteistyösopimuksen takia. Tämä sopimus siirtää kanta-asiakastilien rahoituksen Nordealle. Myyntisaamisten kirjanpitoarvo vastaa niihin liittyvän luottoriskin enimmäismäärää. Myyntisaamisista on vuonna 2008 kirjattu arvonalentumista 1,9 miljoonaa euroa (2007: 1,9 miljoonaa euroa), joka kohdistuu yli 120 päivää erääntyneisiin myyntisaataviin. Kokemuksen perusteella Stockmann arvioi, että erääntymättömiin myyntisaataviin ei ole tarvetta tehdä arvonalentumista.

PÄÄOMARAKENTEEN HALLINTA

Konsernin tavoitteena pääomarakenteen hallinnassa on tehokas pääomarakenne, joka varmistaa konsernin toimintaedellytykset pääomamarkkinoilla kaikissa olosuhteissa toimialan volatilisuudesta riippumatta. Vaikka konsernilla ei ole luottolaitoksen antamaa julkista luottoluokitusta, konsernin tavoitteena on ylläpitää samantapainen pääomarakenne kuin muilla hyvän luottoluokituksen omaavilla vähittäiskauppaa harjoittavilla yhtiöillä. Konserni seuraa pääomarakenteensa kehitystä oman pääoman osuudella kokonaispääomasta (equity ratio). Ensivaiheessa yksinomaan vieraalla pääomalla rahoitettu Lindexin hankinta heikensi konsernin omavaraisuusastetta. Osa hankintaan käytetystä lainapääomasta maksettiin takaisin kesäkuun 2008 osakeannissa saaduilla varoilla. Stockmannin hallituksella on valtuutus yhtiön osakepääoman lisäkasvattamiseen yhteensä 9 390 640 osakkeella. Valtuutus on voimassa 17. maaliskuuta 2011 saakka. Strategisena tavoitteena on vähintään 40 prosentin omavaraisuusaste. Oman pääoman osuus kokonaispääomasta 31.12.2008 oli 39,0 % (31.12.2007 32,6 %).

30. TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätöksen laadintaan.

Emoyhtiön tuloslaskelma, FAS

	Viite	1.1.-31.12.2008 milj. euroa	% Lv	1.1.-31.12.2007 milj. euroa	% Lv
LIIKEVAIHTO		**711,3**	100,0	713,5	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot	2	**35,9**	5,0	22,6	3,2
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:					
Ostot tilikauden aikana		**411,3**		415,9	
Varastojen muutos, lisäys (-), vähennys (+)		**2,5**		-2,5	
Materiaalit ja palvelut yhteensä		**413,9**	58,2	413,4	57,9
Henkilöstökulut	3	**143,1**	20,1	137,1	19,2
Poistot ja arvonalentumiset	4	**11,6**	1,6	11,6	1,6
Liiketoiminnan muut kulut	5	**107,2**	15,1	99,3	13,9
		675,8	95,0	661,4	92,7
LIIKEVOITTO		**71,4**	10,0	74,7	10,5
Rahoitustuotot ja -kulut	6	**20,9**	2,9	6,9	1,0
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		**92,3**	13,0	81,6	11,4
Satunnaiset erät	7				
Satunnaiset tuotot		**14,9**		18,2	
Satunnaiset kulut		**-36,8**		-2,5	
Satunnaiset erät yhteensä		**-21,9**	-3,1	15,7	2,2
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		**70,3**	9,9	97,3	13,6
Tilinpäätössiirrot	8	**0,4**	0,1	0,5	0,1
Tuloverot					
Tilikaudelta		**5,1**		25,4	
Edellisiltä tilikausilta		**0,3**		0,0	
Tuloverot yhteensä		**5,4**	0,8	25,4	3,6
TILIKAUDEN VOITTO		**65,3**	9,2	72,4	10,1

Emoyhtiön tase, FAS

VASTAAVAA	Viite	31.12.2008 milj. euroa	31.12.2007 milj. euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	9		
Aineettomat oikeudet		**4,8**	2,8
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		**0,5**	1,7
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		**5,3**	4,5
Aineelliset hyödykkeet	10		
Maa- ja vesialueet		**10,9**	12,4
Rakennukset ja rakennelmat		**148,4**	124,9
Koneet ja kalusto		**4,0**	6,8
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot		**8,8**	10,3
Muut aineelliset hyödykkeet		**0,1**	0,1
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		**118,0**	80,5
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		**290,1**	234,8
Sijoitukset	11		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		**90,5**	87,6
Muut osakkeet ja osuudet		**17,5**	17,5
Sijoitukset yhteensä		**108,1**	105,2
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		**403,5**	344,5
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus		**72,8**	75,4
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		**932,1**	880,0
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		**932,1**	880,0
Lyhytaikaiset saamiset	12		
Myyntisaamiset		**16,0**	93,5
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		**145,8**	204,3
Muut saamiset		**6,4**	2,3
Siirtosaamiset		**20,7**	1,2
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		**189,0**	301,4
Saamiset yhteensä		**1 121,1**	1 181,3
Rahavarat	13	**8,3**	4,7
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		**1 202,2**	1 261,4
VASTAAVAA YHTEENSÄ		**1 605,6**	1 605,9
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	14-15		
Osakepääoma		**123,4**	112,2
Ylikurssirahasto		**186,3**	186,3
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		**126,2**	
Muut rahastot		**43,7**	43,7
Edellisten tilikausien voitto		**91,8**	94,5
Tilikauden voitto		**65,3**	72,4
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		**636,8**	509,2
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	16	**67,5**	67,9
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta		**745,1**	856,3
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		**745,1**	856,3
Lyhytaikainen vieras pääoma	17-18		
Ostovelat		**49,7**	50,7
Velat saman konsernin yrityksille		**30,8**	42,2
Muut velat		**46,3**	48,9
Siirtovelat		**29,3**	30,8
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		**156,2**	172,6
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		**901,3**	1 028,8
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		**1 605,6**	1 605,9

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

	2008 milj. euroa	2007 milj. euroa
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto	**65,3**	72,4
Oikaisut		
Poistot	**11,6**	11,6
Liiketoiminnan muut tuotot	**-18,6**	-15,7
Muut oikaisut	**22,2**	0,4
Rahoitustuotot ja -kulut	**-20,9**	-6,9
Tilinpäätössiirrot	**-0,4**	-0,5
Verot	**5,4**	25,4
Käyttöpääoman muutokset		
Myynti- ja muiden saamisten muutos	**109,7**	22,9
Vaihto-omaisuuden muutos	**2,5**	-2,5
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	**-3,3**	-48,0
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	**-46,1**	-4,9
Saadut korot	**56,3**	10,5
Maksetut verot	**-20,1**	-23,6
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA	**163,6**	41,1
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	**-69,9**	-32,0
Ostetut tytäryhtiöosakkeet		-48,9
Aineellisten hyödykkeiden luovutustulot	**5,3**	
Investoinnit muihin sijoituksiin	**0,0**	0,0
Luovutustuotot muista sijoituksista	**15,0**	
Myönnetyt lainat	**-16,8**	-830,6
Saadut osingot	**0,1**	28,5
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	**-66,2**	-883,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Myönnettyjen lainojen muutos lisäys (-), vähennys (+)	**-106,3**	
Maksullinen osakeanti	**134,6**	5,8
Lyhytaikaisten lainojen nostot (+) ja takaisinmaksut (-)	**-9,3**	-24,6
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	**-135,1**	
Pitkäaikaisten lainojen nostot	**117,6**	870,4
Maksetut osingot	**-75,2**	-72,1
Saadut ja maksetut konserniavustukset	**-20,2**	20,8
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	**-93,8**	800,3
Rahavarojen muutos	**3,6**	-41,6
Rahavarat tilikauden alussa	**4,7**	46,2
Rahavarat tilikauden lopussa	**8,3**	4,7

Emoyhtiön liitetiedot

1. Laatimisperiaatteet

Stockmann Oyj Abp:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolainsäädännön mukaisesti.

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin.

Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat on arvostettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Rahoituksen kurssivoitot ja kurssitappiot on kirjattu nettomääräisinä muihin rahoitustuottoihin tai muihin rahoituskuluihin.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty välilliset verot, myönnetyt alennukset ja valuuttakurssierot.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään liiketoimintaan liittyvien pysyvien vastaavien myyntivoitot, liiketoimintojen myynnistä saadut korvaukset, ulkomaisille tytäryhtiöille toimitettujen palvelujen veloitukset sekä luottokorttiyhteistyöstä saadut tuotot.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaisina tuottoina ja kuluina esitetään saadut ja annetut konserniavustukset.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan on välittöminä veroina kirjattu tilikauden tulosta vastaavat verot sekä aikaisemmilta tilikausilta maksuunpannut tai palautetut verot. Laskennallisia veroja ei sisällytetä emoyhtiön tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on arvostettu alkuperäiseen hankintamenoon, josta on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot. Tasearvoihin sisältyy lisäksi maa-alueiden ja rakennusten arvonkorotuksia. Arvonkorotukset on tehty vuosien 1950 ja 1984 välisenä aikana, ja ne perustuvat kiinteistöarvioijien silloisiin arvioihin. Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden alkuperäiseen hankintamenoon ja arvioituun taloudelliseen käyttöaikaan seuraavasti:

- Aineettomat hyödykkeet 5 vuotta
- Liikearvo 5 vuotta
- Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot 5–10 vuotta
- Rakennukset 20–50 vuotta
- Koneet ja kalusto 4–10 vuotta
- Autot ja ATK-laitteet 3–5 vuotta

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostuksessa on käytetty alimman arvon periaatetta eli varasto on merkitty taseeseen hankintamenon tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen luovutushinnan mukaiseen alimpaan arvoon. Vaihto-omaisuuden arvo on määritelty FIFO-menetelmää, painotetun keskihankintahinnan menetelmää tai vähittäishintamenetelmää käyttäen ja se sisältää kaikki hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot.

Rahoitusvälineet

Pysyvien vastaavien sijoitukset on arvostettu hankintahintaan tai, mikäli niiden käypä arvo on pysyvästi alentunut, tähän alempaan arvoon.

Muut rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintahintaan sitä alempaan markkina-arvoon.

Valuuttariskin suojaamiseksi tehtyihin johdannaissopimuksiin liittyvät kurssi- ja korkoerot on jaksotettu suoriteperiaatteen mukaisesti rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi.

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

milj. euroa	**2008**	2007
Konsernin sisäiset luovutusvoitot	**14,9**	
Muut luovutusvoitot	**3,7**	
Luottokorttiyhteistyöstä saadut tuotot	**2,4**	9,7
Liiketoiminnan muut tuotot	**0,1**	0,3
Vuokratuotot tytäryhtiöiltä	**3,8**	3,7
Konserniyrityksiltä laskutetut palvelut	**10,9**	8,9
Yhteensä	**35,9**	22,6

3. HENKILÖSTÖKULUT

milj. euroa	**2008**	2007
Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ja palkkiot	**0,9**	1,3
Hallituksen jäsenten palkat ja palkkiot	**0,4**	0,3
Muun henkilökunnan palkat	**112,4**	107,5
Sairasajan palkat	**4,1**	3,7
Eläkekulut	**18,2**	17,4
Muut henkilösivukulut	**7,1**	6,9
Yhteensä	**143,1**	137,1

Henkilöstö keskimäärin	**5 238**	5 157

Johdon eläkesitoumukset

Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta. Näihin sitoumuksiin varaudutaan vuotuisin maksuin.

4. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

milj. euroa	**2008**	2007
Aineettomat oikeudet	**1,1**	1,3
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	**1,8**	1,8
Rakennukset ja rakennelmat	**5,5**	4,5
Koneet ja kalusto	**3,2**	4,0
Yhteensä	**11,6**	11,6

5. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

milj. euroa	**2008**	2007
Liikepaikkakulut	**60,7**	57,5
Markkinointikulut	**13,5**	11,8
Tavarankäsittelykulut	**4,8**	4,5
Luottotappiot	**0,3**	0,5
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	**2,5**	2,2
Muut kulut	**25,3**	22,8
Yhteensä	**107,2**	99,3

Tilintarkastajien palkkiot

milj. euroa	**2008**	2007
Tilintarkastus	**0,2**	0,2
Todistukset ja lausunnot	**0,1**	
Veroneuvonta	**0,1**	0,0
Muut palvelut	**0,0**	0,5
Yhteensä	**0,3**	0,8

6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

milj. euroa	**2008**	2007
Ennakko-osingot saman konsernin yrityksiltä	**36,3**	
Osinkotuotot	**0,1**	0,1
Korkotuotot korollista myyntisaamisista	**4,5**	7,9
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	**51,3**	11,6
Muut korkotuotot	**0,2**	0,3
Korko- ja muut rahoituskulut saman konsernin yrityksille	**-1,9**	-1,3
Korko- ja muut rahoituskulut konsernin ulkopuolisille	**-50,5**	-7,0
Kurssitappiot ja kurssivoitot (netto)	**-19,3**	-4,6
Yhteensä	**20,9**	6,9

7. SATUNNAISET ERÄT

milj. euroa	**2008**	2007
Saadut konserniavustukset	**14,9**	18,2
Annetut konserniavustukset	**-36,8**	-2,5
Yhteensä	**-21,9**	15,7

8. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

milj. euroa	**2008**	2007
Suunnitelman mukaisten ja kirjattujen poistojen välinen erotus		
Aineettomat oikeudet	**-0,1**	0,1
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	**0,1**	0,1
Rakennukset	**-21,1**	-1,4
Koneet ja kalusto	**1,3**	1,7
Jälleenhankintavarauksen muutos	**20,1**	
Yhteensä	**0,4**	0,5

PYSYVÄT VASTAAVAT

9. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

milj. euroa	**2008**	2007
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	**7,2**	9,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	**3,1**	0,6
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-1,0**	-2,4
Hankintameno 31.12.	**9,3**	7,2
Kertyneet poistot 1.1.	**4,4**	5,4
Vähennysten poistot	**-1,0**	-2,4
Tilikauden poisto	**1,1**	1,3
Kertyneet poistot 31.12.	**4,5**	4,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	**4,8**	2,8

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**1,7**	1,1
Lisäykset 1.1.-31.12.		0,7
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-1,2**	
Kirjanpitoarvo 31.12.	**0,5**	1,7

Aineettomat hyödykkeet yhteensä	**5,3**	4,5

10. AINEELLISET HYÖDYKKEET

Maa- ja vesialueet milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**6,5**	7,5
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-1,5**	-1,0
Hankintameno 31.12.	**5,0**	6,5
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	**5,9**	5,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	**10,9**	12,4

Rakennukset ja rakennelmat milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**144,4**	135,6
Lisäykset 1.1.-31.12.	**29,1**	10,0
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-3,6**	-1,2
Hankintameno 31.12.	**169,9**	144,4
Kertyneet poistot 1.1.	**46,1**	42,8
Vähennysten poistot	**-3,6**	-1,2
Tilikauden poisto	**5,5**	4,5
Kertyneet poistot 31.12.	**48,0**	46,1
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	**26,5**	26,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	**148,4**	124,9

Koneet ja kalusto milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**34,0**	43,6
Lisäykset 1.1.-31.12.	**0,4**	0,7
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-8,2**	-10,3
Hankintameno 31.12.	**26,2**	34,0
Kertyneet poistot 1.1.	**27,3**	33,5
Vähennysten poistot	**-8,2**	-10,3
Tilikauden poisto	**3,2**	4,0
Kertyneet poistot 31.12.	**22,2**	27,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	**4,0**	6,8

Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**21,0**	20,8
Lisäykset 1.1.-31.12.	**0,3**	1,1
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-3,4**	-0,8
Hankintameno 31.12.	**17,9**	21,0
Kertyneet poistot 1.1.	**10,7**	9,8
Vähennysten poistot	**-3,4**	-0,8
Tilikauden poisto	**1,8**	1,8
Kertyneet poistot 31.12.	**9,1**	10,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	**8,8**	10,3

Muut aineelliset hyödykkeet milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**0,1**	0,1
Lisäykset 1.1.-31.12.	**0,0**	
Vähennykset 1.1.-31.12.		0,0
Hankintameno 31.12.	**0,1**	0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	**0,1**	0,1

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**80,5**	52,9
Lisäykset 1.1.-31.12.	**37,5**	57,4
Vähennykset 1.1.-31.12.		-29,9
Hankintameno 31.12.	**118,0**	80,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	**118,0**	80,5

Aineelliset hyödykkeet yhteensä	**290,1**	234,8

Tasearvoihin sisältyvät arvonkorotukset milj. euroa	**2008**	2007
Tontit ja maa-alueet	**5,9**	5,9
Rakennukset	**26,5**	26,5
Yhteensä	**32,4**	32,4

Kiinteistöjen arvonkorotukset on tehty vuosien 1950 ja 1984 välisenä aikana ja ne perustuvat kiinteistöarvioijien silloisiin arvioihin.

11. SIJOITUKSET

milj. euroa	**2008**	2007
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Hankintameno 1.1.	**87,6**	38,7
Lisäykset 1.1.-31.12.	**3,0**	48,9
Vähennykset 1.1.-31.12.	**-0,1**	
Kirjanpitoarvo 31.12.	**90,5**	87,6

Muut osakkeet ja osuudet milj. euroa	**2008**	2007
Hankintameno 1.1.	**17,5**	17,5
Lisäykset 1.1.-31.12.	**0,0**	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	**17,5**	17,5

Sijoitukset yhteensä	**108,1**	105,2

SAAMISET

12. LYHYTAIKAISET SAAMISET

milj. euroa	**2008**	2007
Korolliset myyntisaamiset	**2,3**	40,1
Korottomat myyntisaamiset	**13,7**	53,4
Myyntisaamiset yhteensä	**16,0**	93,5
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	**145,8**	204,3
Muut saamiset	**6,4**	2,3
Siirtosaamiset	**20,7**	1,2
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	**189,0**	301,4

Saamiset saman konsernin yrityksiltä milj. euroa	**2008**	2007
Konsernimyyntisaamiset	**2,2**	5,6
Konsernikorkosaamiset	**0,3**	3,1
Konserninosinkosaamiset	**36,3**	
Konsernilainasaamiset	**76,3**	122,9
Konsernitilisaamiset	**16,0**	54,4
Konserniavustussaamiset	**14,9**	18,2
Yhteensä	**145,8**	204,3

Siirtosaamisten olennaiset erät milj. euroa	**2008**	2007
Jaksotetut vuosialennukset	**0,3**	0,4
Jaksotetut rahoitustuotot	**5,3**	0,0
Jaksotetut henkilösivukulut	**0,7**	0,6
Tuloverosaamiset	**12,8**	
Muut siirtosaamiset	**1,6**	0,1
Yhteensä	**20,7**	1,2

13. RAHAVARAT

milj. euroa	**2008**	2007
Rahoitusarvopaperit	**5,1**	0,1
Rahat ja pankkisaamiset	**3,2**	4,6
Rahavarat yhteensä	**8,3**	4,7

Rahoitusarvopapereiden hankintamenon ja markkina-arvon välinen ero

Rahoitusarvopaperit sisältävät pääasiassa julkisen kaupankäynnin kohteena olevia joukkovelkakirjoja.

milj. euroa	**2008**	2007
Markkina-arvo 31.12.	**5,1**	0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	**5,1**	0,1
Erotus		

14. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

milj. euroa	**2008**	2007
Osakepääoma		
A-osakkeet 1.1. ja 31.12.	**49,1**	49,1
Osakeanti	**4,0**	
A-osakkeet 31.12.	**53,2**	49,1
B-osakkeet 1.1.	**63,1**	62,2
Osakeanti	**7,2**	
Merkintä optiotodistuksilla	**0,0**	0,9
B-osakkeet 31.12.	**70,2**	63,1
Osakepääoma yhteensä	**123,4**	112,2
Ylikurssirahasto 1.1.	**186,3**	183,7
Merkintä optiotodistuksilla	**0,0**	2,6
Ylikurssirahasto 31.12.	**186,3**	186,3
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.		
Osakeanti	**126,2**	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	**126,2**	
Muut rahastot 1.1. ja 31.12.	**43,7**	43,7
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	**166,9**	166,2
Osingonjako	**-75,2**	-72,1
Osakepalkkiot	**0,1**	0,4
Yhteensä	**91,8**	94,5
Tilikauden voitto	**65,3**	72,4
Oma pääoma yhteensä	**636,8**	509,2

Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.

milj. euroa	**2008**	2007
Muut rahastot	**169,9**	43,7
Voitto edellisiltä tilikausilta	**91,8**	94,5
Tilikauden voitto	**65,3**	72,4
Yhteensä	**327,1**	210,7

15. EMOYHTIÖN OSAKKEET

Nimellisarvo 2,00 euroa	**kpl**	kpl
A-osakkeita (à 10 ääntä)	**26 582 049**	24 564 243
B-osakkeita (à 1 ääni)	**34 756 966**	31 159 809
Omat B-osakkeet	**364 321**	369 560
Yhteensä	**61 703 336**	56 093 612

16. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

milj. euroa	**2008**	2007
Poistoero	**67,5**	47,8
Vapaaehtoiset varaukset		20,1
Yhteensä	**67,5**	67,9

17. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

milj. euroa	**2008**	2007
Lyhytaikaiset korolliset velat	**20,4**	22,4
Lyhytaikaiset korottomat velat	**135,8**	150,2
Yhteensä	**156,2**	172,6

Velat saman konsernin yrityksille milj. euroa	**2008**	2007
Lyhytaikaiset muut velat konserniyrityksille, korollinen	**27,9**	37,1
Lyhytaikaiset ostovelat konserniyrityksille, koroton	**0,3**	0,8
Lyhytaikaiset muut velat konserniyrityksille, koroton	**1,2**	1,0
Lyhytaikaiset korkovelat konserniyrityksille, koroton	**0,1**	
Konserniavustusvelat	**0,9**	
Lyhytaikaiset siirtovelat konserniyrityksille, koroton	**0,6**	3,2
Yhteensä	**30,8**	42,2

18. SIIRTOVELKOJEN OLENNAISET ERÄT

milj. euroa	**2008**	2007
Jaksotetut henkilökulut	**22,2**	24,0
Jaksotetut korkokulut	**1,3**	3,5
Lainanjärjestelykulut	**4,8**	
Verovelat	**0,2**	2,1
Osinkovelat	**0,3**	0,3
Muut siirtovelat	**0,5**	1,0
Yhteensä	**29,3**	30,8

19. ANNETUT VAKUUDET

milj. euroa	**2008**	2007
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Annetut kiinnitykset	**1,7**	1,7
Yhteensä	**1,7**	1,7
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut vakuudet		
Vuokratakaukset	**40,2**	33,5
Muut takaukset	**26,3**	21,0
Yhteensä	**66,5**	54,6
Annetut vakuudet yhteensä		
Kiinnitykset	**1,7**	1,7
Takaukset	**66,5**	54,6
Yhteensä	**68,1**	56,3

20. MUUT VASTUUT

Leasingvastuut

Tilikaudella 2008/2009 maksettavat	**5,9**	6,4
Myöhemmin maksettavat	**14,5**	16,9
Yhteensä	**20,4**	23,3

Kiinteistöinvestoinnit

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan vuosia 2005-2008 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään vähennyksiä, jos kiinteistön arvonlisäverovelvollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2017. Vastuun enimmäismäärä on 39,3 milj. euroa.

21. ELÄKEVASTUUT

Emoyhtiön eläkevastuut on vakuutettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkevastuut on kokonaan katettu.

Osakkeet ja osuudet

Konserniyritykset

Emoyhtiön omistamat	Luku-määrä	Osuus osakkeista %	Osuus äänivallasta %	Va-luutta	Kirjanpito-arvo tuhatta euroa	Oma pääoma tuhatta euroa
Oy Hobby Hall Ab, Helsinki	120 000	100	100	EUR	18 802	14 868
Seppälä Oy, Helsinki	30 000	100	100	EUR	5 046	13 009
Stockmann AS, Tallinna	16 200	100	100	EEK	1 022	25 513
SIA Stockmann, Riika	1 615 500	100	100	LVL	4 831	7 253
SIA Stockmann Centrs, Riika	31 500	63	63	LVL	116	1 394
Oy Stockmann Russia Holding Ab, Helsinki	4 000	100	100	EUR	796	1 071
Z-Fashion Finland Oy, Helsinki	50	100	100	EUR	8	359
Oy Suomen Pääomarahoitus-Finlands Kapitalfinans Ab, Helsinki	1 000	100	100	EUR	1 682	2 252
UAB Stockmann, Vilna	52 000	100	100	LTL	1 510	-1 903
Stockmann Sverige AB, Tukholma	100 000	100	100	SEK	48 843	12 735
Kiinteistö Oy Mannerheimintien Pysäköintilaitos, Helsinki	300	100	100	EUR	3 030	1 175
Kiinteistö Oy Friisinkeskus II, Espoo	1 948	97	97	EUR	612	729
Kiinteistö Oy Muuntajankatu 4, Helsinki	50	100	100	EUR	3 272	2 190
Kiinteistö Oy Stävö, Helsinki	50	100	100	EUR	9	9
Oy Hullut Päivät-Galna Dagar Ab, Helsinki	40	100	100	EUR	11	11
Espoon Autotalo Oy, Espoo	400	100	100	EUR	463	35
TF-Autokeskus Oy, Vantaa	600	100	100	EUR	455	294
Emoyhtiön omistamat konserniyritykset yhteensä					90 508	80 994

Tytäryhtiöiden omistamat	Luku-määrä	Osuus osakkeista %	Osuus äänivallasta %	Va-luutta	Kirjanpito-arvo tuhatta euroa	Oma pääoma tuhatta euroa
ZAO Kalinka-Stockmann, Moskova	583 450	100	100	RUB	3 561	4 200
ZAO Stockmann, Moskova	2 000	100	100	RUB	587	-20 701
Oy Stockmann Russia Finance Ab, Helsinki	40 000	100	100	EUR	784	2 112
Bullworker Myynti Oy, Helsinki	100	100	100	EUR	8	484
Hobby Hall AB, Tukholma	1 000	100	100	SEK	22	8
ZAO Kalinka-Stockmann STP, Pietari	100	100	100	RUB	32	3 869
OOO Stockmann Stp Centre, Pietari	5	100	100	RUB	13 037	7 996
TOV Stockmann, Kiova	1	100	100	EUR	106	-254
AB Lindex, Göteborg	68 750 000	100	100	SEK	738 055	69 572
AB Lindexin omistamat tytäryhtiöt						
Lindex Sverige AB, Göteborg	36 000	100	100	SEK		
Lindex AS, Oslo	200 000	100	100	NOK		
Lindex Oy, Helsinki	13 000	100	100	EUR		
Lindex Oü, Tallinna		100	100	EEK		
Lindex SIA, Riika		100	100	LVL		
Lindex UAB, Vilna		100	100	LTL		
Lindex s.r.o, Praha	200	100	100	CZK		
AB Espevik, Alingsås	1 000	100	100	SEK		
Espevik i Sverige AB, Göteborg	400 000	100	100	SEK		
Lindex H.K. Ltd, Hong Kong	9 900	99	99	HKD		
Shanghai Lindex Consulting Company Ltd, Shanghai		100	100	CNY		
Lindex Financial Services AB, Göteborg	13 230	100	100	SEK		
Lindex India Private Ltd, New Delhi	10 000	100	100	INR		
It will be fit AB, Göteborg	1 000	100	100	SEK		
Tytäryhtiöiden omistamat konserniyritykset yhteensä					756 194	67 287
Konserniyritykset yhteensä					846 702	148 281

Yhteisyritykset	Luku-määrä	Osuus osakkeista %	Va-luutta	Kirjanpito-arvo tuhatta euroa
Kiinteistö Oy Raitinkartano, Espoo	1 029	15,6	EUR	5 015
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab, Espoo	3 125	37,8	EUR	5 657
Yhteisyritykset yhteensä				10 672

Yhteisyritysten osakkeet esitetään konsernissa siten, että osakkeiden sijaan konsernin omistusosuutta vastaava osuus yhteisyritysten varoista ja veloista yhdistellään konsernitaseeseen.

Muut yritykset

Emoyhtiön omistamat	Luku-määrä	Osuus osakkeista %	Va-luutta	Kirjanpito-arvo tuhatta euroa
Kiinteistö Oy Raitinkartano, Espoo	1 029	15,6	EUR	5 533
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab, Espoo	3 125	37,8	EUR	6 242
Oy Kamppiparkki Ab, Helsinki	50	6,1	EUR	1 556
Tuko Logistics Oy, Kerava	600	10,0	EUR	3 763
Muut				453
Muut emoyhtiön omistamat yritykset yhteensä				17 546

Emoyhtiön voitonjakoehdotus

Emoyhtiön taseen mukaiset jakokelpoiset varat olivat 31.12.2008 327,1 miljoonaa euroa.

Emoyhtiön taseen 31.12.2008 mukaan seuraavat summat ovat yhtiökokouksen käytettävissä

- edellisten vuosien käytettävissä olevat voittovarat, jotka sisältävät	
käyttörahaston sekä sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston	261 763 256,80
-tilikauden voitto	65 301 197,01
	327 064 453,81
Hallitus ehdottaa, että mainittu määrä käytetään seuraavasti:	
- ulkopuolisessa omistuksessa oleville 61 339 015 osakkeelle maksetaan	
vuodelta 2008 osinkoa 0,62 euroa osakkeelta	38 030 189,30
- käyttörahastoon, sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon ja voittovarojen tilille jätetään	289 034 264,51
	327 064 453,81

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia.
Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle hallitukselle annettavaksi valtuutukseksi maksaa harkintansa mukaan enintään 0,38 euroa osinkoa osakkeelta myöhemmin vuoden 2009 aikana, jos Stockmannin taloudellinen tilanne tukee osingon maksua. 23 308 825,70

Helsingissä helmikuun 13. päivänä 2009
Hallituksen ja toimitusjohtajan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

HALLITUS

Christoffer Taxell

Kaj-Gustaf Bergh	Erkki Etola	Eva Liljeblom
Kari Niemistö	Carola Teir-Lehtinen	Henry Wiklund

TOIMITUSJOHTAJA

Hannu Penttilä

Tilintarkastuskertomus

Stockmann Oyj Abp:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Stockmann Oyj Abp:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 16. helmikuuta 2009

Jari Härmälä
KHT

Henrik Holmbom
KHT

Yhteystietoja

www.stockmann.com • etunimi.sukunimi@stockmann.com

LIIKKEENJOHTO

Aleksanterinkatu 52 B
PL 220, 00101 HELSINKI
Puh. (09) 1211
Faksi (09) 121 3101

KONSERNIHALLINTO

Kutomotie 1 C
PL 147, 00381 HELSINKI
Puh. (09) 121 51
Faksi (09) 121 3342

TAVARATALORYHMÄ

Toimistot

Kutomotie 1 C
PL 147, 00381 HELSINKI
Puh. (09) 121 51
Faksi (09) 121 5812 (Suomen toiminnot)
Faksi (09) 121 5250 (ulkomaantoiminnot)

Stockmann Beauty
Kutomotie 1 C
PL 147, 00381 Helsinki
Puh. (09) 121 51
Faksi (09) 121 5812

Zara
Z-Fashion Finland Oy
Kutomotie 1 C
PL 147, 00381 Helsinki
Puh. (09) 121 4414
Faksi (09) 121 3342

Venäjä

Tavaratalot, Bestseller ja Nike

ZAO Stockmann
Microdistrict No 8, Khimki
141400 MOSCOW REGION, Russia
Puh. +7 495 790 3261
Faksi +7 495 739 8642

ZAO Stockmann
Nevsky Prospect 112
191025 ST PETERSBURG, Russia
Puh. +7 812 676 0790
Faksi +7 812 676 0796

Tavaratalot

Suomi

Helsingin tavaratalo
Aleksanterinkatu 52
PL 220, 00101 Helsinki
Puh. (09) 1211
Faksi (09) 121 3632

Itäkeskuksen tavaratalo
Itäkatu 1-5 C 124
00930 Helsinki
Puh. (09) 121 461
Faksi (09) 121 4655

Jumbon tavaratalo
Valuuttakatu 2
01510 Vantaa
Puh. (09) 121 251
Faksi (09) 121 2555

Oulun tavaratalo
Kirkkokatu 4
PL 230, 90101 Oulu
Puh. (09) 121 9400
Faksi (09) 121 9433

Tampereen tavaratalo
Hämeenkatu 4
PL 291, 33101 Tampere
Puh. (09) 121 6200
Faksi (09) 121 3573

Tapiolan tavaratalo
Länsituulentie 5
02100 Espoo
Puh. (09) 121 21
Faksi (09) 121 2269

Turun tavaratalo
Yliopistonkatu 22
PL 626, 20101 Turku
Puh. (09) 121 9999
Faksi (09) 121 9921

Akateeminen Kirjakauppa
Keskuskatu 1
PL 128, 00101 Helsinki
Puh. (09) 121 41
Faksi (09) 121 4245
www.akateeminen.com

Venäjä

Tavaratalo Mega Etelä
Mega Teplyj Stan Shopping Centre
Leninsky District, Kaluzhskoe main road, 21
142704 MOSCOW REGION, Russia
Puh. +7 495 980 8282
Faksi +7 495 980 8283

Tavaratalo Mega Pohjoinen
Mega Khimki Shopping Centre
Microdistrict No 8, Khimki
141400 MOSCOW REGION, Russia
Puh. +7 495 739 8636
Faksi +7 495 739 8640

Tavaratalo Mega Itä
Mega Belaya Dacha Shopping Centre
Ljuberetsky district, Kotelniki
1-st Pokrovsky proezd, 5
140053 MOSCOW REGION, Russia
Puh. +7 495 660 8844
Faksi +7 495 660 8845

Tavaratalo Metropolis
Metropolis Shopping Centre
Leningradskoe Shosse, 16 A, building 4
125171 MOSCOW, Russia
Puh. +7 495 663 8823

Viro

Tallinnan tavaratalo
Liivalaia 53
10145 TALLINN, Estonia
Puh. +372 6 339 500
Faksi +372 6 339 556

Latvia

Riian tavaratalo
13. Janvāra ielā 8
RIGA LV-1050, Latvia
Puh. +371 707 1200
Faksi +371 707 3227

LINDEX

Nils Ericsonsplatsen 3, Box 233
401 23 GÖTEBORG, Sverige
Puh. +46 31 739 5000
Faksi +46 31 151 495
www.lindex.com
etunimi.sukunimi@lindex.se

Myyntikonttorit

Suomi, Viro, Latvia ja Liettua

Lindex Oy
Itäkatu 1 B
00930 HELSINKI
Puh. 0201 422 400
Faksi 0201 422 500

SIA Lindex
Ieriku 3
RIGA, LV-1084 Latvia
Puh. +371 67 436 728
Faksi +371 67 436 729

Ruotsi

Lindex Sverige AB
Östra Larmgatan 16
411 07 GÖTEBORG, Sverige
Puh. +46 31 739 5000
Faksi +46 31 701 4306

Norja

Lindex AS
Jernbanetorget 2
Postbox 348, Sentrum
0101 OSLO, Norge
Puh. +47 22 47 8400
Faksi +47 22 47 8401

Tšekki

Lindex s.r.o.
Truhlářská 1121/24
110 00 PRAGUE 1, Czech Republic
Puh. +46 31 739 5010
Faksi +46 31 151 495

Venäjä

ZAO Stockmann / Lindex
Nevsky Prospect 112
191025 ST PETERSBURG, Russia
Puh. +7 812 676 0798
Faksi +7 812 676 0796

Ostokonttorit

Lindex Shanghai Representative Office
12 /F Dong-Zhan Building
669 BeiJing Xi Lu
SHANGHAI 200041, China
Puh. +86-21 6218 9922
Faksi +86-21 6272 0604

Lindex Guangzhou Office
Room 713-713A, Fu Li Trade Center
23-27 Zhong Shan Ba Road
GUANGZHOU, China
Puh. +86-20 8135 6457
Faksi +86-20 8135 6546

Lindex Hong Kong Representative Office
Unit 2716-18, 27/F, Tower 1,
Millennium City 1
388 Kwun Tong Road
Kwun Tong, KOWLOON, Hong Kong
Puh. +852 2377 0370
Faksi +852 2377 0411

Lindex India Liaison Office
2nd Fl 19, Okhla Industrial Estate,
Phase-III,
NEW DELHI 110020, India
Puh. +91 11 4166 4134
Faksi +91 11 4166 4136

Lindex Turkey Liaison Office
Kore Sehitleri Caddesi No: 50 Kat: 3
34400 Zincirlikuyu, ISTANBUL, Turkey
Puh. +90 212 347 8580
Faksi +90 212 347 8578

Lindex Bangladesh Liaison Office
10th Floor, Silver Tower, 52,
Gulshan Avenue, Gulshan - 1,
DHAKA - 1212, Bangladesh
Puh. +880 2 988 5517
Faksi +880 2 881 3742

Lindex Pakistan Office
Room 709, 7th Floor, Anum Empire,
K.M.C.H. Society, Block 7/8
Shahra-e-Faisal, KARACHI, Pakistan
Puh. +92 21 439 1002
Faksi +92 21 439 1104

HOBBY HALL

Läkkisepäntie 23
PL 70, 00621 HELSINKI
Puh. (09) 121 7400
Faksi (09) 121 7773
www.hobbyhall.fi
etunimi.sukunimi@stockmann.com

Viro

Stockmann AS / Hobby Hall
Maakri 25
10145 TALLINN, Estonia
Puh. +372 633 9600
Faksi +372 633 9603
www.hobbyhall.ee

Latvia ja Liettua

SIA Stockmann / Hobby Hall
Katlakalna 11 c
RIGA LV-1073, Latvia
Puh. +371 707 3200
Faksi +371 707 3215
www.hobbyhall.lv
www.hobbyhall.lt

SEPPÄLÄ

Tikkurilantie 146
PL 234, 01531 VANTAA
Puh. (09) 121 7200
Faksi (09) 825 1100
www.seppala.fi
etunimi.sukunimi@stockmann.com

Venäjä

ZAO Stockmann / Seppälä
Microdistrict No 8, Khimki
141400 MOSCOW REGION, Russia
Puh. +7 495 790 3261
Faksi +7 495 739 8642

ZAO Stockmann / Seppälä
Nevsky Prospect 112
191025 ST PETERSBURG, Russia
Puh. +7 812 676 0798
Faksi +7 812 676 0796

Viro, Latvia ja Liettua

AS Stockmann / Seppälä
Maakri 25
10145 TALLINN, Estonia
Puh. +372 6 339 632
Faksi +372 6 339 603

Ukraina

TOV Stockmann / Seppälä
Antonovicha St. 172
KIEV, 03680, Ukraine
Puh. +380 44 220 4024
Faksi +380 44 220 4025

STOCKMANN

Aleksanterinkatu 52 B
PL 220
00101 Helsinki
Puh. (09) 1211
www.stockmann.com

YMPÄRISTÖMERKKI
MILJÖMÄRKT
441 014
Painotuote